

CVRIA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

Gada ziņojums
2013

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

GADA ZIŅOJUMS 2013

Tiesas, Vispārējās tiesas
un Eiropas Savienības Civildienesta tiesas darba pārskats

Luksemburgā, 2014. gadā

www.curia.europa.eu

Tiesa
2925 Luksemburga
Tālrunis (352) 4303-1

Vispārējā tiesa
2925 Luksemburga
Tālrunis (352) 4303-1

Civildienesta tiesa
2925 Luksemburga
Tālrunis (352) 4303-1

Tiesas interneta vietne: <http://www.curia.europa.eu>

Sagatavošana pabeigta 2014. gada 1. janvārī.

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek minēts avots. Fotografijas var tikt pārpublicētas tikai šī izdevuma sakarā.
Cita veida izmantošanai atļauja ir jādūdz Eiropas Savienības Publikāciju birojam.

Papildu informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā *Europa* (<http://europa.eu>).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2014. gads

ISBN 978-92-829-1701-5 (Print)
978-92-829-1678-0 (PDF)

ISSN 1831-8487 (Print)
2315-2354 (PDF)

doi:10.2862/55946 (Print)
10.2862/49484 (PDF)

© Eiropas Savienība, 2014. gads

Printed in Luxembourg

IESPIESTS UZ PAPIRA, KAS BALINĀTS BEZ ELEMENTĀRĀ HLORA

Satura rādītājs

Lpp.

Tiesas priekšsēdētāja <i>Vassilios Skouris</i> priekšvārds	5
--	---

I nodaļa

Tiesa

A – Tiesas darbība un attīstība 2013. gadā	9
B – Tiesas judikatūra 2013. gadā	11
C – Tiesas sastāvs	51
1. Tiesas locekļi	53
2. Izmaiņas Tiesas sastāvā 2013. gadā	69
3. Protokolārā kārtība	71
4. Bijušie Tiesas locekļi	73
D – Tiesas darbības statistika	77

II nodaļa

Vispārējā tiesa

A – Vispārējās tiesas darbība 2013. gadā	109
B – Vispārējās tiesas sastāvs	145
1. Vispārējās tiesas locekļi	147
2. Izmaiņas Vispārējās tiesas sastāvā 2013. gadā	159
3. Protokolārā kārtība	161
4. Bijušie Vispārējās tiesas locekļi	165
C – Vispārējās tiesas darbības statistika	167

III nodaļa*Civildienesta tiesa*

A – Civildienesta tiesas darbība 2013. gadā	189
B – Civildienesta tiesas sastāvs	199
1. Civildienesta tiesas locekļi	201
2. Izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā 2013. gadā	205
3. Protokolārā kārtība	207
4. Bijušie Civildienesta tiesas locekļi	209
C – Civildienesta tiesas darbības statistika	211

Priekšvārds

2013. gadā Eiropas Savienības Tiesas darbības ritms kļuva ievērojami intensīvāks. Pirmkārt, Savienības tiesu sistēma pieredzēja vislielāko ierosināto lietu skaitu kopš tās izveides. Otrkārt, ņemot vērā to, ka tika pabeigtas 1587 lietas, iestādes ražīgums sasniedza nepieredzēti augstu līmeni. Tiesa nevar justies citādi kā vien apmierināta ar šo attīstību, kas liecina par valstu tiesu un tiesību subjektu uzticību Savienības tiesām.

Tomēr šīs tiesas darbības intensitātes pieaugums nebūt ne tālā nākotnē var apdraudēt Savienības tiesu sistēmas kopējo efektivitāti. Šī iemesla dēļ gan likumdošanas, gan darba metožu līmenī nepārtraukti un pastāvīgi ir jācenšas rast līdzekļus Savienības tiesu sistēmas efektivitātes uzlabošanai.

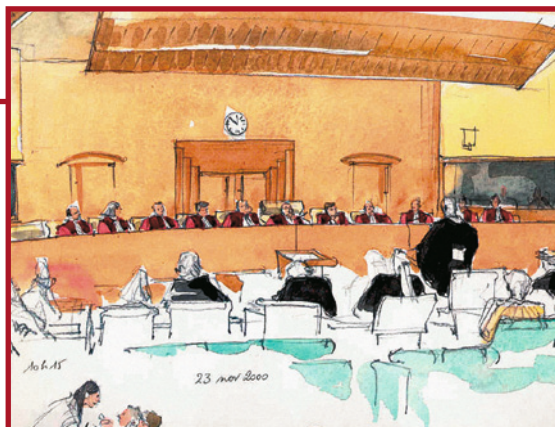
2013. gads bija nozīmīgs arī ar Horvātijas Republikas pievienošanos Eiropas Savienībai un to, ka darbu attiecīgi Tiesā un Vispārējā tiesā uzsāka divi tiesas locekļi no Horvātijas, kā arī ar lēmuma pieņemšanu par Tiesas ģenerālvokātu skaita palielināšanu un to, ka šajā kontekstā darbu uzsāka pirmais ģenerālvokāts no Polijas.

Visbeidzot, pagājušajā gadā darbu pārtrauca divi Tiesas locekļi un viens Civildienesta tiesas loceklis, kā arī Vispārējās tiesas tiesnešu daļējas nomaiņas dēļ – seši tās locekļi.

Šis ziņojums sniedz lasītājam pilnīgu pārskatu par iestādes attīstību un darbību 2013. gadā. Lasītājs ievēros, ka ziņojuma būtiska daļa ir veltīta īsam, bet izsmeļošam Tiesas, Vispārējās tiesas un Civildienesta tiesas tiesvedības darbības izklāstam, kurš ir papildināts ar statistikas datiem. Gribētu izmantot šo iespēju, lai sirsnīgi pateiktos visu trīs tiesu kolēģiem, kā arī visam Tiesas personālam par ievērojamo darbu, kas ir padarīts šajā īpašajā un saspringtajā gadā.

V. Skouris
Tiesas priekšsēdētājs

I nodaļa

Tiesa

A – Tiesas darbība un attīstība 2013. gadā

Tiesas priekšsēdētājs Vassilios Skouris

Šajā Gada ziņojuma pirmajā daļā kopsavilkuma veidā ir aprakstīta Eiropas Savienības Tiesas darbība 2013. gadā. Pirmkārt, tā sniedz ieskatu iestādes attīstībā pagājušajā gadā, akcentējot institucionālās izmaiņas, kas ir skārušas Tiesu, un izmaiņas tās iekšējā organizācijā un darba metodēs (1. sadaļa). Otrkārt, tajā ir ietverta statistikas analīze, kas uzrāda Tiesas darba slodzes izmaiņas, kā arī vidējo tiesvedības ilgumu (2. sadaļa). Treškārt, tajā kā katru gadu ir atainoti galvenie judikatūras attīstības virzieni, kas sagrupēti pēc lietu jomām (3. sadaļa).

1. No Eiropas Savienības Tiesas vispārējās attīstības viedokļa īpaši nozīmīgs notikums pagājušajā gadā bija Horvātijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai. Svinīgā tiesas sēdē, kas notika 2013. gada 4. jūlijā, paredzēto zvērestu nodeva un tajā pašā dienā amatā stājās pirmais Tiesas tiesnesis no Horvātijas un pirmais Vispārējās tiesas tiesnesis no Horvātijas. Šis septītās Eiropas Savienības paplašināšanās sagatavošana iestādei neradīja nekādas problēmas, un abu tiesnešu, viņu līdzstrādnieku un visa horvātu tautības personāla, kas pievienojās iestādei, integrācija tika īstenota bez sarežģījumiem.

Tiesas darba jomā ir svarīgi vērst uzmanību uz to, ka ar Padomes 2013. gada 25. jūnija Lēmumu 2013/336/ES, ar ko Eiropas Savienības Tiesā palielina ģenerālvokātu skaitu (OV L 179, 92. lpp.), viņu skaits tika palielināts līdz deviņiem no 2013. gada 1. jūlija un sasniegs vienpadsmit no 2015. gada 7. oktobra. Pēc šī lēmuma pieņemšanas 2013. gada 23. oktobrī zvērestu nodeva pirmais ģenerālvokāts no Polijas.

Attiecībā uz procesuālajiem noteikumiem un saistībā ar jaunā Tiesas Reglamenta stāšanos spēkā 2012. gadā, Tiesa Padomei iesniedza priekšlikumu pieņemt jaunus Papildu procesuālos noteikumus, aizstājot 1974. gada 4. decembra Papildu procesuālos noteikumus (OV L 350, 29. lpp.), kuros jaunākie grozījumi izdarīti 2006. gada 21. februārī (OV L 72, 1. lpp.). Padome šo priekšlikumu atbalstīja, to pieņemdamā 2014. gada sākuma datumos (OV L 32, 37. lpp.). Paralēli tam Tiesa pieņēma Praktiskus norādījumus lietas dalībniekiem par Tiesā iesniegtajām lietām (OV L 31, 1. lpp.), ar kuriem no 2014. gada 1. februāra tika aizstāti 2004. gada 15. oktobra Praktiskie norādījumi par tiešajām prasībām un apelācijām (OV L 361, 15. lpp.), kuros grozījumi izdarīti 2009. gada 27. janvārī (OV L 29, 51. lpp.). Šie abi procesuālo tiesību akti stājās spēkā 2014. gada 1. februārī.

2. Tiesas darbības statistika 2013. gadā kopumā izceļas ar nekad iepriekš nepieredzētiem datiem. Faktiski pagājušais gads ieies vēsturē, pirmkārt, kā ražīgākais gads Tiesas pastāvēšanas laikā, un, otrkārt, kā gads ar vislielāko ierosināto lietu skaitu, kāds jebkad ir bijis sasniegts.

Tā Tiesa 2013. gadā ir pabeigusi 635 lietu izskatīšanu (neto skaits, ņemot vērā lietu apvienošanu), kas nozīmē ievērojamu pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (527 pabeigtas lietas 2012. gadā). No šīm lietām 434 lietās tika pasludināti spriedumi un 201 lietā tika izdoti rīkojumi.

Tiesā tika iesniegtas 699 jaunas lietas (neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas), kas nozīmē apmēram 10 % lielu pieaugumu salīdzinājumā ar 2012. gadu un ir Tiesas vēsturē lielākais vienā gadā ierosināto lietu skaits. Šis kopējā ierosināto lietu skaita pieaugums ir saistīts ar apelācijas sūdzību un lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu skaita pieaugumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Attiecībā uz pēdējiem minētajiem to skaits 2013. gadā – 450 – ir lielākais, kāds jebkad ir ticis sasniegts.

Runājot par tiesvedību ilgumu, statistikas dati ir ļoti pozitīvi. Attiecībā uz prejudiciālā nolēmuma tiesvedību šis ilgums ir 16,3 mēneši. Konstatētais nelielais pieaugums salīdzinājumā ar 2012. gadu (15,6 mēneši) netiek uzskatīts par statistiski nozīmīgu. Tiesajās prasībās un apelācijas tiesvedībās vidējais lietu izskatīšanas ilgums bija attiecīgi 24,3 mēneši un 16,6 mēneši. Ir taisnība, ka tiesvedības ilgums tiešo prasību lietās 2013. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (19,7 mēneši) ir nozīmīgi pieaudzis. Tiesa, protams, šajā ziņā saglabā modrību, bet pirmās statistikas analīzes rāda, ka runa visdrīzāk ir par pieaugumu, ko ir ietekmējuši konjunktūras faktori, kurus Tiesa var kontrolēt tikai ļoti ierobežotā mērā.

Papildus pēdējos gados veiktajām Tiesas darba metožu reformām tās efektivitātes uzlabošanās iemesls lietu izskatīšanā ir arī plašāka tās rīcībā esošo dažādo procesuālo līdzekļu izmantošana, lai paātrinātu atsevišķu lietu izskatīšanu (steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, sprieduma taisīšana prioritāri, paātrinātā tiesvedība, vienkāršotā tiesvedība un iespēja izlemt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem).

Pieteikumi par steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības piemērošanu tika iesniegti 5 lietās, un 2 no tām norīkotā palāta uzskatīja, ka ir izpildīti Reglamenta 107. un nākamajos pantos paredzētie nosacījumi. Šo lietu izskatīšana tika pabeigta vidēji 2,2 mēnešu laikā.

Pieteikumi par paātrinātās tiesvedības piemērošanu tika iesniegti 14 reizes, bet nevienā no tām nebija izpildīti Reglamentā paredzētie nosacījumi. Saskaņā ar 2004. gadā iedibināto praksi pieteikumi par paātrinātās tiesvedības piemērošanu tiek apmierināti vai noraidīti ar motivētu Tiesas priekšsēdētāja rīkojumu. Papildus ir jānorāda, ka 5 lietas tika izskatītas prioritārā kārtībā.

Atbildot uz atsevišķiem prejudiciālajiem jautājumiem, Tiesa turklāt izmantoja Reglamenta 99. pantā paredzēto vienkāršoto tiesvedību. Tādējādi kopumā 33 lietas tika pabeigtas ar rīkojumiem, kas izdoti, pamatojoties uz šo tiesību normu.

Visbeidzot, Tiesa diezgan bieži izmantoja tās statūtu 20. pantā paredzēto iespēju izlemt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem, ja tā nav saistīta ar jaunu tiesību jautājumu. Jāmin, ka aptuveni 48 % no 2013. gadā pasludinātajiem spriedumiem ir bijuši bez secinājumiem.

Runājot par lietu sadalījumu starp dažādiem Tiesas iztiesāšanas sastāviem, ir jānorāda, ka virspalāta ir izskatījusi aptuveni 8 %, piecu tiesnešu palātas – 59 % un trīs tiesnešu palātas – aptuveni 32 % no lietām, kuras 2013. gadā tika pabeigtas, pasludinot spriedumu vai izdodot rīkojumu ar sprieduma raksturu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir jākonstatē, ka virspalātas izskatīto lietu īpatsvars (9 % – 2012. gadā) ir saglabājies stabils, un ka ir palielinājies piecu tiesnešu palātu izskatīto lietu īpatsvars (54 % – 2012. gadā).

Detalizētāku informāciju par pagājušā gada tiesas darbības statistikas datiem lasītājs atradīs īpaši tai veltītajā šī 2013. gada ziņojuma daļā.

B – Tiesas judikatūra 2013. gadā

I. Konstitucionālie vai institucionālie jautājumi

1. Eiropas Savienības tiesvedības

Gluži kā iepriekšējos gadus, Tiesa vairākos nolēmumos ir sniegusi svarīgus precizējumus par savu pilnvaru īstenošanas nosacījumiem.

a) Prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi

2013. gada 22. oktobra spriedumā lietā C-95/12 Komisija/Vācija Tiesa lēma par Komisijas prasību saistībā ar *agrāka, lietā par valsts pienākumu neizpildi pasludināta Tiesas sprieduma neizpildi*¹. Ar pēdējo minēto spriedumu Tiesa bija konstatējusi, ka, paturot spēkā konkrētas “Volkswagen likuma” normas, īpaši par to, ka šī valsts un Lejassaksijas federālā zeme ieceļ autoražotāja Volkswagen uzraudzības padomes locekļus, kā arī par balsstiesību ierobežojumiem, lasot to kopā ar normu par 20 % mazākuma noteikšanu bloķēšanai saistībā konkrētiem ar šī autoražotāja akcionāru pieņemtiem lēmumiem, Vācija ir izdarījusi kapitāla brīvas aprites pārkāpumu. Pēc Tiesas sprieduma pasludināšanas Vācija pirmās divas minētās normas atcēla. Tomēr tā paturēja spēkā normu par bloķējošo mazākumu. Uzskatīdama, ka no sprieduma lietā par valsts pienākumu neizpildi izriet, ka katra no minētajām trim normām ir autonomas kapitāla brīvas aprites pārkāpums un ka līdz ar to ir jāatceļ arī norma par bloķējošo mazākumu, Komisija vēlreiz vērsās Tiesā un prasīja piespriest šai dalībvalstij maksāt kavējuma naudu par katru dienu un naudas sodu.

Spriedumā par šo prasību Tiesa konstatēja, ka gan no tās agrākā sprieduma rezolutīvās daļas, gan motīvu daļas izriet, ka Tiesa nav konstatējusi pienākumu neizpildi, kura izrietētu no atsevišķās normas par bloķējošo mazākumu, bet gan tikai pienākumu neizpildi, kura rodas, šo normu kombinējot ar normu par balsstiesību ierobežošanu. Atceļot, pirmkārt, “Volkswagen likuma” normu par to, ka valsts un Lejassaksijas federālā zeme ieceļ uzraudzības padomes locekļus un, otrkārt, normu par balsstiesību ierobežošanu, un, šādā veidā likvidējot pēdējās minētās normas un normas par bloķējošo mazākumu kombināciju, Vācija noteiktajā termiņā ir izpildījusi pienākumus, kas tai izrietēja no tai nelabvēlīgā sprieduma. Līdz ar to Tiesa Komisijas prasību noraidīja.

b) Prasība atcelt tiesību aktu

Saistībā ar prasībām atcelt tiesību aktu īpaši būtu jāizceļ divi Tiesas spriedumi par jauno, *ar Lisabonas līgumu ieviesto LESD 263. panta ceturto daļu*, no kuriem pirmais ir par jēdzienu “reglamentējošs akts” un otrais ir par jēdzienu “īstenošanas pasākumi”².

2013. gada 3. oktobra spriedumā lietā C-583/11 P *Inuit Tapiriit Kanatami u.c./Parlaments un Padome* Tiesa apstiprināja Vispārējās tiesas rīkojumu³, kurā par nepieņemamu bija atzīta vairāku

¹ Tiesas 2007. gada 23. oktobra spriedums lietā C-112/05 Komisija/Vācija (Krājums, I-8995. lpp.).

² Prasību atcelt tiesību aktu jomā ir jāatzīmē arī 2013. gada 23. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no C-478/11 P līdz C-482/11 P *Gbagbo u.c./Padome* un 2013. gada 28. maija spriedums lietā C-239/12 P *Abdulrahim*/Padome un Komisija. Šie spriedumi ir aplūkoti sadaļā “Kopējā ārpolitika un drošības politika – Līdzekļu iesaldēšana”.

³ Vispārējās tiesas 2011. gada 6. septembra rīkojums lietā T-18/10 *Inuit Tapiriit Kanatami u.c./Parlaments un Padome* (Krājums, II-5599. lpp.).

fizisku un juridisku personu, kuras pārstāv Kanādas inuītu intereses, celtā prasība atcelt Regulu Nr. 1007/2009 ⁴.

Tiesa atgādināja, ka kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā noteiktus vispārpiemērojamus aktus fiziskas un juridiskas personas var apstrīdēt Savienības tiesās, un tām nav jāatbilst nosacījumam par individuālu skaršanu. Līgumā tomēr ir skaidri precizēts, ka šie mazāk stingrie pieņemamības nosacījumi attiecas tikai uz ierobežotu šo aktu kategoriju, proti, uz reglamentējošiem aktiem. It īpaši, kā pareizi norādījusi Vispārējā tiesa, *leģislatīvi akti, kaut arī tie ir vispārpiemērojami, nav reglamentējoši akti* un tiem joprojām ir piemērojami stingrāki pieņemamības noteikumi. No Līguma projekta par Konstitūciju Eiropai III-365. panta ceturtās daļas, kuras saturs tekstuāli nemainīgi ir ticis ietverts LESD 263. panta ceturtajā daļā, tapšanas vēstures izriet, ka grozījuma, kuru ar šo normu bija iecerēts veikt EKL 230. panta ceturtajā daļā, mērķis nebija paplašināt prasību par leģislatīvu aktu atcelšanu pieņemamības nosacījumus. Tādēļ saistībā ar leģislatīviem aktiem fiziskas vai juridiskas personas celtai prasībai joprojām ir piemērojams nosacījums par to, ka prasītājam ir jābūt individuāli skartam ar apstrīdēto tiesību aktu.

Šajā lietā Tiesa atzina, ka attiecīgais nosacījums nav izpildīts, jo Regulā Nr. 1007/2009 noteiktais aizliegums laist tirgū izstrādājumus no roņiem ir formulēts vispārīgi un ka tas vienādi ir piemērojams visiem tirgus dalībniekiem, kuri ietilpst tā tvērumā, konkrēti nenodalot prasītājus, kuri līdz ar to nav uzskatāmi par individuāli skartiem ar šo aizliegumu.

Tiesa turklāt precizēja, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā paredzētā aizsardzība nenozīmē, ka attiecīgajai personai attiecībā uz Savienības leģislatīvajiem aktiem būtu beznosacījuma tiesības celt prasību atcelt tiesību aktu tieši Savienības tiesā. Tieši pretēji, dalībvalstīm ir jāizveido tāda tiesību aizsardzības iespēju un procedūru sistēma, kas nodrošina pamattiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošanu. Tomēr nedz šajā normā, nedz LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, kurā dalībvalstīm ir paredzēts šāds pienākums, nav prasības, ka personām būtu pamatā jāvar celt prasību par šādiem aktiem valsts tiesās.

LESD 263. panta ceturtā daļa, redakcijā, kas grozīta ar Lisabonas līgumu, ir tikusi interpretēta arī 2013. gada 19. decembra spriedumā lietā C-274/12 P *Telefónica*/Komisija, kurā ir izņemta apelācijas sūdzība par Vispārējās tiesas rīkojumu ⁵, ar kuru tā par nepieņemamu atzinusi prasību par Komisijas lēmumu, kurā Spānijas likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli norma atzīta par valsts atbalsta pasākumu, kas ir daļēji nesaderīgs ar kopējo tirgu. Neizvērtējot šī lēmuma raksturu, Tiesa definēja *kritērijus, lai noteiktu, vai reglamentējošs akts ir saistīts ar "īstenošanas pasākumiem" LESD 263. panta ceturtās daļas beigu daļas izpratnē.*

Vispirms Tiesa atgādināja, ka gadījumā, ja reglamentējošs akts ir saistīts ar īstenošanas pasākumiem, Savienības tiesību sistēmas ievērošanas pārbaude tiesā tiek nodrošināta vai nu Savienības tiesās, ja šo aktu īstenošana ir jāveic Savienības struktūrām vai iestādēm, vai arī valstu tiesās, ja tas jā dara dalībvalstīm. Valstu tiesās fiziskas un juridiskas personas var atsaukties uz pamataкта spēkā neesamību un lūgt šīm tiesām vērsties Tiesā saskaņā ar LESD 267. pantu.

Attiecībā uz jautājumu, vai reglamentējošs akts ir saistīts ar īstenošanas pasākumiem, Tiesa ir atzinusi, ka ir jāņem vērā tās personas situācija, kura ir atsaukusies uz tiesībām celt prasību. Līdz ar to nav nozīmes tam, vai attiecīgais akts ir saistīts ar īstenošanas pasākumiem attiecībā pret citām

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regula (EK) Nr. 1007/2009 par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem (OV L 286, 36. lpp.).

⁵ Vispārējās tiesas 2012. gada 21. marta rīkojums lietā T-228/10 *Telefónica*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts).

personām. Turklāt ir jāņem vērā tikai un vienīgi prasības priekšmets un gadījumā, ja prasītājs ir lūdzis tikai daļēju tiesību akta atcelšanu, – attiecīgi ir jāņem vērā tikai tie īstenošanas pasākumi, kas var būt saistīti ar šo attiecīgā tiesību akta daļu.

Attiecībā uz lietā apstrīdēto lēmumu Tiesa norādīja, ka tā mērķis ir vienīgi atzīt par nesaderīgu ar kopējo tirgu atbalsta shēmu, ko veido tiesiskais regulējums nodokļu jomā, un ka tajā nav definētas konkrētas sekas, kādas šādai atzīšanai būtu attiecībā uz katru nodokļu maksātāju, kuras materializēties tādos administratīvos aktos kā paziņojums par nodokli, kurš pats par sevi ir īstenošanas pasākums LESD 263. panta ceturtās daļas beigu daļas izpratnē.

Tādēļ Tiesa atzina, ka Vispārējā tiesa minētajā lietā ir pamatoti nospriedusi, ka nav tikuši izpildīti LESD 263. panta ceturtās daļas beigu daļā paredzētie pieņemamības nosacījumi.

c) Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

2013. gada 15. janvāra spriedumā lietā C-416/10 *Križan u.c.* ⁶ Tiesa precizēja kā *valstu tiesu iespējas vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu robežas*, tā arī *pēdējās instances tiesas jēdzienu*. Tiesa atgādināja, ka tāda valsts procesuālā tiesību norma, atbilstoši kurai augstākas instances tiesas sniegtie vērtējumi ir saistoši zemākas instances tiesām, nevar liegt šīm tiesām iespēju vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja tām ir šaubas par Savienības tiesību interpretāciju, un šīm tiesām ir jāignorē augstākas instances tiesas vērtējumi, ja tās, ņemot vērā Tiesas sniegto interpretāciju, uzskata, ka tie neatbilst Savienības tiesībām. Tiesa uzskatīja, ka šie principi tādā pašā veidā ir piemērojami attiecībā uz konstitucionālās tiesas juridisko viedokli, ciktāl no iedibinātās judikatūras izriet, ka nevar pieļaut, lai valsts tiesību normas, pat konstitucionāla rakstura normas, apdraudētu Savienības tiesību vienveidību un efektivitāti.

Turklāt Tiesa nosprieda, ka valsts tiesu var kvalificēt kā tiesu, kuras lēmumus nevar pārsūdzēt valsts tiesībās LESD 267. panta trešās daļas izpratnē, un ka tai tādēļ ir pienākums iesniegt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pat ja valsts tiesībās ir paredzēta iespēja pārsūdzēt tās nolēmumus attiecīgās dalībvalsts konstitucionālajā tiesā, un šī pārsūdzība aprobežojas ar iespējama valsts konstitūcijā vai starptautiskā konvencijā paredzētu tiesību un brīvību pārkāpuma pārbaudi.

d) Prasība par zaudējumu atlīdzību

2013. gada 18. aprīļa spriedumā lietā C-103/11 P Komisija/*Systran* un *Systran Luxembourg* Tiesa lēma par *kompetences sadalījumu starp Savienības tiesām un valstu tiesām, izskatot prasības par zaudējumu atlīdzību saistībā ar Savienības ārpuslīgumisko atbildību*. Šīs lietas pamatā ir Komisijas apelācijas sūdzība par Vispārējās tiesas spriedumu ⁷, kurā tā ir atzinusi, ka strīds par apgalvotiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, kas radušies pēc tam, kad bija izbeigušies starp *Systran* grupu un Komisiju noslēgtie līgumi par automatiskās tulkošanas sistēmu, ir ārpuslīgumiska rakstura un piesprieda pēdējai minētajai samaksāt šai grupai fiksētu atlīdzību par ciestajiem zaudējumiem.

Tiesa atzina, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, piemērojot principus kompetentās tiesas noteikšanai pret Savienību vērstas prasības par zaudējumu atlīdzību gadījumā, kā arī veicot *Systran* grupas un Komisijas līgumisko attiecību juridisko kvalifikāciju. Tiesa uzskatīja, ka Savienības tiesām, pirms izlemt prasību par zaudējumu atlīdzību pēc būtības, ir jānosaka attiecīgās

⁶ Cits šī sprieduma aspekts ir aplūkots nodaļā "Vide".

⁷ Vispārējās tiesas 2010. gada 16. decembra spriedums lietā T-19/07 *Systran* un *Systran Luxembourg*/Komisija (Krājums, II-6083. lpp.).

atbildības līgumiskais vai ārpuslīgumiskais raksturs un tādējādi pašas lietas raksturs. Šai nolūkā tās nevar balstīties vienīgi uz normām, uz kurām atsaukušies lietas dalībnieki. Tām, ņemot vērā dažādu lietas materiālu pārbaudi, ir jāpārbauda, vai prasības par zaudējumu atlīdzību priekšmets ir tāda prasība par zaudējumu atlīdzību, kas objektīvi un vispārīgi ir pamatota ar līgumiskām vai ārpuslīgumiskām tiesībām un pienākumiem.

Ja šīs pārbaudes noslēgumā ir nepieciešams interpretēt viena vai vairāku starp attiecīgajām pusēm noslēgto līgumu saturu, minētajām tiesām ir jāatzīst, ka tām nav kompetences izskatīt šo lietu, ja minētajos līgumos nav attiecīgas šķīrējklauzulas. Šādā gadījumā prasības par zaudējumu atlīdzību izskatīšana ietvertu līgumiska rakstura tiesību un pienākumu izvērtēšanu, kas ietilpst valstu tiesu kompetencē.

e) Tiesvedības ilgums

Trijos 2013. gada 26. novembra spriedumos lietā C-40/12 P *Gascogne Sack Deutschland* (bijusī *Sachsa Verpackung*)/Komisija⁸; lietā C-50/12 P *Kendrion*/Komisija⁹ un lietā C-58/12 P *Groupe Gascogne*/Komisija¹⁰ Tiesai bija iespēja lemt par *sekām, kādas ir saprātīga lietas izskatīšanas termiņa neievērošanai, izskatot prasību atcelt tiesību aktu, kas vērsta pret Komisijas lēmumu, ar ko par Savienības konkurences tiesību pārkāpumu uzlikts naudas sods*.

Tiesa atgādināja, ka, ja nav nekādu norāžu par to, ka Vispārējā tiesā notiekošās tiesvedības pārmērīgais ilgums ir ietekmējis tās izskatāmā strīda iznākumu, saprātīga lietas izskatīšanas termiņa pārsniegšana nav pamats pārsūdzētā sprieduma atcelšanai.

Attiecībā uz atbilstošu tiesību aizsardzības līdzekli, lai atlīdzinātu finansiālos zaudējumus, kas radušies pārmērīgā tiesvedības ilguma Vispārējā tiesā dēļ, Tiesa atkāpās no tās 1998. gada 17. decembra spriedumā lietā *Baustahlgewebe*/Komisija¹¹ ietvertā risinājuma, noraidot prasījumu apelācijas sūdzības ietvaros šajā ziņā panākt uzliktā naudas soda samazinājumu. Tiesa, apstiprinot risinājumu, ko tā pieņēma 2009. gada 16. jūlija spriedumā lietā *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland*/Komisija¹², nosprieda, ka Pamattiesību hartas 47. panta otrajā daļā paredzētā pienākuma laikus izskatīt tās izskatīšanai nodotās lietas neizpilde no Savienības tiesas puses ir sodāma, par to ceļot prasību par zaudējumu atlīdzību, kas ir efektīvs un vispārpiemērojams tiesību aizsardzības līdzeklis šāda pārkāpuma izvirzīšanai un sodīšanai par to.

Šo prasību nevar celt tieši Tiesā un tā atbilstoši LESD 268. pantam un 340. panta otrajai daļai ir jāceļ Vispārējā tiesā. Šajā ziņā Tiesa uzsvēra, ka Vispārējai tiesai ir jālemj citā iztiesāšanas sastāvā, kas ir atšķirīgs no tā, kādā tika izskatīta prasība par tiesību akta atcelšanu, kuras izskatīšanas ilgums tiek apstrīdēts.

⁸ Spriedums par apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas 2011. gada 16. novembra spriedumu lietā T-79/06 *Sachsa Verpackung*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts).

⁹ Spriedums par apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas 2011. gada 16. novembra spriedumu lietā T-54/06 *Kendrion*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts).

¹⁰ Spriedums par apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas 2011. gada 16. novembra spriedumu lietā T-72/06 *Groupe Gascogne*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts).

¹¹ Lieta C-185/95 P (*Recueil*, I-8417. lpp.), šis spriedums tika taisīts par apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedumu lietā T-145/89 *Baustahlgewebe*/Komisija (*Recueil*, II-987. lpp.).

¹² Lieta C-385/07 P (Krājums, I-6155. lpp.), šis spriedums tika taisīts par apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas 2007. gada 24. maija spriedumu lietā T-151/01 *Duales System Deutschland*/Komisija (Krājums, II-1607. lpp.).

Turklāt šādas prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros Vispārējai tiesai, ņemot vērā katras lietas konkrētos apstākļus, ir jāizvērtē, vai ir ticis ievērots saprātīga termiņa princips. Vispārējai tiesai ir arī jāizvērtē, vai attiecīgajiem lietas dalībniekiem zaudējumi patiešām ir radušies viņu tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpuma dēļ. Tai ir jāņem vērā dalībvalstu tiesību sistēmās piemērojamie vispārīgie principi lietu par līdzīgiem pārkāpumiem izskatīšanā. Tai it īpaši ir jāpārbauda, vai papildus mantiskajiem zaudējumiem pastāv arī nemantisks kaitējums, ko cietuši lietas dalībnieki, kurus ietekmējusi šī termiņa pārsniegšana, un par ko attiecīgā gadījumā būtu pienācīgi jāatlīdzina.

Lemjot par tiesvedības ilgumu Vispārējā tiesā attiecīgajās lietās, kurš bija gandrīz 5 gadi un 9 mēneši, Tiesa konstatēja, ka tas nav attaisnojams ne ar kādiem apstākļiem saistībā ar minētajām lietām. Pārmērīgo ilgumu neizskaidroja nedz lietu sarežģītība, nedz lietas dalībnieku rīcība, nedz tiesvedības īpatnības. Šādos apstākļos Tiesa atzina, ka tiesvedībās Vispārējā tiesā nav ievērotas Pamattiesību hartā paredzētās lietas dalībnieku tiesības uz lietas izskatīšanu samērīgā termiņā un ka šī neievērošana ir pietiekami būtisks tādas tiesību normas pārkāpums, kas privātpersonām piešķir tiesības.

2. Eiropas Savienības Pamattiesību harta

Pamattiesību aizsardzības jomā Tiesa divos vienā dienā pasludinātos spriedumos sniedza svarīgus precizējumus saistībā ar Pamattiesību hartas 51. panta 1. punktu un 53. pantu attiecībā, attiecīgi, uz tās piemērošanas jomu un tajā nodrošinātās aizsardzības līmeni ¹³.

a) Hartas piemērošanas joma

2013. gada 26. februāra spriedumā lietā C-617/10 *Åkerberg Fransson* Tiesa vispirms, atsaucoties uz tās pastāvīgo judikatūru par pamattiesību piemērošanas jomu Savienībā un *Pamattiesību hartas 51. panta paskaidrojumiem*, norādīja, ka tajā paredzētās pamattiesības ir jāievēro, ja valsts tiesiskais regulējums ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Tādējādi nevar pastāvēt tādi gadījumi, kas šādā veidā attiecas uz Savienības tiesībām, bez iepriekš minēto pamattiesību piemērošanas. Savienības tiesību piemērojamība nozīmē arī Pamattiesību hartā garantēto pamattiesību piemērojamību.

Attiecībā uz pamatlietā aplūkojamo nodokļa uzrēķinu un kriminālvajāšanu par krāpšanu nodokļu jomā par pievienotās vērtības nodokli (PVN) sniegtas nepatiesas informācijas dēļ Tiesa atzina, ka tie ir vairāku Savienības tiesību normu par PVN un Savienības finanšu interešu aizsardzību īstenošana ¹⁴

¹³ Šajā ziņojuma daļā ir aplūkoti tikai divi galvenie spriedumi, kuri ir saistīti ar Pamattiesību hartas vispārīgajām normām. Tomēr vairāki citi nolēmumi, kuros Tiesa ir lēmusi par Hartu, ir ietverti citās šī gada ziņojuma nodaļās. Šajā ziņā jāmin 2013. gada 26. novembra spriedumi lietā C-40/12 P *Gascogne Sack Deutschland* (bijusi *Sachsa Verpackung*)/Komisija, lietā C-50/12 P *Kendrion*/Komisija un lietā C-58/12 P *Groupe Gascogne*/Komisija (skat. nodaļu "Eiropas Savienības tiesvedības"), 2013. gada 27. jūnija spriedums lietā C-93/12 *Agroconsulting* un 2013. gada 17. oktobra spriedums lietā C-101/12 *Schaible* (skat. nodaļu "Lauksaimniecība"), 2013. gada 17. oktobra spriedums lietā C-291/12 *Schwarz* (skat. nodaļu "Robežu šķērsošana"), 2013. gada 6. jūnija spriedums lietā C-648/11 *MA u.c.* un 2013. gada 10. decembra spriedums lietā C-394/12 *Abdullahi* (skat. nodaļu "Patvēruma politika"), 2013. gada 30. maija spriedums lietā C-168/13 *PPU F.*, un 2013. gada 29. janvāra spriedums lietā C-396/11 *Radu* (skat. nodaļu "Eiropas aresta orderis"), 2013. gada 11. aprīļa spriedums lietā C-260/11 *Edwards* (skat. nodaļu "Vide") un 2013. gada 19. septembra spriedums lietā C-579/12 *RX II Komisija/Strack* (skat. nodaļu "Eiropas civildienests").

¹⁴ Skat. LESD 325. pantu un Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.) 2. pantu, 250. panta 1. punktu un 273. pantu, kas ir bijušie Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem – Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.), 2. un 22. pants.

un tādējādi Savienības tiesību īstenošana Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Fakts, ka valsts tiesiskie regulējumi, kas ir iepriekš minēto nodokļa uzrēķinu un kriminālvajāšanas pamatā, nav tikuši pieņemti, lai transponētu Direktīvu 2006/112¹⁵, nav tāds, ar ko var atspēkot šo secinājumu, jo to piemērošana ir vērsta uz to, lai sodītu par minētās direktīvas normu pārkāpumu, un to mērķis tātad ir īstenot Līgumā dalībvalstīm noteikto pienākumu efektīvi sodīt par rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses.

Atsaukdams uz tajā pašā dienā pasludināto spriedumu lietā *Melloni*¹⁶, Tiesa arī norādīja, ka, ja valsts tiesa tiek lūgta pārbaudīt tādas valsts tiesību normas vai valsts pasākuma saderību ar pamattiesībām, kas tādā situācijā, kurā dalībvalsts rīcība nav pilnībā noteikta ar Savienības tiesībām, īsteno šīs tiesības, tad valsts iestādes un tiesas var piemērot valsts standartus pamattiesību aizsardzībai. Tomēr šī piemērošana nedrīkst aizskart to aizsardzības līmeni, kāds tiek garantēts ar Pamattiesību hartu, kā to ir interpretējusi Tiesa, kā arī Savienības tiesību pārākumu, vienotību un efektivitāti.

Turpinot, attiecībā uz Pamattiesību hartas 50. pantā ietverto *ne bis in idem* principu Tiesa norādīja, ka tam nav pretrunā tas, ka dalībvalsts par tiem pašiem faktiem saistībā ar deklarēšanas pienākumu PVN jomā neizpildi secīgi paredz nodokļa uzrēķinu un kriminālsodu, ciktāl pirmais sods nav krimināltiesiska rakstura. Nodokļa uzrēķina krimināltiesiskais raksturs ir jāpārbauda atbilstoši trijiem kritērijiem: attiecīgā pārkāpuma juridiskajai kvalifikācijai valsts tiesībās, pašam pārkāpuma veidam, kā arī soda, ko attiecīgā persona varētu saņemt, veidam un tā smaguma pakāpei.

Visbeidzot Tiesa nosprieda, ka Savienības tiesībām ir pretrunā tāda tiesu prakse, ar kuru valsts tiesai uzliktais pienākums nepiemērot jebkuru tiesību normu, kas ir pretrunā kādai no Pamattiesību hartā garantētajām pamattiesībām, ir pakļauts nosacījumam, ka šī pretruna skaidri izriet no Hartas teksta vai ar to saistītās judikatūras, ja šāda prakse liedz valsts tiesai pilnvaras pilnībā novērtēt, attiecīgajā gadījumā sadarbojoties ar Tiesu, minētās normas saderību ar Pamattiesību hartu.

b) Hartā paredzēto pamattiesību aizsardzības līmenis

2013. gada 26. februāra spriedumā lietā C-399/11 *Melloni*¹⁷ Tiesai pirmo reizi bija iespēja lemt par *Pamattiesību hartas 53. panta interpretāciju*. Šajā normā ir paredzēts, ka Pamattiesību harta neietekmē pamattiesības, kuras atzītas tostarp dalībvalstu konstitūcijās. Šajā lietā, kuras pamatā bija Spānijas Konstitucionālās tiesas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi atbilstoši grozītajam Pamatlēmumam 2002/584¹⁸, Tiesa norādīja, ka Hartas 53. pants nepieļauj aizmuguriski notiesātas personas nodošanai piemērot nosacījumu, ka šo notiesājošo spriedumu var pārskatīt izsniegšanas dalībvalstī, lai izvairītos no kaitējuma tās Konstitūcijā garantētām tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu un tiesībām uz aizstāvību. Protams, minētais 53. pants apstiprina, ka, ja Savienības tiesību aktā ir prasīts veikt valsts īstenojošos pasākumus, valsts iestādes un tiesas joprojām var piemērot savus valsts standartus pamattiesību aizsardzībai, ja vien šāda piemērošana nekaitē nedz Pamattiesību hartā paredzētajam aizsardzības līmenim, nedz Savienības

¹⁵ Iepriekš minētā Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu.

¹⁶ 2013. gada 26. februāra spriedums lietā C-399/11 *Melloni*, skat. turpmāk.

¹⁷ Cits šī sprieduma aspekts ir atainots nodaļā "Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās".

¹⁸ Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un izdošanas procedūram starp dalībvalstīm, kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, stiprinot personu procesuālās tiesības un veicinot savstarpējas atzišanas principa piemērošanu attiecībā uz aizmuguriskiem nolēmumiem (OV L 190, 1. lpp., un OV L 81, 24. lpp.).

tiesību pārākumam, vienotībai un efektivitātei. Katrā ziņā ar pamatlēmumu tiek saskaņoti Eiropas apcietināšanas ordera izpildes nosacījumi aizmuguriski notiesājoša sprieduma gadījumā. Līdz ar to atļaut dalībvalstij atsaukties uz Pamattiesību hartas 53. pantu, lai personas nodošanai piemērotu nosacījumu, kas nav paredzēts pamatlēmumā, nozīmētu, ka, apšaubot ar šo pamatlēmumu definēto pamattiesību aizsardzības standarta vienotību, tiktu pārkāpti tiesiskās palāvības un savstarpējās atzišanas principi, kurus ar šo lēmumu ir paredzēts aizsargāt, un tādējādi apdraudēta šī pamatlēmuma efektivitāte.

3. Eiropas Savienības pilsonība

2013. gada 4. jūnija spriedumā lietā C-300/11 ZZ Tiesa sprieda par *Direktīvas 2004/38 par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā*¹⁹ 30. un 31. panta interpretāciju. Šajā lietā Apvienotās Karalistes iestāde, Īpašā pārsūdzības komisija imigrācijas lietās (turpmāk tekstā – “SIAC”) bija noraidījusi Francijas un Alžīrijas pilsoņa ZZ sūdzību par lēmumu liegt viņam ieceļot Apvienotās Karalistes teritorijā, kas bija pamatots ar sabiedriskās drošības apsvērumiem. SIAC pieņēma “konfidencialu” nolēmumu ar izsmeļošu pamatojumu un “atklātu” nolēmumu ar rezumējošu pamatojumu. ZZ tika paziņots tikai pēdējais minētais nolēmums. Izskatot apelācijas sūdzību par šo nolēmumu, iesniedzējtiesa uzdeva jautājumu par to, ciktāl kompetentajai valsts iestādei ir pienākums paziņot attiecīgajai personai lēmuma par ieceļošanas aizliegumu pamatojumu, kas saistīts ar sabiedriskās drošības apsvērumiem.

Savā spriedumā Tiesa atzina, ka iepriekš minētās Direktīvas 2004/38 normas, lasot tās kopā ar Pamattiesību hartas 47. pantu, kurā garantēta pārbaudes tiesā efektivitāte, izvirza prasību, ka piekritīgajai valsts tiesai ir jānodrošina, lai kompetentā valsts iestāde attiecīgajai personai apsvērumus, ar kuriem ir pamatots lēmums par ieceļošanas aizliegumu, kā arī uz to attiecināmos pierādījumus, varētu neizpaust tikai gadījumos, kad tas patiešām nepieciešams. Valsts tiesai ir jāuzrauga, lai attiecīgā persona katrā ziņā tiktu informēta par minētā pamatojuma būtību, pienācīgi ievērojot nepieciešamo pierādījumu konfidencialitāti. Tiesa precizēja, ka nav prezumpcijas par to, ka valsts iestādes izvirzītie iemesli pastāv un ka tie ir pamatoti, lai atteiktu šo iemeslu publiskošanu. Tādēļ piekritīgajai tiesai ir jāveic visu valsts iestādes izvirzīto tiesisko un faktisko apstākļu neatkarīga pārbaude un tai ir jāizvērtē, vai valsts drošībai nav pretrunā precīzu un izsmeļošu to apsvērumu, ar kuriem ir pamatots lēmums par ieceļošanas aizliegumu, sniegšana.

Gadījumā, kad šāda informācijas sniegšana tiešām ir pretrunā valsts drošībai, ir jāveic lēmuma likumības pārbaude tiesā tāda procesa ietvaros, kurā tiek līdzsvarotas no valsts drošības un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā izrietošās prasības, vienlaikus pieļaujot iespējamo iejaukšanos šo tiesību īstenošanā tikai tad, ja tas patiešām ir nepieciešams. Tomēr šāda izsvēršana nav vienlīdz attiecināma uz pierādījumiem, uz kuriem ir balstīts piekritīgajā valsts tiesā iesniegtais pamatojums, jo šādu pierādījumu izpaušana var tieši un konkrēti kaitēt valsts drošībai²⁰.

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp., un labojumi – OV 2004, L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.).

²⁰ Attiecībā uz spriedumā lietā ZZ formulētajiem principiem kopējās ārpolitikas un drošības politikas jomā *infra* skat. 2013. gada 18. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P Komisija/Kadi, kas aplūkots nodaļā “Kopējā ārpolitika un drošības politika – Līdzekļu iesaldēšana”.

4. Ciešāka sadarbība

2013. gada 16. aprīļa spriedumā apvienotajās lietās C-274/11 un C-295/11 Spānija un Itālija/Padome Tiesai pirmo reizi – kopš ar Amsterdamas līgumu ir izveidots ciešākas sadarbības mehānisms – tika lūgts izvērtēt atļauju īstenot šādu šādas sadarbību. Proti, divas dalībvalstis bija cēlušas *prasību par Padomes Lēmuma 2011/167, ar ko atļauj ciešāku sadarbību 25 dalībvalstu starpā attiecībā uz vienotas patentaizsardzības izveidi* ²¹ *atcelšanu*, jo Spānija un Itālija bija atteikušās tajā piedalīties paredzētā valodu lietojuma dēļ.

Tiesa vispirms pārbaudīja prasītāju argumentu, ka Padomei neesot kompetences atļaut šādu ciešāku sadarbību, jo LES 20. panta 1. punktā ir izslēgta jebkāda ciešāka sadarbība jomās, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē, un ka Eiropas intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošu dokumentu, kuri nodrošinātu vienotu intelektuālā īpašuma aizsardzību, ieviešana ir nevis viena no dalītajām kompetencēm dalībvalstu un Savienības starpā, bet gan Savienības ekskluzīvā kompetence, kas ir paredzēta LESD 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā attiecībā uz iekšējā tirgus darbībai nepieciešamo konkurences noteikumu izveidošanu. Tiesa šai argumentācijai nepiekrīta. Tā atzina, ka kompetence izveidot Eiropas intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošus dokumentus, kā arī saistībā ar šiem tiesības apliecinošiem dokumentiem Savienības līmenī ieviest centralizētu atļauju piešķiršanas, koordinācijas un uzraudzības kārtību un kompetence paredzēt valodas noteikumus ietilpst iekšējā tirgus darbības jomā. Tādējādi tās ietilpst dalītās kompetences jomā un līdz ar to tām ir neekskluzīvs raksturs.

Turklāt Tiesa uzskatīja, ka, ciktāl apstrīdētais lēmums atbilst nosacījumiem, kuri ir paredzēti LES 20. pantā, kā arī LESD 326. un nākamajos pantos, tajā nav pieļauta pilnvaru nepareiza izmantošana, bet, tieši otrādi, ņemot vērā, ka attiecībā uz Savienību kopumā nav iespējams pieņemt šādu kopēju regulējumu pieņemamā termiņā, šis lēmums veicina integrācijas procesu. Turpretī, kā uzsvēra Tiesa, ar LESD 118. pantu piešķirtā kompetence Eiropas intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošu dokumentu izveidei tiek īstenota, piemērojot ciešāku sadarbību, un šis fakts pats par sevi nozīmē, ka šādi izveidotais Eiropas īpašuma tiesības apliecinošais dokuments, ar to piešķirtā aizsardzība un kārtība, kura tam tiek piemērota, būs spēkā nevis visā Savienībā, bet tikai to dalībvalstu teritorijā, kuras iesaistās šajā ciešākajā sadarbībā. Tas nekādi nav LESD 118. panta pārkāpums, bet gan sekas, kuras izriet no LES 20. panta, kura 4. punktā ir noteikts, ka ciešākas sadarbības procesā pieņemtie akti ir saistoši tikai iesaistītajām dalībvalstīm.

Visbeidzot Tiesa atzina, ka ar apstrīdēto lēmumu ir ievērots nosacījums par lēmuma, ar ko tiek dota atļauja sākt ciešāku sadarbību, pieņemšanu kā galējo līdzekli, jo Padome ir ņēmusi vērā apstākli, ka likumdošanas procedūra Eiropas patenta izveidei aizsākās 2000. gadā, ka visas dalībvalstis diskutēja par ievērojamu skaitu dažādu valodu noteikumu vienotajam patentam un ne par vienu no šiem noteikumiem netika panākts tāds atbalsts, kura sekas būtu pilnīgas "likumdošanas paketes" pieņemšana Savienības līmenī attiecībā uz šādu patentu.

5. Kompetences sadalījums un juridiskais pamats

Par kompetences sadalījumu jāmin trīs spriedumi. Pirmie divi no tiem ir par kopējo tirdzniecības politiku, bet trešais par sociālo politiku.

²¹ Padomes 2011. gada 10. marta Lēmums 2011/167/ES, ar ko atļauj ciešāku sadarbību attiecībā uz vienotas patentaizsardzības izveidi (OV L 76, 53. lpp.).

Lietā C-137/12 Komisija/Padome, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 22. oktobrī), Komisija lūdza atcelt Lēmumu 2011/853 par to, lai Savienības vārdā parakstītu Eiropas Konvenciju par tiesisko aizsardzību pakalpojumiem, kas pamatojas uz ierobežotu piekļuvi vai nodrošina to ²². Komisija cita starpā norādīja, ka minētais lēmums ietilpst kopējās tirdzniecības politikas jomā un tas bija jāpieņem pamatojoties uz LESD 207. panta 4. punktu un nevis LESD 114. pantu par tiesību aktu tuvināšanu. Šajā ziņā Tiesa norādīja, ka Lēmuma 2011/853 galvenajam mērķim ir īpaša saikne ar kopējo tirdzniecības politiku, kas tā pieņemšanai kā juridisko pamatu liek izmantot LESD 207. panta 4. punktu, lasot to kopā ar LESD 218. panta 5. punktu, un kas turklāt nozīmē, ka, piemērojot LESD 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu, Eiropas konvencijas par tiesisko aizsardzību pakalpojumiem, kas pamatojas uz ierobežotu piekļuvi vai nodrošina to ²³ parakstīšana Savienības vārdā ietilpst Savienības ekskluzīvajā kompetencē. Turpreti iekšējā tirgus darbības nosacījumu uzlabošana, šķiet, ir tikai minētā lēmuma papildu mērķis, kas neattaisno to, ka lēmums tiek balstīts uz LESD 114. pantu.

Atgādinādama, ka tikai tādi Savienības tiesību akti, kuriem ir īpaša saikne ar starptautisko tirdzniecību, var ietilpt kopējās tirdzniecības politikas jomā, Tiesa norādīja, ka atšķirībā no Direktīvas 98/84 ²⁴ par šo pašu pakalpojumu, kas pamatojas uz ierobežotu piekļuvi, tiesisko aizsardzību Savienībā un kuras juridiskais pamats ir EKL 100.A pants, Lēmuma 2011/853, atļaujot iepriekš minētās Konvencijas parakstīšanu Savienības vārdā, mērķis ir ieviest direktīvā paredzētajai līdzīgu aizsardzību to Eiropas valstu teritorijā, kuras nav Savienības dalībvalstis, turklāt tas tiek darīts, lai pēdējās minētajās veicinātu šo pakalpojumu sniegšanu, ko veic Savienības pakalpojumu sniedzēji. Šādi izvirzītajam mērķim, kurš, ņemot vērā minētā lēmuma preambulas apsvērumus, lasot tos kopā ar Konvenciju, ir uzskatāms par šī lēmuma galveno mērķi, tātad ir īpaša saikne ar starptautisko tirdzniecību, kas attiecas uz minētajiem pakalpojumiem, un šī saikne var attaisnot šī lēmuma saistību ar kopējo tirdzniecības politiku. Tādēļ Tiesa Komisijas prasību apmierināja un apstrīdēto lēmumu atcēla.

2013. gada 18. jūlija sprieduma lietā C-414/11 *Daiichi Sankyo un Sanofi-Aventis Deutschland* par Nolīgumu par intelektuālā īpašuma tiesībām, kas saistītas ar tirdzniecību (TRIPS) ²⁵ centrālais jautājums bija kompetences sadalījums starp Savienību un dalībvalstīm. Lūgta lemt cita starpā par to, vai šī nolīguma 27. pants par patentējama satura jēdzienu ietilpst jomā, kurā kompetence pamatā ir dalībvalstīm, Tiesa uzsvēra, ka kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā kopējā tirdzniecības politika – kura ietilpst Savienības ārējās darbības jomā un attiecas uz tirdzniecību ar trešajām valstīm – ir saistīta arī ar intelektuālā īpašuma komerciālo aspektu jomu ²⁶. Tādējādi, ja Savienības tiesību akta mērķis ir veicināt, atvieglot vai regulēt starptautisko tirdzniecību, tas ietilpst kopējā tirdzniecības politikā. Attiecīgajā nolīgumā ietvertajām normām ir īpaša saikne ar starptautisko tirdzniecību. Nolīgums pats ietilpst starptautiskās tirdzniecības liberalizācijā un tā mērķis ir pastiprināt un saskaņot intelektuālā īpašuma aizsardzību pasaules līmenī un samazināt starptautiskās tirdzniecības traucējumus Pasaules tirdzniecības organizācijas dalībvalstu teritorijā. Līdz ar to Tiesa atzina, ka šis nolīgums, un

²² Padomes 2011. gada 29. novembra Lēmums 2011/853/ES par to, lai Savienības vārdā parakstītu Eiropas Konvenciju par tiesisko aizsardzību pakalpojumiem, kas pamatojas uz ierobežotu piekļuvi vai nodrošina to (OV L 336, 1. lpp.).

²³ Eiropas Konvencija par tiesisko aizsardzību pakalpojumiem, kas pamatojas uz ierobežotu piekļuvi vai nodrošina to (OV 2011, L 336, 2. lpp.).

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 20. novembra Direktīva 98/84/EK par tiesisku aizsardzību pakalpojumiem, kas pamatojas uz ierobežotu piekļuvi vai nodrošina to (OV L 320, 54. lpp.).

²⁵ Līgums par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām, kas ir Marakešā 1994. gada 15. aprīlī parakstītā Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu (PTO) 1.C pielikums, apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajes kārtā (no 1986. līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.).

²⁶ Skat. LESD 207. panta 1. punktu.

konkrētāk tā 27. pants, turpmāk ietilps kopējās tirdzniecības politikas jomā un Savienības ekskluzīvajā kompetencē.

2013. gada 26. septembra spriedumā lietā C-431/11 Apvienotā Karaliste/Padome Tiesai bija jāizskata prasība *atcelt Padomes Lēmumu 2011/407* par nostāju, kas Eiropas Savienībai jāņem EEZ Apvienotajā komitejā attiecībā uz grozījumu EEZ līguma VI pielikumā (Sociālais nodrošinājums) un 37. protokolā ²⁷. Savas prasības pamatojumam Apvienotā Karaliste norādīja, ka apstrīdētais lēmums ir kļūdaini balstīts uz LESD 48. pantu par pasākumiem sociālā nodrošinājuma jomā, kaut arī pareizais juridiskais pamats tam esot LESD 79. panta 2. punkts par imigrācijas politiku.

Tiesa atzina, ka Lēmumu 2011/407 varēja likumīgi pieņemt, balstoties uz LESD 48. pantu. Šī lēmuma mērķis ir atļaut Savienības *acquis* sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanas jomā, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 883/2004 ²⁸ un Regulu Nr. 987/2009 ²⁹, attiecināt arī uz Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) valstīm, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) līguma līgumslēdzējas puses. Minētā lēmuma mērķis ir tieši reglamentēt ne tikai triju attiecīgo EBTA valstu pilsoņu sociālās tiesības, bet arī un tādā pašā veidā Savienības pilsoņu sociālās tiesības minētajās valstīs. Tādējādi Lēmums 2011/407 precīzi iekļaujas tādu pasākumu klāstā, ar kuriem Savienības iekšējā tirgus tiesību akti attiecībā uz EEZ, cik vien iespējams, tiek paplašināti tā, lai minēto valstu valstspiederīgie personu pārvietošanās brīvību izmantotu ar tādiem pašiem sociālajiem nosacījumiem, kādi ir Savienības pilsoņiem. No tā izriet, ka arī EEZ limenī noteikti ir jānodrošina Savienības iekšienē piemērojamā regulējuma par sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu modernizācija un vienkāršošana, Regulu Nr. 1408/71 ³⁰ aizstājot ar Regulu Nr. 883/2004.

Turklāt Tiesa uzskatīja, ka LESD 79. panta 2. punkts nevar būt pamats pieņemt tādu pasākumu, kāds ir Lēmums 2011/407, jo, ņemot vērā ar EBTA valstīm izveidotās asociācijas attīstības kontekstu, kurā tas iekļaujas, it īpaši ar šo asociāciju īstenojamos mērķus, tas acīmredzami nav savienojams ar minētā LESD 79. panta 2. punkta, kas ietilpst tā V sadaļas 2. nodaļā, kuras nosaukums ir "Robežkontroles, patvēruma un imigrācijas politika", mērķiem. Līdz ar to Tiesa Apvienotās Karalistes prasību noraidīja.

II. Lauksaimniecība

Lauksaimniecības jomā ir jāatzīmē divi spriedumi par Savienības tiesību principiem un pamattiesību aizsardzību.

Pirmkārt, 2013. gada 27. jūnija spriedumā lietā C-93/12 *Agroksulting* Tiesa tika aicināta lemt par tādas *dalībvalsts tiesību normas par tiesas piekritību atbilstību*, atbilstoši kurai tikai viena tiesa var izskatīt visus strīdus saistībā ar lēmumiem, ko pieņēmusi valsts iestāde, kas atbildīga par atbalsta

²⁷ Padomes 2011. gada 6. jūnija Lēmums 2011/407/ES par nostāju, kas Eiropas Savienībai jāņem EEZ Apvienotajā komitejā attiecībā uz grozījumu EEZ līguma VI pielikumā (Sociālais nodrošinājums) un 37. protokolā (OV L 182, 12. lpp.).

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 166, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulu (EK) Nr. 988/2009 (OV L 284, 43. lpp.).

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regula (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 284, 1. lpp.).

³⁰ Padomes 1971. gada 14. jūnija Regula (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV L 149, 2. lpp.).

lauksaimniecībai izmaksāšanu, ņemot vērā kā līdzvērtības un efektivitātes principu, tā arī Pamattiesību hartas 47. pantu. Lietā tika aplūkota Bulgārijas Administratīvā procesa kodeksa norma, atbilstoši kurai iesniedzējtiesai ir jāizskata visas prasības par valsts iestādes, kas atbildīga par atbalsta lauksaimniecībai izmaksāšanu atbilstoši kopējai lauksaimniecības politikai, pieņemtajiem tiesību aktiem.

Tiesa atzina, ka minētie līdzvērtības un efektivitātes principi, kā arī Pamattiesību hartas 47. pants, pieļauj šādu valsts tiesību normu, ja vien procesuālā kārtība prasībām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Savienības tiesībās, nav mazāk labvēlīga salīdzinājumā ar procesuālo kārtību prasībām, lai aizsargātu tiesības, kas izriet no atbilstošām valsts iekšējo tiesību normām par atbalstu lauksaimniekiem, un attiecīgā valsts tiesību norma it īpaši tiesvedības ilguma kontekstā indivīdam nav nelabvēlīga, pārmērīgi apgrūtinot no Savienības tiesībām izrietošo tiesību īstenošanu.

Otrkārt, 2013. gada 17. oktobra spriedumā lietā C-101/12 *Schaible* Tiesa izskatīja atsevišķu Regulas Nr. 21/2004³¹ noteikumu spēkā esamību. Būtībā aplūkots tika jautājums par to, *vai pienākumi, kas paredzēti aitū un kazu audzētājiem saskaņā ar minētajiem noteikumiem, proti, dzīvnieku individuālas identificēšanas pienākums, to elektroniskā identificēšana un pienākums uzturēt reģistru, ir saderīgi ar Pamattiesību hartas 16. pantu, kas veltīts uzņēmējdarbības brīvībai un vienlīdzīgas attieksmes principam.*

Spriedumā Tiesa atzina, ka nav apstākļu, kas varētu ietekmēt apstrīdēto noteikumu spēkā esamību saistībā ar minēto brīvību un principu. Vispirms attiecībā uz to atbilstību uzņēmējdarbības brīvībai Tiesa konstatēja, ka, kaut arī Regulas Nr. 21/2004 noteikumi, atbilstoši kuriem aitū un kazu audzētājiem ir dzīvnieku individuālas identificēšanas pienākums, to elektroniskās identificēšanas pienākums un pienākums uzturēt reģistru, varētu ierobežot uzņēmējdarbības brīvību, tomēr šī brīvība nav absolūta prerogāta. Tā var tikt pakļauta plaša mēroga valsts varas iejaukšanās pasākumiem, kuri vispārējās interesēs var radīt ierobežojumus ekonomiskās darbības īstenošanai, ciktāl tiek ievērots samērīguma princips. Šajā lietā Tiesa nosprieda, ka, kaut arī pamatlietā aplūkojamie pienākumi varētu ierobežot uzņēmējdarbības brīvības īstenošanu, katrā ziņā tie ir pamatoti ar leģitīmiem vispārējo interešu mērķiem. Veicinot katra dzīvnieka izsekojamību un šādi epizootijas gadījumā kompetentajām iestādēm ļaujot veikt pasākumus lipīgu slimību izplatīšanās novēršanai aitū un kazu ganāmpulkos, šie pienākumi ir piemēroti un nepieciešami, lai sasniegtu attiecīgos mērķus, proti, veselības aizsardzību, cīņu pret epizootiskām slimībām un dzīvnieku labturību, kā arī lauksaimniecības iekšējā tirgus izveidi attiecīgajā nozarē.

III. Pārvietošanās un aprites brīvības

1. Darba ņēmēju brīva pārvietošanās un sociālais nodrošinājums

Darba ņēmēju brīvas pārvietošanās un sociālā nodrošinājuma jomā īpašu uzmanību ir pelnījuši trīs spriedumi.

³¹ Padomes 2003. gada 17. decembra Regula (EK) Nr. 21/2004, ar ko izveido aitū un kazu identifikācijas un reģistrācijas sistēmu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1782/2003 un Direktīvas 92/102/EEK un 64/432/EEK (OV 2004, L 5, 8. lpp.). Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecās uz minētās Regulas Nr. 21/2004 3. panta 1. punktu, 4. panta 2. punktu, 5. panta 1. punktu un 9. panta 3. punkta pirmo daļu, kā arī B pielikuma 2. punktu.

Kā pirmais minams 2013. gada 16. aprīļa spriedums lietā C-202/11 *Las*, kurā Tiesa lēma par *dalībvalsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram darba līgumos ir jālieto oficiālā valsts valoda*. Šajā lietā Nīderlandē dzīvojošs Nīderlandes pilsonis bija pieņemts darbā Antverpenē (Beļģija) izvietotā uzņēmumā. Pārrobežu darba līgumā, kurš bija noformēts angļu valodā, bija paredzēts, ka attiecīgā persona savu profesionālo darbību veiks Beļģijā. Vēlāk ar vēstuli, kas arī bija sagatavota angļu valodā, viņš no darba šajā sabiedrībā tika atlaists. Darba ņēmējs vērsās *Arbeidsrechtbank* [Darba lietu tiesā], apgalvojot, ka darba līguma noteikumi ir spēkā neesoši, jo tajā tikušas pārkāptas Flāmu kopienas dekrēta par valodu lietojumu normas, atbilstoši kurām uzņēmumam, kura uzņēmējdarbības vieta ir holandiešu valodas reģionā, pieņemot darbā darbinieku pārrobežu rakstura darbā, visi ar darba attiecībām saistītie dokumenti ir jānoformē holandiešu valodā, citādi tiesa tos pēc savas ierosmes var atzīt par spēkā neesošiem. Savā spriedumā Tiesa atzina, ka šāds tiesiskais regulējums, kuram var būt atturoša ietekme attiecībā uz holandiešu valodā nerunājošiem darbiniekiem un darba devējiem, ir darba ņēmēju brīvas pārvietošanās ierobežojums. Tiesa arī precizēja, ka konkrētajā pārrobežu darba līguma kontekstā šāds valodu lietojuma pienākums ir nesamērīgs attiecībā pret mērķiem, uz kuriem šajā lietā atsaukusies Beļģija, proti, oficiālās valodas aizsardzību, darba ņēmēju aizsardzību un ar to saistīto administratīvo kontroļu atvieglošanu.

Kā otrais ir jāmin 2013. gada 20. jūnija spriedums lietā C-20/12 *Giersch u.c. par vienlīdzīgu attieksmi saistībā ar sociālajām priekšrocībām pārrobežu darba ņēmējiem un viņu ģimenes locekļiem*. Šajā spriedumā Tiesa atzina, ka Regulas Nr. 1612/68 ³² 7. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tam principā pretrunā ir tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram *finansiālā atbalsta augstākās izglītības iegūšanai piešķiršanai tiek izvirzīts nosacījums par studenta dzīvesvietu attiecīgajā dalībvalstī* un šādi ar atšķirīgu attieksmi tiek radīta netieša diskriminācija starp personām, kuras dzīvo attiecīgajā dalībvalstī, un personām, kuras tajā nedzīvo, bet ir šajā dalībvalstī strādājošu pārrobežu darba ņēmēju bērni.

Tiesa turklāt uzskatīja, ka, kaut arī mērķis palielināt iedzīvotāju, kuriem ir augstākā izglītība, īpatsvaru, lai veicinātu minētās dalībvalsts ekonomikas attīstību, ir leģitīms mērķis, kas var attaisnot šādu atšķirīgu attieksmi, un nosacījums par dzīvesvietu ir piemērots minētā mērķa sasniegšanai, šāds nosacījums tomēr pārsniedz mērķa sasniegšanai vajadzīgā robežas. Šāds dzīvesvietas nosacījums neļauj ņemt vērā citus iespējami reprezentatīvus elementus par minētā finansiālā atbalsta pieprasījuma patieso piesaisti attiecīgās dalībvalsts sabiedrībai vai darba tirgum, kā, piemēram, apstākli, ka vismaz viens no studenta vecākiem, kurš joprojām viņu uztur, ir pārrobežu darba ņēmējs, kuram ir stabila darba vieta attiecīgajā dalībvalstī un kurš tajā ir nodarbināts jau ievērojami ilgu laiku.

Kā trešais ir jāatzīmē 2013. gada 21. februāra spriedums lietā C-282/11 *Salgado González*, kurā tika aplūkoti *pašnodarbinātu personu vecuma pensiju aprēķināšanas noteikumi saistībā ar Savienības tiesisko regulējumu migrējošu darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma jomā* ³³.

Tiesa vispirms atgādināja, ka, ja nav veikta saskaņošana Savienības līmenī, katras dalībvalsts ziņā ir savos tiesību aktos ietvert nosacījumus, ar kādiem rodas tiesības uz pabalstiem, tomēr, īstenojot šo kompetenci, dalībvalstīm ir jāievēro Savienības tiesības un konkrēti – LESD normas par pārvietošanās brīvību. Šajā ziņā Regulā Nr. 1408/71 ir noteikts, ka gadījumā, ja kādas dalībvalsts tiesību aktos tiesību uz pabalstiem kā, piemēram, vecuma pensiju, iegūšana tiek pakārtota nosacījumam,

³² Padomes 1968. gada 15. oktobra Regula (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvu 2004/38/EK (OV L 158, 77. lpp., un labojumi – OV L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.).

³³ Padomes 1971. gada 14. jūnija Regula (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV L 149, 2. lpp.).

ka jāpabeidz apdrošināšanas laikposmi, šis dalībvalsts kompetentā institūcija vajadzīgajā apmērā ņem vērā tādus apdrošināšanas laikposmus, kas ir pabeigti saskaņā ar jebkuras citas dalībvalsts tiesību aktiem³⁴. Tālab tai ir jāņem vērā šie laikposmi tā, it kā tie būtu pabeigti saskaņā ar tās piemērotajiem tiesību aktiem.

Tādējādi tāds valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram migrējošas vai nemigrējošas pašnodarbinātas personas vecuma pensijas teorētiskā summa tiek nemainīgi aprēķināta, ņemot vērā šā darba ņēmēja iemaksu bāzes noteiktā atsauces laikposmā pirms viņa pēdējās iemaksas, ir pretrunā Regulā Nr. 1408/71³⁵ paredzētajām prasībām, ja šī teorētiskā summa tiek aprēķināta tā, it kā šī persona būtu strādājusi vienīgi attiecīgajā dalībvalstī. Citādi būtu, ja valsts tiesību aktos būtu paredzēti mehānismi, lai vecuma pensijas teorētiskās summas aprēķina kārtību pielāgotu tā, ka tiktu ņemts vērā apstāklis, ka attiecīgais darba ņēmējs ir izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties, strādājot citā dalībvalstī.

2. Tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība

2013. gada 8. maija spriedumā apvienotajās lietās C-197/11 un C-203/11 *Libert u.c.* Tiesai tika sniegta iespēja lemt par jautājumu, vai Savienības tiesībām pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram, pirmkārt, *tiesību pāreja* uz noteiktās pašvaldībās esošiem *nekustamajiem īpašumiem* novērtēšanas komisijai ir jāpārbauda saistībā ar "pietiekamas saiknes" starp pircēju un attiecīgajām pašvaldībām esamību un, otrkārt, zemesgabalu īpašniekiem un attīstītājiem ir noteikts pienākums īstenot sociālo mājokļu piedāvājumu, tam paredzot nodokļu stimulēšanas pasākumus un subsidēšanas mehānismus.

Tiesa norādīja, ka tiesiskais regulējums, kurā paredzēti šādi tiesību pārejas nosacījumi, ir Savienības tiesībās paredzēto pamatbrīvību ierobežojums. Turklāt tā uzsvēra, ka tādas prasības par dalībvalsts sociālo mājokļu politiku, kā vietējo iedzīvotāju ar maziem ienākumiem nodrošināšana ar mājokļiem, var būt primāri vispārējo interešu apsvērumi, ar kuriem ir iespējams pamatot šādu ierobežojumu. Tomēr šie pasākumi pārsniedz to, kas ir nepieciešams iecerētā mērķa sasniegšanai, jo nekustamo īpašumu tiesību pārejai paredzētie nosacījumi nav tieši saistīti ar sociāli ekonomiskajiem aspektiem, kuri atbilst mērķim nekustamo īpašumu tirgū aizsargāt vienīgi vietējos iedzīvotājus ar maziem ienākumiem. Šādā gadījumā šie nosacījumi ir labvēlīgi ne vien iedzīvotājiem ar maziem ienākumiem, bet arī citām personām, kurām līdzekļu ir pietiekami un kurām līdz ar to nav nekādas īpašas vajadzības saņemt sociālo aizsardzību minētajā tirgū.

Tiesa savukārt uzskatīja, ka LESD 63. pantam nav pretrunā, ja noteiktiem saimnieciskās darbības subjektiem kā attīstītājiem un zemesgabalu īpašniekiem tiek uzlikts "sociālais pienākums", piešķirot tiem būvniecības vai detālplānošanas atļauju, ciktāl šādi tiek nodrošināts pietiekams mājokļu piedāvājums personām, kurām ir mazi ienākumi, vai citām nelabvēlīgām vietējo iedzīvotāju kategorijām.

2013. gada 24. oktobrī pasludinātajā spriedumā lietā C-85/12 *LBI* (bijusī *Landsbanki Islands*) Tiesa sprieda par to, kā interpretēt *Direktīvu 2001/24 par kredītiestāžu reorganizāciju un likvidāciju*³⁶, kas ietverta Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu. Šajā direktīvā ir noteikts, ka kredītiestādes, kurai ir filiāles citās dalībvalstīs, bankrota gadījumā sanācības un likvidācijas procedūras ietilpst vienā maksāt-

³⁴ Skat. Regulas Nr. 1408/71 45. pantu.

³⁵ Skat. it īpaši Regulas Nr. 1408/71 46. panta a) punktu.

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 4. aprīļa Direktīva 2001/24/EK par kredītiestāžu reorganizāciju un likvidāciju (OV L 125, 15. lpp.).

nespējas procedūrā dalībvalstī, kurā atrodas iestādes juridiskā adrese (izcelsmes valsts), un to sekas bez jebkādam turpmākām formalitātēm iestājas atbilstoši izcelsmes valsts tiesībām visā Savienībā.

Šajā lietā tika aplūkots jautājums par to, vai Islandes veiktie sanācijas pasākumi pēc to skārušās banku un finanšu krīzes ietilpst direktīvas piemērošanas jomā. Šie pasākumi, kas formulēti kā moratorijs, ļāva finanšu iestādēm izvairīties no jebkādas tiesvedības un lika apturēt jebkuru tiesvedību visā moratorija laikā. Pret *LBI*, Islandes kredītiestādi, kura izmantoja Islandē noteikto moratoriju, Francijā tika vērsti mantas apķīlāšanas pasākumi un tā tos apstrīdēja Francijas tiesās, uzskatīdama, ka saskaņā ar direktīvu uz Islandē veiktajiem sanācijas pasākumiem var tieši atsaukties attiecībā pret kreditoru Francijā un ka apķīlāšana tādējādi nav spēkā.

Tiesa vispirms norādīja, ka Direktīvas 2001/24 mērķis ir, lai dalībvalstis savstarpēji atzītu pasākumus, ko katra no tām ir veikusi, lai atjaunotu to kredītiestāžu ekonomisko dzīvotspēju, kurām tā ir izsniegusi atļaujas. Turpinot Tiesa konstatēja, ka atbilstoši Direktīvai 2001/24³⁷ tikai izcelsmes dalībvalsts administratīvajām un tiesu iestādēm ir tiesības lemt par reorganizācijas [sanācijas] pasākumu īstenošanu kredītiestādē, kā arī par likvidācijas procedūras uzsākšanu attiecībā uz šādu iestādi. Šiem pasākumiem visās pārējās dalībvalstīs ir tādas sekas, kādas tiem piešķir izcelsmes dalībvalsts likums. No tā izriet, ka sanācijas un likvidācijas pasākumi, par kuriem ir lēmušas izcelsmes dalībvalsts administratīvās un tiesu iestādes, tiek atzīti atbilstīgi Direktīvai 2001/24 ar tādām sekām, kādas tiem paredzētas šīs dalībvalsts tiesībās. Turpretim šīs dalībvalsts tiesiskajam regulējumam sekas pārējās dalībvalstīs principā var būt tikai tad, ja šīs dalībvalsts administratīvās un tiesu iestādes veic pasākumus attiecībā uz konkrētu kredītiestādi.

2013. gada 24. septembra spriedumā lietā *C-221/11 Demirkan* tika risināts jautājums par to, vai *Papildu protokola*³⁸ *Līgumam par asociācijas izveidi starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju*³⁹ 41. panta 1. punktā paredzētā pakalpojumu sniegšanas brīvība ietver tā saukto "pasīvo" pakalpojumu sniegšanas brīvību, proti, pakalpojumu saņēmēju tiesības ierasties dalībvalstī nolūkā saņemt tajā kādu pakalpojumu.

Tiesa norādīja, ka, kaut arī LESD pantos attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību atzītie principi, ciktāl tas ir iespējams, ir jāattiecinā uz Turcijas pilsoņiem, lai starp līgumslēdzējām pusēm novērstu pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus, tomēr Savienības tiesību noteikumu, tostarp arī Līguma noteikumu attiecībā uz iekšējo tirgu interpretāciju nevar automātiski transponēt, interpretējot līgumu, ko Savienība ir noslēgusi ar kādu trešo valsti, izņemot skaidrus noteikumus, kas šajā ziņā paredzēti pašā līgumā. Lai noteiktu, vai šāda transponēšana ir iespējama, ir jāsalīdzina nospraustais Asociācijas līguma mērķis un šī līguma konteksts, no vienas puses, un Līguma mērķis un konteksts, no otras puses. Starp Asociācijas līgumu, kā arī tā Papildu protokolu, no vienas puses, un Līgumu, no otras puses, pastāv būtiskas atšķirības, ņemot vērā, ka EEK un Turcijas asociācija ir paredzēta vienīgi ekonomiskam mērķim, paredzot galvenokārt Turcijas ekonomiskās attīstības veicināšanu. Tādējādi ekonomisko brīvību attīstība nolūkā īstenot vispārīgu personu brīvu pārvietošanos, kas būtu salīdzināma ar to, kas ir piemērojama Savienības pilsoņiem, nav Asociācijas līguma mērķis. Turklāt, no laika aspekta raugoties, Tiesa uzsvēra, ka nekas neliecina par to, ka Asociācijas līguma un Papildu protokola līgumslēdzējas puses to parakstīšanas brīdī būtu uzskatījušas, ka pakalpojumu sniegšanas brīvība ietver arī "pasīvo" pakalpojumu sniegšanas brīvību. Tādējādi pakalpojumu

³⁷ Direktīvas 2001/24/EK 3. panta 1. punkts un 9. panta 1. punkts.

³⁸ Protokols, kurš atbilstoši tā 62. pantam ir Asociācijas līguma neatņemama sastāvdaļa. Šis protokols ir parakstīts 1970. gada 23. novembrī Briselē un Kopienas vārdā ir noslēgts, apstiprināts un ratificēts ar Padomes 1972. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 2760/72.

³⁹ Parakstīts Ankarā, 1963. gada 12. septembrī.

sniegšanas brīvība Papildu protokola 41. panta 1. punkta izpratnē neietver Turcijas pilsoņu, kas ir pakalpojumu saņēmēji, tiesības doties uz kādu dalībvalsti, lai saņemtu tajā kādu pakalpojumu.

3. Kapitāla brīva aprīte

Apvienotajās lietās no C-105/12 līdz C-107/12 *Essent* u.c., kurās spriedums tika pasludināts 2013. gada 22. oktobrī, Tiesai tika lūgts paust savu nostāju par to, vai LESD 345. pantam, kā arī normām par kapitāla brīvu aprīti ir pretrunā tāda valsts elektroenerģijas un gāzes sadales sistēmu operatoru īpašumtiesību sistēma, atbilstoši kurai paredzēts absolūts šo operatoru privatizācijas aizliegums.

Tiesa vispirms atgādināja, ka LESD 345. pantā ir pausts princips par Līgumu neitralitāti attiecībā uz īpašumtiesību sistēmu dalībvalstīs. Konkrētāk, Līgumi principā neaizliedz ne uzņēmumu nacionalizāciju, ne to privatizāciju, un tādējādi dalībvalstis var likumīgi izvirzīt mērķi noteikt vai saglabāt valsts īpašumtiesību uz noteiktiem uzņēmumiem sistēmu. Tomēr, kā norādīja Tiesa, LESD 345. pants neatbrīvo dalībvalstīs pastāvošās īpašumtiesību sistēmas no LESD pamatnoteikumu, tostarp noteikumu par nediskrimināciju, brīvību veikt uzņēmējdarbību un kapitāla aprītes brīvību, ievērošanas.

Šajā lietā Tiesa konstatēja, ka, ņemot vērā tā sekas, privatizācijas aizliegums ir kapitāla brīvas aprītes ierobežojums. Tā piebilda, ka mērķus nodrošināt pārskatāmību elektroenerģijas un gāzes tirgū un novērst konkurences izkropļošanu, kuri ir valsts tiesiskajā regulējumā nostiprinātās īpašumtiesību sistēmas izvēles pamatā, var ņemt vērā kā primārus vispārējo interešu apsvērumus kapitāla brīvas aprītes ierobežojuma attaisnojumam. Gluži tāpat arī attiecībā uz aizliegumu veidot grupas un tādu darbību aizliegumu, kuras var kaitēt sistēmas pārvaldībai, Tiesa atzina, ka iepriekš minētie mērķi kā primāri vispārējo interešu apsvērumi arī var attaisnot konstatētos pamatbrīvību ierobežojumus. Katrā ziņā attiecīgajiem ierobežojumiem ir jābūt piemērotiem izvirzīto mērķu sasniegšanai un tie nedrīkst pārsniegt šo mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

IV. Robežkontrole, patvēruma un imigrācija

1. Robežu šķērsošana

Attiecībā uz kopējiem noteikumiem par ārējo robežu kontroles standartiem un procedūrām kāda Vācijas tiesa vēlējās noskaidrot, vai ir spēkā Regula Nr. 2252/2004⁴⁰, ciktāl tajā pasēs pieteicējam paredzēts pienākums ļaut sev noņemt digitālos pirkstu nospiedumus un paredzēts tos saglabāt pasē, tostarp saistībā ar Pamattiesību hartu. Tiesa 2013. gada 17. oktobra spriedumā lietā C-291/12 *Schwarz* uz šo jautājumu atbildēja apstiprinoši. Proti, kaut arī šādu digitālo pirkstu nospiedumu noņemšana un saglabāšana pasē ir tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību, kuras attiecīgi nostiprinātas Pamattiesību hartas 7. un 8. pantā, aizskārums, šie pasākumi katrā ziņā ir pamatoti ar pasu krāpnieciskas izmantošanas novēršanu.

2013. gada 19. decembra spriedumā lietā C-84/12 *Koushkaki* Tiesa precizēja savu judikatūru par vīzu politiku, un konkrētāk, par vienotu vīzu izsniegšanas procedūru un noteikumiem, kā arī dalībvalstu

⁴⁰ Padomes 2004. gada 13. decembra Regula (EK) Nr. 2252/2004 par drošības elementu un biometrijas standartiem dalībvalstu izdotās pasēs un ceļošanas dokumentos (OV L 385, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Regulu (EK) Nr. 444/2009 (OV L 142, 1. lpp., un labojums – OV L 188, 127. lpp.).

rīcības brīvību šajā ziņā. Vispirms Tiesa atzina, ka Vīzu kodeksa ⁴¹ 23. panta 4. punkts, 32. panta 1. punkts un 35. panta 6. punkts ir interpretējami tādējādi, ka dalībvalsts kompetentās iestādes vienotas vīzas pieteikuma izskatīšanas noslēgumā var atteikties izsniegt šādu vīzu pieteikuma iesniedzējam tikai gadījumā, ja uz šo pieteikuma iesniedzēju var tikt attiecināts kāds no šajās tiesību normās uzskaitītajiem vīzas atteikuma pamatojumiem. Šīm iestādēm, izskatot šo pieteikumu, ir plaša novērtējuma brīvība, kas attiecas uz šo tiesību normu piemērošanas nosacījumiem un nozīmīgo faktu izvērtēšanu, lai noteiktu, vai uz pieteikuma iesniedzēju var tikt attiecināts kāds no šiem atteikuma pamatojumiem.

Konkrēti attiecībā uz atteikuma iemeslu, kas saistīts ar iespējamo nodomu neatstāt dalībvalstu teritoriju pirms vīzas derīguma termiņa beigām, Tiesa nosprieda ⁴², ka dalībvalsts kompetentajām iestādēm netiek prasīts iegūt pārliecību attiecībā uz pieteikuma iesniedzēja nodomiem, tām pietiek vien konstatēt, ka pastāv pamatotas šaubas, ņemot vērā vispārējo situāciju pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas valstī un viņu raksturojošās īpašības, kas ir pierādītas, ņemot vērā pēdējā minētā sniegto informāciju.

Visbeidzot Tiesa uzskatīja, ka Vīzu kodeksam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram, ja ir izpildīti šajā kodeksā paredzētie izsniegšanas nosacījumi, kompetentās iestādes ir pilnvarotas izsniegt pieteikuma iesniedzējam vienotu vīzu, tomēr neprecizējot, ka tas ir to pienākums, ja vien šāda valsts tiesību norma var tikt interpretēta atbilstoši minētajam kodeksam. Kompetentās valsts iestādes var atteikties izsniegt vienotu vīzu tikai gadījumā, ja uz pieteikuma iesniedzēju var tikt attiecināts kāds no šajos pantos uzskaitītajiem vīzas atteikuma pamatojumiem.

2. Patvēruma politika

Uzmanība būtu jāvērs uz diviem spriedumiem patvēruma tiesību jomā par Regulu Nr. 343/2003 ("Dublina II") ⁴³.

Vispirms jāmin 2013. gada 6. jūnija spriedums lietā C-648/11 *MA u.c.*, kurā Tiesa risināja jautājumu par *dalībvalsts, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, noteikšanu*, kad patvēruma pieteicējs, nepilngadīga persona, kuru nepavada neviens ģimenes loceklis, un kurš Eiropas Savienības teritorijā neatrodas likumīgi, ir iesniedzis patvēruma pieteikumus vairākās dalībvalstīs. Tiesa šajā nolūkā Regulas Nr. 343/2003 6. panta otro daļu interpretēja tādējādi, ka par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts ir tā, kurā nepilngadīgais atrodas pēc tam, kad viņš tajā ir iesniedzis pieteikumu. Šajā ziņā Tiesa nosprieda, ka šajā normā izmantotā frāze "dalībvalsts [...], kurā nepilngadīgais iesniedzis savu patvēruma pieteikumu" nevar tikt saprasta kā norāde uz pirmo dalībvalsti, kurā nepilngadīgais iesniedzis savu patvēruma pieteikumu. Tā kā nepilngadīgie bez pavadības ir īpaši neaizsargātu personu kategorija, ir svarīgi, lai atbildīgās dalībvalsts noteikšanas procedūra netiktu pagarināta vairāk, nekā tas ir absolūti nepieciešams un lai viņiem tiktu nodrošināta bēgļa statusa noteikšanas procedūru ātra pieejamība. Tādējādi, kaut gan nepilngadīgā intereses ir skaidri minētas vienīgi minētās regulas 6. panta pirmajā daļā, saskaņā ar Pamattiesību hartas 24. panta 2. punktu, lasot to kopā ar tās 51. panta 1. punktu, visos lēmumos, kurus dalībvalstis pieņem par dalībvalsts, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, noteikšanu,

⁴¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regula (EK) Nr. 810/2009, ar kuru izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 1. lpp.).

⁴² Tiesa lēma par Vīzu kodeksa 32. panta 1. punktu, lasot to kopā ar šī kodeksa 21. panta 1. punktu.

⁴³ Padomes 2003. gada 18. februāra Regula (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 50, 1. lpp.).

ir jāņem vērā bērna interešu prioritāte. No tā izriet, ka nepilngadīgo bez pavadības, kas iesniedzis patvēruma pieteikumu kādā no dalībvalstīm, principā nedrīkst pārvietot uz citu dalībvalsti, kurā tas ir iesniedzis pirmo patvēruma pieteikumu.

Turpinot ir jāmin 2013. gada 10. decembra spriedums lietā C-394/12 *Abdullahi*, kurā Tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka *apstākļos, kad dalībvalsts ir piekritusi uzņemt patvēruma meklētāju* kā dalībvalsts, kurā notikusi patvēruma meklētāja pirmā ieceļošana Eiropas Savienības teritorijā, šis patvēruma meklētājs var apšaubīt šīs dalībvalsts atbilstoši minētās regulas 10. panta 1. punktā paredzētajam kritērijam noteikto kompetenci izskatīt pieteikumu, vienīgi atsaucoties uz sistēmiskiem trūkumiem patvēruma piešķiršanas procesā un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļos šajā dalībvalstī. Pārņemdamā 2011. gada 21. decembra spriedumā lietā *NS*⁴⁴ noteikto interpretāciju, Tiesa norādīja, ka šiem sistēmiskajiem trūkumiem un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļiem šajā dalībvalstī ir jārada nopietni iemesli uzskatīt, ka šiem patvēruma meklētājiem radīsies reāls risks tikt pakļautiem necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Pamattiesību hartas 4. panta izpratnē.

3. Imigrācijas politika

Taisot 2013. gada 10. septembra spriedumu lietā C-383/13 PPU *G. un R.*, Tiesai radās iespēja interpretēt Direktīvas 2008/115 ("atgriešanas direktīva")⁴⁵ 15. panta 2. un 6. punktu, kuros paredzētas *procesuālās garantijas saistībā ar lēmumiem par trešo valstu valstspiederīgo, kuri valstī uzturas nelikumīgi, izraidīšanu*. Šajā ziņā Direktīvā 2008/115 dalībvalstīm ir noteikts pienākums ieviest efektīvus tiesību aizsardzības līdzekļus pret šiem lēmumiem un paredzēts, ka attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais nekavējoties jāatbrīvo, ja aizturēšana nav likumīga.

Spriedumā, kas taisīts steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, Tiesa nosprieda, ka apstākļi, ka, pieņemot lēmumu par pilsoņa, kas valstī uzturas nelikumīgi, aizturēšanas pagarināšanu nolūkā viņu izraidīt, nav ņemtas vērā tiesības uz aizstāvību, automātiski nenozīmē aizturēšanas atcelšanu. Tiesa norādīja, ka valsts tiesai katrā ziņā ir jāpārbauda, vai šāds pārkāpums tiešām tam, kurš uz to atsaucas, liedz iespēju labāk aizstāvēties, kā rezultātā šim administratīvajam procesam, kura rezultātā ir pagarināta aizturēšana, varētu būt bijis cits iznākums.

Arī 2013. gada 19. septembra spriedums lietā C-297/12 *Filev un Osmani* ir par Direktīvas 2008/115 ("atgriešanas direktīva") interpretāciju. Tiesa cita starpā nosprieda, ka tai *pretrunā ir tāda valsts tiesību norma, ar kuru ieceļošanas aizlieguma ilguma ierobežojums ir pakārtots pieteikuma, kurā attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais lūdz noteikt šādu ierobežojumu, iesniegšanai*. No šīs direktīvas 11. panta 2. punkta teksta izriet, ka dalībvalstīm ir jāierobežo jebkādu ieceļošanas ierobežojumu ilgums, neatkarīgi no tā, vai šai ziņā ir iesniegts pieteikums.

Tiesa turklāt atzina, ka šai normai pretrunā ir tas, ka par pirms vairāk nekā pieciem gadiem – vai nu pirms attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā atkārtotas ieceļošanas dalībvalsts teritorijā datuma, vai pirms šo direktīvu transponējošā valsts tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās datuma –, noteikta aizlieguma ieceļot un uzturēties dalībvalsts teritorijā pārkāpumu piemēro krimināltiesisku sankciju, ja vien šis valstspiederīgais nerada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai.

⁴⁴ Apvienotās lietas C-411/10 un C-493/10 (Krājums, I-13905. lpp.).

⁴⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Direktīva 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūram dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV L 348, 98. lpp.).

Visbeidzot Tiesa uzsvēra, ka dalībvalsts, kura, pamatojoties uz "atgriešanas direktīvas" 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ir izvēlējusies to nepiemērot trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir piemērotas krimināltiesiskas sankcijas, šīs valsts tiesību normas nevar piemērot personai, kurai krimināltiesiskā sankcija piemērota pirms direktīvas transponēšanas valsts tiesībās un kura uz to varētu tieši atsaukties.

V. Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās

1. Eiropas apcietināšanas orderis

Saistībā ar tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās ievēribu ir pelnījuši trīs spriedumi par Pamatlēmumu 2002/584 par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm ⁴⁶. Divu no tiem pamatā turklāt ir Spānijas un Francijas konstitucionālo tiesu uzdotie pirmie prejudiciālie jautājumi.

Pirmajā lietā Spānijas Konstitucionālā tiesa vēlējās noskaidrot, vai atbilstoši Pamatlēmumam 2002/584 valsts tiesas – kā tas prasīts Spānijas Konstitucionālās tiesas judikatūrā – *personas, attiecībā uz kuru pieņemts aizmugurisks nolēmums, izdošanai var piemērot nosacījumu, ka ir jābūt iespējai sodu pārskatīt ordera izsniegšanas valstī*. Iepriekš minētajā 2013. gada 26. februāra spriedumā lietā *Melloni*, atgādinājusi, ka izpildes tiesa apcietināšanas ordera izpildei var piemērot tikai pamatlēmumā paredzētos nosacījumus, Tiesa nosprieda, ka, tā kā pamatlēmuma 4.a panta 1. punktā šāda nosacījuma nav, valsts tiesu iestādēm netiek ļauts atteikties izpildīt apcietināšanas orderi, kas izdots aizmuguriski piespriesta soda izpildei, ja persona, zinādama par paredzēto tiesvedību, pati nav ieradusies, jo tā apzināti ir izvēlējusies, lai viņu pārstāvētu advokāts un tas to faktiski ir arī veicis. Turklāt Tiesa uzskatīja, ka šī pamatlēmuma norma, atbilstoši kurai noteiktos apstākļos Eiropas apcietināšanas ordera izpilde, personai neesot klāt, ir atbilstoša tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un lietas taisnīgu izskatīšanu, kā arī tiesībām uz aizstāvību, kas atzītas Pamattiesību hartas 47. pantā un 48. panta 1. punktā. Lai gan apsūdzētās personas tiesības personīgi piedalīties tiesas procesā ir būtiska daļa no tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, šīs tiesības nav absolūtas, jo apsūdzētais no tām var atteikties, ja ir nodrošinātas noteiktas garantijas.

Visbeidzot Tiesa norādīja, ka atbilstoši Pamattiesību hartas 53. pantam dalībvalsts aizmuguriski notiesātas personas izdošanu nedrīkst pakārtot pamatlēmumā neparedzētam nosacījumam, ka piespriesto sodu var pārskatīt ordera izdošanas dalībvalstī, lai izvairītos no Konstitūcijā garantēto tiesību pārkāpuma. Tiesa arī norādīja, ka ar citādu Pamattiesību hartas 53. panta interpretāciju tiktu pārkāpts Savienības tiesību pārākuma princips un būtu apdraudēta Pamatlēmuma 2002/584 efektivitāte ⁴⁷.

2013. gada 30. maija spriedumā lietā C-168/13 PPU *F.* par prioritāra jautājuma par atbilstību Konstitūcijai procedūrā radušos prejudiciālu jautājumu, kuru uzdevusi Francijas Konstitucionālā padome, Tiesa aplūkoja *iespēju celt prasību, kas apturētu lēmuma par Eiropas apcietināšanas ordera ietekmes paplašināšanu, izpildi*. Atgādinājusi, ka Pamatlēmumā 2002/584 pašā ir paredzēta Pamattiesību hartas prasībām atbilstoša procedūra, Tiesa norādīja, ka tas, ka nav tieša regulējuma par tiesībām celt

⁴⁶ Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, ar ko stiprina personu procesuālās tiesības un veicina savstarpējas atzišanas principa piemērošanu attiecībā uz aizmuguriskiem nolēmumiem (OV L 81, 24. lpp.).

⁴⁷ Šajā ziņā skat. šī sprieduma apskatu nodaļā "Pamattiesību harta".

prasību apturēt ar Eiropas apcietināšanas orderi saistītu lēmumu izpildi, dalībvalstīm neliedz šādas tiesības paredzēt un neuzliek arī tām pienākumu to darīt. Šajā ziņā Tiesa nolēma, ka ciktāl netiek kavēta minētā pamatlēmuma piemērošana, tas neliedz dalībvalstij piemērot tās attiecīgās konstitucionālās tiesību normas, tostarp attiecībā uz tiesībām uz taisnīgu tiesu.

Tiesa tomēr precizēja, ka dalībvalstu rīcības brīvībai šajā ziņā tomēr ir zināmas robežas. Tādējādi, ņemot vērā termiņu svarīgumu, galīgais lēmums par apcietināšanas ordera izpildi principā ir jāpieņem vai nu desmit dienu laikā pēc tam, kad pieprasītā persona sniedz piekrišanu nodošanai, vai arī – pārējos gadījumos – sešdesmit dienu laikā pēc šīs personas apcietināšanas. Tiesa arī norādīja, ka atbilstoši pamatlēmumam ⁴⁸ lēmums par ordera paplašināšanu vai personas vēlāku nodošanu principā ir jāpieņem trīsdesmit dienu laikā no pieprasījuma saņemšanas. Līdz ar to, ja valsts tiesiskajā regulējumā ir paredzēta šī lēmuma pārsūdzība ar apturošu iedarbību, tā ir jāceļ iepriekš minētajos termiņos, kas paredzēti galīgā lēmuma par ordera izpildi pieņemšanai.

Trešajā lietā par Eiropas apcietināšanas orderi Tiesa 2013. gada 29. oktobra spriedumā lietā C-396/11 *Radu* nosprieda, ka izpildes tiesu iestādes nevar *atteikties izpildīt kriminālvajāšanas veikšanai izdotu Eiropas apcietināšanas orderi tādēļ, ka izdošanas tiesu iestādes nav uzklauzījušas pieprasīto personu pirms šā apcietināšanas ordera izdošanas*. Pirmkārt, šis pamats nav Pamatlēmumā 2002/584 paredzēto ordera neizpildes pamatu vidū. Otrkārt, Tiesa konstatēja, ka Pamattiesību hartas 47. un 48. pantā paredzētās tiesības tikt uzklauzītam nenozīmē, ka dalībvalsts izpildes tiesu iestādes var atteikties izpildīt kriminālvajāšanas veikšanai izdotu Eiropas apcietināšanas orderi, jo šāds pienākums noteikti apdraudētu pašu pamatlēmumā paredzēto nodošanas sistēmu. Lai novērstu attiecīgās personas bēgšanu, orderim ir jāpiemīt zināmam pārsūdzējuma efektam. Tiesa, pamatojamās uz vairākām pamatlēmuma normām, katrā ziņā norādīja, ka Eiropas likumdevējs ir nodrošinājis tiesību tikt uzklauzītam izpildes dalībvalstī ievērošanu tā, lai neapdraudētu Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma efektivitāti ⁴⁹.

2. Finansiālo sankciju savstarpēja atzīšana

2013. gada 14. novembra spriedumā lietā C-60/12 *Baláž* Tiesa interpretēja jēdzienu “tiesa, kam ir īpaša jurisdikcija krimināllietās” *Pamatlēmuma 2005/214 izpratnē* par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām ⁵⁰. Tiesa vispirms norādīja, ka šis jēdziens ir autonomas Savienības tiesību jēdziens. ņemot vērā apstākli, ka pamatlēmuma piemērošanas jomā ietilpst pārkāpumi saistībā ar “rīcību, kas ir ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums” un ka šādi pārkāpumi dažādās dalībvalstīs netiek aplūkoti vienādi, un, lai nodrošinātu pamatlēmuma lietderīgo iedarbību, Tiesa atzina, ka šajā jēdzienā ietilpst ikviena tiesa, kura piemēro procedūru, kas ietver ievēro kriminālprocesa būtiskās īpašības, tomēr netiek pieprasīts, lai šai tiesai būtu jurisdikcija tikai krimināllietās. Turpinot Tiesa atzina, ka tā kā pamatlēmums ir piemērojams arī administratīvo iestāžu uzliktām finansiālām sankcijām, ņemot vērā dalībvalstu tiesu sistēmu īpatnības, var tikt pieprasīts, lai tiktu piemērots pirmstiesas administratīvais posms. Līdz ar to ir jānoskaidro, ka personai atbilstoši pamatlēmumam ir bijusi iespēja celt prasību tiesā, kurai ir īpaša jurisdikcija krimināllietās, gadījumā, ja tai pirms prasības celšanas bija jāievēro pirmstiesas administratīvā procedūra. Tomēr piekļuvei tiesai, kurai ir jurisdikcija, nevar paredzēt nosacījumus, kas to padarītu neiespējamu vai

⁴⁸ Pamatlēmuma 2002/584 27. panta 4. punkts un 28. panta 3. punkta c) apakšpunkts.

⁴⁹ Skat. it īpaši Pamatlēmuma 2002/584 8., 13.–15. un 19. pantu.

⁵⁰ Padomes 2005. gada 24. februāra Pamatlēmuma 2005/214/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām (OV L 76, 16. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV L 81, 24. lpp.), 1. panta a) punkta iii) apakšpunkts.

pārmērīgi to apgrūtinātu. Tādēļ šādai tiesai ir jābūt pilnīgai jurisdikcijai lietas izskatīšanai attiecībā gan uz juridisko izvērtējumu, gan faktiskajiem apstākļiem.

VI. Tiesu iestāžu sadarbība civillietās

1. Jurisdikcija un nolēmumu atzīšana un izpilde

Tiesu iestāžu sadarbības civillietās jomā lielākā daļa šajā gadā pieņemto nolēmumu bija par Regulas Nr. 44/2001 (Brisele I) ⁵¹ interpretāciju.

To starpā īpašu uzmanību ir pelnījis 2013. gada 12. septembra spriedums lietā C-49/12 *Sunico* u.c. Jautājums bija par jēdzienu "civillietas un komercietas" minētās regulas 1. panta 1. punkta izpratnē un to, vai šis jēdziens būtu jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas arī uz tādu prasību par zaudējumu atlīdzību, ko dalībvalsts iestāde ir cēlusi pret fiziskām un juridiskām personām, kuru domicils ir citā dalībvalstī, par organizētas krāpnieku grupas veiktām darbībām, kuru mērķis ir bijusi krāpnieciskas darbības īstenošana saistībā ar pirmajā dalībvalstī maksājamo PVN.

Tiesa uzskatīja, ka, lai gan noteiktas tiesvedības starp valsts iestādi un privāttiesību subjektu var ietilpt Regulas Nr. 44/2001 piemērošanas jomā, tas tā nav gadījumā, ja valsts iestāde rīkojas, īstenojot valsts varu. Tā kā šajā lietā valsts iestādes prasības pamatā nebija valsts tiesību akti PVN jomā, bet gan privāttiesību subjekta apgalvotā dalība organizētā krāpnieku grupā, kuras mērķis ir bijusi krāpšana, uz kuru ir attiecināmas valsts tiesības, kas nosaka civiltiesisko atbildību par neatļautu darbību vai kvazideliktu, tiesiskās attiecības, kas pastāv starp abām pusēm, nav publiskajās tiesībās balstītas tiesiskās attiecības, kas ietver valsts varas funkciju īstenošanu. Tādēļ šāda prasība ietilpst Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. punktā ietvertajā jēdzienā "civillietas un komercietas". Tiesa nosprieda, ka valsts tiesai tomēr ir jāpārbauda, vai valsts iestāde nav izmantojusi pierādījumus, kas ir iegūti ar valsts varas funkciju īstenošanas palīdzību, un vai attiecīgā gadījumā tā saistībā ar savu prasību atradās tādā pašā situācijā kā persona, kura ir privāttiesību subjekts.

2. Līgumsaistībām piemērojamie tiesību akti

Lai arī Tiesas sēžu zālē 2013. gadā lietas par tiesību normu kolīzijām nebija plaši pārstāvētas, tomēr viens būtisks spriedums šajā jomā tika pasludināts 2013. gada 17. oktobrī lietā C-184/12 *Unamar*. Izskatot jautājumu par Romas konvencijas ⁵² 3. panta un 7. panta 2. punkta interpretāciju, Tiesai šajā lietā bija iespēja precizēt, *vai tiesa, kurai jāizskata lieta, drīkst nepiemērot pārstāvības līguma pušu izvēlētos tiesību aktus, priekšroku dodot lex fori, pamatojot to ar imperativo raksturu*, kas šīs dalībvalsts tiesību sistēmā ir piešķirts pašnodarbinātu tirdzniecības pārstāvju statusu regulējošām tiesību normām.

Tiesa nosprieda, ka ir jārespektē pušu piemērojamo tiesību aktu izvēle, kā tas noteikts Romas konvencijas 3. panta 1. punktā, un tādēļ šīs konvencijas 7. panta 2. punktā paredzētais izņēmums saistībā ar attiecīgās dalībvalsts "imperatīvām tiesību normām" ir interpretējams šauri. Par imperatīvām valsts sabiedriskās kārtības normām ir kvalificējamās normas, kuru ievērošana tiek uzskatīta par tik vitāli svarīgu attiecīgās dalībvalsts politiskās, sociālās vai saimnieciskās organizācijas aizsardzībai,

⁵¹ Padomes 2000. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu [nolēmumu] atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.).

⁵² Konvencija par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām, kas atvērta parakstīšanai Romā 1980. gada 19. jūnijā (OV L 266, 1. lpp.).

ka to ievērošana tiek pieprasīta jebkurai personai, kas atrodas šīs dalībvalsts teritorijā. Līdz ar to pārstāvības līguma slēdzēju izvēlētas dalībvalsts tiesības, kuras atbilst Direktīvā 86/653⁵³ izvirzītajām minimālās aizsardzības prasībām, citas dalībvalsts tiesa, kurai jāizskata lieta, nepiemērot var vienīgi tad, ja tā pamatoti secina, ka tās valsts likumdevējs ir uzskatījis par būtisku attiecīgās tiesību sistēmas ietvaros tirdzniecības pārstāvim sniegt aizsardzību, kas ir plašāka par minētajā direktīvā noteikto, šai nolūkā ņemot vērā šāda veida imperatīvo normu raksturu un mērķi.

VII. Transports

Šogad šo jomu ir iezīmējuši divi svarīgi spriedumi. Pirmkārt, jāmin 2013. gada 26. februāra spriedums lietā C-11/11 *Folkerts*, kurā konkrētāk tika precizētas *tiesību normas, kas piemērojamas lidmašīnu pasažieru kompensācijām lidojuma kavēšanās dēļ*. Tiesa atzina, ka savienota reisa gadījumā vienreizējās kompensācijas apmēru nosaka, ņemot vērā konstatēto kavēšanos salīdzinājumā ar paredzēto ielidošanas laiku galamērķī, ar ko saprot attiecīgā pasažiera izmantotā pēdējā reisa galamērķi. Tādēļ savienota reisa pasažierim pienākas kompensācija gadījumā, ja pirmā reisa izlidošana ir kavējusies par tādu laikposmu, kas nepārsniedz Regulā Nr. 261/2004⁵⁴ noteiktos laikposmus, tomēr galamērķi viņš šīs kavēšanās dēļ ir sasniedzis ar trīs vai vairāk stundu kavēšanos salīdzinājumā ar paredzēto ielidošanas laiku.

Otrkārt, lietā C-547/10 P *Šveice/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 7. martā, Tiesa izskatīja apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu⁵⁵, ar ko bija noraidīta prasība atcelt Lēmumu 2004/12⁵⁶, ar kuru Komisija bija apstiprinājusi *Vācijas iestāžu noteiktos ierobežojumus saistībā ar nakts pārlidojumiem pāri atsevišķām Vācijas teritorijām Cīrihes lidostas tuvumā*.

Tiesa pilnībā apstiprināja Vispārējās tiesas veikto prasības analīzi. Tā atgādināja, ka saskaņā ar Regulas Nr. 2408/92 8. panta 2. punktu dalībvalsts gaisa satiksmes tiesību īstenošanai var piemērot valsts, reģionālos vai vietējos darbības noteikumus, kas it īpaši attiecas uz vides aizsardzību. Šādu noteikumu pieņemšana nav pielīdzināma nosacījumam šo tiesību izmantošanai Regulas Nr. 2408/92⁵⁷ 9. panta 1. punkta izpratnē; par tādu būtu uzskatāma satiksmes tiesību īstenošanas ierobežošana vai liegšana. Pretēja interpretācija atņemtu jēgu šīs regulas 8. panta 2. punktam. Šajā lietā, tā kā apstrīdētie pasākumi nenozīmē, ka to piemērošanas laikā būtu nosacīti vai daļēji aizliegti lidojumi Vācijas gaisa telpā no vai uz Cīrihes lidostu, bet ka tikai ir mainīta to trajektorija pēc pacelšanās vai pirms nolaišanās šajā lidostā, Vispārējā tiesa ir pamatoti uzskatījusi, ka tie neietilpst regulas 9. panta 1. punkta piemērošanas jomā.

⁵³ Padomes 1986. gada 18. septembra Direktīva 86/653/EEK par dalībvalstu tiesību aktu koordinēšanu attiecībā uz pašnodarbinātiem tirdzniecības pārstāvjiem (OV L 382, 17. lpp.).

⁵⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regula (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos (OV L 46, 1. lpp.).

⁵⁵ Vispārējās tiesas 2010. gada 9. septembra spriedums lietā T-319/05 *Šveice/Komisija* (Krājums, II-4265. lpp.).

⁵⁶ Komisijas 2003. gada 5. decembra Lēmums 2004/12/EK par Eiropas Kopienas un Šveices Konfederācijas Nolīguma par gaisa transportu 18. panta 2. punkta pirmā teikuma un Padomes Regulas (EK) Nr. 2408/92 piemērošanu (OV 2004, L 4, 13. lpp.).

⁵⁷ Padomes 1992. gada 23. jūlija Regula (EEK) Nr. 2408/92 par Kopienas aviosabiedrību piekļuvi Kopienas iekšējiem gaisa ceļiem (OV L 240, 8. lpp.).

Turklāt, tā kā Šveices Konfederācija nav pievienojusies Savienības iekšējam tirgum un EK un Šveices nolīgumā par gaisa transportu ⁵⁸ nav īpašu noteikumu ar mērķi attiecīgajiem gaisa pārvadātājiem gūt labumu no Savienības tiesību noteikumiem par pakalpojumu sniegšanas brīvību, šo pēdējo minēto noteikumu interpretācija iekšējā tirgus ietvaros nav transponējama minētā nolīguma interpretācijā.

VIII. Konkurence

1. Aizliegtas vienošanās

a) Konkurences tiesību normu pārkāpumi

Saistībā ar aizliegtu vienošanos jomā pastāvošo tiesību normu interpretāciju ir jāmin divi spriedumi ⁵⁹. Pirmkārt, tas ir 2013. gada 8. jūnija spriedums lietā C-681/11 *Schenker & Co u.c.*, kurā Tiesa atzina, ka *uzņēmums, kurš ir pārkāpis LESD 101. pantu, nevar atsaukties uz tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu un tādējādi izvairīties no naudas soda uzlikšanas*, apgalvojot, ka pārkāpuma pamatā ir šī uzņēmuma maldība par savas rīcības likumību advokāta juridiskā atzinuma vai valsts kompetentās konkurences iestādes lēmuma satura dēļ. Tiesa norādīja, ka tādēļ, ka attiecīgais uzņēmums ir juridiski kļūdains kvalificējies savu rīcību, tas nevar tikt atbrīvots no naudas soda, ja vien tas nav izņēmuma gadījums, piemēram, kad naudas soda uzlikšana būtu pretrunā tādām Savienības tiesību principam kā tiesiskās paļāvības aizsardzības princips. Tomēr persona nevar apgalvot, ka šis princips ir pārkāpts, ja kompetentā iestāde nav devusi tai konkrētus solījumus. Tādējādi advokāta juridiskais atzinums nevar pamatot uzņēmuma tiesisko paļāvību, un tāpat arī valsts konkurences uzraudzības iestādes – tā kā tām nav kompetences pieņemt lēmumu, ar kuru konstatē Savienības tiesību pārkāpuma neesamību, bet ir kompetence pārbaudīt uzņēmumu rīcību atbilstoši valsts konkurences tiesību normām – arī nevar būt šādas tiesiskās paļāvības avots.

Vēl Tiesa lēma par valsts iestāžu tiesībām neuzlikt naudas sodu, neraugoties uz to, ka ir konstatēts LESD 101. panta pārkāpums. Tiesa atzina, ka, kaut arī Regulas Nr. 1/2003 ⁶⁰ 5. pantā tām šādas tiesības tieši nav piešķirtas, tomēr tajā tās nav arī izslēgtas. Tādēļ, lai nodrošinātu LESD 101. panta efektīvu piemērošanu vispārējās interesēs, ir svarīgi, lai valstu konkurences iestādes tikai izņēmuma kārtā neuzlikt naudas sodu, ja uzņēmums tieši vai aiz neuzmanības ir pārkāpis šo tiesību normu, un lai šādu lēmumu neuzlikt naudas sodu varētu pieņemt tikai atbilstoši valsts iecietības programmai un tikai tad, ja šī programma tiek īstenota tādējādi, lai neietekmētu prasību par efektīvu un vienveidīgu LESD 101. panta piemērošanu.

⁵⁸ Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par gaisa pārvadājumiem, kas Kopienas vārdā ir apstiprināts ar Padomes un attiecībā uz nolīgumu par zinātnisku un tehnoloģisku sadarbību arī Komisijas 2002. gada 4. aprīļa Lēmumu 2002/309/EK, Euratom par septiņu nolīgumu noslēgšanu ar Šveices Konfederāciju (OV L 114, 1. lpp.).

⁵⁹ Attiecībā uz tiesvedībām par konkurences tiesību normu pārkāpumiem ir jāmin arī 2013. gada 26. novembra spriedums lietā C-40/12 P *Gascogne Sack Deutschland* (bijusī *Sachsa Verpackung*)/Komisija; un iepriekš minētie spriedumi lietā C-50/12 P *Kendrion*/Komisija un lietā C-58/12 P *Groupe Gascogne*/Komisija. Šie spriedumi ir aplūkoti nodaļā "Eiropas Savienības tiesvedības".

⁶⁰ Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

Otrkārt, 2013. gada 4. jūlija spriedumā lietā C-287/11 P Komisija/*Aalberts Industries* u.c. Tiesai bija jālemj par apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu ⁶¹, ar ko tā atcēla lēmumu, ar kuru Komisija mātesuzņēmumam bija *noteikusi atbildību par tā meitasuzņēmumu izdarītajiem konkurences tiesību normu pārkāpumiem*.

Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka meitasuzņēmuma rīcību var attiecināt uz mātesuzņēmumu, ja meitasuzņēmums, kurš gan ir atsevišķa juridiska persona, savu rīcību tirgū nenosaka patstāvīgi, bet gan visādā ziņā pēc būtības izpilda mātesuzņēmuma dotus norādījumus, īpaši ņemot vērā saimnieciskās, organizatoriskās un juridiskās saiknes, kas vieno šīs abas juridiskās personas. Tiesa atzina, ka vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo tā ir pārbaudījusi vienīgi to, vai, izvērtējot pierādījumus konkrēti par katru no meitasuzņēmumiem, varēja uzskatīt, ka katrs no tiem ir atsevišķi piedalījies pārkāpumā, un nepārbaudīja pamatu saistībā ar mātesuzņēmuma un tā meitasuzņēmumu kvalificēšanu par vienotu uzņēmumu EKL 81. panta izpratnē. Tiesa tomēr nosprieda, ka šajā lietā minētā kļūda tiesību piemērošanā nav iemesls, lai pārsūdzēto spriedumu atceltu, jo prasība atcelt tiesību aktu katrā ziņā bija pamatota, bet Komisijas konstatējumi par meitasuzņēmumu dalību aizliegtā vienošanās nebija juridiski pietiekami pierādīti.

Tiesa turklāt atzina, ka Vispārējā tiesa, kaut arī konstatējusi, ka viens no attiecīgajiem uzņēmumiem bija piedalījies aizliegtās vienošanās ietvaros rīkotajās sanāksmēs, rīkojās pamatoti, daļēji neatceļot Komisijas lēmumu, jo tā aplūkojamo aizliegto vienošanos uzskatīja par vienotu, saliktu un turpinātu pārkāpumu. Tiesa norādīja, ka daļēja atcelšana ir iespējama vienīgi tad, ja vienu pārkāpuma sastāvdaļu ir iespējams nodalīt no pārējā pārkāpuma.

b) Piekļuve lietas materiāliem aizliegtu vienošanos jomā

2013. gada 6. jūnija spriedumā lietā C-536/11 *Donau Chemie* u.c. Tiesai bija jālemj par *personas, kurai ir nodarīts kaitējums aizliegtas vienošanās dēļ un kura iecerējusi panākt kaitējuma atlīdzināšanu, piekļuvi lietas materiāliem* valsts tiesā lietā par LESD 101. panta piemērošanu. Spriedumā Tiesa atzina, ka Savienības tiesībām, īpaši efektivitātes principam, ir pretrunā tāda valsts tiesību norma, atbilstoši kurai šāda piekļuve ir atkarīga no tā, vai visi minētās tiesvedības dalībnieki tai piekrist, nedodot valsts tiesām iespēju novērtēt iesaistītās intereses. Tas attiecas arī uz iecietības programmas ietvaros iesniegtajiem dokumentiem. Valsts tiesām ir jāvar katrā konkrētā gadījumā izvērtēt pieteicēja interesi piekļūt minētajiem dokumentiem, lai sagatavotu prasību par kaitējuma atlīdzību, it īpaši ņemot vērā citas viņa rīcībā esošās iespējas un reālās negatīvās sekas, kādas var būt šādi piekļuvei attiecībā uz sabiedrības interesēm vai citu personu likumīgajām interesēm, tostarp sabiedrības interesēm nodrošināt iecietības programmu efektivitāti.

2. Valsts atbalsts

a) Valsts atbalsta jēdziens

Izskatot apelācijas sūdzību, 2013. gada 19. marta spriedumā apvienotajās lietās C-399/10 P un C-401/10 P *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c., Tiesa nosprieda, ka Vispārējā tiesa ⁶² ir nepamatoti atcēlusi lēmumu, ar kuru Komisija par valsts atbalstu ir atzinusi akcionāra avansu, ko *Francija piešķirusi France Télécom SA* (turpmāk tekstā – “FT”) kredītlīnijas veidā un kurš cita starpā bija

⁶¹ Vispārējās tiesas 2011. gada 24. marta spriedums lietā T-385/06 *Aalberts Industries* u.c./Komisija (Krājums, II-1223. lpp.).

⁶² Vispārējās tiesas 2010. gada 21. maija spriedums apvienotajās lietās T-425/04, T-444/04, T-450/04 un T-456/04 *Francija*/Komisija (Krājums, II-2099. lpp.).

darīts zināms Francijas Ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministra paziņojumā. Savā spriedumā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka *FT* piešķirtā finanšu priekšrocība neradīja atbilstošu samazinājumu valsts budžetā un tādējādi nebija izpildīts nosacījums par pasākuma finansējumu no valsts līdzekļiem, lai to varētu kvalificēt par valsts atbalstu.

Tiesa Vispārējās tiesas spriedumu atcēla, atgādinot, ka, kaut arī, lai konstatētu valsts atbalsta esamību, Komisijai ir jākonstatē pietiekami cieša saikne starp saņēmējam piešķirto priekšrocību, no vienas puses, un valsts budžeta samazinājumu vai pat pietiekami konkrētu ekonomisku risku attiecībā uz izmaksām, kas jāsedz no šī budžeta, no otras puses, nav nepieciešams, lai šāds samazinājums vai pat šāds risks atbilstu vai būtu līdzvērtīgs minētajai priekšrocībai, nedz, lai atlīdzība par šādu priekšrocību būtu šāds samazinājums vai tāds risks, nedz arī, lai tā būtu tāda paša rakstura, kā no tās izrietošā valsts līdzekļu piesaiste.

Izlemjot Vispārējā tiesā celto prasību pēc būtības, Tiesa turklāt nosprieda, ka Komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka šī pasākuma izziņošana minētajā paziņojumā presei ir uzskatāma par atbalsta pasākuma daļu, kas pēc tam konkretizēta, piedāvājot akcionāra avansu. Vairāki secīgi valsts iejaukšanās pasākumi ir jāuzskata par vienu iejaukšanās pasākumu, tostarp tad, ja starp šādiem iejaukšanās pasākumiem ir tik cieša saikne, ka nav iespējums tos nodalīt.

2013. gada 30. maija spriedumā lietā *C-677/11 Doux Élevage un Coopérative agricole UKL-ARREE* Tiesa nosprieda, ka valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē nav tāds *valsts iestādes lēmums, ar kuru uz visiem lauksaimniecības nozares profesijas pārstāvjiem tiek attiecināts starpprofesiju nolīgums*, kurā ir noteiktas obligātas iemaksas starpprofesiju organizācijā, lai varētu veikt paziņošanas, reklāmas, ārējo sakaru, kvalitātes nodrošināšanas, izpētes un nozares interešu aizsardzības darbības.

Tiesa šajā lietā konstatēja, ka, pirmkārt, minētais iemaksu mehānisms nav saistīts ar valsts līdzekļu tiešu vai netiešu nodošanu. Līdzekļi, ko veido šīs iemaksas, neiet caur valsts vai citas publisko tiesību vienības budžetu un valsts neatsakās no tādiem līdzekļiem kā nodokļi, nodevas, iemaksas vai citi līdzekļi. Otrkārt, starpprofesiju organizācijas ir privāto tiesību apvienības un nav valsts pārvaldes daļa. Treškārt, valsts iestādes nevar faktiski izmantot līdzekļus no attiecīgajām iemaksām, lai atbalstītu noteiktus uzņēmumus, jo attiecīgā starpprofesiju organizācija pati izlemj, kā izmantot šos līdzekļus, kuri pilnībā tiek veltīti pašas noteikto mērķu sasniegšanai. Visbeidzot Tiesa piebilda, ka šādi privātie līdzekļi, ko izmanto starpprofesiju organizācijas, neklūst par valsts līdzekļiem tikai tāpēc, ka tie tiek izmantoti kopā ar iespējamām summām no valsts budžeta.

b) Padomes un Komisijas pilnvaras valsts atbalsta jomā

2013. gadā Tiesa pasludināja vairākus svarīgus spriedumus, kuros definētas Padomes un Komisijas attiecīgās pilnvaras valsts atbalsta jomā.

Pirmā spriedumu sērija bija par atbalstu lauksaimniecībai. Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežkopības nozarē 2007.–2013. gadā ⁶³ Komisija dalībvalstīm piedāvāja mainīt pastāvošās atbalsta shēmas lauksaimniecības zemju iegādei, lai līdz 2009. gada 31. decembrim panāktu to atbilstību minētajām pamatnostādnēm. 2007. gadā Lietuva, Polija, Latvija un Ungārija pieņēma Komisijas piedāvātos pasākumus. 2009. gadā šīs četras valstis nosūtīja Padomei lūgumus atzīt par saderīgām ar iekšējo tirgu to atbalsta shēmas, atbilstoši kurām lauksaimniecības zemes varētu iegādāties sākot no 2010. gada 1. janvāra. Padome šos lūgumus apmierināja.

⁶³ Kopienas pamatnostādnes attiecībā uz valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2007.–2013. gadā (OV 2006, C 319, 1. lpp.).

Komisija cēla prasības šo Padomes lēmumu apstrīdēšanai. Tiesa šīs prasības noraidīja ar četriem 2013. gada 4. decembra spriedumiem lietā C-111/10 Komisija/Padome attiecībā uz Lietuvu, lietā C-117/10 Komisija/Padome attiecībā uz Poliju, lietā C-118/10 Komisija/Padome attiecībā uz Latviju un lietā C-121/10 Komisija/Padome attiecībā uz Ungāriju. Šajos spriedumos tā definēja *Padomei ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu piešķirto pilnvaru robežas* atzīt valsts atbalstu par saderīgu ar kopējo tirgu, ja pastāv ārkārtas apstākļi.

Tiesa atgādināja, ka Komisijai ir centrālā loma valsts atbalsta kontrolē un ka Padomei minētajā normā paredzētās pilnvaras ir vienīgi izņēmuma rakstura. Turklāt tā uzsvēra, ka, lai saglabātu Savienības darbību saskaņotību un efektivitāti un tiesiskās noteiktības principa ievērošanu, tad, kad kāda no šīm iestādēm jau ir pieņēmusi galīgo lēmumu par attiecīgā atbalsta saderību, otra vairs nedrīkst pieņemt pretēja rakstura lēmumu. Attiecībā uz apstrīdētajiem lēmumiem Tiesa norādīja, ka valstu veiktie pasākumi nolūkā panākt savu atbalsta shēmu atbilstīgumu Komisijas pamatnostādnēm attiecās uz laikposmu pirms 2010. gada 1. janvāra un ka tādējādi Padomes lēmumi attiecas uz jaunām atbalsta shēmām.

Tomēr tā uzsvēra, ka Padome nav kompetenta atļaut jaunu atbalsta shēmu, kas ir nesaraujami saistīta ar jau pastāvošu atbalsta shēmu, kuru dalībvalsts ir apņēmusies grozīt vai izbeigt, akceptējot Komisijas piedāvātos pasākumus. Katrā ziņā šajā lietā Tiesa norādīja, ka būtisku apstākļu izmaiņu, uz kurām Padome atsaukusies apstrīdēto lēmumu pamatojumā, dēļ novērtējums, ko Komisija veikusi minētajās pamatnostādnēs, nav uzskatāms par izslēdzošu attiecībā pret Padomes sniegto novērtējumu, kurā bija aplūkots pavisam savādāks ekonomiskais konteksts, nekā Komisijas novērtējumā izmantotais. Pārbaudot atbilstošos ekonomiskos apstākļus, Tiesa secināja, ka, ņemot vērā ekonomiskās un finanšu krīzes nepierasto un neparedzamo raksturu, kā arī tās ietekmi uz attiecīgo dalībvalstu lauksaimniecību, nevar uzskatīt, ka Padome būtu pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

Vēl viens būtisks spriedums par pilnvaru sadali Padomes un Komisijas starpā ir 2013. gada 10. decembrī pasludinātais spriedums lietā C-272/12 P Komisija/Īrija u.c., kurā risināti jautājumi saistībā *valsts tiesisko regulējumu akcīzes nodokļa jomā*. Tiesa atcēla Vispārējās tiesas spriedumu⁶⁴, kurā tā bija apmierinājusi prasību atcelt tiesību aktu, kas bija vērsta pret Komisijas lēmumu, ar ko tā par valsts atbalstu bija atzinusi atbrīvojumus no akcīzes nodokļa smagajai dīzeļdegvielai, ko izmanto alumīnija ražošanā. Atsevišķas dalībvalstis bija noteikušas šos atbrīvojumus, pamatojamās uz lēmumiem par atļaujas piešķiršanu, kurus Padome bija pieņēmusi atbilstoši Direktīvas 92/81 par akcīzes nodokļu struktūru saskaņošanu attiecībā uz minerālvielām⁶⁵ 8. panta 4. punktam. Vispārējā tiesa cita starpā bija uzskatījusi, ka Padomes piešķirtās atļaujas ir šķērslis tam, lai Komisija apstrīdētos atbrīvojumus varētu kvalificēt par valsts atbalstu.

Tiesa turpretim nosprieda, ka Direktīvas 92/81 8. panta 4. punktā paredzētās procedūras mērķis un piemērošanas joma atšķiras no LESD 108. pantā paredzētā režīma mērķa un piemērošanas jomas. Līdz ar to Padomes lēmums, ar kuru dalībvalstij tiek atļauts saskaņā ar Direktīvu 92/81 ieviest atbrīvojumu no akcīzes nodokļa, nevar kavēt Komisiju īstenot LESD 108. pantā paredzēto procedūru, lai izvērtētu, vai šis atbrīvojums ir uzskatāms par valsts atbalstu, un šīs procedūras noslēgumā vajadzības gadījumā pieņemt galīgu noraidošo lēmumu attiecībā uz šiem atbrīvojumiem.

⁶⁴ Vispārējās tiesas 2012. gada 21. marta spriedums apvienotajās lietās T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV un T-69/06 RENV Īrija u.c./Komisija (Krājumā vēl nav publicēts).

⁶⁵ Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/81/EEK par akcīzes nodokļu struktūru saskaņošanu attiecībā uz minerālvielām (OV L 316, 12. lpp.).

Visbeidzot Tiesa konstatēja, ka, kaut arī direktīva ir tikusi pieņemta, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, kura uzskatīja, ka šādi atbrīvojumi neradīs konkurences izkropļojumus, šāds apstāklis nav šķērslis šo atbrīvojumu kvalificēšanai par valsts atbalstu, jo valsts atbalsta jēdziens atbilst objektīvajai situācijai un nevar būt atkarīgs no iestāžu rīcības vai paziņojumiem. Tomēr šis apstāklis ir jāņem vērā, ciktāl runa ir par pienākumu atgūt nesaderīgo atbalstu, ņemot vērā tiesiskās palāvbības aizsardzības un tiesiskās noteiktības principus.

IX. Noteikumi par nodokļiem

2013. gada 7. novembra spriedumā apvienotajās lietās C-249/12 un C-250/12 *Tulicā* Tiesai bija jāspriež par PVN bāzes aprēķināšanas noteikumiem gadījumā, kad minētā nodokļa nesamaksāšanas gadījumā valsts nodokļu iestādēm ir jāveic samaksas atgādinājumi par darījumiem, kuros darījuma pušu noteiktajā cenā nav nekādu norāžu par PVN. Šajā ziņā Tiesa atzina, ka Direktīva 2006/112 par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu⁶⁶, un īpaši tās 73. un 78. pants, ir interpretējami tādējādi, ka gadījumā, ja puses ir vienojušās par preces cenu, neko neminot par PVN, un ja šīs preces piegādātājs ir persona, kurai ir jāmaksā nodoklis par darījumu, kas apliekams ar nodokli, tad gadījumā, ja piegādātājam nav iespējas atgūt no pircēja nodokli, ko ir pieprasījusi samaksāt nodokļu administrācija, ir uzskatāms, ka PVN ir jau ietverts cenā, par kuru ir panākta vienošanās.

Visas cenas uzskatīšanas par nodokļa bāzi sekas būtu tādas, ka gadījumā, kad piegādātājam nav iespējas atgūt no pircēja nodokli, ko vēlāk pieprasījusi samaksāt nodokļu administrācija, PVN būtu jāmaksā šim piegādātājam. Šāds nodokļa bāzes aprēķina noteikums būtu pretrunā principam, saskaņā ar kuru PVN ir nodoklis par patēriņu, kas ir jāsedz galīgajam patērētājam, kā arī normai, ka nodokļu administrācija nevar kā PVN iekasēt summu, kura pārsniedz nodokļa maksātāja saņemto summu.

X. Tiesību aktu tuvināšana

1. Intelektuālais īpašums

Intelektuālā īpašuma tiesību aktu tuvināšanas jomā uz kopējā fona 2013. gadā izcēlās divi spriedumi. Pirmais, kas aplūkots nodaļā "Ciešāka sadarbība", ir par vienotā patenta projektu, bet otrajā, kurš aplūkots šajā nodaļā, ir attīstīta autortiesību un blakustiesību joma.

Ar šo 2013. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-521/11 *Amazon.com International Sales u.c.* Tiesa precizēja savu judikatūru par Direktīvas 2001/29⁶⁷ 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto taisnīgas atlīdzības par kopēšanu privātai lietošanai finansēšanu. Šajā lietā bija uzdots jautājums par valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram taisnīga atlīdzība ir nodeva par kopēšanu privātai lietošanai, ko maksā personas, tirdzniecības nolūkā un par atlīdzību laižot tirgū datu nesējus, kas var tikt izmantoti reproducēšanai.

⁶⁶ Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 1. lpp.).

⁶⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīva 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 10. lpp.).

Atsaukdamās uz spriedumu lietā *Padawan*⁶⁸, Tiesa vispirms norādīja, ka Savienības tiesībām nav pretrunā vispārēja nodevu sistēma, atbilstoši kurai vienādi tiek piemērota nodeva par kopēšanu privātai lietošanai, pirmo reizi laižot tirgū minētos datu nesējus, ja ir paredzētas arī tiesības uz samaksāto nodevu atmaksāšanu gadījumos, kad izmantošana nav privāto kopiju izgatavošana. Tomēr valsts tiesai, ņemot vērā katras valsts sistēmas apstākļus un Direktīvā 2001/29 paredzētos ierobežojumus, ir jāpārbauda, vai šāda taisnīgas atlīdzības finansēšanas sistēma ir attaisnojama ar praktiskām grūtībām un vai tiesības uz nodevu atmaksāšanu ir efektīvas un nepadara šo nodevu atmaksāšanu pārmērīgi sarežģītu. Tiesa uzskatīja, ka ar praktiskajām grūtībām, nosakot, vai attiecīgie datu nesēji ir tikusi izmantoti privātai lietošanai, var tikt pamatota atspēkojama prezumpcija, ka, nododot datu nesējus fiziskām personām, tie nonāk privātā lietošanā, ciktāl paredzētās prezumpcijas dēļ galu galā netiek uzlikta nodeva par kopēšanu privātai lietošanai gadījumā, ja šo datu nesēju galīgā lietošana acīmredzami nav privāta.

Turpinājumā tā tūlīt precizēja, ka nodeva par kopiju privātai lietošanai nav izslēdzama tā iemesla dēļ, ka puse tās gūto ienākumu netiek izmaksāti tieši šīs atlīdzības tiesību subjektiem, bet šiem tiesību subjektiem izveidotajām sociālajām un kultūras iestādēm, ciktāl minētie tiesību subjekti patiesām gūst labumu no šīm iestādēm un ja minēto iestāžu darbības noteikumi nav diskriminējoši. Pienākums maksāt minēto nodevu nevar tikt izslēgts arī tādēļ, ka tāda pati nodeva jau ir tikusi samaksāta citā dalībvalstī. Tomēr persona, kura iepriekš ir samaksājusi šo nodevu dalībvalstī, kas nav teritoriāli kompetenta, var tai pieprasīt to atmaksāt.

2. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana

Finanšu sistēmas izmantošanas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai nepieļaušana bija 2013. gada 25. aprīļa sprieduma lietā *C-212/11 Jyske Bank Gibraltar* centrālais jautājums. Šajā lietā Tiesai bija jālemj par to, vai Direktīvas 2005/60⁶⁹ 22. panta 2. punktam atbilst tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram kredītiestādēm, kuras valsts teritorijā darbojas pakalpojumu sniegšanas brīvības režīmā, tiek prasīts sniegt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanai nepieciešamo informāciju tieši minētās valsts finanšu ziņu vākšanas vienībai.

Tiesa atzina, ka minētā norma ir interpretējama tādējādi, ka direktīvā minētajām iestādēm pieprasītā informācija ir jānodod savas atrašanās vietas dalībvalsts finanšu ziņu vākšanas vienībai, proti, ja darījumi tiek veikti pakalpojumu sniegšanas brīvības režīmā – izcelsmes dalībvalsts finanšu ziņu vākšanas vienībai. Šai normai tomēr nav pretrunā, ja atrašanās dalībvalsts izvirza prasību kredītiestādei, kura tās teritorijā darbojas pakalpojumu sniegšanas brīvības režīmā, lai tā minēto informāciju tās finanšu ziņu vākšanas vienībai nodotu tieši, ar nosacījumu, ka šāda tiesiskā regulējuma mērķis ir, ievērojot Savienības tiesības, stiprināt cīņas pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu iedarbīgumu.

Kaut arī šāds valsts tiesiskais regulējums ir pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums, jo tas apgrūtina un sadārdzina pakalpojumu sniegšanas brīvības režīmā veiktās darbības un iespējami papildina pārbaudes, kas jau ir veiktas attiecīgās iestādes atrašanās vietas dalībvalstī, tas tomēr nenozīmē, ka tas nav saderīgs ar LESD 56. pantu. Tas tā nav, ja to var attaisnot ar primāru vispārējo interešu apsvērumu. Šajā ziņā, pirmkārt, šāds tiesiskais regulējums ir uzskatāms par piemērotu, lai sasniegtu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas nepieļaušanas mērķi,

⁶⁸ 2010. gada 21. oktobra spriedums lietā C-467/08 (Krājums, I-10055. lpp.).

⁶⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 26. oktobra Direktīva 2005/60/EK par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai (OV L 309, 15. lpp.)

un, otrkārt, tas var būt šā mērķa sasniegšanai samērīgs pasākums, ja nav iedarbīga mehānisma, kas nodrošinātu pilnu un pilnīgu sadarbību finanšu ziņu vākšanas vienību starpā.

3. Transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana

Gada laikā pasludināto spriedumu par civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu vidū īpaši jāizceļ 2013. gada 10. oktobra spriedums lietā C-306/12 *Spedition Welter*. Šajā lietā Tiesai bija jāsniedz prejudiciāls nolēmums par Direktīvas 2009/103⁷⁰ 21. panta 5. punkta interpretāciju saistībā ar *pilnvarām, kādām būtu jābūt atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvim*.

Šajā ziņā Tiesa vispirms atgādināja, ka Direktīvas 2009/103 mērķis ir ceļu satiksmes negadījumā cietušajām personām garantēt līdzvērtīgu attieksmi neatkarīgi no tā, kur Savienībā negadījumi ir notikuši. Tālab savas tiesības uz atlīdzinājumu šīm cietušajām personām savas dzīvesvietas dalībvalstī ir jāvar izvirzīt pret atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvi, ko attiecīgajā valstī iecēlusi atbildīgās personas apdrošināšanas sabiedrība. Turklāt atbilstoši minētās direktīvas preambulas 37. apsvērumam dalībvalstīm ir jāparūpējas, lai šiem atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvjiem būtu pietiekamas pilnvaras pārstāvēt apdrošināšanas sabiedrību gan attiecībā ar cietušajiem, gan arī valsts iestādēs, tostarp vajadzības gadījumā – cik vien tas ir saderīgi ar starptautisko privāttiesību normām par jurisdikcijas noteikšanu – arī tiesās. Tādējādi to pilnvaru, kādām ir jābūt atlīdzības prasību administrēšanas pārstāvim, starpā ir jābūt viņa pilnvarojumam saņemt paziņotus tiesas dokumentus. Izslēdzot šādu pilnvarojumu, Direktīvai 2009/103 būtu laupīts tās mērķis, proti, cietušajām personām garantēt līdzvērtīgu attieksmi visā Savienības teritorijā.

4. Maldinoša un salīdzinoša reklāma

Maldinošas un salīdzinošas reklāmas jomā ir jāmin 2013. gada 11. jūlija spriedums lietā C-657/11 *Belgian Electronic Sorting Technology*. Lūgta izskaidrot *reklāmas jēdzienu* Direktīvas 84/450⁷¹, kurā grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2005/29, 2. panta 1. punkta un Direktīvas 2006/114⁷² 2. panta a) punkta izpratnē, Tiesa precizēja, ka tas nav interpretējams un piemērojams tādā veidā, lai tirgotāja darbībām, kuras veiktas ar mērķi veicināt tā preču vai pakalpojumu noietu un kuras var ietekmēt patērētāju saimniecisko rīcību un attiecīgi ietekmēt šī tirgotāja konkurentus, varētu nepiemērot šajās direktīvās noteiktos godīgas konkurences noteikumus. No tā izriet, ka šajā jēdzienā ietilpst domēna nosaukuma, kā arī "metatags" izmantošana interneta vietnes metadatos, ja domēna nosaukums vai "metatags", kuri sastāv no atslēgvārdiem ("keyword metatags"), norāda uz konkrētām precēm vai pakalpojumiem vai arī uz sabiedrības tirdzniecības nosaukumu un ir potenciālajiem klientiem paredzēts paziņojuma veids, ar ko tos informē, ka tie var atrast interneta vietni saistībā ar minētajām precēm vai pakalpojumiem vai arī saistībā ar minēto sabiedrību. Turpretim šajā jēdzienā neietilpst domēna nosaukuma reģistrācija pati par sevi, jo tā ir tīri formāla rīcība, kas pati par sevi noteikti nerada iespēju potenciālajiem klientiem uzzināt domēna nosaukumu un kas tāpat nevar ietekmēt šo klientu izvēli.

⁷⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Direktīva 2009/103/EK par civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu un kontroli saistībā ar pienākumu apdrošināt šādu atbildību (OV L 263, 11. lpp.).

⁷¹ Padomes 1984. gada 10. septembra Direktīva 84/450/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz maldinošu reklāmu (OV L 250, 17. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīvu 2005/29/EK (OV L 149, 22. lpp.).

⁷² Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīva 2006/114/EK par maldinošu un salīdzinošu reklāmu (kodificēta versija) (OV L 376, 21. lpp.).

XI. Sociālā politika

1. Vienlīdzīga attieksme nodarbinātības un profesijas jomā

2013. gada 25. aprīļa spriedumā lietā C-81/12 *Asociația ACCEPT* tika risināta problēma par *homofobiskiem paziņojumiem saistībā ar profesionāla futbola kluba darbā pieņemšanas politiku*. Lietas galvenā īpatnība bija apstākļi, ka persona, kura uzstājas un kura gan plašsaziņas līdzekļos, gan sabiedrībā tiek uztverta kā profesionāla futbola kluba vadītājs, kuram tomēr nebija juridiskas spējas radīt tam saistības vai pārstāvēt pieņemšanas darbā jautājumus, bija publiski paziņojusi, ka izslēdz iespēju šajā klubā nodarbināt futbolistu, kurš ticis attēlots kā homoseksuālis. Tiesa atzina, ka šādi paziņojumi Direktīvas 2000/78 ⁷³, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, izpratnē ir kvalificējami kā fakti, kuri ļauj prezumēt, ka no kluba puses ir notikusi diskriminācija seksuālās orientācijas dēļ.

Šajā ziņā Tiesa norādīja, ka darba devējs nevar atspēkot tādu faktu pastāvēšanu, kuri ļauj prezumēt, ka tas īsteno diskriminējošu darbā pieņemšanas politiku, ar to vien, ka tas apgalvo, ka paziņojumus, kuri liek domāt par homofobiskas darbā pieņemšanas politikas pastāvēšanu, ir izteikusi persona, kura, lai gan tā apgalvo, ka tai šķietami arī ir nozīmīga loma šī darba devēja vadībā, no juridiskā viedokļa nevar šim darba devējam radīt saistības attiecībā uz pieņemšanu darbā. Šāds pieņēmums par diskrimināciju varētu tikt atspēkots ar saskanīgu pierādījumu kopumu, kā kluba skaidra norobežošanās no homofobiskajiem paziņojumiem. Tiesa uzskatīja, ka Direktīvā 2000/78 paredzētais pierādīšanas pienākums nenozīmē, ka tiek prasīts pierādījums, kuru ir neiespējami sniegt, neaizskarot tiesības uz privātās dzīves aizsardzību. Tādēļ darba devējam atbildētājam nav jāpierāda, ka personas ar noteiktu seksuālo orientāciju iepriekš ir tikušas pieņemtas darbā.

Turpinot par Direktīvu 2000/78, 2013. gada 11. aprīļa spriedumā apvienotajās lietās C-335/11 un C-337/11 *Ring* Tiesa sprieda par jautājumu, vai *darba ņēmēja atlaišana, slimības dēļ piemērojot saīsinātu uzteikuma termiņu, ir uzskatāma par diskrimināciju pret darba ņēmējiem ar invaliditāti*.

Tiesa šajā ziņā īpaši uzsvēra, ka Direktīvā 2000/78 ⁷⁴ darba devējam ir paredzēts pienākums veikt piemērotus un saprātīgus pielāgošanas pasākumus, lai tostarp persona ar invaliditāti varētu dabūt darbu, strādāt vai tikt paaugstināta amatā. Šajā direktīvā "saprātīgi pielāgojumi" ir tādu šķēršļu novēršana, kas apgrūtina personu ar invaliditāti pilnvērtīgu un efektīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē vienlīdzīgi ar citiem. Tiesa tādēļ nosprieda, ka darba laika saīsināšana, pat ja tā neietilpst Direktīvā 2000/78 skaidri minētajā jēdzienā "darba laiks", var tikt uzskatīta par piemērotu pielāgošanas pasākumu gadījumos, kad šī saīsināšana darba ņēmējam ļauj turpināt strādāt savā amatā un ar nosacījumu, ka tā nav nesamērīgs slogs darba devējam. Direktīvas 2000/78 preambulā ietvertais šādu pasākumu saraksts nav izsmelošs.

Attiecībā uz valsts tiesību normu, atbilstoši kurai slimības dēļ no darba var atbrīvot ar saīsinātu uzteikuma termiņu, Tiesa norādīja, ka šāda norma var radīt atšķirīgu attieksmi, kas netieši balstīta uz invaliditāti, jo darba ņēmējs ar invaliditāti ir vairāk pakļauts riskam, ka viņam tiks piemērots īsāks uzteikuma termiņš nekā darba ņēmējam bez invaliditātes. Atgādinājusi dalībvalstīm piešķirto plašo rīcības brīvību sociālās politikas jomā, Tiesa atzina, ka iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai valsts likumdevējs, īstenojot leģitimos mērķus, pirmkārt, uzlabot slimu personu pieņemšanu darbā un, otrkārt, saprātīgi līdzsvarot darba ņēmēja un darba devēja pretējās intereses attiecībā uz prombūtni

⁷³ Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvas 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV L 303, 16. lpp.), 2. panta 2. punkta un 10. panta 1. punkts.

⁷⁴ Direktīvas 2000/78/EK 5. pants.

slimības dēļ, ir ņēmis vērā atbilstošos elementus, kas attiecas it īpaši uz darba ņēmējiem ar invaliditāti, un īpašās vajadzības, kas saistītas ar aizsardzību, ko prasa viņu stāvoklis.

2. Darba ņēmēju aizsardzība darba devēja maksātnespējas gadījumā

2013. gada 25. aprīļa spriedumā lietā C-398/11 *Hogan* u.c. Tiesa nosprieda, ka Direktīva 2008/94 par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā ⁷⁵ ir piemērojama bijušo darba ņēmēju tiesībām uz *vecuma pabalstiem, kas izmaksājami no to darba devēja izveidotās papildu pensiju programmas*.

Šīs direktīvas 8. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka tiek veikti vajadzīgie pasākumi, lai aizsargātu darba ņēmēju intereses saistībā ar to tiesībām uz šiem pabalstiem. Tiesa norādīja, ka, lai varētu piemērot šo normu, pietiek ar to, ka papildu pensiju programma, sākot no darba devēja maksātnespējas iestāšanās dienas, nesāņem pietiekamu finansējumu un ka maksātnespējas dēļ darba devējam nav vajadzīgo līdzekļu, lai šajā programmā veiktu atbilstošas iemaksas, kas ir vajadzīgas, lai varētu pilnībā izmaksāt minētās programmas dalībnieku pabalstus. Lai pārbaudītu, vai dalībvalsts ir izpildījusi Direktīvas 2008/94 8. pantā paredzēto pienākumu, šajā pantā neminētos, tiesību aktos paredzētos pensiju pabalstus nevar ņemt vērā.

Īrijas tiesiskais regulējums, kurš aplūkots lietā *Hogan*, tika pieņemts pēc tam, kad bija pasludināts Tiesas spriedums lietā *Robins* u.c. ⁷⁶. Kopš šī sprieduma pasludināšanas dalībvalstīm bija zināms, ka pareizai Direktīvas 2008/94 8. panta transpozīcijai ir nepieciešams, lai darbinieks viņa darba devēja maksātnespējas gadījumā saņemtu vismaz pusi no attiecīgajiem vecuma pabalstiem. Tomēr Īrijas tiesiskajā regulējumā pamatlietas prasītāju aizsardzība bija aprobežota ar mazāk kā pusi no viņu vecuma pabalstu vērtības. Tiesa uzskatīja, ka ar šādu tiesisko regulējumu ne vien nav izpildīti dalībvalstīm minētajā direktīvā paredzētie pienākumi, bet tas ir arī būtisks šīs dalībvalsts pienākumu pārkāpums, kā rezultātā to var saukt pie atbildības. Šajā ziņā Tiesa piebilda, ka attiecīgās dalībvalsts ekonomiskā situācija nav ārkārtas apstākļi, kas var attaisnot samazinātu darbinieku interešu aizsardzības līmeni saistībā ar viņu vecuma pabalstiem.

3. Tiesības uz grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu

2013. gada 19. septembrī pasludinātajā spriedumā lietā C-5/12 *Betriu Montull* Tiesa nosprieda, ka Direktīvām 92/85 ⁷⁷ un 76/207 ⁷⁸ par, attiecīgi, strādājošu grūtnieču un sieviešu, kas strādā pēcdzemdību periodā, aizsardzību un *vienlīdzīgu attieksmi pret darba ņēmējiem vīriešiem un darba ņēmējām sievietēm*, nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram pirmajā minētajā direktīvā paredzētās tiesības uz grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, kad ir beidzies 6 nedēļu obligātais mātes atpūtas pēc dzemdībām laikposms, ir paredzētas tikai tādiem vecākiem, kuriem abiem ir darba ņēmēja statuss un atbilstoši kuram tādējādi šīs tiesības nepienākas tāda bērna tēvam, kura mātei šī statusa nav un kura nav valsts sociālā nodrošinājuma shēmas dalībiece.

⁷⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Direktīva 2008/94/EK par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā (kodificētā versija) (OV L 283, 36. lpp.).

⁷⁶ Tiesas 2007. gada 25. janvāra spriedums lietā C-278/05 *Robins* u.c. (Krājums, I-1053. lpp.).

⁷⁷ Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/85/EEK par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu darba drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti (OV L 348, 1. lpp.).

⁷⁸ Padomes 1976. gada 9. februāra Direktīva 76/207/EEK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz darba, profesionālās izglītības un izaugsmes iespējām un darba apstākļiem (OV L 39, 40. lpp.).

Tiesa uzskatīja, ka, pirmkārt, pašnodarbinātās situācijai nav piemērojama Direktīva 92/85, kura attiecas vienīgi uz strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti. Otrkārt, kaut arī šāds valsts tiesiskais regulējums rada atšķirīgu attieksmi dzimuma dēļ, tā tomēr ir attaisnoti atšķirīga attieksme Direktīvas 76/207⁷⁹ izpratnē, jo tajā ir atzīta sievietes bioloģiskā stāvokļa aizsardzība grūtniecības laikā un pēc tās⁸⁰.

XII. Patērētāju aizsardzība

Patērētāju aizsardzības jomā noteikti jāmin 2013. gada 14. marta spriedums lietā C-415/11 Aziz par Direktīvas 93/13⁸¹ par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos interpretāciju. Lietas pamatā ir kādas Spānijas tiesas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, kurai bija jāizskata patērētāja celta prasība ar mērķi konstatēt *ar hipotēku nodrošinātā aizdevuma līgumā ietverta noteikuma negodīgumu* un atcelt pret patērētāju vērsto piedziņas procedūru.

Tiesa atzina, ka, tā kā atbilstoši valsts procesuālo tiesību sistēmai tiesai, kura izskata lietu pēc būtības un kurā patērētājs ir cēlis iebildumus par līguma noteikuma, kas ir izpildes raksta pamatā, negodīgo raksturu, nav iespējas veikt pagaidu pasākumus, lai apturētu piedziņas vēršanu uz hipotēkas objektu, ja šādu pasākumu veikšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu tās galīgā nolēmuma pilnīgu efektivitāti, šī sistēma var apdraudēt direktīvā paredzētās aizsardzības efektivitāti. Ja šādas iespējas nav, visos gadījumos, kad piedziņas vēršana uz ar hipotēku nodrošinātu nekustamo īpašumu ir veikta pirms tiesas, kas izskata lietu pēc būtības, nolēmuma pasludināšanas, ar kuru atzīts hipotēkas pamatā esošā līguma noteikuma negodīgais raksturs un līdz ar to par spēkā neesošu atzīta arī izpildes procedūra, šis nolēmums ļautu nodrošināt patērētājam aizsardzību vienīgi zaudējumu atlīdzības veidā, kas būtu nepilnīga un nepietiekama un, pretēji Direktīvas 93/13 7. panta 1. punktā paredzētajam, nebūtu nedz adekvāts, nedz efektīvs līdzeklis, lai novērstu šāda noteikuma izmantošanu.

Turpinājumā Tiesa precizēja, ka ievērojamās nelīdzsvarotības par sliktu patērētājam jēdziens direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē ir jāizvērtē, izanalizējot tās valsts tiesību normas, kuras būtu piemērojamas vienošanās starp pusēm neesamības gadījumā, lai novērtētu, vai, un attiecīgā gadījumā – kādā mērā, patērētājs, piemērojot līgumu, tiek nostādīts juridiski neizdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar spēkā esošajos valsts tiesību aktos paredzētajiem noteikumiem. Tāpat tālab būtu jāizvērtē arī tiesiskais stāvoklis, kādā attiecīgais patērētājs atrodas, ņemot vērā valsts tiesiskajā regulējumā paredzētos līdzekļus, kas ir tā rīcībā, lai izbeigtu negodīgo noteikumu izmantošanu.

XIII. Vide

1. Tiesības uz informāciju un tiesības piekļūt lēmumiem vides jomā

Iepriekš minētajā 2013. gada 15. janvāra spriedumā lietā *Križan u.c.*⁸² Tiesa lēma par *sabiedrības tiesībām piekļūt pilsētplānošanas lēmumam* par atkritumu poligona ierīkošanu. Tā konstatēja, ka pa-

⁷⁹ Direktīvas 76/207 2. panta 1. punkts.

⁸⁰ Direktīvas 76/207 2. panta 3. punkts.

⁸¹ Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 29. lpp.).

⁸² Cits šī sprieduma aspekts ir aplūkots nodaļā "Eiropas Savienības tiesvedības".

matlietā aplūkojamais lēmums, pirmkārt, ir viens no pasākumiem, uz kuru pamata tiks pieņemts galīgais lēmums par to, vai atļaut vai neatļaut šo iekārtu, un, otrkārt, ka tajā ir visa informācija, kam ir nozīme atļaujas piešķiršanas procesā. Tiesa tādēļ norādīja, ka atbilstoši Orhūsas konvencijai⁸³ un Direktīvai 96/61 par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli⁸⁴, kurā pārņemtas šīs konvencijas normas, ieinteresētajai sabiedrības daļai bija tiesības piekļūt šim lēmumam. Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka atteikumu izsniegt ieinteresētajai sabiedrības daļai pilsētplānošanas lēmumu nevar attaisnot, atsaucoties uz komercinformācijas vai rūpnieciskas informācijas konfidencialitātes aizsardzību. Tomēr tā piekrita, ka ir iespēja labot nepamatoto atteikumu ieinteresētajai sabiedrībai piekļūt pilsētplānošanas lēmumam, ar nosacījumu, ka joprojām ir iespējami jebkādi risinājumi un ka situācijas labošana šajā procesa stadijā ieinteresētajai sabiedrības daļai joprojām ļauj īstenot faktiski ietekmi uz lēmuma pieņemšanas procesa iznākumu.

Tiesa turklāt arī konstatēja, ka direktīvas mērķis panākt piesārņojuma novēršanu un kontroli nebūtu sasniegts, ja nebūtu iespējams izvairīties no tā, ka iekārta, kurai, iespējams, atļauja ir piešķirta, pārkāpjot šo direktīvu, turpina darboties, līdz tiek sagaidīts galīgais lēmums par minētās atļaujas tiesiskumu. Līdz ar to atbilstoši direktīvai ieinteresētās sabiedrības daļai ir jābūt tiesībām pieprasīt veikt pagaidu pasākumus, lai novērstu šo piesārņojumu, tostarp īslaicīgi apturot apstrīdēto atļauju.

Saskaņā ar Direktīvu 2003/4⁸⁵ dalībvalstīm ir jānodrošina, lai publiskajām institūcijām būtu pienākums ikvienam pieprasītājam sniegt to rīcībā esošo vai tām pieejamo vides informāciju. 2013. gada 19. decembra spriedumā lietā *C-279/12 Fish Legal* un *Shirley Tiesai* bija jāsniedz precizējumi par *publiskas institūcijas jēdzienu* šīs direktīvas izpratnē.

Tā uzskatīja, ka tādas struktūras kā ūdensapgādes un attīrīšanas uzņēmumus var kvalificēt kā juridiskas personas, kuras pilda "valsts pārvaldes funkcijas", un tādējādi tie ir kvalificējami kā "publiskas institūcijas" direktīvas izpratnē⁸⁶, ja atbilstoši valsts tiesībām tie ir pilnvaroti sniegt pakalpojumus sabiedrības interesēs, un tiem šajā nolūkā valsts tiesībās ir piešķirtas īpašas pilnvaras, salīdzinot ar noteikumiem, kas ir piemērojami tiesiskajām attiecībām starp privāttiesību subjektiem. Turklāt šie uzņēmumi, kas sniedz ar vidi saistītus sabiedriskos pakalpojumus, arī ir jākvalificē kā "publiskas institūcijas" direktīvas izpratnē⁸⁷, ja tie minētos pakalpojumus sniedz kādas no Direktīvas 2003/4 2. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā norādītās struktūras vai personas pārraudzībā un ja tie patiešām autonomi nenosaka veidu, kādā tie sniedz šos pakalpojumus, jo minētā struktūra vai persona var noteicoši ietekmēt minēto uzņēmumu rīcību vides jomā.

Tiesa piebilda, ka šādai personai, kas īsteno "valsts pārvaldes funkcijas" Direktīvas 2003/4 2. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē, un kura ir publiska institūcija, ir pienākums ļaut piekļūt visai tās rīcībā esošajai informācijai vides jomā. Turpretim komercsabiedrībām, kuras var tikt uzskatītas par publiskām institūcijām atbilstoši minētās direktīvas 2. panta 2. punkta c) apakšpunktam tikai tad, ja,

⁸³ Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā. Šī konvencija Eiropas Kopienas vārdā ir apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV L 124, 1. lpp.).

⁸⁴ Padomes 1996. gada 24. septembra Direktīva 96/61/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (OV L 257, 26. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. janvāra Regulu (EK) Nr. 166/2006 (OV L 33, 1. lpp.).

⁸⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 28. janvāra Direktīva 2003/4/EK par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu (OV L 41, 26. lpp.).

⁸⁶ Direktīvas 2003/4 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts.

⁸⁷ Direktīvas 2003/4/EK 2. panta 2. punkta c) apakšpunkts.

sniedzot sabiedriskos pakalpojumus vides jomā, tās ir publiskas institūcijas pārraudzībā, pienākums sniegt vides informāciju ir tikai tad, ja tā attiecas uz to sniegtajiem pakalpojumiem.

2. Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību vides jomā

Spriedumā, kurš tika pasludināts 2013. gada 11. aprīlī lietā C-260/11 *Edwards*, Tiesa lēma par *tiesvedības izmaksām*, kuras var radīt tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību vides jomā pārkāpumu. Tiesa atzina, ka Savienības tiesībās⁸⁸ ietvertā prasība, ka tiesvedība nedrīkst būt pārmērīgi dārga, nozīmē, ka attiecīgās personas nedrīkst tikt kavētas uzsākt vai turpināt attiecīgo Savienības tiesību aktu piemērošanas jomā ietilpstošas tiesvedības ar tām saistītā iespējamā finansiālā sloga dēļ, ņemot vērā visus sedzamos izdevumus. Tiesa precizēja, ka šī prasība vides jomā ietilpst tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību ievērošanā, kas nostiprinātas Pamattiesību hartas 47. pantā, kā arī efektivitātes principā.

Tādēļ, ja valsts tiesai vides lietā ir jālemj par tiesāšanās izdevumu piespriešanu personai, kurai kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpārlicinās, ka tiesvedība nebūs pārmērīgi dārga, ņemot vērā gan personas, kura vēlas panākt savu tiesību aizsardzību, intereses, gan arī vispārējās intereses, kas saistītas ar vides aizsardzību.

Šī vērtējuma ietvaros valsts tiesa nedrīkst pamatoties vienīgi uz ieinteresētās personas ekonomisko situāciju; bet tai ir jāveic arī tiesāšanās izdevumu apmēra objektīva analīze. Tādējādi tiesvedības izmaksas nedrīkst pārsniegt ieinteresētās personas finansiālās iespējas, nedz arī katrā ziņā būt objektīvi nepamatotas.

XIV. Telekomunikācijas

Šī gada judikatūrā Tiesai bija iespēja pievērsties elektronisko komunikāciju pakalpojumiem piemērojamā tiesiskā regulējuma jomai.

Lietā, kurā 2013. gada 21. martā tika pasludināts spriedums C-375/11 *Belgacom u.c.*, Tiesa izskatīja lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par *mobilās telefonijas operatoriem* Beļģijā *piemēroto maksu atbilstību* Direktīvai 2002/20 par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu⁸⁹.

Tiesa, pirmkārt, precizēja, ka jau piešķirtu radio frekvenču izmantošanas tiesību atjaunošanas procedūra ir uzskatāma par jaunu tiesību piešķiršanu un tādēļ piešķiršanas procedūrai ir piemērojama direktīva. Otrkārt, Tiesa uzskatīja, ka direktīvas 12. un 13. pantam nav pretrunā, ja dalībvalsts nosaka mobilās telefonijas operatoriem vienreizēju maksu, kas jāmaksā gan par radio frekvenču izmantošanas tiesību jaunu iegūšanu, gan par šo tiesību atjaunošanu un kas jāmaksā papildus ne tikai ikgadējai maksai par frekvenču nodošanu lietošanā, kuras mērķis ir veicināt resursu optimālu izmantošanu, bet arī maksai, ar ko tiek segtas atļaujas pārvaldības izmaksas, ar noteikumu, ka šo

⁸⁸ Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīvas 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.) 10.a panta piektā daļa un Padomes 1996. gada 24. septembra Direktīvas 96/61/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli (OV L 257, 26. lpp.) 15.a panta piektā daļa; grozījumi šajās direktīvās izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīvu 2003/35/EK, ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes Direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK (OV L 156, 17. lpp.).

⁸⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva) (OV L 108, 21. lpp.).

maksu mērķis tiešām ir nodrošināt šo radio frekvenču optimālu izmantošanu, ka tās ir objektīvi pamatotas, pārskatāmas, nediskriminējošas un samērīgas attiecībā uz to paredzēto mērķi un ka tajās tiek ņemti vērā direktīvas 8. pantā izvirzītie mērķi.

Visbeidzot Tiesa norādīja, ka vienreizējas maksas noteikšana nozīmē grozīt nosacījumus, kas piemērojami operatoriem, kuriem ir tiesības izmantot radio frekvences. Tādējādi šīs direktīvas 14. panta 1. punktam nav pretrunā, ja dalībvalsts paredz šādu maksu, ar noteikumu, ka šis grozījums atbilst tajā minētajiem nosacījumiem, proti, ka tas ir objektīvi pamatots, ka tas ir izdarīts samērīgā veidā un ka tas ir iepriekš paziņots visām ieinteresētajām personām, sniedzot tām iespēju izteikt savu viedokli.

Lietā C-518/11 *UPC Nederland*, kurā tika pasludināts 2013. gada 7. novembra spriedums, Tiesai bija iespēja sniegt precizējumus par *Savienības jaunā tiesiskā regulējuma elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu jomā* *ratione materiae piemērošanas jomu* ⁹⁰.

Tiesa atzina, ka pakalpojums, ko veido pa kabeli pieejamas radio un televīzijas programmu pamatpaketes nodrošināšana un par kuru tiek prasīts gan atlīdzināt pārraidīšanas izmaksas, gan arī samaksāt atlīdzību raidorganizācijām un kolektīvajām autortiesību pārvaldīšanas sabiedrībām saistībā ar to darbu apraidi, ietilpst elektronisko komunikāciju pakalpojumu jēdzienā un līdz ar to ietilpst elektronisko komunikāciju pakalpojumiem piemērojamā Savienības tiesiskā regulējuma materiālajā piemērošanas jomā.

Turpinājumā attiecībā uz valsts iestāžu kompetenci minētā regulējuma piemērošanā Tiesa nosprieda, ka attiecīgās direktīvas ir interpretējamās tādējādi, ka atbilstoši tām tādai vienībai kā vietējā struktūra, kurai nav valsts pārvaldes iestādes statusa Direktīvas 2002/20 izpratnē, nav atļauts tieši regulēt tarifus, kas tiek piemēroti galapatērētājam par pa kabeli pieejamās radio un televīzijas programmu pamatpaketes nodrošināšanu. Šādai struktūrai, ņemot vērā lojālas sadarbības principu, pret pa kabeli pieejamu radio un televīzijas programmu pamatpakešu piegādātāju nav arī atļauts atsaukties uz klauzulu, kura ir ietverta līgumā, kas noslēgts pirms jaunā tiesiskā regulējuma pieņemšanas un ar kuru tiek ierobežota šī piegādātāja brīvība noteikt tarifus.

Vēl arī Direktīva 2010/13 par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu ⁹¹ bija divu svarīgu Tiesas spriedumu priekšmets.

Pirmkārt, 2013. gada 22. janvāra spriedumā lietā C-283/11 *Sky Österreich* Tiesai bija jāvērtē *Direktīvas 2010/13 15. panta 6. punkta spēkā esamība, ņemot vērā tiesības uz īpašumu un darījumdarbības brīvību*. Atbilstoši šai direktīvas normai tiesību īpašniekam ir jāļauj veidot īso ziņu reportāžas visām citām televīzijas raidorganizācijām, kuras veic uzņēmējdarbību Savienībā, neprasot finansiālu kompensāciju, kas pārsniedz papildu izmaksas, kuras tieši radušās, sniedzot piekļuvi signālam.

⁹⁰ Tās ir Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 15. decembra Direktīva 97/66/EK par personu datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību telekomunikāciju sektorā (OV 1998, L 24, 1. lpp.), Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (OV L 108, 7. lpp.), iepriekš minētā Direktīva 2002/20/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/21/EK par kopēju tiesisko regulējumu elektrosakaru tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV L 108, 33. lpp.) un visbeidzot Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva) (OV L 108, 51. lpp.).

⁹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 10. marta Direktīva 2010/13/ES par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (OV L 95, 1. lpp.).

Attiecībā uz Pamattiesību hartas 17. panta par tiesībām uz īpašumu pārkāpumu Tiesa norādīja, ka ekskluzīvo televīzijas apraides tiesību saistībā ar notikumiem, kas izraisa lielu sabiedrības ieinteresētību, īpašnieks nevar atsaukties uz šajā normā piešķirto aizsardzību, jo tas nevar atsaukties uz iegūtu tiesisko stāvokli, lai prasītu finansiālu kompensāciju, kas pārsniedz papildu izmaksas, kuras tieši radušās, sniedzot piekļuvi signālam.

Turpinot par Direktīvas 2010/13 15. panta 6. punkta atbilstību Pamattiesību hartas 16. pantā paredzētajai darījumdarbības brīvībai, Tiesa uzsvēra, ka ekskluzīvo televīzijas apraides tiesību īpašniekiem šī brīvība nav absolūta prerogatīva, bet tā ir jāvērtē saistībā ar tās funkciju sabiedrībā. Tādēļ, ņemot vērā, pirmkārt, pamatbrīvības saņemt informāciju, mediju brīvības, kā arī to plurālisma saglabāšanas nozīmīgumu un, otrkārt, darījumdarbības brīvības aizsardzību, Tiesa nosprieda, ka Savienības likumdevējs ir rīkojies pieļaujami, pieņemot tādas normas, kādas ir paredzētas Direktīvas 2010/13 15. pantā, kuras ietver darījumdarbības ierobežojumus, saistībā ar nepieciešamo attiecīgo tiesību un interešu līdzsvarošanu priekšroku dodot sabiedrības piekļuvei informācijai salīdzinājumā ar līguma slēgšanas brīvību.

Otrkārt, ir jāmin 2013. gada 18. jūlija spriedums lietā C-234/12 *Sky Italia*, kas Tiesai deva iespēju lemt par *valsts tiesisko regulējumu, atbilstoši kuram maksas televīzijas raidorganizācijām maksimālais reklāmām paredzētais raidlaiks ir mazāks, nekā bezmaksas televīzijas raidorganizācijām*.

Tiesa nosprieda, ka dalībvalsts, nepārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes principu, var noteikt atšķirīgus ierobežojumus attiecībā uz šīs reklāmas raidlaiku vienā stundā atkarībā no tā, vai runa ir par maksas vai bezmaksas televīzijas raidorganizācijām. Šajā ziņā Tiesa precizēja, ka tiesību normu, kas regulē reklāmas raidlaikus televīzijā, principi un mērķi, kas tostarp paredzēti Direktīvā 2010/13, paredz līdzsvaroti aizsargāt, no vienas puses, televīzijas raidorganizāciju un reklāmdevēju finansiālās intereses un, no otras puses, tiesību īpašnieku, proti, autoru un veidotāju, kā arī patērētāju, par kuriem ir uzskatāmi televīzijas skatītāji, intereses. Minēto interešu līdzsvarota aizsardzība atšķiras atkarībā no tā, vai televīzijas raidorganizācijas pārraida savas programmas par maksu vai bez maksas, jo arī šo organizāciju un to skatītāju situācijas ir objektīvi atšķirīgas.

Tiesa turklāt uzsvēra, ka, lai arī aplūkojamais valsts tiesiskais regulējums var būt šķērslis LESD 56. pantā paredzētajai pakalpojumu sniegšanas brīvībai, patērētāju aizsardzība pret pārmērīgu komerciālo reklāmu ir atzīstama par primāru vispārējo interešu apsvērumu, kas varētu attaisnot šo ierobežojumu, ar nosacījumu, ka ar tā piemērošanu ir iespējams nodrošināt izvirzītā mērķa īstenošanu un tas nepārsniedz šī mērķa sasniegšanai nepieciešamo.

XV. Kopējā ārpolitika un drošības politika – Līdzekļu iesaldēšana

Kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) jomā Tiesa ir pasludinājusi vairākus spriedumus par līdzekļu iesaldēšanas pasākumiem, kurus ir vērts minēt saistībā ar to ieguldījumu, definējot pamatnosacījumus, kādiem šiem pasākumiem jāatbilst, to pārbaudes tiesā apjomu vai arī par šiem pasākumiem celtajām prasībām piemērojamās procesuālās tiesību normas.

1. Tiesiskuma pārbaude Savienības tiesā

2013. gada 18. jūlijā pasludinātajā spriedumā apvienotajās lietās C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P Komisija/*Kadi* ("*Kadi II*") Tiesa cita starpā lēma par *līdzekļu iesaldēšanas pasākumu tiesiskuma pārbaudes Savienības tiesā apjomu*.

Tiesvedībā, kurā tika pasludināts pārsūdzētais Vispārējās tiesas spriedums, *Y. A. Kadi* bija lūdzis atcelt lēmumu, ko Komisija bija pieņēmusi pēc Tiesas 2008. gada 3. septembra sprieduma lietā *Kadi un Al Barakaat International Foundation/Padome un Komisija*⁹². Viņš cita starpā bija norādījis pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi, kā arī viņa tiesību uz aizstāvību neievērošanu. Vispārējā tiesa šo prasību bija atzinusi par pamatotu un apstrīdēto lēmumu atcēlusi. Tiesa, kaut arī konstatējusi pārsūdzētajā Vispārējās tiesas spriedumā⁹³ kļūdas tiesību piemērošanā, tomēr to apstiprināja, pēc pārbaudes konstatējot, ka neraugoties uz šīm kļūdām, Vispārējās tiesas sprieduma rezolutīvā daļa ir pamatota.

Tā atgādināja, ka Savienības tiesai ir jāpārlicinās, ka lēmums par ierobežojošiem pasākumiem ir balstīts uz pietiekami drošiem faktiem. Šīs pārbaudes ietvaros ir jāpārbauda pamatojuma izklāstā norādītie fakti, kas ir minētā lēmuma pamatā, un tādēļ pārbaudē tiesā nav jāizvērtē tikai norādīto iemeslu abstrakta ticamība, bet arī tas, vai šie apsvērumi ir pamatoti.

Šīs pārbaudes ietvaros kompetentajai Savienības iestādei nav jāiesniedz Savienības tiesā visa informācija un pierādījumi, kas saistīti ar ANO Drošības padomes Sankciju komitejas iesniegtajā pamatojuma izklāstā norādītajiem apsvērumiem. Tomēr ir būtiski, lai iesniegtā informācija un pierādījumi pamatotu apsvērumus, kas vērsti pret attiecīgo personu. Katrā ziņā, ja kompetentā Savienības iestāde nespēj sniegt informāciju Savienības tiesai, tai ir jābalstās tikai uz tai paziņoto informāciju. Ja šī informācija neļauj konstatēt apsvēruma pamatotību, Savienības tiesa to kā lēmuma par attiecīgo iekļaušanu vai saglabāšanu pamatojumu noraida.

Šajā ziņā, atsaukdamās uz iepriekš minēto spriedumu lietā *ZZ*⁹⁴, Tiesa uzsvēra, ka sevišķi svarīgu apsvērumu dēļ, kas ir saistīti ar Savienības vai tās dalībvalstu drošību vai ar to starptautisko attiecību īstenošanu, konkrēta informācija vai pierādījumi var netikt darīti zināmi attiecīgajai personai. Šādā gadījumā Savienības tiesai ir jālīdzsvaro pamatotās rūpes par drošību attiecībā uz minētā akta pieņemšanai izmantoto ziņu veidu un avotiem, no vienas puses, un vajadzību pietiekami nodrošināt tiesību subjektam tādu viņa procesuālo tiesību ievērošanu kā tiesības tikt uzklautam, kā arī sacīkstes principu, no otras puses. Ja Savienības tiesa konstatē, ka sevišķi svarīgajiem drošības apsvērumiem attiecīgās informācijas paziņošana nav pretrunā, tā kompetentajai Savienības iestādei dod iespēju to paziņot attiecīgajai personai. Ja šī iestāde šo informāciju vai pierādījumus nepaziņo, Savienības tiesa pārbauda apstrīdētā tiesību akta tiesiskumu, pamatojoties vienīgi uz šai personai paziņotajiem faktiem.

Turpretī, ja izrādās, ka kompetentās Savienības iestādes norādīto iemeslu dēļ nevar attiecīgajai personai izpaust Savienības tiesā iesniegto informāciju vai pierādījumus, ar tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saistītās prasības, it īpaši sacīkstes principa ievērošana, ir atbilstoši jālīdzsvaro ar prasībām, kas izriet no Savienības vai tās dalībvalstu drošības vai to starptautisko attiecību īstenošanas. Šajā ziņā ir jānovērtē, vai konfidenciālu faktu nepaziņošana attiecīgajai personai var ietekmēt to pierādījuma spēku.

Šajā lietā Tiesa norādīja, ka, pretēji Vispārējās tiesas atzītajam, lielākā daļa pret *Y. A. Kadi* izvirzīto iebildumu bija pietiekami precīzi un konkrēti, lai varētu efektīvi izmantot tiesības uz aizstāvību, kā arī īstenot apstrīdētā akta tiesiskuma pārbaudi tiesā. Tomēr, tā kā nebija nekādas informācijas vai pierādījumu, kas pamatotu pieņemumu par *Y. A. Kadi* iesaistīšanos starptautiskajā terorismā, šie apgalvojumi nebija pamats, lai pret viņu Savienības līmenī noteiktu ierobežojošus pasākumus.

⁹² Apvienotās lietas C-402/05 P un C-415/05 P (Krājums, I-6351. lpp.).

⁹³ Vispārējās tiesas 2010. gada 30. septembra spriedums lietā T-85/09 *Kadi/Komisija* (Krājums, II-5177. lpp.).

⁹⁴ Šis spriedums ir aplūkots nodaļā "Eiropas Savienības tiesvedības".

Līdzīgā veidā, balstīdamās uz šo KĀDP jomas Savienības tiesību normu interpretāciju, 2013. gada 28. novembra spriedumā lietā C-280/12 P Padome/*Fulmen* un *Mahmoudian* Tiesa noraidīja Padomes apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu⁹⁵, ar ko tā bija atcēlusi prasītājām pirmajā instancē piemērotos ierobežojošos pasākumus, tostarp pret Irānu pieņemtos īstenošanas pasākumus, kuru mērķis bija kodolieroču izplatīšanas novēršana⁹⁶. Tiesa konstatēja, ka, tā kā Padome Savienības tiesā nebija iesniegusi pierādījumus, nedz konfidencialās informācijas kopsavilkumu, šai tiesai bija jāpamatojas uz vienīgo tai paziņoto apstākli, proti, attiecīgo tiesību aktu pamatojumā ietverto apgalvojumu. Tiesa tādēļ atzina, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu, atzīdama, ka Padome nav pierādījusi *Fulmen* un *F. Mahmoudian* iesaisti kodolieroču izplatīšanā.

Pēc tam, 2013. gada 23. aprīļa spriedumā apvienotajās lietās no C-478/11 P līdz C-482/11 P *Gbagbo* u.c./Padome Tiesa lēma par *prasības atcelt tiesību aktu KĀDP jomā celšanas termiņa sākumu*. Tiesai bija jāizskata apelācijas sūdzība par Vispārējās tiesas rīkojumiem⁹⁷, ar kuriem tā kā novēloti iesniegtas bija noraidījusi prasītāju prasības atcelt Padomes lēmumus un regulas, ar kuriem tiem tika piemēroti ierobežojoši pasākumi no to pasākumu vidus, kas vērsti pret konkrētām personām un vienībām saistībā ar situāciju Kotdivuārā. Vispārējā tiesā prasītāji bija apgalvojuši, ka pret tiem nevar vērst noteikumu par divu mēnešu termiņu prasības celšanai, jo apstrīdētie tiesību akti tiem nebija paziņoti. Vispārējā tiesa savukārt uzskatīja, ka šis termiņš sākās četrpadsmit dienas pēc apstrīdēto tiesību aktu publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un jau bija beidzies, kad tika iesniegti dokumenti par lietas ierosināšanu.

Tiesa uzskatīja, ka šajā vērtējumā ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, kura gan neietekmēja prasības pieņemamību, jo tā katrā ziņā bija iesniegta novēloti. Tiesa atgādināja, ka apstrīdētie tiesību akti bija ne tikai jāpublicē *Oficiālajā Vēstnesī*, bet arī jāpaziņo attiecīgajām personām vai nu tieši, ja to adrese bija zināma, vai arī, pretējā gadījumā, *Oficiālajā Vēstnesī* publicējot Lēmuma 2010/656⁹⁸ 7. panta 3. punktā un Regulas Nr. 560/2005⁹⁹ 11a. panta 3. punktā paredzēto paziņojumu. Šāds paziņojums ļauj attiecīgajām personām identificēt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir to rīcībā, lai apstrīdētu savu iekļaušanu attiecīgajos sarakstos, kā arī prasības celšanas termiņa beigas. Šajā lietā apstrīdētie tiesību akti netika paziņoti tieši, nosūtot tos uz ieinteresēto personu adresi, bet gan publicējot minēto paziņojumu. Tādējādi prasības atcelt tiesību aktu termiņš katrai no attiecīgajām personām un vienībām sākās datumā, kad tika publicēts attiecīgais paziņojums.

Tiesa 2013. gada 28. maija spriedumā lietā C-239/12 P *Abdulrahim*/Padome un Komisija sprieda par jautājumu, kādos apstākļos *prasītāja interese celt prasību atcelt tiesību aktu par līdzekļu iesaldēšanas pasākumu var nezust, pat ja šis akts pēc prasības celšanas ir pārstājis radīt sekas*.

⁹⁵ Vispārējās tiesas 2012. gada 21. marta spriedums apvienotajās lietās T-439/10 un T-440/10 *Fulmen*/Padome (Krājumā vēl nav publicēts).

⁹⁶ Vispārējā tiesa bija atzinusi, ka tiesiskuma pārbaude nav tikai par izvirzīto iemeslu abstraktās "ticamības" izvērtējumu, bet tai ir jāietver arī jautājums par to, vai tie juridiski pietiekami ir pamatoti ar konkrētiem pierādījumiem un informāciju. Tā apstiprināja, ka Padome nevarēja atsaukties uz pierādījumiem no konfidencialiem avotiem, tādējādi secinot, ka Padome nav pierādījusi prasītāju iesaistīšanos kodolieroču izplatīšanas darbībā.

⁹⁷ Vispārējās tiesas 2011. gada 13. jūlija rīkojumi lietā T-348/11 *Gbagbo*/Padome, lietā T-349/11 *Koné*/Padome, lietā T-350/11 *Boni-Claverie*/Padome, lietā T-351/11 *Djédjé*/Padome un lietā T-352/11 *N'Guessan*/Padome (Krājumā vēl nav publicēti).

⁹⁸ Padomes 2010. gada 29. oktobra Lēmums 2010/656/KĀDP, ar ko atjauno ierobežojošus pasākumus pret Kotdivuāru (OV L 285, 28. lpp.).

⁹⁹ Padomes 2005. gada 12. aprīļa Regula (EK) Nr. 560/2005, ar ko nosaka dažus īpašus ierobežojošus pasākumus, kuri vērsti pret konkrētām personām un vienībām saistībā ar situāciju Kotdivuārā (OV L 95, 1. lpp.).

A. *Abdulahim* vispirms bija vērsies Vispārējā tiesā ar prasību atcelt regulu, ar ko pret viņu tika vērsti ierobežojoši pasākumi pēc tam, kad viņš tika iekļauts sarakstā, kuru bija sagatavojusi Sankciju komiteja, kas izveidota ar ANO Drošības padomes 1999. gada rezolūciju par situāciju Afganistānā. Kamēr lieta tika izskatīta Vispārējā tiesā, viņa uzvārds no Sankciju komiteja saraksta tika svītrots un vēlāk arī izslēgts no Komisijas regulā ietvertā saraksta. Uzskatīdama, ka prasība atcelt viņa iekļaušanu sarakstos ir zaudējusi priekšmetu, Vispārējā tiesa pieņēma rīkojumu ¹⁰⁰, ka tiesvedība ir jāizbeidz.

Tiesa atcēla Vispārējās tiesas rīkojumu, atgādinādama, ka attiecīgā akta adresātam var saglabāties interese prasīt to atcelt, vai nu lai panāktu viņa iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, vai lai apstrīdētā tiesību akta autors nākotnē izdarītu vajadzīgos grozījumus un tādējādi novērstu pārkāpuma, kas, iespējams, ir pieļauts apstrīdētajā tiesību aktā, atkārtotās risku, vai arī visbeidzot, lai celtu prasību saistībā ar atbildību par morālā kaitējuma atlīdzību, kas viņam radies minētā pārkāpuma dēļ.

Tiesa turpinot apstiprināja Vispārējās tiesas norādīto atšķirību starp tiesību akta atcelšanu, kas ne-nozīmē retroaktīvu šī akta prettiesiskuma atzīšanu, un tādu spriedumu, ar kuru tiek atcelts tiesību akts un saskaņā ar kuru atceltais akts ar atpakaļejošu spēku tiek izņemts no tiesību sistēmas un uzskatīts par nekad neeksistējušu. Tomēr Tiesa konstatēja, ka Vispārējā tiesa ir nepamatoti secinājusi, ka šī atšķirība nepamato A. *Abdulahim* interesi panākt pret viņu vērstās regulas atcelšanu. Tiesa īpaši uzsvēra faktu, ka ierobežojošiem pasākumiem ir būtiska nelabvēlīga iedarbība un nozīmīga ietekme uz attiecīgo personu tiesībām un brīvībām. Papildus līdzekļu iesaldēšanai, kas savas plašās piemērojamības dēļ būtiski traucē gan attiecīgo personu profesionālajai, gan ģimenes dzīvei un rada šķērslī daudzu tiesisku aktu noslēgšanai, ir jāņem vērā kauna traips un neuzticēšanās, kas seko attiecīgo personu publiskai atzīšanai par saistītām ar teroristisku organizāciju ¹⁰¹.

2. Vienības līdzdalības līmenis un ierobežojošu pasākumu noteikšana

Ar 2013. gada 28. novembra spriedumu lietā C-348/12 P Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft* Tiesa atcēla Vispārējās tiesas spriedumu ¹⁰² lietā par *ierobežojošiem pasākumiem pret Irānu kodolieroču izplatīšanas novēršanai*, kurā runa bija par pasākumu, kas vērsti pret uzņēmumu, kurš piegādājis preces Irānas gāzes un naftas rūpniecības nozarei. Tā atzina, ka Vispārējā tiesa nebija ņēmusi vērā Savienības tiesiskā regulējuma attīstību kopš ANO Drošības padomes Rezolūcijas 1929 (2010) ¹⁰³ pieņemšanas. Tiesa uzskatīja, ka no Savienības tiesiskā regulējuma ¹⁰⁴ skaidri izriet, ka attiecībā uz Irānas naftas un gāzes rūpniecību var tikt paredzēti ierobežojoši pasākumi, it īpaši tad, ja tā ir iesaistīta aizliegtu preču un tehnoloģiju iegādē, ciktāl Savienības likumdevējs piemērojamo tiesību aktu vispārīgajos noteikumos ir konstatējis saikni starp šīm precēm un tehnoloģijām un kodolieroču izplatīšanu.

¹⁰⁰ Vispārējās tiesas 2012. gada 28. februāra rīkojums lietā T-127/09 *Abdulahim*/Padome un Komisija (Krājumā vēl nav publicēts).

¹⁰¹ Tiesa uzskatīja, ka tiesvedības stadija neļauj tai taisīt galīgo spriedumu lietā pēc būtības un ka lieta ir jānodod atpakaļ Vispārējai tiesai. Šī tiesvedība joprojām nav pabeigta.

¹⁰² Vispārējās tiesas 2012. gada 25. aprīļa spriedums lietā T-509/10 *Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*/Padome (Krājumā vēl nav publicēts).

¹⁰³ Drošības padomes 2010. gada 9. jūnija Rezolūcija 1929 (2010).

¹⁰⁴ Skat. Padomes 2010. gada 26. jūlija Lēmumu 2010/413/KĀDP, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Kopējo nostāju 2007/140/KĀDP (OV L 195, 39. lpp., un labojums – OV L 197, 19. lpp.), un Padomes 2010. gada 25. oktobra Regulu (ES) Nr. 961/2010, ar ko paredz ierobežojošus pasākumus pret Irānu un atceļ Regulu (EK) Nr. 423/2007 (OV L 281, 1. lpp.).

Tādēļ, ņemot vērā šo tiesisko regulējumu un minēto Drošības padomes rezolūciju, Tiesa atzina, ka vienkārša minētajiem rūpniecības sektoriem paredzēto svarīgāko iekārtu un tehnoloģiju pārdošana varēja tikt uzskatīta par atbalsta sniegšanu ar kodolieročiem saistītām Irānas darbībām. Tādējādi Vispārējā tiesa bija pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nospriežot, ka priekšnosacījums ierobežojošu pasākumu noteikšanai attiecībā uz kādu vienību ir tās iepriekš faktiski īstenota sodāma rīcība, ciktāl tikai ar risku, ka attiecīgā vienība nākotnē varētu īstenot šādu rīcību, nav pietiekami. Izlemjot lietu pēc būtības, Tiesa apstiprināja lēmuma par sabiedrības *Kala Naft* iekļaušanu līdzekļu iesaldēšanas sarakstos tiesiskumu.

XVI. Eiropas civildienests

Eiropas civildienesta jomā Tiesa ir spriedusi par diviem īpaši svarīgiem jautājumiem.

2013. gada 19. septembra spriedumā lietā C-579/12 RX II Komisija/*Strack*, kas ir trešais spriedums, kas taisīts atbilstoši LESD 256. panta 2. punkta otrajā daļā paredzētajai pārskatīšanas procedūrai, Tiesai bija jāpārskata Vispārējās tiesas spriedums, ar ko tā bija atcēlusi Civildienesta tiesas spriedumu, ar kuru savukārt bija atcelts Komisijas lēmums, ar ko bija noraidīts *ierēdņa lūgums pārcelt ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, kuru tam nebija iespējas izmantot atsaucē laikposmā ilglaicīgas slimības atvaļinājuma dēļ*. Tiesa atzina, ka Vispārējās tiesas spriedums apdraud Savienības tiesību vienotību un konsekveni. Apstiprinot lēmumu par brīvdienu pārcelšanas atteikumu, Vispārējā tiesa bija kļūdaini interpretējusi, pirmkārt, Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”)¹⁰⁵ 1.e panta 2. punktu kā tādu, kas neattiecas uz Direktīvā 2003/88 minētajām prasībām saistībā ar darba laika organizāciju, un it īpaši saistībā ar ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, un, otrkārt, Civildienesta noteikumu V pielikuma 4. pantu kā tādu, kas nozīmē, ka tiesības pārcelt ikgadējo atvaļinājumu, pārsniedzot šajā normā noteikto limitu, var tikt piešķirtas tikai sakarā ar kavēšanos saistībā ar ierēdņa darbību, īstenojot savas funkcijas.

Turpretim atbilstoši vispārējam interpretācijas principam, saskaņā ar kuru Savienības tiesību aktu noteikums, ciktāl iespējams, ir jāinterpretē tā, lai netiktu ietekmēta tā spēkā esamība, un saskaņā ar primārajiem tiesību aktiem kopumā, un it īpaši saskaņā ar Pamattiesību hartas noteikumiem, Civildienesta noteikumu 1.e panta 2. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tas ļauj nodrošināt šo noteikumu atbilstību tiesībām uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu kā Savienības sociālo tiesību principam, kurš skaidri ir noteikts Pamattiesību hartas 31. panta 2. punktā. Tiesa uzskatīja, ka tam ir nepieciešams šo 1.e panta 2. punktu interpretēt tādā izpratnē, kas ļauj Civildienesta noteikumos integrēt minētās Direktīvas 2003/88 7. panta saturu, kā minimālās aizsardzības normu, ar ko vajadzības gadījumā var papildināt citas Civildienesta noteikumu normas, kas regulē tiesības uz ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, it īpaši Civildienesta noteikumu V pielikuma 4. pantu.

Tā kā minētais Civildienesta noteikumu V pielikuma 4. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas neattiecas uz jautājumu par ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma, kuru ierēdnis nav varējis izmantot atsaucē laikposmā ilglaicīgas slimības atvaļinājuma dēļ, pārcelšanu, tad šajā ziņā no Civildienesta noteikumu 1.e panta 2. punkta un precīzāk, Direktīvas 2003/88 7. panta, izrietošās prasības ir jāņem vērā kā minimālās prasības, ko piemēro ar atrunu, ka Civildienesta noteikumos nav labvēlīgāku normu.

¹⁰⁵ Padomes 1968. gada 29. februāra Regula (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68, ar ko nosaka Eiropas Kopienų Civildienesta noteikumus un Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību, kā arī paredz īpašus Komisijas ierēdņiem uz laiku piemērojamus pasākumus (OV L 56, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulu (ES, Euratom) Nr. 1081/2010 (OV L 311, 1. lpp.), redakcijā, kas izriet no 2012. gada 5. jūnijā publicētā kļūdas labojuma (OV L 144, 48. lpp.).

2013. gada 19. novembrī pasludinātajos spriedumos lietā C-63/12 Komisija/Padome, lietā C-66/12 Padome/Komisija un lietā C-196/12 Komisija/Padome Tiesa lēma par Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu normām par *ierēdņu atalgojuma un pensiju ikgadējās korekcijas* noteikšanas procedūrām. Tiesvedības starp Komisiju un Padomi bija par to, vai attiecībā uz 2011. gadu ir jāpiemēro "parastā" un automātiskā korekcijas metode, kas paredzēta Civildienesta noteikumu XI pielikuma 3. pantā, vai šī pielikuma 10. pantā paredzētā izņēmuma klauzula, kas ir piemērojama, ja "Savienībā ir būtiski un pēkšņi pasliktinājusies ekonomiskā un sociālā situācija".

Ņemot vērā Civildienesta noteikumu XI pielikumā paredzēto procedūru īpatnības, XI pielikuma 10. panta kontekstu, un it īpaši Padomei Civildienesta noteikumu 65. pantā paredzēto lomu, Tiesa nosprieda, ka Padomei ir jānovērtē Komisijas sniegtie objektīvie dati, lai konstatētu, vai pastāv šāda būtiska un pēkšņa pasliktināšanās, kas ir pamats piemērot izņēmuma klauzulu. Tiesa uzsvēra, ka, ja Padome konstatē šādu būtisku un pēkšņu pasliktināšanos minētā 10. panta izpratnē, tad Komisijai ir pienākums iesniegt Parlamentam un Padomei atbilstošus priekšlikumus, pamatojoties uz minēto pantu.

Visbeidzot Tiesa atzina, ka, tā kā attiecībā uz 2011. gadu Padome, pamatodamās uz Komisijas sniegto informāciju, bija konstatējusi, ka būtiska un pēkšņa pasliktināšanās pastāv, tai nebija pienākuma pieņemt Komisijas iesniegto priekšlikumu korekcijai minētajam gadam pamatojoties uz "parasto" metodi.

C – Tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2013. gada 23. oktobrī)

Pirmā rinda, no kreisās uz labo:

palātas priekšsēdētājs *L. Bay Larsen*, palātas priekšsēdētāja *R. Silva de Lapuerta*, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks *K. Lenaerts*, Tiesas priekšsēdētājs *V. Skouris*, palātu priekšsēdētāji *A. Tizzano* un *M. Ilešič*.

Otrā rinda, no kreisās uz labo:

palātu priekšsēdētāji *C. G. Fernlund* un *A. Borg Barthet*, pirmais ģenerālvokāts *P. Cruz Villalón*, palātu priekšsēdētāji *T. von Danwitz*, *E. Juhász*, *M. Safjan* un *J. L. da Cruz Vilaça*.

Trešā rinda, no kreisās uz labo:

ģenerālvokāts *P. Mengozzi*, tiesneši *J.-C. Bonichot* un *J. Malenovský*, ģenerālvokāte *J. Kokott*, tiesneši *A. Rosas*, *G. Arestis* un *E. Levits*, ģenerālvokāte *E. Sharpston*.

Ceturtdā rinda, no kreisās uz labo:

tiesneses *A. Prechal*, *M. Berger* un *C. Toader*; tiesnesis *A. Ó Caoimh*, ģenerālvokāts *Y. Bot*; tiesneši *A. Arabadjiev* un *D. Šváby*, ģenerālvokāts *N. Jääskinen*.

Piektā rinda, no kreisās uz labo:

ģenerālvokāts *M. Szpunar*, tiesnesis *F. Biltgen*, ģenerālvokāti *N. Wahl* un *M. Wathelet*, tiesneši *E. Jarašiūnas*, *C. Vajda* un *S. Rodin*, tiesnese *K. Jürimäe*, tiesas sekretārs *A. Calot Escobar*.

1. Tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Vassilios Skouris [Vasilis Skouris]

dzimis 1948. gadā; 1970. gadā ieguvis jurista diplomu Berlīnes Brīvajā universitātē; 1973. gadā ieguvis doktora grādu konstitucionālajās un administratīvajās tiesībās Hamburgas Universitātē; Hamburgas Universitātes docents (1972–1977); Bīlefeldes Universitātes publisko tiesību profesors (1978); Saloniku Universitātes publisko tiesību profesors (1982); iekšlietu ministrs (1989. un 1996. gadā); Krētas Universitātes Administratīvās komitejas loceklis (1983–1987); Saloniku Starptautisko ekonomisko tiesību un Eiropas tiesību centra direktors (1997–2005); Grieķijas Eiropas tiesību apvienības prezidents (1992–1994); Grieķijas Nacionālās pētniecības komitejas loceklis (1993–1995); Grieķijas Augstākās ierēdņu atlases komisijas loceklis (1994–1996); kopš 1995. gada – Trīres Eiropas tiesību akadēmijas loceklis; Grieķijas Nacionālās tiesnešu skolas Administratīvās komisijas loceklis (1995–1996); Ārlietu ministrijas Zinātņu padomes loceklis (1997–1999); Grieķijas Sociālo un ekonomikas lietu padomes priekšsēdētājs (1998); kopš 1999. gada 8. jūnija – Tiesas tiesnesis; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas priekšsēdētājs.

Koen Lenaerts [Kūns Lēnartss]

dzimis 1954. gadā; maģistra un doktora grāds tiesību zinātnēs (Lēvenas Katoliskā universitāte); *Master of Laws, Master in Public Administration* (Hārvarda universitāte); asistents (1979–1983), vēlāk – Eiropas tiesību profesors Lēvenas Katoliskajā universitātē (kopš 1983. gada); tiesas locekļa palīgs Tiesā (1984–1985); profesors Eiropas koledžā Brigē (1984–1989); Briseles Advokātu kolēģijas advokāts (1986–1989); viesprofesors Hārvarda *Law School* (1989); no 1989. gada 25. septembra līdz 2003. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis; kopš 2012. gada 9. oktobra – Tiesas priekšsēdētāja vietnieks.

Antonio Tizzano [Antonio Ticano]

dzimis 1940. gadā; Eiropas Savienības tiesību profesors *La Sapienza* universitātē Romā; profesors Neapoles universitātēs "Istituto Orientale" (1969–1979) un "Federico II" (1979–1992), Katānijas (1969–1977) un Mogadišu (1967–1972) universitātēs; advokāts Itālijas Kasācijas tiesā; juriskonsults Itālijas Republikas pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Kopienās (1984–1992); Itālijas delegācijas loceklis sarunās par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanas Eiropas Kopienām, par Vienoto Eiropas Aktu un Līgumu par Eiropas Savienību; vairāku publikāciju autors, tostarp Komentāriem par Eiropas līgumiem un Eiropas Savienības kodeksiem; žurnāla "Il Diritto dell'Unione Europea" dibinātājs un direktors kopš 1996. gada; vairāku juridisku izdevumu padomes vai redakcijas loceklis; vairāku starptautisku kongresu ziņotājs; konferences un kursi vairākās starptautiskās institūcijās, tostarp Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijā (1987); neatkarīgo ekspertu grupas par Eiropas Kopienų Komisijas finanšu kontroli loceklis (1999); no 2000. gada 7. oktobra līdz 2006. gada 3. maijam – Tiesas ģenerālvokāts; kopš 2006. gada 4. maija – Tiesas tiesnesis.

Allan Rosas [Alans Ross]

dzimis 1948. gadā; Turku (Somija) Universitātes tiesību zinātņu doktors; Turku Universitātes (1978–1981) un Obu Akadēmijas (1981–1996) tiesību zinātņu profesors; Turku Universitātes Cilvēktiesību institūta direktors (1985–1995); ieņēmis dažādus atbildīgus vietēja un starptautiska mēroga amatus universitātē; zinātnisko apvienību loceklis; koordinējis vairākus valsts un starptautiska mēroga pētnieciskos projektus un programmas, īpaši šādās nozarēs: Kopienų tiesības, starptautiskās tiesības; cilvēktiesības un pamattiesības, konstitucionālās tiesības un salīdzinošā valsts pārvalde; Somijas valdības pārstāvis (Somijas delegāciju loceklis vai padomnieks) starptautiskajās konferencēs un sanāksmēs; Somijas tiesību eksperts, tostarp valdības un parlamenta juridiskajās komisijās Somijā, kā arī ANO, UNESCO, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijā (EDSO) un Eiropas Padomē; kopš 1995. gada – galvenais juriskonsults Eiropas Komisijas Juridiskajā dienestā, atbildīgais par ārējām attiecībām; kopš 2001. gada marta – Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta ģenerāldirektora vietnieks; kopš 2002. gada 17. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Rosario Silva de Lapuerta [Rozario Silva de Lapuerta]

dzimusi 1954. gadā; maģistra grāds tiesību zinātnēs (Madrīdes *Universidad Complutense*); *abogado del Estado* Malagā; strādājusi par *abogado del Estado* Satiksmes, tūrisma un sakaru ministrijas Juridiskajā dienestā, kā arī Ārlietu ministrijas Juridiskajā dienestā; strādājusi par *abogado del Estado-Jefe* Valsts Juridiskajā dienestā saistībā ar tiesvedību Eiropas Kopienų Tiesā, *Abogacía General del Estado* (Tieslietu ministrija) Eiropas un starptautisko tiesību dienesta ģenerāldirektora vietniece; Komisijas padomām par Kopienų tiesību sistēmas nākotni sasauktas grupas locekle; Spānijas delegācijas grupas "Prezidentūras draugi" par Kopienų tiesu sistēmas reformu Nicas līgumā un Padomes *ad hoc* grupas "Cour de justice" vadītāja; Eiropas tiesību profesore Madrīdes *Escuela Diplomática*; viena no žurnāla "Noticias de la Unión Europea" izdevējiem; kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Juliane Kokott [Juliana Kokote]

dzimusi 1957. gadā; studējusi tiesību zinātnes Bonnas Universitātē un Ženēvas Universitātē; LL.M. (American University, Vašingtona, ASV); tiesību zinātņu doktore (Heidelbergas Universitāte, 1985; Hārvarda Universitāte, 1990); viesprofesore Bērklījas Universitātē (1991); Vācijas un ārvalstu publisko tiesību, starptautisko tiesību un Eiropas tiesību profesore Augsburgas Universitātē (1992), Heidelbergas Universitātē (1993) un Diseldorfas Universitātē (1994); Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Samierināšanas un arbitrāžas tiesas Vācijas valdības apstiprināta pagaidu tiesnese; Federālās konsultatīvās padomes "Globālas vides izmaiņas" priekšsēdētāja vietniece (WBGU, 1996); starptautisko tiesību, starptautisko tirdzniecības tiesību un Eiropas tiesību profesore St. Gallen Universitātē (1999); St. Gallen Universitātes Eiropas un starptautisko tirdzniecības tiesību institūta direktore (2000); St. Gallen Universitātes Tirdzniecības tiesību specializācijas programmas direktora vietniece (2001); kopš 2003. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāte.

Endre Juhász [Endre Juhász]

dzimis 1944. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Segedas Universitātē, Ungārijā (1967); nokārtojis iestājek sāmenu Ungārijas Advokātu kolēģijā (1970), trešā cikla studijas salīdzinošajās tiesībās Strasbūras Universitātē, Francijā (1969., 1970., 1971. un 1972. gadā); Ārējās tirdzniecības ministrijas Juridiskā departamenta ierēdnis (1966–1974), likumdošanas lietu direktors (1973–1974); pirmais tirdzniecības atašējs Ungārijas vēstniecībā Briselē, atbildīgais par Eiropas Kopienas jautājumiem (1974–1979); direktors Ārējās tirdzniecības ministrijā (1979–1983); pirmais tirdzniecības atašējs, vēlāk – tirdzniecības padomnieks Ungārijas vēstniecībā Vašingtonā, ASV (1983–1989); ģenerāldirektors Tirdzniecības ministrijā un Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijā (1989–1991); galvenais sarunu vadītājs asociācijas līguma noslēgšanai starp Ungāriju un Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm (1990–1991); Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijas ģenerāldirektors, Eiropas lietu biroja direktors (1992); Starptautisko ekonomisko attiecību ministrijas valsts sekretārs (1993–1994); valsts sekretārs, Eiropas lietu biroja priekšsēdētājs, Rūpniecības un tirdzniecības ministrija (1994); ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks, Ungārijas diplomātiskās misijas Eiropas Savienībā vadītājs (no 1995. gada janvāra līdz 2003. gada maijam); galvenais sarunu vadītājs par Ungārijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā (no 1998. gada jūlija līdz 2003. gada aprīlim); ministrs "bez portfeļa" Eiropas integrācijas jautājumu koordinēšanai (kopš 2003. gada maija); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

George Arestis [Džordžs Arestis]

dzimis 1945. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Atēnu Universitātē (1968); *M. A. Comparative Politics and Government* Kentas Universitātē Kenterberijā (1970); pildījis advokāta pienākumus Kiprā (1972–1982); iecelts Nikosijas rajona tiesas tiesneša amatā (1982); paaugstināts par rajona tiesas priekšsēdētāju (1995); Nikosijas Administratīvās rajona tiesas priekšsēdētājs (1997–2003); Kipras Augstākās tiesas tiesnesis (2003); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Anthony Borg Barthet U. O. M. [Entonijs Borgs Bartets]

dzimis 1947. gadā, Maltas Karaliskās universitātes tiesību zinātņu doktors (1973); uzsācis darbu Maltas civildienestā kā *Notary to Government* (1975); Republikas padomnieks (1978), pirmais Republikas padomnieks (1979), *Attorney General* vietnieks (1988) un Maltas prezidenta iecelts *Attorney General* (1989); civiltiesību pasniedzējs uz nepilnu slodzi Malas Universitātē (1985–1989), Malas Universitātes padomes loceklis (1998–2004); Tiesu administrācijas komisijas loceklis (1994–2004); Malas Arbitrāžas centra Vadītāju komitejas loceklis (1998–2004); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Marko Ilešič [Marko Ilešičs]

dzimis 1947. gadā; tiesību zinātņu doktors (Lubļanas Universitāte); specializējies salīdzinošajās tiesībās (Strasbūras Universitāte un Koimbras Universitāte); tiesneša eksāmens; civiltiesību, komerciesību un starptautisko privāttiesību profesors; Lubļanas Universitātes Tiesību zinātņu fakultātes dekāna vietnieks (1995–2000) un dekāns (2001–2004); vairāku juridisko publikāciju autors; Lubļanas Darba tiesas goda tiesnesis un palātas priekšsēdētājs (1975–1986); Slovēnijas Sporta tiesas priekšsēdētājs (1978–1986); Lubļanas Biržas šķīrējtiesas palātas priekšsēdētājs; šķīrējtiesnesis Dienvidslāvijas Tirdzniecības palātā (līdz 1991. gadam) un Slovēnijas Tirdzniecības palātā (kopš 1991. gada); šķīrējtiesnesis Starptautiskajā tirdzniecības palātā Parīzē; tiesnesis *UEFA* Apelācijas tiesā un *FIFA* Apelācijas tiesā; Slovēnijas Juristu biedrību savienības priekšsēdētājs (1993–2005); *International Law Association* loceklis, Starptautiskās Jūras komitejas un vairāku citu starptautisko juridisko apvienību loceklis; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Jiří Malenovský [Jirži Malenovskis]

dzimis 1950. gadā; Prāgas Kārļa universitātes tiesību zinātņu doktors (1975); pasniedzējs asistents (1974–1990), dekāna vietnieks (1989–1991) un Starptautisko un Eiropas tiesību katedras vadītājs (1990–1992) *Masaryk* universitātē Brno; Čehoslovākijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1992); vēstnieks Eiropas Padomē (1993–1998); Eiropas Padomes Ministru pārstāvju komitejas priekšsēdētājs (1995); Ārlietu ministrijas ģenerāldirektors (1998–2000); Starptautisko tiesību asociācijas Čehijas un Slovākijas nodaļas priekšsēdētājs (1999–2001); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); Likumdošanas padomes loceklis (1998–2000); Hāgas Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (kopš 2000. gada); starptautisko publisko tiesību pasniedzējs *Masaryk* universitātē Brno (2001); kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Uno Lõhmus [Uno Lehmuss]

dzimis 1952. gadā; tiesību zinātņu doktors (1986); Advokātu kolēģijas loceklis (1977–1998); Tartu Universitātes krimināltiesību viesprofesors; Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesis (1994–1998); Igaunijas Augstākās tiesas priekšsēdētājs (1998–2004), Konstitūcijas juridiskās komisijas loceklis; Kriminālkodeksa izstrādes komitejas konsultants; Kriminālprocesa kodeksa izstrādes darba grupas loceklis; vairāku darbu autors cilvēktiesībās un konstitucionālajās tiesībās; kopš 2004. gada 11. maija līdz 2013. gada 23. oktobrim – Tiesas tiesnesis.

Egils Levits

dzimis 1955. gadā, ieguvis diplomu tiesību un politikas zinātnēs Hamburgas Universitātē; zinātniskais līdzstrādnieks Ķīles Universitātes Tiesību zinātņu fakultātē; Latvijas Saeimas padomnieks starptautisko tiesību, konstitucionālo tiesību un likumdošanas reformas jautājumos; Latvijas Republikas vēstnieks Vācijā un Šveicē (1992–1993), Austrijā, Šveicē un Ungārijā (1994–1995); ministru prezidenta vietnieks un tieslietu ministrs, ārlietu ministra pienākumu izpildītājs (1993–1994); *EDSO* Samierināšanas un arbitrāžas tiesas samierinātājs (kopš 1997. gada); Pastāvīgās šķīrējtiesas loceklis (kopš 2001. gada); 1995. gadā ievēlēts par Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesnesi, atkārtoti ievēlēts 1998. un 2001. gadā; vairāku publikāciju autors konstitucionālo un administratīvo tiesību, likumdošanas reformas un Eiropas Kopienas tiesību jomā; kopš 2004. gada 11. maija – Tiesas tiesnesis.

Aindrias Ó Caoimh [Andreass O'Kifs]

dzimis 1950. gadā; bakalaurs civiltiesībās (*National University of Ireland, University College Dublin*, 1971); *barrister* (*King's Inns*, 1972); augstskolas diploms Eiropas tiesībās (*University College Dublin*, 1977); *barrister* Īrijas Advokātu kolēģijā (1972–1999); Eiropas tiesību pasniedzējs (*King's Inns*, Dublinā); *Senior Counsel* (1994–1999); vairākkārtējs Īrijas valdības pārstāvis Eiropas Kopienu Tiesā; Īrijas *High Court* tiesnesis (kopš 1999. gada); *Honorable Society of King's Inns bencher* (valdes loceklis) (kopš 1999. gada); Īrijas Eiropas tiesību biedrības viceprezidents; Starptautisko tiesību asociācijas loceklis (Īrijas nodaļa); Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša Aindrias Ó Caoimh (1974–1985) dēls; kopš 2004. gada 13. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Lars Bay Larsen [Larss Bejs Larsens]

dzimis 1953. gadā; saņēmis diplomu politikas zinātnēs (1976), Kopenhāģenas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs (1983); Tieslietu ministrijas ierēdnis (1983–1985); ģimenes tiesību pasniedzējs (1984–1991), vēlāk – asociētais profesors (1991–1996) Kopenhāģenas Universitātē; *Advokatsamfund* nodaļas vadītājs (1985–1986); Tieslietu ministrijas dienesta vadītājs (1986–1991); uzņemts Advokātu kolēģijā (1991); Tieslietu ministrijas nodaļas vadītājs (1991–1995), Policijas departamenta vadītājs (1995–1999), Juridiskā departamenta vadītājs (2000–2003); Dānijas Karalistes pārstāvis K-4 komitejā (1995–2000), Šengenas Centrālajā grupā (1996–1998) un Eiropola valdē (*Europol Management Board*) (1998–2000); *Højesteret* tiesnesis (2003–2006); kopš 2006. gada 11. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Eleanor Sharpston [Eleanora Šarpstone]

dzimusi 1955. gadā; studējusi ekonomiku, valodas un tiesību zinātnes Kembridžas *King's College* (1973–1977); Oksfordas *Corpus Christi College* asistente un pētniece (1977–1980); uzņemta Advokātu kolēģijā (*Middle Temple*, 1980); *barrister* (1980–1987 un 1990–2005); ģenerālvokāte, vēlāk – tiesas locekļa sera *Gordon Slynn* palīdzē (1987–1990); Londonas *University College* Eiropas tiesību un salīdzinošo tiesību profesore (*Director of European Legal Studies*) (1990–1992); pasniedzēja (*Lecturer*) Juridiskajā fakultātē (1992–1998), vēlāk – asociētā pasniedzēja (*Affiliated Lecturer*) (1998–2005) Kembridžas Universitātē; *Fellow of King's College* Kembridžā (1992–2010); *Emeritus Fellow of King's College* Kembridžā (kopš 2011. gada); asociētā profesore un pētniece (*Senior Research Fellow*) Kembridžas Universitātes Eiropas tiesību studiju centrā (*Centre for European Legal Studies*) (1998–2005); *Queen's Counsel* (1999); *bencher of Middle Temple* (2005); *Honorary Fellow of Corpus Christi College* Oksfordā (2010); *LL.D (h.c.) Glasgow* (2010) un *Nottingham Trent* (2011); kopš 2006. gada 11. janvāra – Tiesas ģenerālvokāte.

Paolo Mengozzi [Paolo Mengoci]

dzimis 1938. gadā; Boloņas Universitātes starptautisko tiesību profesors, Žana Monē profesūras profesors (*titulaire de la chaire Jean Monnet*); Madrides Carlos III universitātes doktors *honoris causa*; viesprofessors Johns Hopkins (Bologna Center), St. Johns (Ņujorka), Georgetown, Paris II un Georgia (Atēnas) universitātēs un Institut universitaire international (Luksemburga); Neimegenas [Nijmegen] Universitātes European Business Law Pallas Program koordinators; Eiropas Kopienu Komisijas Konsultatīvās komitejas publisko iepirkumu jautājumos loceklis; rūpniecības un tirdzniecības lietu valsts sekretāra vietnieks Itālijas Padomes prezidentūras pusgada laikā; Eiropas Kopienu darba grupas par Pasaules tirdzniecības organizāciju (PTO) loceklis un Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijas Pētniecības centra 1997. gada sesijas par PTO jautājumiem direktors; no 1998. gada 4. marta līdz 2006. gada 3. maijam – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2006. gada 4. maija – Tiesas ģenerālvokāts.

Yves Bot [Īvs Bots]

dzimis 1947. gadā; saņēmis Ruānas Juridiskās fakultātes diplomu; tiesību zinātņu doktors (Paris II Panthéon Assas universitāte); asociētais profesors Mānsas [Mans] Juridiskajā fakultātē; *substitut*, vēlāk – *premier substitut* Mānsas Prokuratūrā (1974–1982); Republikas prokurors Djepas Tribunal de grande instance (1982–1984); Republikas prokurora vietnieks Strasbūras Tribunal de grande instance (1984–1986); Republikas prokurors Bastiā Tribunal de grande instance (1986–1988); ģenerālvokāts Kānas Cour d'appel (1988–1991); Republikas prokurors Mānsas Tribunal de grande instance (1991–1993); Valsts ministra misijas vadītājs, tieslietu ministrs (1993–1995); Republikas prokurors Nantēras Tribunal de grande instance (1995–2002); Republikas prokurors Parīzes Tribunal de grande instance (2002–2004); ģenerālprokurors Parīzes Cour d'appel (2004–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Jean-Claude Bonichot [Žans Klods Bonišo]

dzimis 1955. gadā; Mecas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs, Parīzes Institut d'études politiques diplomands, Valsts administrācijas skolas absolvents; Valsts padomes ziņotājs (1982–1985), valdības komisārs (1985–1987 un 1992–1999), piesēdētājs (1999–2000), Strīdu nodaļas Sestās daļas priekšsēdētājs (2000–2006); tiesas locekļa palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1987–1991); Darba, nodarbinātības un profesionālās izglītības ministra biroja vadītājs, vēlāk – Publisko funkciju un valsts pārvaldes modernizācijas ministra biroja vadītājs (1991–1992); Valsts padomes Juridiskās misijas vadītājs Darbinieku apdrošināšanas valsts slimokasē (2001–2006); asociētais pasniedzējs Mecas Universitātē (1988–2000), vēlāk – Parīzes I Panthéon Sorbonne universitātē (kopš 2000. gada); vairāku publikāciju autors administratīvajās tiesībās, Kopieņu tiesībās un Eiropas cilvēktiesībās; *Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme* dibinātājs un redkolēģijas priekšsēdētājs, *Bulletin juridique des collectivités locales* līdzdibinātājs un redkolēģijas loceklis, Pētniecības grupas par pilsētattīstības un mājokļa attīstības iestādēm un tiesībām Zinātniskās padomes priekšsēdētājs; kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Thomas von Danwitz [Tomass fon Danvics]

dzimis 1962. gadā; studējis Bonnā, Ženēvā un Parīzē; valsts eksāmens tiesību zinātnēs (1986. un 1992. gadā); tiesību zinātņu doktors (Bonnas Universitāte, 1988); starptautiskais diploms valsts administrācijā (*École nationale d'administration*, 1990); habilitācija (Bonnas Universitāte, 1996); Rūras universitātes (Bohuma) Vācijas publisko tiesību un Eiropas tiesību pasniedzējs (1996–2003), Juridiskās fakultātes dekāns (2000–2001); Vācijas publisko tiesību un Eiropas tiesību pasniedzējs (Ķelnes Universitāte, 2003–2006); Publisko tiesību un administratīvās zinātnes institūta direktors (2006); viesprofesors *Fletcher School of Law and Diplomacy* (2000), Fransuā Rablē universitātē (Tūra, 2001–2006) un Parīzes I *Panthéon Sorbonne* universitātē (2005–2006); Fransuā Rablē universitātes doktors *honoris causa* (Tūra, 2010); kopš 2006. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Alexander Arabadjiev [Aleksandrs Arabadžijevs]

dzimis 1949. gadā; studējis tiesību zinātnes (Sofijas *St Kliment Ohridski* universitāte); Blagojevgradas Pirmās instances tiesas tiesnesis (1975–1983); Blagojevgradas Apgabaltiesas tiesnesis (1983–1986); Augstākās tiesas tiesnesis (1986–1991); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1991–2000); Eiropas Cilvēktiesību komisijas loceklis (1997–1999); Eiropas Konventa par Eiropas nākotni loceklis (2002–2003); deputāts (2001–2006); novērotājs Eiropas Parlamentā; kopš 2007. gada 12. janvāra – Tiesas tiesnesis.

Camelia Toader [Kamēlija Toadere]

dzimusi 1963. gadā; tiesību zinātņu maģistre (1986), tiesību zinātņu doktore (1997, Bukarestes Universitāte); tiesnese stažiere Buftjas Pirmās instances tiesā (1986–1988); Bukarestes 5. iecirkņa pirmās instances tiesas tiesnese (1988–1992); Bukarestes Advokātu kolēģijas locekle (1992); civiltiesību un Eiropas līgumtiesību pasniedzēja (1992–2005), vēlāk – profesore (2005) Bukarestes Universitātē; veikusi vairākus doktorantūras un zinātniskos pētījumus Maksa Planka Starptautisko privāttiesību institūtā Hamburgā (laikā no 1992. līdz 2004. gadam); Eiropas integrācijas departamenta vadītāja Tieslietu ministrijā (1997–1999); Augstākās kasācijas un justīcijas tiesas tiesnese (1999–2007); viesprofesore Vīnes Universitātē (2000. un 2011. gadā); Kopienu tiesību pasniedzēja Valsts tiesnešu institūtā (2003. gadā un 2005–2006. gadā); vairāku juridisko izdevumu redkolēģiju locekle; kopš 2010. gada Starptautiskās Salīdzinošo tiesību akadēmijas asociētā locekle un Rumānijas Akadēmijas Juridiskās pētniecības institūta Eiropas tiesību studiju centra goda pētniece; kopš 2007. gada 12. janvāra – Tiesas tiesnese.

Jean-Jacques Kasel [Žans Žaks Kāzels]

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu doktors, maģistra grāds administratīvajās tiesībās (*ULB*, 1970); Parīzes Politisko zinātņu studiju institūta diploms (*Ecofin*, 1972); advokāta palīgs; *Banque de Paris et des Pays Bas* juriskonsults (1972–1973); Ārlietu ministrijas atašejs, vēlāk – sekretārs leģācijas jautājumos (1973–1976); Ministru padomes darba grupas priekšsēdētājs (1976); vēstniecības pirmais sekretārs (Parīze), ESAO pastāvīgā pārstāvja vietnieks (atbildīgs par sakariem ar *UNESCO*, 1976–1979); valdības priekšsēdētāja vietnieka kabineta vadītājs (1979–1980); *CPE* darba grupas priekšsēdētājs (Āzija, Āfrika, Latīņamerika); Eiropas Politiskās sadarbības darba grupu priekšsēdētājs (Āzija, Āfrika, Latīņamerika); Eiropas Kopienų Komisijas prezidenta kabineta padomnieks, vēlāk – vadītāja vietnieks (1981); Ministru padomes ģenerālsekretariāta direktors ar budžetu un statūtiem saistītajos jautājumos (1981–1984); Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Kopienās pilnvarotais pārstāvis (1984–1985); Budžeta komitejas priekšsēdētājs; pilnvarotais sūtnis, direktors politisko un kultūras lietu jautājumos (1986–1991); premjerministra padomnieks diplomātiskajos jautājumos (1986–1991); nerezidējošs vēstnieks Grieķijā (1989–1991), Politikas komitejas priekšsēdētājs (1991); vēstnieks, pastāvīgais pārstāvis Eiropas Kopienās (1991–1998); *Coreper* priekšsēdētājs (1997); vēstnieks (Brisele, 1998–2002); pastāvīgais pārstāvis NATO (1998–2002); Tiesas maršals un Viņa Karaliskās Augstības Lielhercoga kabineta vadītājs (2002–2007); kopš 2008. gada 15. janvāra līdz 2013. gada 7. oktobrim – Tiesas tiesnesis.

Marek Safjan [Mareks Safjans]

dzimis 1949. gadā; tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte, 1980); habilitētais tiesību zinātņu doktors (Varšavas Universitāte, 1990); tiesību zinātņu štata profesors (1998); Varšavas Universitātes Civiltiesību institūta direktors (1992–1996); Varšavas Universitātes rektora vietnieks (1994–1997); *Henri Capitant* Francijas juridiskās kultūras draugu asociācijas Polijas nodaļas ģenerālsekretārs (1994–1998); Polijas Republikas pārstāvis Eiropas Padomes Bioētikas komitejā (1991–1997); Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1997–1998), vēlāk – šīs tiesas priekšsēdētājs (1998–2006); Starptautiskās Salīdzinošo tiesību akadēmijas loceklis (kopš 1994. gada) un tās viceprezidents (kopš 2010. gada), Starptautiskās Tiesību, ētikas un zinātnes asociācijas loceklis (kopš 1995. gada), Helsinku Komitejas Polijas loceklis; Polijas Mākslas un humanitāro zinātņu akadēmijas loceklis; Eiropas Padomes ģenerālsekretāra piešķirtās Medaļas par nopelniem laureāts (2007); daudzu publikāciju civiltiesību, medicīnas tiesību un Eiropas tiesību jomā autors; *European University Institute* doktors *honoris causa* (2012); kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Daniel Švábý [Daniels Švābi]

dzimis 1951. gadā; tiesību zinātņu doktors (Bratislavas Universitāte); Bratislavas Pirmās instances tiesas tiesnesis; Apelācijas tiesas civillietās tiesnesis un Bratislavas Apelācijas tiesas priekšsēdētāja vietnieks; Tieslietu ministrijas Tiesību institūta Civiltiesību un ģimenes tiesību nodaļas loceklis; Augstākās tiesas komerclietās tiesnesis; Eiropas Cilvēktiesību komisijas (Strasbūra) loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2000–2004); no 2004. gada 12. maija līdz 2009. gada 6. oktobrim – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Maria Berger [Marija Bergere]

dzimusi 1956. gadā; tiesību zinātņu un ekonomikas studijas (1975–1979), tiesību zinātņu doktore; Insbrukas Universitātes Publisko tiesību un politikas zinātņu institūta asistente un pasniedzēja (1979–1984); Federālās Zinātnes un pētniecības ministrijas administratore, vēlāk – nodaļas vadītāja vietniece (1984–1988); Federālās kancelejas līdzstrādniece jautājumos par Eiropas Savienību (1988–1989); Federālās kancelejas dienesta “Eiropas integrācija” vadītāja (Austrijas Republikas iestāšanās Eiropas Savienībā sagatavošana) (1989–1992); EBTA Uzraudzības iestādes direktore Ženēvā un Briselē (1993–1994); Kremsas Donavas universitātes priekšsēdētāja vietniece (1995–1996); Eiropas Parlamenta deputāte (no 1996. gada novembra līdz 2007. gada janvārim un no 2008. gada decembra līdz 2009. gada jūlijam) un Juridiskās komisijas locekle; Eiropas Konventa par Eiropas nākotni aizvietotājlocekle (no 2002. gada februāra līdz 2003. gada jūlijam); Pergas pilsētas domes locekle (no 1997. gada septembra līdz 2009. gada septembrim); federālā tieslietu ministre (no 2007. gada janvāra līdz 2008. gada decembrim); kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnese.

Niilo Jääskinen [Niilo Jēskinens]

dzimis 1958. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1980), padziļināto tiesību zinātņu studiju diploms (1982), Helsinku Universitātes doktorāts (2008); Helsinku Universitātes pasniedzējs (1980–1986); Rovaniemi Pirmās instances tiesas tiesneša palīgs un pagaidu tiesnesis (1983–1984); Tieslietu ministrijas juridiskais padomnieks (1987–1989), vēlāk – Tieslietu ministrijas Eiropas tiesību nodaļas vadītājs (1990–1995); Ārlietu ministrijas juridiskais padomnieks (1989–1990); padomnieks un sekretārs Eiropas lietās Somijas Parlamenta Lielajā komitejā (1995–2000); Augstākās administratīvās tiesas pagaidu tiesnesis (no 2000. gada jūlija līdz 2002. gada decembrim), vēlāk – tiesnesis (no 2003. gada janvāra līdz 2009. gada septembrim); atbildīgais par juridiskajiem un institucionālajiem jautājumiem sarunās par Somijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā; kopš 2009. gada 7. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Pedro Cruz Villalón [Pedro Kruss Viljalons]

dzimis 1946. gadā; tiesību zinātņu diploms (1963–1968) un doktora grāds tiesību zinātnēs Seviljas Universitātē (1975); maģistratūra Breisgavas Freiburgas Universitātē (1969–1971); tiesību un politikas zinātņu docents Seviljas Universitātē (1978–1986); Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs Seviljas Universitātē (1986–1992); Spānijas Konstitucionālās tiesas referents (1986–1987); Spānijas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1992–1998); Spānijas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētājs (1998–2001); Berlīnes *Wissenschaftskolleg* zinātniskais līdzstrādnieks (2001–2002); Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs Madrides Autonomajā universitātē (2002–2009); Valsts padomē ievēlēts loceklis (2004–2009); vairāku publikāciju autors; kopš 2009. gada 14. decembra – Tiesas ģenerāldavokāts.

Alexandra (Sacha) Prechal [Aleksandra (Saša) Prehala]

dzimusi 1959. gadā; tiesību zinātņu studijas (Groningenas Universitāte, 1977–1983); doktora grāds tiesību zinātnēs (Amsterdamas Universitāte, 1995); tiesību zinātņu pasniedzēja Māstrihtas Universitātes Juridiskajā fakultātē (1983–1987); tiesas locekļa palidze Eiropas Kopienu Tiesā (1987–1991); Amsterdamas Universitātes Juridiskās fakultātes Eiropas institūta pasniedzēja (1991–1995); Eiropas tiesību profesore Tilburgas Universitātes Juridiskajā fakultātē (1995–2003); Eiropas tiesību profesore Utrehtas Universitātes Juridiskajā fakultātē un Utrehtas Universitātes Eiropas institūta valdes locekle (kopš 2003. gada); vairāku valsts un starptautisku juridisko izdevumu redakolēģiju locekle; vairāku publikāciju autore; Nīderlandes Karaliskās Zinātņu akadēmijas locekle; kopš 2010. gada 10. jūnija – Tiesas tiesnese.

Egidijus Jarašiūnas [Egidijus Jarašūns]

dzimis 1952. gadā; jurista diploms Viļņas Universitātē (1974–1979); tiesību zinātņu doktors Lietuvas Tiesību akadēmijā (1999), Lietuvas Advokātu kolēģijas advokāts (1979–1990); Lietuvas Republikas Augstākās Padomes (parlamenta) deputāts (1990–1992), vēlāk – Lietuvas Republikas Seima (parlamenta) deputāts, kā arī Valsts un juridiskās komisijas loceklis (1992–1996); Lietuvas Republikas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1996–2005), vēlāk – Lietuvas Republikas Konstitucionālās tiesas priekšsēdētāja padomnieks (kopš 2006. gada); *Mykolas Romeris* universitātes Juridiskās fakultātes Konstitucionālo tiesību katedras asistents (1997–2000), vēlāk – asociētais profesors (2000–2004) un profesors (kopš 2004. gada) šajā katedrā un visbeidzot – Konstitucionālo tiesību katedras vadītājs (2005–2007); *Mykolas Romeris* universitātes Juridiskās fakultātes dekāns (2007–2010); Venēcijas Komisijas loceklis (2006–2010); 1990. gada 11. marta Akta par Lietuvas neatkarības atjaunošanu parakstītājs; vairāku juridisko publikāciju autors; kopš 2010. gada 6. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Carl Gustav Fernlund [Karls Gustavs Fernlunds]

dzimis 1950. gadā; Lundas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1975); Lanskrūnas Pirmās instances tiesas sekretārs (1976–1978); Administratīvās apelācijas tiesas piesēdētājs (1978–1982); Administratīvās apelācijas tiesas tiesneša aizstājējs (1982); Zviedrijas parlamenta Pastāvīgās konstitucionālās komitejas juriskonsults (1983–1985); Finanšu ministrijas juriskonsults (1985–1990); Finanšu ministrijas Fizisko personu ienākuma nodokļa nodaļas direktors (1990–1996); Finanšu ministrijas Akcīzes nodokļa nodaļas direktors (1996–1998); Zviedrijas pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā padomnieks nodokļu jautājumos (1998–2000); Finanšu ministrijas Nodokļu un muitas departamenta juridisko lietu ģenerāldirektors (2000–2005); Augstākās administratīvās tiesas tiesnesis (2005–2009); Ģēteborgas Administratīvās apelācijas tiesas priekšsēdētājs (2009–2011); kopš 2011. gada 6. oktobra – Tiesas tiesnesis.

José Luís 'Da Cruz Vilaça [Žozē Luišs da Krušs Vilasa]

dzimis 1944. gadā; Koimbras universitātes diploms tiesību zinātnēs un maģistra grāds politekonomijā; doktora grāds starptautiskajā ekonomikā (Parīzes Sorbonas universitāte [*Université de Paris I – Panthéon Sorbonne*]); obligātais militārais dienests Jūras spēku ministrijā (Tieslietu departaments, 1969–1972); Katoļu universitātes un Lisabonas Nova universitātes profesors; bijušais Koimbras universitātes un Lisabonas *Lusíada* universitātes profesors (Eiropas studiju institūta direktors); Portugāles valdības loceklis (1980–1983); Iekšlietu ministrijas, Ministru kabineta priekšsēdētāja biroja un Eiropas lietu valsts sekretārs; Portugāles parlamenta deputāts, Kristīgo demokrātu grupas priekšsēdētāja vietnieks; Tiesas ģenerālvokāts (1986–1988); Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs (1989–1995); Lisabonas advokātu kolēģijas loceklis, specializējies Eiropas un konkurences tiesībās (1996–2012); Pārdomu grupas par Eiropas Kopienu tiesu sistēmas nākotni "Groupe Due" loceklis (2000); Eiropas Komisijas Disciplinārlietu padomes priekšsēdētājs (2003–2007); Portugāles Eiropas tiesību apvienības priekšsēdētājs (kopš 1999. gada); kopš 2012. gada 8. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Melchior Wathelet [Melhiors Vatelē]

dzimis 1949. gadā; diploms tiesību zinātnēs un diploms ekonomikā (Ljēžas universitāte); *Master of Laws* (Hārvarda Universitāte, ASV); goda doktora grāds (*Paris Dauphine* universitāte); Eiropas tiesību profesors Lēvenas universitātē un Ljēžas universitātē; deputāts (1977–1995); Valonijas reģiona valsts sekretārs, ministrs un Ministru prezidents (1980–1988); Ministru prezidenta vietnieks, tieslietu un mazo un vidējo uzņēmumu, brīvo profesiju un pašnodarbināto lietu ministrs (1988–1992); Ministru prezidenta vietnieks, tieslietu un ekonomikas ministrs (1992–1995); Ministru prezidenta vietnieks, valsts aizsardzības ministrs (1995); Vervjē (*Verviers*) mērs (1995); Eiropas Kopienu Tiesas tiesnesis (1995–2003); juriskonsults, pēc tam advokāts (2004–2012); valsts lietu ministrs (2009–2012); kopš 2012. gada 8. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Christopher Vajda [Kristofers Vajda]

dzimis 1955. gadā; Kembridžas Universitātes diploms tiesību zinātnēs; Briseles Brīvās universitātes maģistra grāds Eiropas tiesībās (iegūts ar izcilību); uzņemts Anglijas un Velsas Advokātu kolēģijā (*Gray's Inn*, 1979); *barrister* (1979–2012); uzņemts Ziemeļīrijas Advokātu kolēģijā (1996); *Queen's Counsel* (1997); *Gray's Inn bencher* (2003); *Crown Court recorder* (2003–2012); *United Kingdom Association for European Law* finanšu rīkotājs (2001–2012); viens no *European Community Law of Competition* autoriem (*Bellamy & Child*, 3.–6. izd.); kopš 2012. gada 8. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Nils Wahl [Nilss Vāls]

dzimis 1961. gadā; tiesību maģistrs, Stokholmas Universitāte (1987); tiesību doktors, Stokholmas Universitāte (1995); asociētais profesors (docents) un Žana Monē profesūras Eiropas tiesībās profesors (1995); Eiropas tiesību profesors, Stokholmas Universitāte (2001); advokāta palīgs (1987–1989); Izglītības fonda rīkotājdirektors (1993–2004); Zviedrijas Eiropas tiesību izpēti tīkla (*Nätverk för europarättslig forskning*) valdes priekšsēdētājs (2001–2006); Konkurences tiesību jautājumu padomes (*Rådet för konkurrensfrågor*) loceklis (2001–2006); Skones un Blēkinges Apelācijas tiesas (*Hovrätten över Skåne och Blekinge*) ieceltais tiesnesis (2005); no 2006. gada 7. oktobra līdz 2012. gada 28. novembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis; kopš 2012. gada 28. novembra – Tiesas ģenerālvokāts.

Siniša Rodin [Siniša Rodins]

dzimis 1963. gadā; tiesību zinātņu doktors (Zagrebas Universitāte, 1995); L. L. M. (*University of Michigan Law School*, 1992); *Fulbright Fellow* un *Visiting Scholar* – Hārvarda *Law School* (2001–2002); lektors, pēc tam profesors Zagrebas Universitātes Juridiskajā fakultātē kopš 1987. gada; Žana Monē profesūras profesors kopš 2006. gada un Žana Monē profesūras profesors *ad personam* kopš 2011. gada; *Cornell Law School* viesprofesors (2012); Horvātijas konstitucionālās reformas komisijas loceklis, darba grupas par pievienošanos Savienībai priekšsēdētājs (2009–2010); Horvātijas grupas, kas risināja sarunas par Horvātijas pievienošanos Savienībai, loceklis (2006–2011); vairāku publikāciju autors; kopš 2013. gada 4. jūlija – Tiesas tiesnesis.

François Biltgen [Fransuā Biltšens]

dzimis 1958. gadā; maģistra grāds tiesību zinātnēs (1981) un *Université de droit d'économie et de sciences sociales, Paris II* padziļināto studiju diploms (DEA) Kopienu tiesībās (1982); Parīzes Politisko zinātņu institūta (*Institut d'études politiques de Paris*) diploms (1982); Luksemburgas Advokātu kolēģijas advokāts (1987–1999); parlamenta deputāts (1994–1999); Ešas pie Alzetas (*Esch sur Alzette*) pilsētas domes padomdevējs (1987–1999); Ešas pie Alzetas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks (1997–1999); Eiropas Savienības Reģionu komitejas Luksemburgas delegācijas locekļa vietnieks (1994–1999); darba lietu un nodarbinātības ministrs, reliģijas lietu ministrs, ministrs attiecībām ar parlamentu, komunikāciju lietu ministrs (1999–2004); darba lietu un nodarbinātības ministrs, reliģijas lietu ministrs, kultūras, augstākās izglītības un pētniecības ministrs (2004–2009); tieslietu ministrs, civildienesta un administratīvās reformas ministrs, augstākās izglītības un pētniecības ministrs, komunikāciju un plašsaziņas līdzekļu ministrs, reliģijas lietu ministrs (2009–2013); Boloņas procesa ministru konferences 2005. un 2009. gadā līdzpriekšsēdētājs; Eiropas Kosmosa aģentūras dalībvalstu ministru konferences līdzpriekšsēdētājs (2012–2013); kopš 2013. gada 7. oktobra – Tiesas tiesnesis.

Küllike Jürimäe [Killike Jirimēe]

dzimusi 1962. gadā; ieguvusi Tartu Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1981–1986); Republikas prokurora palīdze Tallinā (1986–1991); saņēmusi Igaunijas Diplomātijas skolas diplomu (1991–1992); juriskonsults (1991–1993) un galvenā padomniece Tirdzniecības un rūpniecības palātā (1992–1993); Tallinas Apelācijas tiesas tiesnese (1993–2004); Eiropas maģistre (*European Master*) cilvēktiesībās un demokrātijas jautājumos, Padujas un Notingemas Universitātes (2002–2003); no 2004. gada 12. maija līdz 2013. gada 23. oktobrim – Vispārējās tiesas tiesnese; kopš 2013. gada 23. oktobra – Tiesas tiesnese.

Maciej Szpunar [Macejs Špunars]

dzimis 1971. gadā; ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Silēzijas universitātē un Eiropas koledžā Brīgē; doktora grādu tiesību zinātnēs (2000); habilitētais doktors tiesību zinātnēs (2009); tiesību zinātņu profesors (2013); *Visiting Scholar* – Jēzus koledžā Kembridžā (1998), Ljēžas universitātē (1999) un Eiropas Universitātes institūtā Florencē (2003); advokāts (2001–2008), Tieslietu ministrijas Civiltiesību kodifikācijas komisijas Starptautisko privāttiesību komitejas loceklis (2001–2008); Trīres Eiropas tiesību akadēmijas zinātniskās padomes loceklis (kopš 2008. gada); spēkā esošo Kopienų/Savienības privāttiesību pētniecības grupas “Acquis Group” loceklis (kopš 2006. gada); Eiropas Integrācijas komitejas biroja valsts sekretāra vietnieks (2008–2009), pēc tam – šis pats amats Ārlietu ministrijā (2010–2013); Tieslietu institūta Zinātniskās padomes priekšsēdētāja vietnieks; Polijas valdības pārstāvis daudzās lietās Eiropas Savienības tiesās; Polijas delegācijas vadītājs pārrunās par Līgumu par stabilitāti, saskaņošanu un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā; vairāku juridisku izdevumu redkolēģijas loceklis; vairāku publikāciju autors Eiropas tiesībās un starptautiskajās privāttiesībās; kopš 2013. gada 23. oktobra – Tiesas ģenerālvokāts.

Alfredo Calot Escobar [Alfredo Kalots Eskobars]

dzimis 1961. gadā; Valensijas Universitātes tiesību zinātņu maģistrs (1979–1984); Valensijas autonomās kopienas Tirdzniecības palātu padomes analītiķis tirdzniecības jautājumos (1986); jurists lingvists Eiropas Kopienų Tiesā (1986–1990); jurists redaktors Tiesā (1990–1993); administrators Tiesas Preses un informācijas dienestā (1993–1995); administrators Eiropas Parlamenta Institucionālo lietu komitejas sekretariātā (1995–1996); Tiesas sekretāra palīgs (1996–1999); tiesas locekļa palīgs Tiesā (1999–2000); Spāņu valodas tulkošanas nodaļas vadītājs Tiesā (2000–2001); Tiesas Tulkošanas ģenerāldirekcijas direktors, vēlāk – ģenerāldirektors (2001–2010); kopš 2010. gada 7. oktobra – Tiesas sekretārs.

2. Izmaiņas Tiesas sastāvā 2013. gadā

2013. gada 4. jūlija svinīgā sēde

Pēc Horvātijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai 2013. gada 1. jūlijā, Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2013. gada 1. jūlija lēmumu uz laiku no 2013. gada 1. jūlija līdz 2015. gada 6. oktobrim Tiesas tiesneša amatā iecēla *Siniša Rodin*.

2013. gada 7. oktobra svinīgā sēde

Pēc *Jean-Jacques Kasel* atkāpšanās no amata Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2013. gada 26. jūnija lēmumu uz atlikušo *Jean-Jacques Kasel* pilnvaru termiņu, t.i., līdz 2015. gada 6. oktobrim, par Tiesas tiesnesi iecēla *François Biltgen*.

2013. gada 23. oktobra svinīgā sēde

Ar 2013. gada 16. oktobra lēmumu dalībvalstu valdību pārstāvji uz laiku no 2013. gada 16. oktobra līdz 2018. gada 6. oktobrim par Tiesas ģenerālvokātu iecēla *Maciej Szpunar*.

Turklāt pēc *Uno Lõhmus* atkāpšanās no amata dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2013. gada 26. jūnija lēmumu *Küllike Jürimäe*, Vispārējās tiesas tiesnesi, iecēla Tiesas tiesneses amatā uz laiku no 2013. gada 6. oktobra līdz 2015. gada 6. oktobrim.

3. Protokolārā kārtība

no 2013. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 3. jūlijam

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
R. SILVA DE LAPUERTA, 2. palātas priekšsēdētājs
M. ILEŠIČ, 3. palātas priekšsēdētājs
L. BAY LARSEN, 4. palātas priekšsēdētājs
T. von DANWITZ, 5. palātas priekšsēdētājs
N. JÄÄSKINEN, pirmais ģenerālvokāts
A. ROSAS, 10. palātas priekšsēdētājs
G. ARESTIS, 7. palātas priekšsēdētājs
J. MALENOVSKÝ, 9. palātas priekšsēdētājs
M. BERGER, 6. palātas priekšsēdētāja
E. JARAŠIŪNAS, 8. palātas priekšsēdētājs
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
E. JUHÁSZ, tiesnesis
A. BORG BARTHET, tiesnesis
U. LÖHMUS, tiesnesis
E. LEVITS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
P. MENGGOZZI, ģenerālvokāts
Y. BOT, ģenerālvokāts
J.-C. BONICHOT, tiesnesis
A. ARABADJIEV, tiesnesis
C. TOADER, tiesnese
J.-J. KASEL, tiesnesis
M. SAFJAN, tiesnesis
D. ŠVÁBY, tiesnesis
P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts
A. PRECHAL, tiesnese
C. G. FERNLUND, tiesnesis
J. L. da CRUZ VILAÇA, tiesnesis
M. WATHELET, ģenerālvokāts
C. VAJDA, tiesnesis
N. WAHL, ģenerālvokāts

A. CALOT ESCOBAR, sekretārs

no 2013. gada 4. jūlija līdz 2013. gada 7. oktobrim

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
R. SILVA DE LAPUERTA, 2. palātas priekšsēdētāja
M. ILEŠIČ, 3. palātas priekšsēdētājs
L. BAY LARSEN, 4. palātas priekšsēdētājs
T. von DANWITZ, 5. palātas priekšsēdētājs
N. JÄÄSKINEN, pirmais ģenerālvokāts
A. ROSAS, 10. palātas priekšsēdētājs
G. ARESTIS, 7. palātas priekšsēdētājs
J. MALENOVSKÝ, 9. palātas priekšsēdētājs
M. BERGER, 6. palātas priekšsēdētāja
E. JARAŠIŪNAS, 8. palātas priekšsēdētājs
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
E. JUHÁSZ, tiesnesis
A. BORG BARTHET, tiesnesis
U. LÖHMUS, tiesnesis
E. LEVITS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
P. MENGGOZZI, ģenerālvokāts
Y. BOT, ģenerālvokāts
J.-C. BONICHOT, tiesnesis
A. ARABADJIEV, tiesnesis
C. TOADER, tiesnese
J.-J. KASEL, tiesnesis
M. SAFJAN, tiesnesis
D. ŠVÁBY, tiesnesis
P. CRUZ VILLALÓN, ģenerālvokāts
A. PRECHAL, tiesnese
C. G. FERNLUND, tiesnesis
J. L. da CRUZ VILAÇA, tiesnesis
M. WATHELET, ģenerālvokāts
C. VAJDA, tiesnesis
N. WAHL, ģenerālvokāts
S. RODIN, tiesnesis

A. CALOT ESCOBAR, sekretārs

**no 2013. gada 8. oktobra līdz
2013. gada 22. oktobrim**

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
R. SILVA DE LAPUERTA, 2. palātas priekšsēdētāja
M. ILEŠIČ, 3. palātas priekšsēdētājs
L. BAY LARSEN, 4. palātas priekšsēdētājs
T. von DANWITZ, 5. palātas priekšsēdētājs
P. CRUZ VILLALÓN, pirmais ģenerālvokāts
E. JUHÁSZ, 10. palātas priekšsēdētājs
A. BORG BARTHET, 6. palātas priekšsēdētājs
M. SAFJAN, 9. palātas priekšsēdētājs
C. G. FERNLUND, 8. palātas priekšsēdētājs
J. L. da CRUZ VILAÇA, 7. palātas priekšsēdētājs
A. ROSAS, tiesnesis
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
G. ARESTIS, tiesnesis
J. MALENOVSKÝ, tiesnesis
U. LÖHMUS, tiesnesis
E. LEVITS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
P. MENGGOZZI, ģenerālvokāts
Y. BOT, ģenerālvokāts
J.-C. BONICHOT, tiesnesis
A. ARABADJIEV, tiesnesis
C. TOADER, tiesnese
D. ŠVÁBY, tiesnesis
M. BERGER, tiesnese
N. JÄÄSKINEN, ģenerālvokāts
A. PRECHAL, tiesnese
E. JARAŠIŪNAS, tiesnesis
M. WATHELET, ģenerālvokāts
C. VAJDA, tiesnesis
N. WAHL, ģenerālvokāts
S. RODIN, tiesnesis
F. BILTGEN, tiesnesis

A. CALOT ESCOBAR, sekretārs

**no 2013. gada 23. oktobra līdz
2013. gada 31. decembrim**

V. SKOURIS, Tiesas priekšsēdētājs
K. LENAERTS, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks
A. TIZZANO, 1. palātas priekšsēdētājs
R. SILVA DE LAPUERTA, 2. palātas priekšsēdētāja
M. ILEŠIČ, 3. palātas priekšsēdētājs
L. BAY LARSEN, 4. palātas priekšsēdētājs
T. von DANWITZ, 5. palātas priekšsēdētājs
P. CRUZ VILLALÓN, pirmais ģenerālvokāts
E. JUHÁSZ, 10. palātas priekšsēdētājs
A. BORG BARTHET, 6. palātas priekšsēdētājs
M. SAFJAN, 9. palātas priekšsēdētājs
C. G. FERNLUND, 8. palātas priekšsēdētājs
J. L. da CRUZ VILAÇA, 7. palātas priekšsēdētājs
A. ROSAS, tiesnesis
J. KOKOTT, ģenerālvokāte
G. ARESTIS, tiesnesis
J. MALENOVSKÝ, tiesnesis
E. LEVITS, tiesnesis
A. Ó CAOIMH, tiesnesis
E. SHARPSTON, ģenerālvokāte
P. MENGGOZZI, ģenerālvokāts
Y. BOT, ģenerālvokāts
J.-C. BONICHOT, tiesnesis
A. ARABADJIEV, tiesnesis
C. TOADER, tiesnese
D. ŠVÁBY, tiesnesis
M. BERGER, tiesnese
N. JÄÄSKINEN, ģenerālvokāts
A. PRECHAL, tiesnese
E. JARAŠIŪNAS, tiesnesis
M. WATHELET, ģenerālvokāts
C. VAJDA, tiesnesis
N. WAHL, ģenerālvokāts
S. RODIN, tiesnesis
F. BILTGEN, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
M. SZPUNAR, ģenerālvokāts

A. CALOT ESCOBAR, sekretārs

4. Bijušie Tiesas locekļi

Pilotti Massimo, tiesnesis (1952–1958), Tiesas priekšsēdētājs (1952–1958)
Serrarens Petrus, tiesnesis (1952–1958)
Van Kleffens Adrianus, tiesnesis (1952–1958)
Rueff Jacques, tiesnesis (1952–1959 un 1960–1962)
Riese Otto, tiesnesis (1952–1963)
Lagrange Maurice, ģenerālvokāts (1952–1964)
Delvaux Louis, tiesnesis (1952–1967)
Hammes Charles Léon, tiesnesis (1952–1967), Tiesas priekšsēdētājs (1964–1967)
Roemer Karl, ģenerālvokāts (1953–1973)
Catalano Nicola, tiesnesis (1958–1962)
Rossi Rino, tiesnesis (1958–1964)
Donner Andreas Matthias, tiesnesis (1958–1979), Tiesas priekšsēdētājs (1958–1964)
Trabucchi Alberto, tiesnesis (1962–1972), vēlāk – ģenerālvokāts (1973–1976)
Lecourt Robert, tiesnesis (1962–1976), Tiesas priekšsēdētājs (1967–1976)
Strauss Walter, tiesnesis (1963–1970)
Gand Joseph, ģenerālvokāts (1964–1970)
Monaco Riccardo, tiesnesis (1964–1976)
Mertens de Wilmars Josse J., tiesnesis (1967–1984), Tiesas priekšsēdētājs (1980–1984)
Pescatore Pierre, tiesnesis (1967–1985)
Dutheillet de Lamothe Alain Louis, ģenerālvokāts (1970–1972)
Kutscher Hans, tiesnesis (1970–1980), Tiesas priekšsēdētājs (1976–1980)
Mayras Henri, ģenerālvokāts (1972–1981)
O'Dalaigh Cearbhall, tiesnesis (1973–1974)
Sørensen Max, tiesnesis (1973–1979)
Reischl Gerhard, ģenerālvokāts (1973–1981)
Warner Jean-Pierre, ģenerālvokāts (1973–1981)
Mackenzie Stuart Alexander J., tiesnesis (1973–1988), Tiesas priekšsēdētājs (1984–1988)
O'Keeffe Aindrias, tiesnesis (1975–1985)
Touffait Adolphe, tiesnesis (1976–1982)
Capotorti Francesco, tiesnesis (1976), vēlāk – ģenerālvokāts (1976–1982)
Bosco Giacinto, tiesnesis (1976–1988)
Koopmans Thymen, tiesnesis (1979–1990)
Due Ole, tiesnesis (1979–1994), Tiesas priekšsēdētājs (1988–1994)
Everling Ulrich, tiesnesis (1980–1988)
Chloros Alexandros, tiesnesis (1981–1982)
Rozès Simone, ģenerālvokāts (1981–1984)
VerLoren van Themaat Pieter, ģenerālvokāts (1981–1986)
Slynn Sir Gordon, ģenerālvokāts (1981–1988), vēlāk – tiesnesis (1988–1992)
Grévisse Fernand, tiesnesis (1981–1982 un 1988–1994)
Bahlmann Kai, tiesnesis (1982–1988)
Galmot Yves, tiesnesis (1982–1988)
Mancini G. Federico, ģenerālvokāts (1982–1988), vēlāk – tiesnesis (1988–1999)
Kakouris Constantinos, tiesnesis (1983–1997)

Darmon Marco, ģenerālvokāts (1984–1994)
Joliet René, tiesnesis (1984–1995)
Lenz Carl Otto, ģenerālvokāts (1984–1997)
O'Higgins Thomas Francis, tiesnesis (1985–1991)
Schockweiler Fernand, tiesnesis (1985–1996)
Da Cruz Vilaça José Luís, ģenerālvokāts (1986–1988)
De Carvalho Moitinho de Almeida José Carlos, tiesnesis (1986–2000)
Mischo Jean, ģenerālvokāts (1986–1991 un 1997–2003)
Rodríguez Iglesias Gil Carlos, tiesnesis (1986–2003), Tiesas priekšsēdētājs (1994–2003)
Diez de Velasco Manuel, tiesnesis (1988–1994)
Zuleeg Manfred, tiesnesis (1988–1994)
Van Gerven Walter, ģenerālvokāts (1988–1994)
Tesauro Giuseppe, ģenerālvokāts (1988–1998)
Jacobs Francis Geoffrey, ģenerālvokāts (1988–2006)
Kapteyn Paul Joan George, tiesnesis (1990–2000)
Murray John L., tiesnesis (1991–1999)
Gulmann Claus Christian, ģenerālvokāts (1991–1994), vēlāk – tiesnesis (1994–2006)
Edward David Alexander Ogilvy, tiesnesis (1992–2004)
Elmer Michael Bendik, ģenerālvokāts (1994–1997)
Hirsch Günter, tiesnesis (1994–2000)
Cosmas Georges, ģenerālvokāts (1994–2000)
La Pergola Antonio Mario, tiesnesis (1994 un 1999–2006), ģenerālvokāts (1995–1999)
Puissochet Jean-Pierre, tiesnesis (1994–2006)
Léger Philippe, ģenerālvokāts (1994–2006)
Ragnemalm Hans, tiesnesis (1995–2000)
Fennelly Nial, ģenerālvokāts (1995–2000)
Sevón Leif, tiesnesis (1995–2002)
Wathelet Melchior, tiesnesis (1995–2003)
Jann Peter, tiesnesis (1995–2009)
Ruiz-Jarabo Colomer Dámaso, ģenerālvokāts (1995–2009)
Schintgen Romain, tiesnesis (1996–2008)
Ioannou Krateros, tiesnesis (1997–1999)
Alber Siegbert, ģenerālvokāts (1997–2003)
Saggio Antonio, ģenerālvokāts (1998–2000)
O'Kelly Macken Fidelma, tiesnesis (1999–2004)
Von Bahr Stig, tiesnesis (2000–2006)
Colneric Ninon, tiesnese (2000–2006)
Geelhoed Leendert A., ģenerālvokāts (2000–2006)
Stix-Hackl Christine, ģenerālvokāte (2000–2006)
Timmermans Christiaan Willem Anton, tiesnesis (2000–2010)
Da Cunha Rodrigues José Narciso, tiesnesis (2000–2012)
Poiars Pessoa Maduro Luís Miguel, ģenerālvokāts (2003–2009)
Makarczyk Jerzy, tiesnesis (2004–2009)
Klučka Ján, tiesnesis (2004–2009)
Kūris Pranas, tiesnesis (2004–2010)
Schiemann Konrad Hermann Theodor, tiesnesis (2004–2012)

Lindh Pernilla, tiesnese (2006–2011)
Mazák Ján, ģenerālvokāts (2006–2012)
Trstenjak Verica, ģenerālvokāte (2006–2012)
Kasel Jean-Jacques, tiesnesis (2008–2013)

Tiesas priekšsēdētāji

Pilotti Massimo (1952–1958)
Donner Andreas Matthias (1958–1964)
Hammes Charles Léon (1964–1967)
Lecourt Robert (1967–1976)
Kutscher Hans (1976–1980)
Mertens de Wilmars Josse J. (1980–1984)
Mackenzie Stuart Alexander John (1984–1988)
Due Ole (1988–1994)
Rodríguez Iglésias Gil Carlos (1994–2003)

Sekretāri

Van Houtte Albert (1953–1982)
Heim Paul (1982–1988)
Giraud Jean-Guy (1988–1994)
Grass Roger (1994–2010)

D – Tiesas darbības statistika

Tiesas vispārējā darbība

1. Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2009–2013)

Ierosinātās lietas

2. Tiesvedību veidi (2009–2013)
3. Prasību joma (2013)
4. Prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (2009–2013)

Pabeigtās lietas

5. Tiesvedību veidi (2009–2013)
6. Spriedumi, rīkojumi un atzinumi (2013)
7. Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)
8. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas (2009–2013)
9. Prasību joma (2009–2013)
10. Prasību joma (2013)
11. Spriedumi par valsts pienākumu neizpildi – Iznākums (2009–2013)
12. Tiesvedības ilgums (spriedumi un rīkojumi ar sprieduma raksturu) (2009–2013)

Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

13. Tiesvedību veidi (2009–2013)
14. Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)

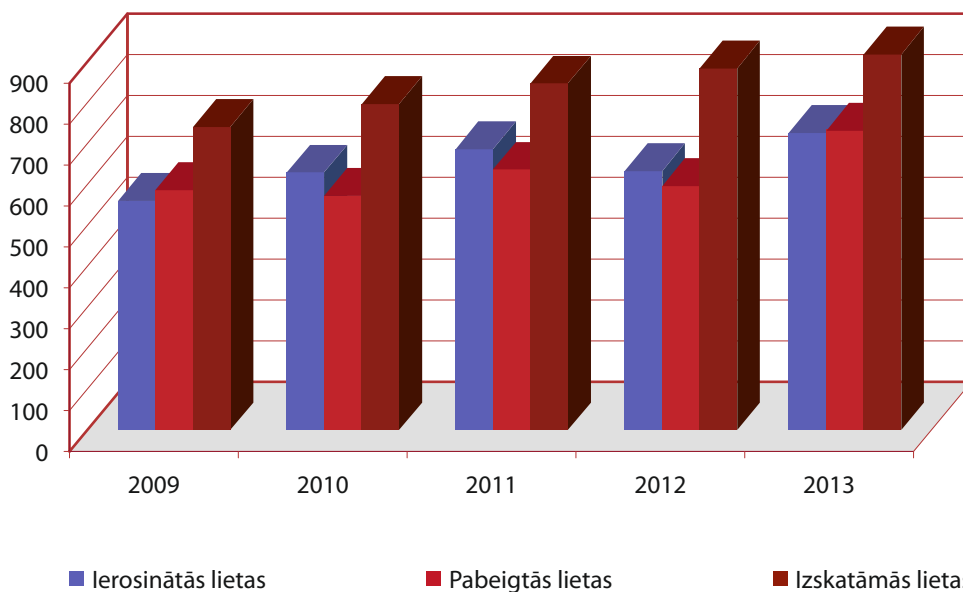
Dažādi

15. Paātrinātais process (2009–2013)
16. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (2009–2013)
17. Pagaidu noregulējums (2013)

Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2013)

18. Ierosinātās lietas un spriedumi
19. Iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un gadi)
20. Iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un tiesas)
21. Ierosinātās prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi

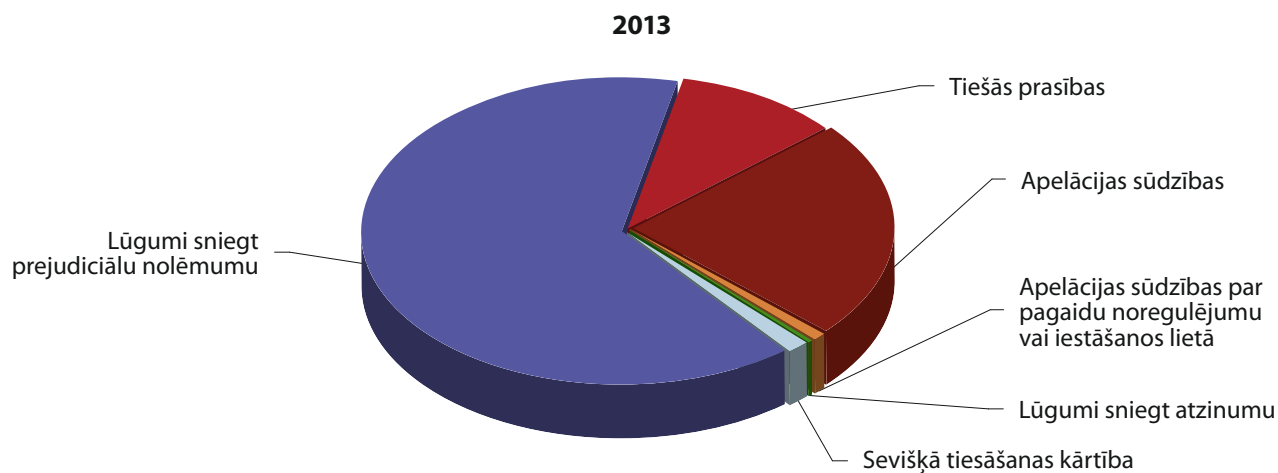
1. Tiesas vispārējā darbība – lerosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
lerosinātās lietas	562	631	688	632	699
Pabeigtās lietas	588	574	638	595	701
Izskatāmās lietas	742	799	849	886	884

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

2. Ierosinātās lietas – Tiesvedību veidi (2009–2013) ¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	302	385	423	404	450
Tiešās prasības	143	136	81	73	72
Apelācijas sūdzības	105	97	162	136	161
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	2	6	13	3	5
Lūgumi sniegt atzinumu	1			1	2
Sevišķā tiesāšanas kārtība ²	9	7	9	15	9
Kopā	562	631	688	632	699
Pieteikumi par pagaidu noregulējumu	1	3	3		1

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

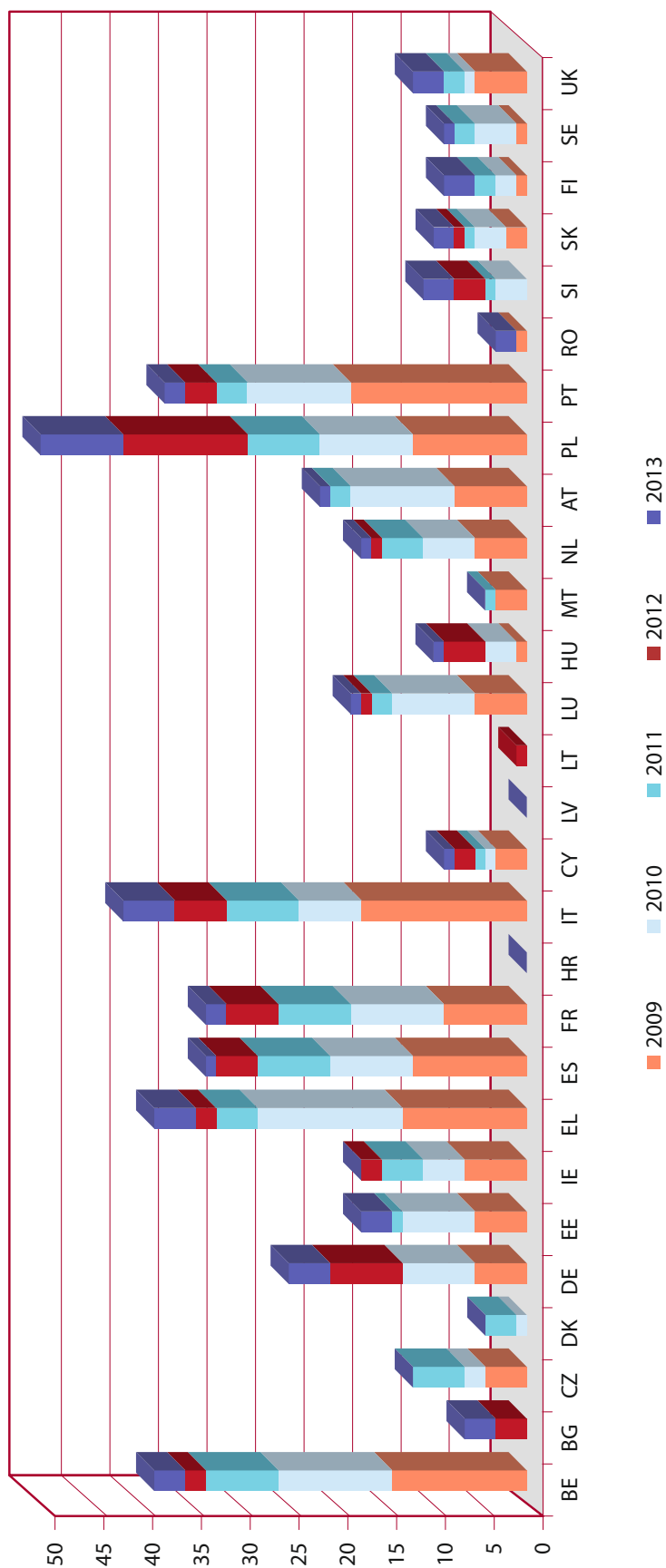
² Par "sevišķo tiesāšanas kārtību" tiek uzskatīta juridiskā palīdzība, tiesāšanās izdevumu noteikšana, sprieduma labošana, protests par aizmuguriski taisītu spriedumu, trešās personas protests, sprieduma interpretēšana, sprieduma pārskatīšana, Pirmā ģenerālvokāta ierosinājuma pārskatīt Vispārējās tiesas nolēmumu izskatīšana, apķīlāšanas/arresta procedūra, lietas imunitātes jomā.

3. Ierosinātās lietas – Prasību joma (2013) ¹

	Tiešās prasības	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Apelācijas sūdzības	Apelācijas sūdzības par pagaidu neregulējumu vai iestāšanos lietā	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Sevišķā tiesāšanas kārtība
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	2	7				9	
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	1	57			1	59	
Eiropas Savienības ārējā darbība		5				5	
Ekonomikas un monetārā politika	1	1				2	
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija		2	8			10	
Enerģija	9	1	1			11	
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...)	1	2				3	
Institucionālās tiesības	12	2	8		1	23	1
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	2	22	38			62	
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports		1				1	
Jaunu valstu pievienošanās	1					1	
Kapitāla brīva aprīte	1	4				5	
Konkurence		6	32	1		39	1
Kopējā ārpolitika un drošības politika		1	6			7	
Kopējā zivsaimniecības politika	2		2			4	
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)			5			5	
Lauksaimniecība	2	20	9			31	
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums		18				18	
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs		17				17	
Nodokļi	8	44				52	
Pakalpojumu sniegšanas brīvība		12				12	
Patērētāju tiesību aizsardzība		34				34	
Personu brīva pārvietošanās	2	22				24	
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss			1			1	
Piekļuve dokumentiem			8	2		10	
Preču brīva aprīte	1	5				6	
Publiskie iepirkumi	1	13	3			17	
Rūpniecības politika	2	9				11	
Sabiedrības veselība		3	2	1		6	
Sabiedrību tiesības	1	2				3	
Savienības pilsonība		6				6	
Savienības tiesību principi		16				16	
Sociālā politika	3	37	3			43	
Tiesību aktu tuvināšana	2	24				26	
Tirdzniecības politika		4	4			8	
Transports	3	26				29	
Valsts atbalsts	1	9	29	1		40	
Vide	12	16	1			29	
LESD	70	448	160	5	2	685	2
Tiesvedība							7
Civildienesta noteikumi	2	2	1			5	
Dažādi	2	2	1			5	7
PAVISAM KOPĀ	72	450	161	5	2	690	9

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

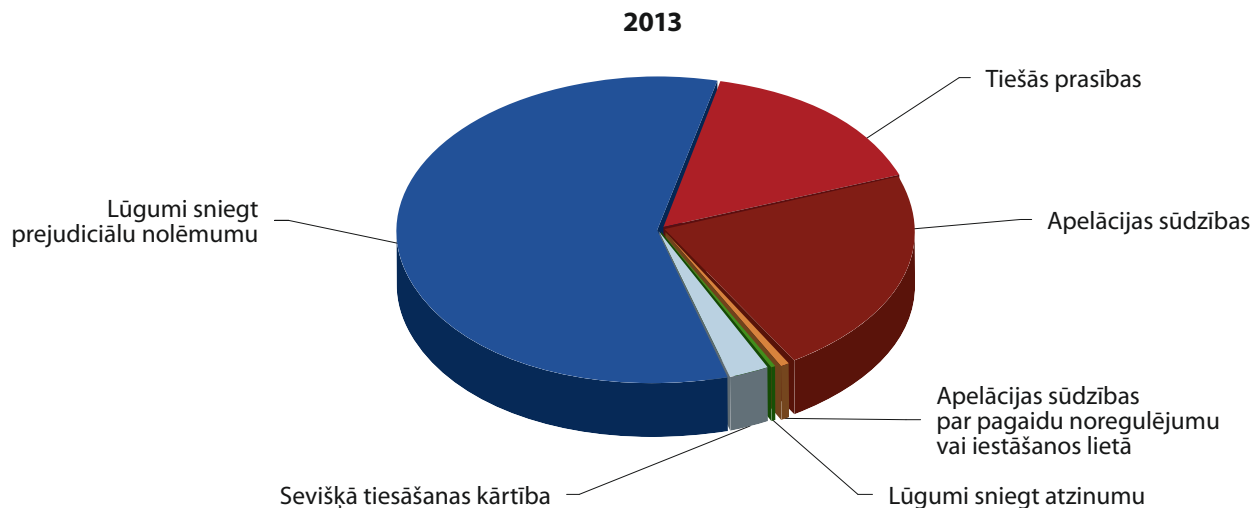
4. Ierosinātās lietas – Prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Beļģija	13	11	7	2	3
Bulgārija				3	3
Čehijas Republika	4	2	5		
Dānija		1	3		
Vācija	5	7		7	4
Igaunija	5	7	1		3
Īrija	6	4	4	2	
Grieķija	12	14	4	2	4
Spānija	11	8	7	4	1
Francija	8	9	7	5	2
Horvātija					
Itālija	16	6	7	5	5
Kipra	3	1	1	2	1
Latvija					
Lietuva				1	
Luksemburga	5	8	2	1	1
Ungārija	1	3		4	1
Malta	3		1		
Nīderlande	5	5	4	1	1
Austrija	7	10	2		1
Polija	11	9	7	12	8
Portugāle	17	10	3	3	2
Rumānija	1				2
Slovēnija		3	1	3	3
Slovākija	2	3	1	1	2
Somija	1	2	2		3
Zviedrija	1	4	2		1
Apvienotā Karaliste	5	1	2		3
Kopā	142	128	73	58	54

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

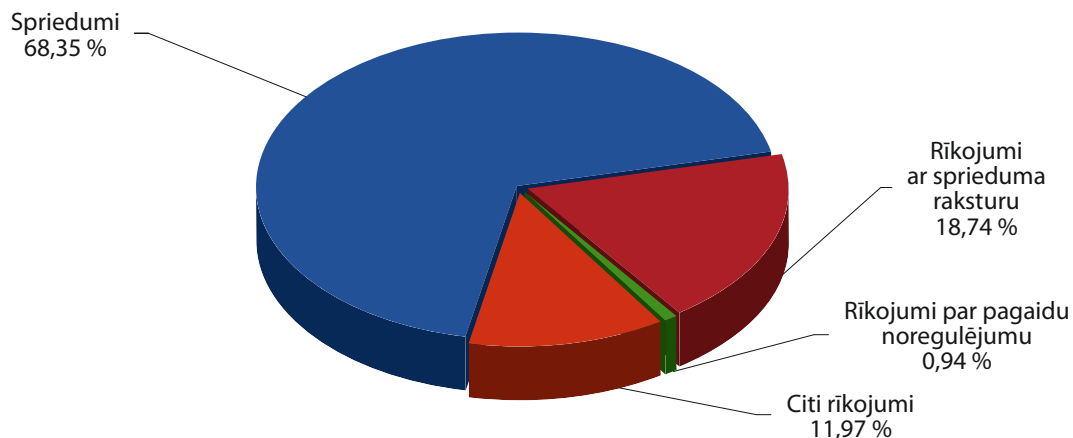
5. *Pabeigtās lietas – Tiesvedību veidi (2009–2013)*¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	259	339	388	386	413
Tiešās prasības	215	139	117	70	110
Apelācijas sūdzības	97	84	117	117	155
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	7	4	7	12	5
Lūgumi sniegt atzinumu	1		1		1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	9	8	8	10	17
Kopā	588	574	638	595	701

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

6. Pabeigtās lietas – Spriedumi, rīkojumi un atzinumi (2013)¹

	Spriedumi	Rīkojumi ar sprieduma raksturu ²	Rīkojumi par pagaidu noregulējumu ³	Citi rīkojumi ⁴	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	276	51		35		362
Tiešās prasības	74	1		34		109
Apelācijas sūdzības	82	52	1	6		141
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā			5			5
Lūgumi sniegt atzinumu				1		1
Sevišķā tiesāšanas kārtība	2	15				17
Kopā	434	119	6	76		635

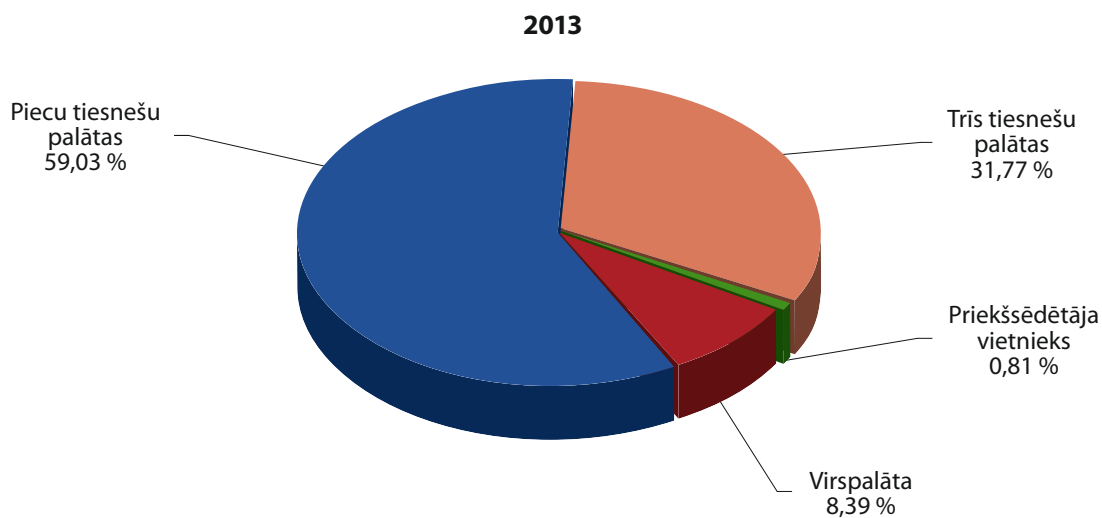
¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

³ Rīkojumi, kas pieņemti saistībā ar pieteikumu, kas iesniegts, pamatojoties uz LESD 278. un 279. pantu (agrāk – EKL 242. un 243. pants) vai uz LESD 280. pantu (agrāk – EKL 244. pants), vai uz atbilstošajām EAEKL normām, vai arī saistībā ar apelācijas sūdzību par rīkojumu par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā.

⁴ Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību, izslēdzot lietu no reģistra, izbeidzot tiesvedību pirms sprieduma taisīšanas vai nododot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

7. Pabeigtās lietas – Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)¹

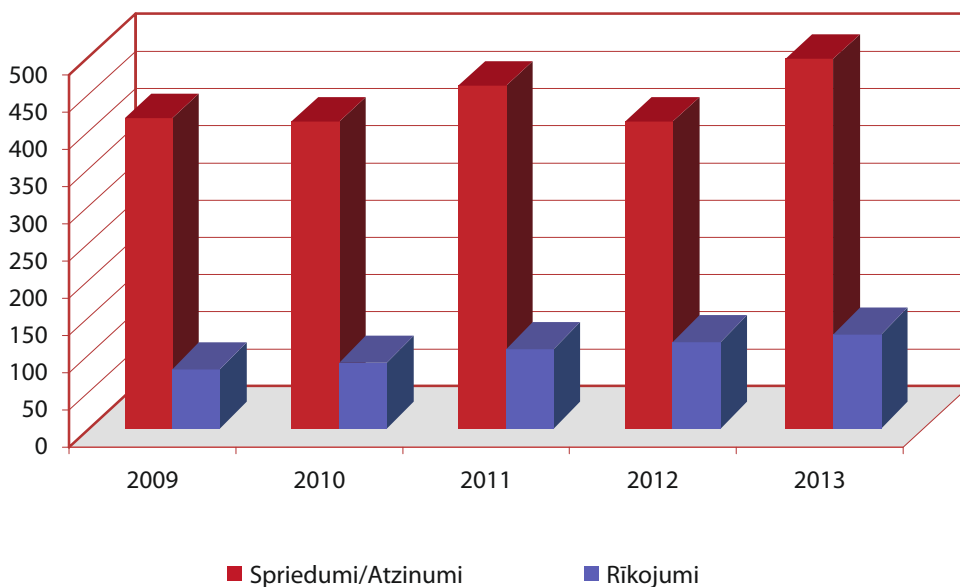

	2009			2010			2011			2012			2013		
	Spriedumi/Atzinumi	Rikojumi ²	Kopā	Spriedumi/Atzinumi	Rikojumi ²	Kopā	Spriedumi/Atzinumi	Rikojumi ²	Kopā	Spriedumi/Atzinumi	Rikojumi ²	Kopā	Spriedumi/Atzinumi	Rikojumi ²	Kopā
Tiesas plēnums							1		1	1		1			
Virspalāta	41		41	70	1	71	62		62	47		47	52		52
Piecu tiesnešu palātas	275	8	283	280	8	288	290	10	300	275	8	283	348	18	366
Trīs tiesnešu palātas	96	70	166	56	76	132	91	86	177	83	97	180	91	106	197
Tiesas priekšsēdētājs		5	5		5	5		4	4		12	12			
Priekšsēdētāja vietnieks														5	5
Kopā	412	83	495	406	90	496	444	100	544	406	117	523	491	129	620

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rikojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rikojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

8. *Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas (2009–2013)*^{1 2}

	2009	2010	2011	2012	2013
Spriedumi/Atzinumi	412	406	444	406	491
Rīkojumi	83	90	100	117	129
Kopā	495	496	544	523	620

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

9. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas – Prasību joma (2009–2013) ¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Briseles konvencija	2				
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	13	17	21	6	13
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	26	24	24	37	46
Eiropas Savienības ārējā darbība	8	10	8	5	4
Ekonomikas un monetārā politika	1	1		3	
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija				3	6
Enerģija	4	2	2		1
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...) ²		1	4	3	2
Institucionālās tiesības	29	26	20	27	31
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	31	38	47	46	43
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports				1	
Jaunu valstu pievienošanās	1		1	2	
Kapitāla brīva aprīte	7	6	14	21	8
Konkurence	28	13	19	30	43
Kopējā ārpolitika un drošības politika	2	2	3	9	12
Kopējā zivsaimniecības politika	4	2	1		
Kopējais muitas tarifs ⁴	13	7	2		
Kopienų budžets ²		1			
Kopienų pašu resursi ²	10	5	2		
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)			1		
Lauksaimniecība	18	15	23	22	33
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	3	6	8	8	12
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs ⁴	5	15	19	19	11
Nodokļi	44	66	49	64	74
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	17	30	27	29	16
Patērētāju tiesību aizsardzība ³		3	4	9	19
Personu brīva pārvietošanās	19	17	9	18	15
Pētniecība, informācija, izglītība, statistika		1			
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss				1	1
Pieklūve dokumentiem			2	5	6
Preču brīva aprīte	13	6	8	7	1
Publiskie iepirkumi			7	12	12
Reģionālā politika	3	2			
Romas konvencija	1				
Rūpniecības politika	6	9	9	8	15
Sabiedrības veselība			3	1	2
Sabiedrību tiesības	17	17	8	1	4
Savienības pilsonība	3	6	7	8	12
Savienības tiesību principi	4	4	15	7	17
Sociālā politika	33	36	36	28	27
Tiesību aktu tuvināšana	32	15	15	12	24

>>>

	2009	2010	2011	2012	2013
Tirdzniecības politika	5	2	2	8	6
Transports	9	4	7	14	17
Tūrisms				1	
Valsts atbalsts	10	16	48	10	34
Vide ³		9	35	27	35
Vide un patērētāji ³	60	48	25	1	
EK līgums/LESD	481	482	535	513	602
Līgums par ES	1	4	1		
EOTK līgums			1		
Privilēģijas un imunitāte			2	3	
Tiesvedība	5	6	5	7	13
Civildienesta noteikumi	8	4			5
Dažādi	13	10	7	10	18
PAVISAM KOPĀ	495	496	544	523	620

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

² Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopienų budžets" un "Kopienų pašu resursi" ir apvienotas sadaļā "Finanšu noteikumi".

³ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļa "Vide un patērētāji" ir sadalīta divās atsevišķās sadaļās.

⁴ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopējais muitas tarifs" un "Muitas savienība" ir apvienotas vienā sadaļā.

10. Ar spriedumu, atzinumu vai rīkojumu ar sprieduma raksturu pabeigtās lietas – Prasību joma (2013)¹

	Spriedumi/ Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā
Brīvība veikt uzņēmējdarbību	13		13
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	41	5	46
Eiropas Savienības ārējā darbība	4		4
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	3	3	6
Enerģija	1		1
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu sistēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana...) ³	2		2
Institucionālās tiesības	9	22	31
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	24	19	43
Kapitāla brīva aprīte	8		8
Konkurence	38	5	43
Kopējā ārpolitika un drošības politika	12		12
Lauksaimniecība	30	3	33
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums	12		12
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs ⁵	9	2	11
Nodokļi	67	7	74
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	14	2	16
Patērētāju tiesību aizsardzība ⁴	15	4	19
Personu brīva pārvietošanās	14	1	15
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss	1		1
Pieklūve dokumentiem	4	2	6
Preču brīva aprīte	1		1
Publiskie iepirkumi	8	4	12
Rūpniecības politika	14	1	15
Sabiedrības veselība	1	1	2
Sabiedrību tiesības	4		4
Savienības pilsonība	11	1	12
Savienības tiesību principi	4	13	17
Sociālā politika	21	6	27
Tiesību aktu tuvināšana	18	6	24
Tirdzniecības politika	6		6
Transports	16	1	17
Valsts atbalsts	30	4	34
Vide ⁴	33	2	35
EK līgums/LESD	488	114	602

>>>

	Spriedumi/ Atzinumi	Rīkojumi ²	Kopā
Tiesvedība		13	13
Civildienesta noteikumi	3	2	5
Dažādi	3	15	18
PAVISAM KOPĀ	491	129	620

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

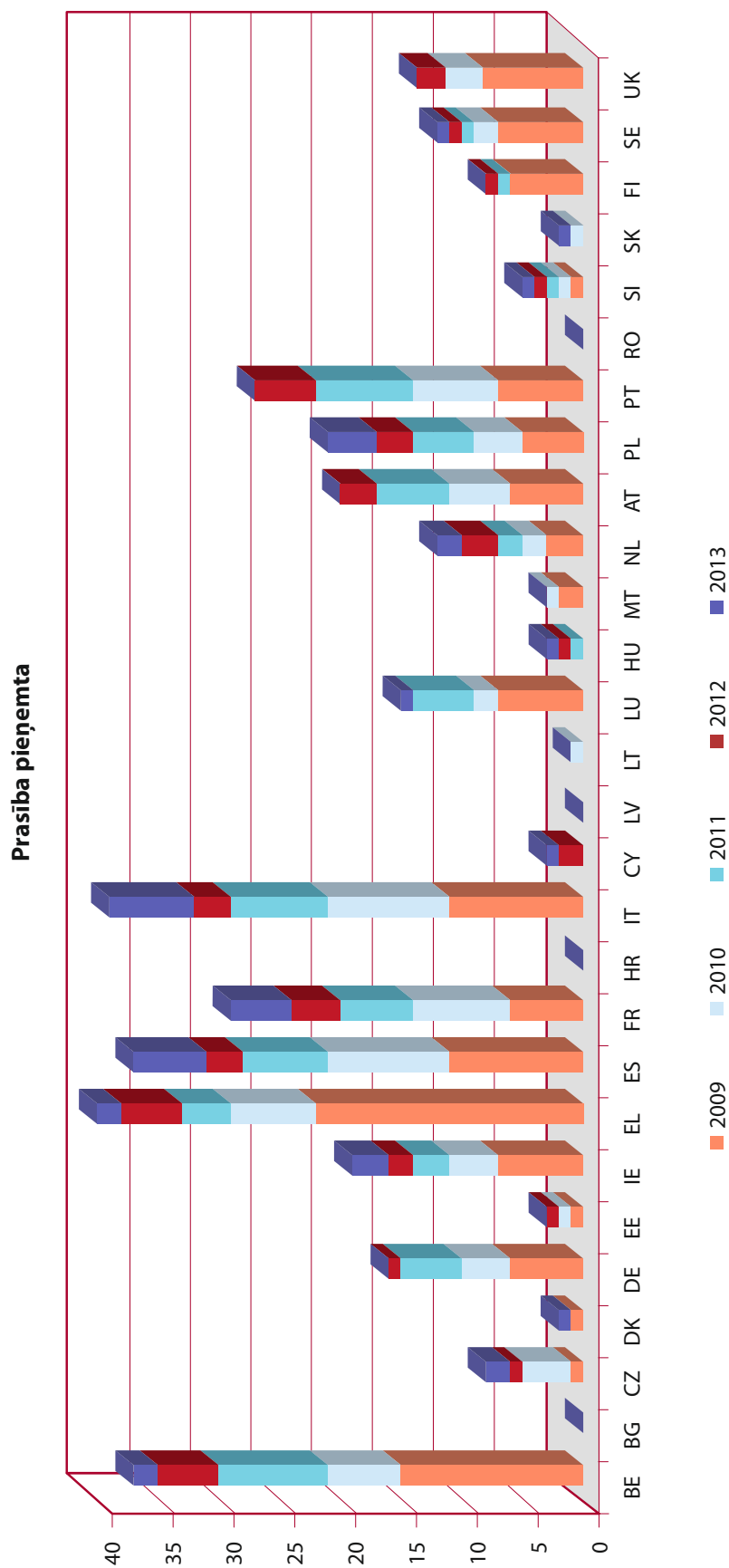
² Rīkojumi, ar ko izbeidz tiesvedību un kas nav rīkojumi par izslēgšanu no reģistra, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai.

³ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopienų budžets" un "Kopienų pašu resursi" ir apvienotas sadaļā "Finanšu noteikumi".

⁴ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļa "Vide un patērētāji" ir sadalīta divās atsevišķās sadaļās.

⁵ Attiecībā uz lietām, kas ierosinātas pēc 2009. gada 1. decembra, sadaļas "Kopējais muitas tarifs" un "Muitas savienība" ir apvienotas vienā sadaļā.

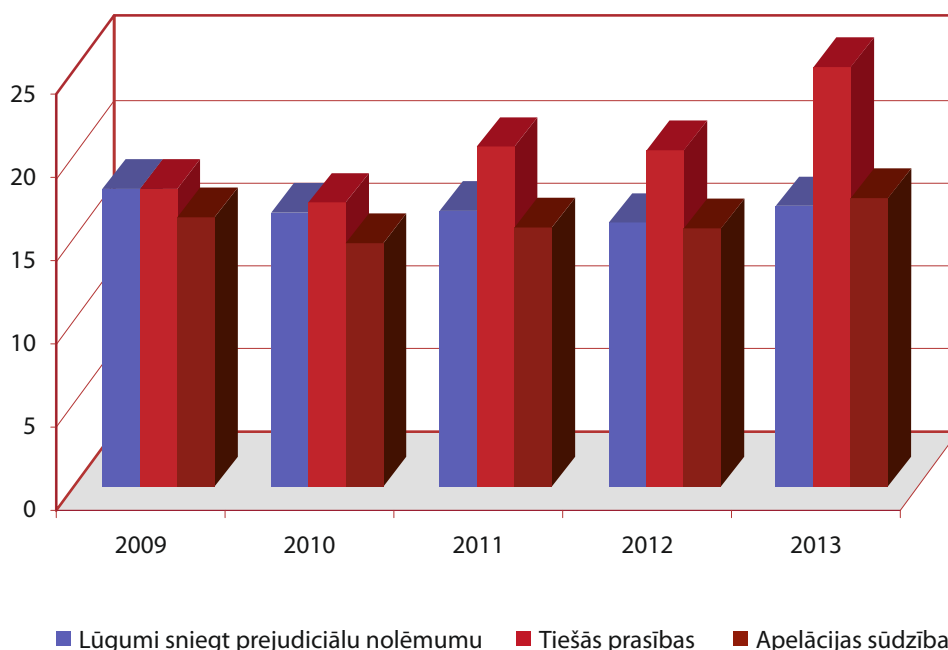
11. Pabeigtās lietas – Spriedumi par valsts pienākumu neizpildi – Iznākums (2009–2013)¹

	2009		2010		2011		2012		2013	
	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts
Beļģija	15	1	6	1	9	1	5	1	2	1
Bulgārija										
Čehijas Republika	1		4				1		2	2
Dānija	1								1	1
Vācija	6	2	4	2	5		1	2		2
Igaunija	1		1				1			
Īrija	7		4		3		2		3	1
Grieķija	22		7		4		5		2	1
Spānija	11		10	2	7	1	3		6	
Francija	6		8	2	6		4		5	3
Horvātija										
Itālija	11	4	10		8	1	3		7	1
Kipra						1	2		1	
Latvija										
Lietuva			1							
Luksemburga	7		2		5				1	1
Ungārija					1	1	1		1	
Malta	2		1	1		1				
Nīderlande	3		2	1	2		3	1	2	2
Austrija	6		5		6		3			1
Polija	5		4	1	5		3		4	2
Portugāle	7	1	7	1	8	1	5			1
Rumānija						1				
Slovēnija	1		1		1		1		1	
Slovākija			1			1		1	1	
Somija	6	1			1		1			2
Zviedrija	7		2		1		1		1	1
Apvienotā Karaliste	8	1	3	1			2			1
Kopā	133	10	83	12	72	9	47	5	40	23

¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

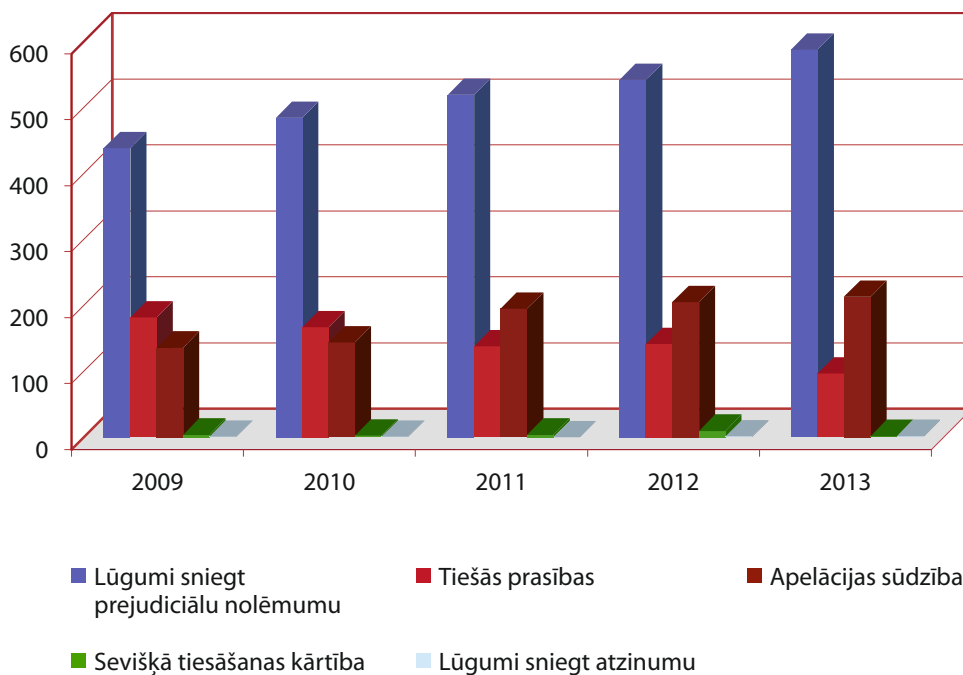
12. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums (2009–2013)*¹ (spriedumi un rīkojumi ar sprieduma raksturu)

	2009	2010	2011	2012	2013
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	17,0	16,1	16,3	15,6	16,3
Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība	2,6	2,2	2,5	1,9	2,2
Tiešās prasības	17,1	16,7	20,3	19,7	24,3
Apelācijas sūdzības	15,5	14,0	15,1	15,2	16,6

¹ Tiesvedības ilguma aprēķinos nav iekļautas: lietas, kurās ir pieņemts starpnolēmums vai veikta pierādījumu vākšana; atzinumi; sevišķā tiesāšanas kārtība (proti, juridiskā palīdzība, tiesāšanās izdevumu noteikšana, sprieduma labošana, protests par aizmuguriski taisītu spriedumu, trešās personas protests, sprieduma interpretēšana, sprieduma pārskatīšana, Pirmā ģenerāladvokāta ierosinājuma pārskatīt Vispārējās tiesas nolēmumu izskatīšana, apķīlāšanas/arresta procedūra un lietas imunitātes jomā); lietas, kas beidzas ar rīkojumu par lietas izslēgšanu no reģistra, tiesvedības izbeigšanu lietā pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nodošanu atpakaļ Vispārējai tiesai; lēmumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem, kā arī apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā.

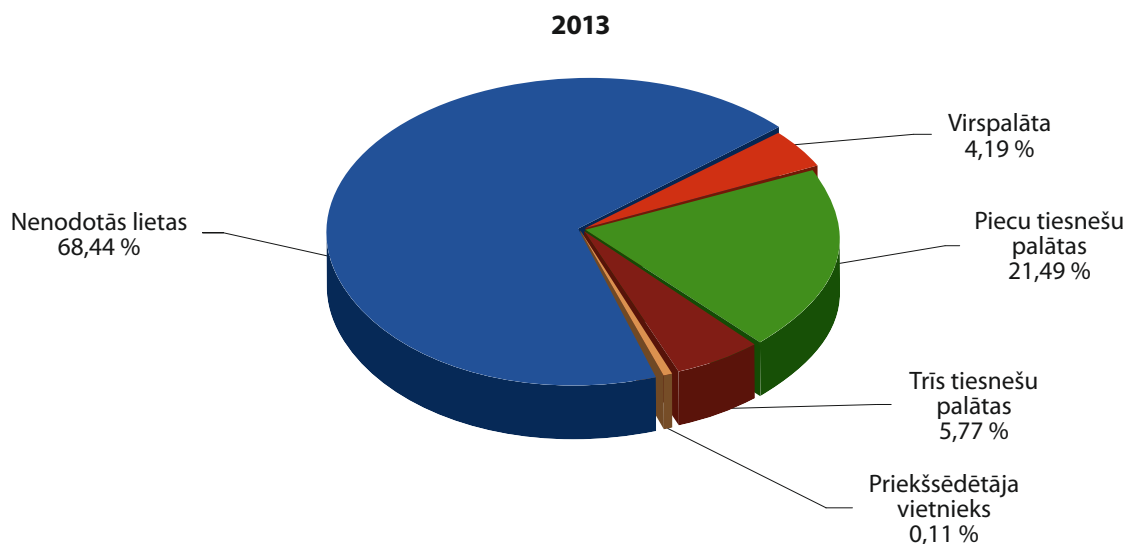
13. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Tiesvedību veidi (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	438	484	519	537	574
Tiešās prasības	170	167	131	134	96
Apelācijas sūdzības	129	144	195	205	211
Sevišķā tiesāšanas kārtība	4	3	4	9	1
Lūgumi sniegt atzinumu	1	1		1	2
Kopā	742	799	849	886	884

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

14. *Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)*¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Tiesas plēnums		1			
Virspalāta	65	49	42	44	37
Piecu tiesnešu palātas	169	193	157	239	190
Trīs tiesnešu palātas	15	33	23	42	51
Tiesas priekšsēdētājs	3	4	10		
Priekšsēdētāja vietnieks				1	1
Nenodotās lietas	490	519	617	560	605
Kopā	742	799	849	886	884

¹ Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

15. *Dažādi – Paātrinātais process (2009–2013)*

	2009		2010		2011		2012		2013	
	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts
Tiešās prasības				1			1			
Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	1	3	4	8	2	7	1	4		14
Apelācijas sūdzības		1				5		1		
Sevišķā tiesāšanas kārtība		1								
Kopā	1	5	4	9	2	12	2	5		14

16. *Dažādi – Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība (2009–2013)*

	2009		2010		2011		2012		2013	
	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts	Apmierināts	Noraidīts
Polīcijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās		1								
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	2		5	4	2	5	4	1	2	3
Kopā	2	1	5	4	2	5	4	1	2	3

17. *Dažādi – Pagaidu noregulējums (2013)*¹

	Iesniegtie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā	Iznākums	
			Noraidīts	Apmierināts
Piekļuve dokumentiem		2	2	
Valsts atbalsts		1		
Konkurence		1	2	
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	1		1	
Sabiedrības veselība		1	1	
PAVISAM KOPĀ	1	5	6	

¹ Norādītie (neto) dati ietver lietu kopējo skaitu, ņemot vērā saistīto lietu apvienošanu (apvienoto lietu uzskaitījums = viena lieta).

18. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2013) – lerosinātās lietas un spriedumi

Gadi	lerosinātās lietas ¹							Spriedumi/ Atzinumi ²
	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Tiesās prasības	Apelācijas sūdzības	Apelācijas sūdzības par pagaideu noregulējumu vai iestāšanos lietā	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Pieteikumi par pagaideu noregulējumu	
1953		4				4		
1954		10				10		2
1955		9				9	2	4
1956		11				11	2	6
1957		19				19	2	4
1958		43				43		10
1959		46			1	47	5	13
1960		22			1	23	2	18
1961	1	24			1	26	1	11
1962	5	30				35	2	20
1963	6	99				105	7	17
1964	6	49				55	4	31
1965	7	55				62	4	52
1966	1	30				31	2	24
1967	23	14				37		24
1968	9	24				33	1	27
1969	17	60				77	2	30
1970	32	47				79		64
1971	37	59				96	1	60
1972	40	42				82	2	61
1973	61	131				192	6	80
1974	39	63				102	8	63
1975	69	61			1	131	5	78
1976	75	51			1	127	6	88
1977	84	74				158	6	100
1978	123	146			1	270	7	97
1979	106	1218				1324	6	138
1980	99	180				279	14	132
1981	108	214				322	17	128
1982	129	217				346	16	185
1983	98	199				297	11	151
1984	129	183				312	17	165
1985	139	294				433	23	211
1986	91	238				329	23	174
1987	144	251				395	21	208
1988	179	193				372	17	238
1989	139	244				383	19	188

>>>

Gadi	Ierosinātās lietas ¹							Spriedumi/ Atzinumi ²
	Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu	Tiešās prasības	Apelācijas sūdzības	Apelācijas sūdzības par pagaideu neregulējumu vai iestāšanos lietā	Lūgumi sniegt atzinumu	Kopā	Pieteikumi par pagaideu neregulējumu	
1990	141	221	15	1		378	12	193
1991	186	140	13	1	2	342	9	204
1992	162	251	24	1	2	440	5	210
1993	204	265	17			486	13	203
1994	203	125	12	1	3	344	4	188
1995	251	109	46	2		408	3	172
1996	256	132	25	3		416	4	193
1997	239	169	30	5		443	1	242
1998	264	147	66	4		481	2	254
1999	255	214	68	4		541	4	235
2000	224	197	66	13	2	502	4	273
2001	237	187	72	7		503	6	244
2002	216	204	46	4		470	1	269
2003	210	277	63	5	1	556	7	308
2004	249	219	52	6	1	527	3	375
2005	221	179	66	1		467	2	362
2006	251	201	80	3		535	1	351
2007	265	221	79	8		573	3	379
2008	288	210	77	8	1	584	3	333
2009	302	143	105	2	1	553	1	376
2010	385	136	97	6		624	3	370
2011	423	81	162	13		679	3	370
2012	404	73	136	3	1	617		357
2013	450	72	161	5	2	690	1	434
Kopā	8282	8827	1578	106	22	18 815	356	9797

¹ Kopējie dati, neņemot vērā sevišķo tiesāšanas kārtību.

² Neto dati.

**19. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2013) –
lesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un gadi)**

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Citi ¹	Kopā
1961																			1											1
1962																			5											5
1963																	1		5											6
1964												2						4												6
1965					4					2								1												7
1966																		1												1
1967	5				11					3						1		3												23
1968	1				4					1		1						2												9
1969	4				11					1						1														17
1970	4				21					2		2					1		3											32
1971	1				18					6		5					1		6											37
1972	5				20					1		4						10												40
1973	8				37					4		5				1		6												61
1974	5				15					6		5						7									1			39
1975	7			1	26					15		14				1		4									1			69
1976	11				28					8		12						14									1			75
1977	16			1	30		2			14		7							9								5			84
1978	7			3	46		1			12		11						38									5			123
1979	13			1	33		2			18		19				1		11									8			106
1980	14			2	24		3			14		19						17									6			99
1981	12			1	41					17		11				4		17									5			108
1982	10			1	36					39		18						21									4			129
1983	9			4	36		2			15		7						19									6			98
1984	13			2	38		1			34		10						22									9			129
1985	13				40		2			45		11				6		14									8			139
1986	13			4	18		4	2	1	19		5				1		16									8			91
1987	15			5	32		2	17	1	36		5				3		19									9			144

>>>

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Citi ¹	Kopā
1988	30			4	34				1	38		28				2			26									16		179
1989	13			2	47		1	2	2	28		10				1			18			1						14		139
1990	17			5	34		4	2	6	21		25				4			9			2						12		141
1991	19			2	54		2	3	5	29		36				2			17			3						14		186
1992	16			3	62			1	5	15		22				1			18			1						18		162
1993	22			7	57		1	5	7	22		24				1			43			3						12		204
1994	19			4	44		2		13	36		46				1			13			1						24		203
1995	14			8	51		3	10	10	43		58				2			19	2		5					6	20		251
1996	30			4	66			4	6	24		70				2			10	6		6				3	4	21		256
1997	19			7	46		1	2	9	10		50				3			24	35		2				6	7	18		239
1998	12			7	49		3	5	55	16		39				2			21	16		7				2	6	24		264
1999	13			3	49		2	3	4	17		43				4			23	56		7				4	5	22		255
2000	15			3	47		2	3	5	12		50							12	31		8				5	4	26	1	224
2001	10			5	53		1	4	4	15		40				2			14	57		4				3	4	21		237
2002	18			8	59			7	3	8		37				4			12	31		3				7	5	14		216
2003	18			3	43		2	4	8	9		45				4			28	15		1				4	4	22		210
2004	24			4	50		1	18	8	21		48				1	2		28	12		1				4	5	22		249
2005	21		1	4	51		2	11	10	17		18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221
2006	17		3	3	77		1	14	17	24		34			1	1	4		20	12	2	3			1	5	2	10		251
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26		43			1		2		19	20	7	3	1			1	5	6	16	265
2008	24		1	6	71	2	1	9	17	12		39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		288
2009	35	8	5	3	59	2		11	11	28		29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
2010	37	9	3	10	71		4	6	22	33		49		3	2	9	6		24	15	8	10	17	1	5	6	6	29		385
2011	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31		44		10	1	2	13		22	24	11	11	14	1	3	12	4	26		423
2012	28	15	7	8	68	5	6	1	16	15		65		5	2	8	18	1	44	23	6	14	13		9	3	8	16		404
2013	26	10	7	6	97	3	4	5	26	24		62	3	5	10		20		46	19	11	14	17	1	4	4	12	14		450
Kopā	739	65	34	155	2050	15	72	166	313	886		1227	5	30	23	83	84	2	879	429	60	116	63	5	24	83	111	561	2	8282

¹ Lieta C-265/00 Campina Melkunie (Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof).

Lieta C-196/09 Miles u.c. (Eiropas skolu Apelācijas padome).

20. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2013) – iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu (dalībvalstis un tiesas)

			Kopā
Beļģija	<i>Cour constitutionnelle</i>	28	
	<i>Cour de cassation</i>	90	
	<i>Conseil d'État</i>	68	
	Citas tiesas	553	739
Bulgārija	<i>Върховен касационен съд</i>	1	
	<i>Върховен административен съд</i>	10	
	Citas tiesas	54	65
Čehijas Republika	<i>Ústavní soud</i>		
	<i>Nejvyšší soud</i>	2	
	<i>Nejvyšší správní soud</i>	16	
	Citas tiesas	16	34
Dānija	<i>Højesteret</i>	33	
	Citas tiesas	122	155
Vācija	<i>Bundesverfassungsgericht</i>		
	<i>Bundesgerichtshof</i>	184	
	<i>Bundesverwaltungsgericht</i>	109	
	<i>Bundesfinanzhof</i>	295	
	<i>Bundesarbeitsgericht</i>	26	
	<i>Bundessozialgericht</i>	75	
	Citas tiesas	1361	2050
Igaunija	<i>Riigikohus</i>	5	
	Citas tiesas	10	15
Īrija	<i>Supreme Court</i>	23	
	<i>High Court</i>	23	
	Citas tiesas	26	72
Grieķija	<i>Άρειος Πάγος</i>	10	
	<i>Συμβούλιο της Επικρατείας</i>	51	
	Citas tiesas	105	166
Spānija	<i>Tribunal Constitucional</i>	1	
	<i>Tribunal Supremo</i>	49	
	Citas tiesas	263	313
Francija	<i>Conseil constitutionnel</i>	1	
	<i>Cour de cassation</i>	107	
	<i>Conseil d'État</i>	83	
	Citas tiesas	695	886
Horvātija	<i>Ustavni sud</i>		
	<i>Vrhovni sud</i>		
	<i>Visoki upravni sud</i>		
	<i>Visoki prekršajni sud</i>		

>>>

			Kopā
Itālija	<i>Corte Costituzionale</i>	2	
	<i>Corte suprema di Cassazione</i>	119	
	<i>Consiglio di Stato</i>	101	
	Citas tiesas	1005	1227
Kipra	<i>Ανώτατο Δικαστήριο</i>	4	
	Citas tiesas	1	5
Latvija	Augstākā tiesa	21	
	Satversmes tiesa		
	Citas tiesas	9	30
Lietuva	<i>Konstitucinis Teismas</i>	1	
	<i>Aukščiausiasis Teismas</i>	9	
	<i>Vyriausiasis administracinis teismas</i>	7	
	Citas tiesas	6	23
Luksemburga	<i>Cour supérieure de justice</i>	10	
	<i>Cour de cassation</i>	12	
	<i>Cour administrative</i>	10	
	Citas tiesas	51	83
Ungārija	<i>Kúria</i>	15	
	<i>Fővárosi Ítéltábla</i>	4	
	<i>Szegedi Ítéltábla</i>	2	
	Citas tiesas	63	84
Malta	<i>Qorti Kostituzzjonali</i>		
	<i>Qorti ta' l- Appel</i>		
	Citas tiesas	2	2
Nīderlande	<i>Hoge Raad</i>	239	
	<i>Raad van State</i>	95	
	<i>Centrale Raad van Beroep</i>	58	
	<i>College van Beroep voor het Bedrijfsleven</i>	148	
	<i>Tariefcommissie</i>	35	
	Citas tiesas	304	879
Austrija	<i>Verfassungsgerichtshof</i>	5	
	<i>Oberster Gerichtshof</i>	98	
	<i>Verwaltungsgerichtshof</i>	76	
	Citas tiesas	250	429
Polija	<i>Trybunał Konstytucyjny</i>		
	<i>Sąd Najwyższy</i>	6	
	<i>Naczelny Sąd Administracyjny</i>	24	
	Citas tiesas	30	60
Portugāle	<i>Supremo Tribunal de Justiça</i>	3	
	<i>Supremo Tribunal Administrativo</i>	51	
	Citas tiesas	62	116

>>>

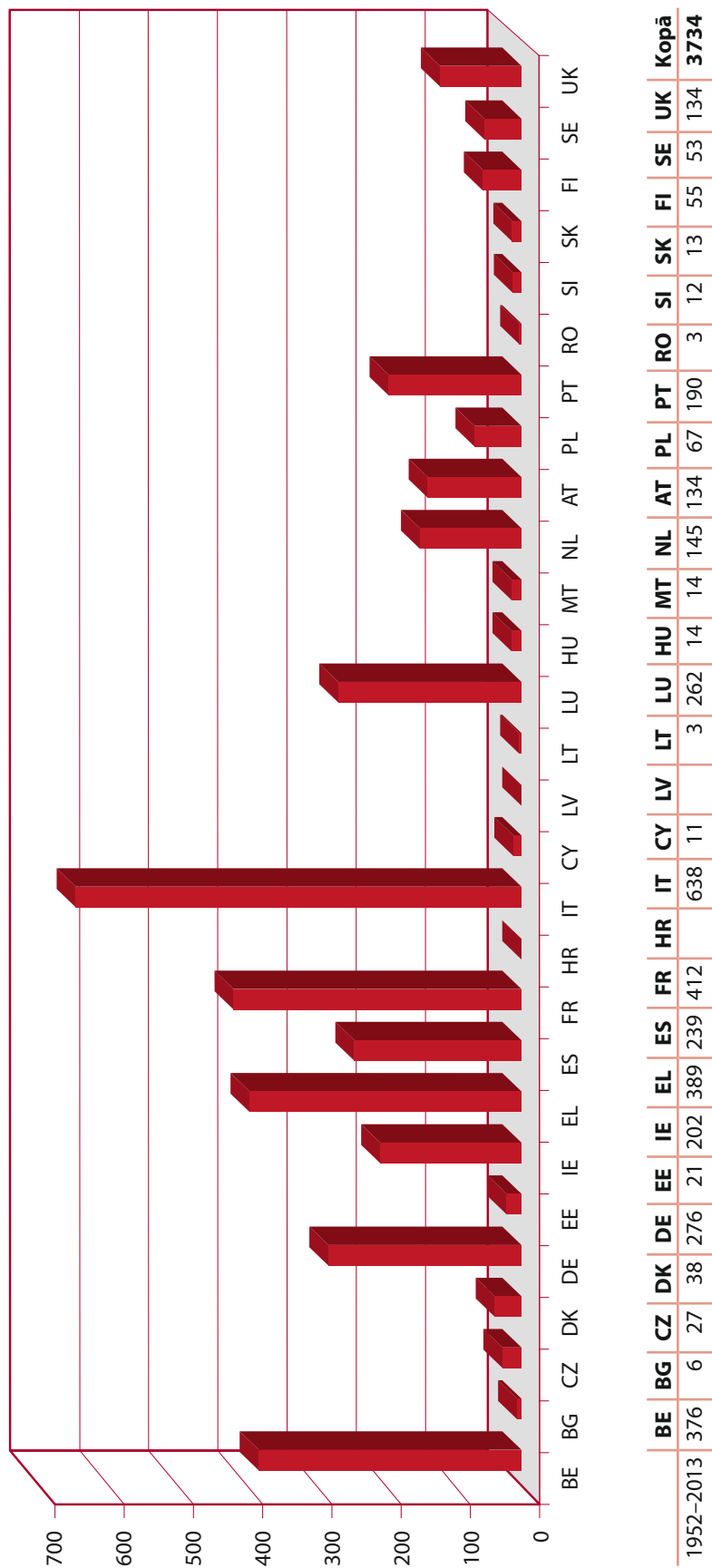
			Kopā
Rumānija	Înalta Curte de Casație și Justiție	6	
	Curtea de Apel	31	
	Citas tiesas	26	63
Slovēnija	Ustavno sodišče		
	Vrhovno sodišče	2	
	Citas tiesas	3	5
Slovākija	Ústavný súd		
	Najvyšší súd	9	
	Citas tiesas	15	24
Somija	Korkein oikeus	13	
	Korkein hallinto-oikeus	42	
	Työtuomioistuin	3	
	Citas tiesas	25	83
Zviedrija	Högsta Domstolen	17	
	Högsta förvaltningsdomstolen	5	
	Marknadsdomstolen	5	
	Arbetsdomstolen	3	
	Citas tiesas	81	111
Apvienotā Karaliste	House of Lords	40	
	Supreme Court	5	
	Court of Appeal	73	
	Citas tiesas	443	561
Citi	Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof ¹	1	
	Eiropas skolu Apelācijas padome ²	1	2
Kopā			8282

¹ Lieta C-265/00 *Campina Melkunie*.

² Lieta C-196/09 *Miles* u.c.

21. Tiesas darbības vispārējās tendences (1952–2013) – Cēlās prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi

1952–2013

II nodaļa

Vispārējā tiesa

A – Vispārējās tiesas darbība 2013. gadā

Priekšsēdētājs Marc Jaeger

2013. gads bija zīmīgs ar Horvātijas Republikas pievienošanos Eiropas Savienībai un to, ka 2013. gada 4. jūlijā Vispārējās tiesas sastāvā tika uzņemta pirmā Horvātijas tiesnese *V. Tomljenović*. Pirms minētās tiesneses amatā tika iecelts *C. Wetter*, kurš savus amata pienākumus sāka pildīt 2013. gada 18. martā, aizstājot tiesnesi *N. Wahl*, kurš 2012. gada 28. novembrī tika iecelts par Tiesas ģenerālvokātu. Turklāt 2013. gada 16. septembrī pēc *J. Azizi* (Vispārējās tiesas tiesnesis kopš 1995. gada), *V. Vadapalas* (Vispārējās tiesas tiesnesis kopš 2004. gada), *S. Soldevila Frago*, *L. Truchot* (Vispārējās tiesas tiesneši kopš 2007. gada) un *K. O'Higgins* (Vispārējās tiesas tiesnesis kopš 2008. gada) aiziešanas no amata kā to attiecīgie pēcteči amatā tika iecelti *V. Kreuzschitz*, *E. Bieliūnas*, *I. Ulloa Rubio*, *S. Gervasoni* un *A. M. Collins*. Visbeidzot, pēc *K. Jūrimāe* (Vispārējās tiesas tiesnese kopš 2004. gada) atkāpšanās no amata un pēc viņas iecelšanas par tiesnesi Tiesā savas funkcijas Vispārējā tiesā 2013. gada 23. oktobrī sāka pildīt *L. Madise*.

Šī plašā atjaunošana (kas skāra ceturto daļu no Vispārējās tiesas sastāva) vēlreiz liecina par izteikto nestabilitāti Vispārējās tiesas sastāvā, tai sastopoties ar izaicinājumu integrēt 8 jaunus locekļus 28 tiesnešu tiesas sastāvā. Lai arī cik reģenerējoši nebūtu šie apstākļi, tie tomēr nevar neietekmēt Vispārējās tiesas darbību 2014. gadā.

Tā kā 2013. gads bija gads, kurā reizi trīs gados notiek tiesas sastāva atjaunošana, tajā notika ne tikai priekšsēdētāja vēlēšanas, bet arī pirmo reizi – priekšsēdētāja vietnieka, *H. Kanninen*, vēlēšanas, kā arī palātas priekšsēdētāju, *M. E. Martins Ribeiro*, *S. Papasavvas*, *M. Prek*, *A. Dittrich*, *S. Frimodt Nielsen*, *M. van der Woude*, *D. Gratsias* un *G. Berardis*, vēlēšanas. Šajā sakarā tika izveidota jauna devītā palāta ar mērķi vēl vairāk uzlabot šīs tiesas sniegumu.

No statistikas viedokļa 2013. gads bija atklāsmēm bagāts. Pirmkārt, Vispārējā tiesa trešo gadu pēc kārtas pierādīja, ka tā ir stiprinājusi savu kapacitāti lietu izskatīšanā, kā pamatā ir veiktās iekšējās reformas un pastāvīga darba metožu optimizācija. 2013. gadā tādējādi bija iespējams izskatīt 702 lietas (neraugoties uz būtiskiem organizatoriskiem ierobežojumiem saistībā ar tiesas sastāva atjaunošanu reizi trīs gados), no kā izriet, ka vidējais iepriekšējo trīs gadu laikā izskatīto lietu skaits ir bijis aptuveni 700. Salīdzinājumam vidējais izskatīto lietu skaits 2008. gadā bija 480. Efektivitātes pieaugums piecu gadu laikā tādējādi ir ļāvis palielināt tiesas produktivitāti par vairāk nekā 45 %. Otrkārt, ierosināto lietu skaits sasniedza vēsturisku rekordu, proti, 790 jaunas lietas, kas nozīmē pieaugumu par gandrīz 30 % salīdzinājumā ar 2012. gadu. Līdz ar to īpaši uzskatāmi ir apstiprinājusies kopējā tendence, ka Vispārējā tiesā ierosināto lietu skaits, it īpaši intelektuālā īpašuma tiesību jomā, ir palielinājies. Tā rezultātā ir būtiski pieaudzis neizskatīto lietu skaits, kas ir pārsniedzis 1300 lietu robežu (1325). Visbeidzot, attiecībā uz tiesvedības ilgumu, lai arī, skatot to globāli (proti, ieskaitot lietas, kuras tika izlemtas, izdodot rīkojumu), tam bija raksturīga īslaicīga pagarināšanās par 10 % (kas nozīmē tiesvedības ilgumu 26,9 mēnešu apmērā), ir jānorāda, ka attiecībā uz lietām, kurās tika taisīts spriedums, bija novērojama tiesvedības ilguma saīsināšanās par vienu mēnesi salīdzinājumā ar 2012. gadu, kas nozīmē, ka vidējais tiesvedības ilgums bija 30,6 mēneši.

Izvērtējot šos dažādos apstākļus, var secināt, ka, lai arī tiesas rīcība nolūkā uzlabot efektivitāti ir nesusi augļus, Vispārējai tiesai tomēr nav kontroles ne pār tās sastāva stabilitāti, ne tās darba apjomu. Vairāk nekā jebkad kompetentajām Savienības iestādēm ir jāapzinās absolūtā nepieciešamība nodrošināt Vispārējo tiesu ar līdzekļiem, kas nepieciešami tās galvenā pamatuzdevuma veikšanai, proti, tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā nodrošināšanai, kas Savienības tiesai uzliek prasības gan pārbaudes tiesā kvalitātes un intensitātes, gan arī savlaicīguma ziņā.

Pārstrādātais Vispārējās tiesas Reglaments, kas Eiropas Savienības Padomē tiks iesniegts 2014. gada sākumā, ļaus modernizēt tās procesuālo sistēmu, kā arī radīs jaunu efektivitātes pieaugumu. Tomēr ir acīmredzami, ka šī nav atbilde, kas varētu mainīt būtisko starpību starp tiesas spēju izspriest lietas un tajā ierosināto milzīgo lietu skaitu.

Turpmākajās lappusēs, katrā ziņā selektīvā veidā, ir sniegts 2013. gadam raksturīgās judikatūras pārskats un atspoguļota Eiropas Savienības tiesas loma no kopējām tiesībām izrietošo tiešo prasību izskatīšanā, gan ekonomikas jomā, gan tādās nozarēs kā sabiedrības veselība, kopējā ārpolitika un drošības politika vai vide.

I. Tiesvedības par tiesiskumu

Saskaņā ar LESD 263. pantu celto prasību pieņemamība

1. Pārsūdzama tiesību akta jēdziens

Lietā T-556/11 *European Dynamics Luxembourg u.c./ITSB*, kurā rīkojums izdots 2013. gada 12. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējai tiesai bija iespēja lemt par jautājumu, vai ir iespējams celt prasību atcelt tiesību aktu par lekšējā tirgus saskaņošanas biroja (preču zīmes, paraugi un modeļi) (ITSB) priekšsēdētāja attiecībā uz uzaicinājumu iesniegt piedāvājumu atklātā publiskā iepirkuma procedūrā pieņemto lēmumu piešķirt attiecīgā līguma slēgšanas tiesības citiem pretendentiem, ko ITSB apstrīdēja.

Vispirms Vispārējā tiesa uzsvēra, ka LESD 263. panta pirmās daļas otrais teikums ir jauna primāro tiesību norma, saskaņā ar kuru Eiropas Savienības tiesa pārbauda arī to Savienības struktūru aktu likumību, kuri rada tiesiskas sekas trešām personām. Šī tiesību norma ir paredzēta, lai novērstu būtisku trūkumu iepriekšējā EKL 230. panta pirmās daļas redakcijā, tieši nosakot, ka celt prasību Savienības tiesā var ne tikai par Savienības iestāžu tiesību aktiem LES 13. panta izpratnē, bet arī par juridiski saistošiem citu Savienības struktūru tiesību aktiem. Jākonstatē, ka saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 207/2009¹ 115. panta 1. punktu ITSB ir Savienības struktūra LESD 263. panta pirmās daļas otrā teikuma izpratnē. Līdz ar to Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt prasības par ITSB tiesību aktiem, tostarp par tā priekšsēdētāja izdotiem tiesību aktiem publisko iepirkumu jomā, kuru mērķis ir radīt tiesiskas sekas trešām personām.

Turklāt Vispārējā tiesa atgādināja, ka Regulas Nr. 207/2009 122. panta 1. punktā ir paredzēts, ka "Komisija pārbauda to [ITSB] priekšsēdētāja dokumentu likumību, attiecībā uz kuriem Kopienas tiesību akti neparedz citu iestāžu veiktas pārbaudes [...]". Tādējādi šīs tiesību normas piemērošanas priekšnosacījums ir tas, ka ITSB priekšsēdētāja izdoto tiesību aktu likumību nav pārbaudījusi cita iestāde. Tomēr Vispārējā tiesa atzina, ka tā pati ir uzskatāma par "citu iestādi", ciktāl tā veic šādu pārbaudi. Kopš LESD 263. panta stāšanās spēkā mērķis, saskaņā ar kuru bija nepieciešams saņemt Eiropas Komisijas lēmumu, lai par Savienības struktūru tiesību aktiem vismaz netieši varētu celt prasības Savienības tiesā, ir zaudējis savu jēgu un ar to nevar tikt pamatots apgalvojums, ka Regulas Nr. 207/2009 122. pantā paredzētajai procedūrai ir obligāts raksturs pirms vērsšanās Savienības tiesā.

¹ Padomes 2009. gada 26. februāra Regula (EK) Nr. 207/2009 par Kopienas preču zīmi (OV L 78, 1. lpp.).

2. Jēdziens "reglamentējošs akts, kas nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem"

2013. gadā Vispārējā tiesa ir sniegusi būtiskus precizējumus attiecībā uz jēdzienu "reglamentējošs akts, kas nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē.

2013. gada 5. februāra rīkojumā lietā T-551/11 *BSI/Padome* (Krājumā nav publicēts), kurā runa bija par prasību atcelt Īstenošanas regulu (ES) Nr. 723/2011², ar ko tiek paplašināts antidempinga maksājums, kurš noteikts ar Regulu (EK) Nr. 91/2009³, Vispārējā tiesa, pēc tam, kad tā vispirms bija konstatējusi, ka apstrīdētā regula ir reglamentējošs akts LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē, norādīja, ka, veicot jēdziena akts, kas nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem, analīzi, ir jāņem vērā LESD 263. panta ceturtais daļā izvirzītais mērķis. Šis mērķis ir ļaut fiziskai vai juridiskai personai celt prasību par reglamentējošu aktu, kas viņu skar tieši, bet nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem, tādējādi novēršot situācijas, kurās šādām personām, lai piekļūtu tiesai, būtu jāpārkāpj tiesības.

Šajā lietā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka, lai arī lēmumi, ko prasītāja bija saņēmusi no kompetentajām valsts muitas iestādēm, katrā ziņā bija pieņemti, piemērojot apstrīdēto regulu, šī regula bija saistīta ar īstenošanas pasākumiem LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē. Šo secinājumu neatspēkoja šīs tiesību normas mērķis, ciktāl prasītāja principā varēja apstrīdēt apstrīdētās regulas īstenošanai veiktos valsts pasākumus un šajā kontekstā atsaukties uz tās prettiesiskumu valsts tiesās, kuras pirms lietas izlemšanas var atsaukties uz LESD 267. panta normām, pirms tam obligāti nepārkāpjot apstrīdēto regulu. Tas pats attiecas arī uz prasītājas argumentu saistībā ar to, ka tās individuālo tiesību aizsardzība bija apdraudēta, jo LESD 267. pantā paredzētā prejudiciālā nolēmuma tiesvedība tai nenodrošināja pilnīgu un efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesas, nepārkāpjot savas pilnvaras, nevar interpretēt nosacījumus, ar kādiem privātpersona var celt prasību par regulu, tādējādi, ka šie Līgumā tieši paredzētie nosacījumi netiek ņemti vērā, pat ievērojot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

Vispārējai tiesai šis jēdziens bija jāinterpretē arī 2013. gada 7. marta spriedumā lietā T-93/10 *Bilbaina de Alquitranes u.c./ECHA* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) par prasību atcelt Eiropas Ķīmikāliju aģentūras (ECHA) lēmumu, ar kuru augstas temperatūras akmeņogļu darva tika apzināta kā viela, kas rada ļoti lielas bažas un kas atbilst Regulas (EK) Nr. 1907/2006⁴ 57. panta a), d) un e) punktā norādītajiem kritērijiem.

Vispārējā tiesa atgādināja, ka jēdziens "reglamentējošs akts" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē ir jāsaprot kā tāds, kurš attiecas uz jebkuru vispārpiemērojamu aktu, izņemot lēģislatīvus aktus. Tā tas nav šajā lietā aplūkotā lēmuma gadījumā. Šāds lēmums ir vispārpiemērojams, jo tas ir piemērojams noteiktām situācijām un rada tiesiskas sekas attiecībā uz vispārēji un abstrakti definētām personu kategorijām, proti, tostarp attiecībā uz ikvienu fizisku vai juridisku personu, kura ietilpst Regulas Nr. 1907/2006 31. panta 9. punkta a) apakšpunkta un 34. panta a) punkta piemērošanas jomā.

² Padomes 2011. gada 18. jūlija Īstenošanas regula (ES) Nr. 723/2011, ar kuru galīgo antidempinga maksājumu, kas ar Regulu (EK) Nr. 91/2009 noteikts dažādu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes dzelzs vai tērauda savienotājelementu importam, attiecinā arī uz dažādu dzelzs vai tērauda savienotājelementu importu, ko veic, tos nosūtot no Malaizijas un deklarējot vai nedeklarējot kā Malaizijas izcelsmes ražojumus (OV L 194, 6. lpp.).

³ Padomes 2009. gada 26. janvāra Regula (EK) Nr. 91/2009, ar ko piemēro galīgo antidempinga maksājumu dažādu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes dzelzs vai tērauda savienotājelementu importam (OV L 29, 1. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (REACH), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 1. lpp.).

Turklāt šāds lēmums nav leģislatīvs akts, jo tas nav pieņemts nedz saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, nedz saskaņā ar īpašo likumdošanas procedūru atbilstoši LESD 289. panta 1.–3. punktam. Visbeidzot, apstrīdētais akts, kas ir pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 1907/2006 59. pantu, nav saistīts ne ar kādiem īstenošanas pasākumiem, ņemot vērā to, ka vielas kā tādas, kas rada ļoti lielas bažas, apzināšana rada informēšanas pienākumu un nav nepieciešami nekādi citi pasākumi.

Turklāt Vispārējā tiesa norādīja, ka LESD 263. panta pirmajā daļā ir skaidri minēta to Savienības struktūru aktu likumības pārbaude, kuri rada tiesiskas sekas trešām personām. Tādējādi Līguma autoriem faktiski bija nodoms arī ECHA kā Savienības struktūras aktus pakļaut Savienības tiesas pārbaudei. Turklāt ECHA uzdevums atbilstoši Regulas Nr. 1907/2006 75. panta 1. punktam, proti, pārvaldīt un dažos gadījumos īstenot minētās regulas tehniskos, zinātniskos un administratīvos aspektus un nodrošināt konsekvenci Savienības mērogā, neizslēdz reglamentējoša akta pieņemšanas pilnvaras.

Visbeidzot, lietā T-400/11 *Altadis/Komisija*, kurā rīkojums izdots 2013. gada 9. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts), runa bija par prasību daļēji atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru par nesaderīgu ar iekšējo tirgu tika atzīta atbalsta shēma, ar ko atļauj norakstīt nemateriālu vērtību nodokļu vajadzībām, iegādājoties līdzdalību ārvalstīs. Komisija apgalvoja, ka, pamatojoties uz apstrīdēto lēmumu, bija jāveic vairāki valsts īstenošanas pasākumi, proti, it īpaši valsts likumdevējam bija jāatceļ strīdīgā shēma, nodokļu iestādēm bija jāveic saskaņā ar strīdīgo shēmu nelikumīgi piešķirta atbalsta atgūšana no tā ieguvējiem, kā arī šīm pašām iestādēm bija jāatzīst vai jāatsaka attiecīgā nodokļu priekšrocība.

Vispārējā tiesa norādīja, ka saskaņā ar LESD 288. panta ceturto daļu tāds lēmums kā šajā lietā uzliek saistības kopumā tikai tiem, kam tas ir adresēts. Līdz ar to pienākums atteikt piešķirt strīdīgās shēmas atbalstu, atcelt piešķirtās nodokļu priekšrocības un atgūt saskaņā ar šo shēmu piešķirtos atbalstus ir lēmuma, ko ir apstrīdējusi dalībvalsts, kurai tas adresēts, juridiski saistošās sekas. Tomēr apstrīdētais lēmums tādas juridiskas sekas nerada strīdīgās shēmas atbalsta ieguvējiem. Apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punktā nav definētas nesaderības ar iekšējo tirgu radītās sekas attiecībā uz katru no minētās shēmas atbalsta ieguvējiem, jo šis atzinums par nesaderību pats par sevi minētajiem ieguvējiem nerada nekādu aizliegumu vai rīkojumu. Turklāt nesaderība noteikti vienādi neietekmē visus strīdīgās shēmas atbalsta ieguvējus. Tādā kompetento valsts iestāžu izdotā aktā kā paziņojums par nodokli, kas ir apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punkta īstenošanas pasākums LESD 263. panta ceturtais daļas izpratnē, nesaderības sekām ir jābūt individualizētām. Šajā ziņā nav nozīmes, ka attiecīgajai dalībvalstij nav nekādas rīcības brīvības, izpildot apstrīdēto lēmumu, jo, lai arī rīcības brīvības neesamība tiešām ir kritērijs, kas jāizvērtē, lai konstatētu, vai ir izpildīts nosacījums par tiešu ietekmi uz prasītāju, nosacījums, lai tiesību akts nebūtu saistīts ar īstenošanas pasākumiem, atšķiras no nosacījuma par tiešu ietekmi.

Uzņēmumiem piemērojamās konkurences tiesību normas

1. Vispārēji noteikumi

a) Sūdzība – Pārskatīšana

Apvienotajās lietās T-104/07 un T-339/08 *BVGD/Komisija*, kurās spriedums pasludināts 2013. gada 11. jūlijā (Krājumā nav publicēts), Vispārējai tiesai bija iespēja lemt par to, vai Komisija var uzsākt papildu procedūru pēc lēmuma noraidīt sūdzību pieņemšanas, lai pārskatītu situāciju, uz kuru attiecas minētais lēmums. Šo lietu pamatā bija sūdzība, ko Komisijai par kādu sabiedrību, kas darbojas šajā nozarē, bija iesniegusi *Belgische Vereniging van handelaars in- en uitvoerders geslepen diamant (BVGD)* – Beļģijas apstrādātu dimantu tirgotāju, importētāju un eksportētāju asociācija. BVGD darija

zināmu, ka līgumi, ko šī sabiedrība bija noslēgusi ar tās klientiem attiecībā uz neapstrādātu dimantu piegādes sistēmas ieviešanu, bija pretrunā LESD 101. un 102. pantam. Pēc tam, kad Komisija šo sūdzību bija noraidījusi, pamatojoties uz to, ka nepastāvēja Kopienas intereses, lai tā turpinātu savu izmeklēšanu, tā, ņemot vērā šajā laikposmā pasludināto Vispārējās tiesas 2007. gada 11. jūlija spriedumu lietā *Alrosa/Komisija*⁵, nolēma sūdzību pārskatīt, uzsākot šajā ziņā papildu procedūru.

Vispārējā tiesa, aicināta izvērtēt prasītājas argumentu, saskaņā ar kuru Komisijai ir pilnvaras pārskatīt lēmumus tikai tad, ja ar tiem tiek uzlikts pienākums vai sods, kas tā nav šīs lietas gadījumā, atgādināja, ka uz dalībvalstu tiesībām balstītais vispārējais tiesību princips, saskaņā ar kuru iestāde var pārskatīt un vajadzības gadījumā atcelt administratīvu individuālu aktu, ir ticis atzīts jau kopš pirmajiem Tiesas spriedumiem. Administratīvu prettiesisku labvēlīgu aktu vai tādu aktu, kas rada subjektīvas tiesības, tādējādi var atcelt, ja iestāde, kura izdevusi aktu, ir ievērojusi nosacījumus attiecībā uz saprātīga termiņa ievērošanu un akta adresāta, kurš varēja paļauties uz tā likumību, tiesiskās paļāvības aizsardzību.

Turklāt Komisijai nevar pārnest, ka tā neatcēla sākotnējo noraidošo lēmumu, lai pēc tam pieņemtu jaunu noraidošo lēmumu, jo šāda atcelšana būtu pretrunā judikatūrai attiecībā uz vispārējo principu par administratīvu aktu atcelšanu. Faktiski, pat ja attiecīgais akts nepiešķir subjektīvas tiesības, kā tas ir noraidošā lēmuma gadījumā, Savienības tiesa, balstoties, galvenokārt, uz labas pārvaldības un tiesiskās noteiktības principiem, atcelšanas iespēju pieļauj tikai prettiesisku aktu gadījumā. Tā kā par prettiesisku tika atzīts tikai viens no noraidošā lēmuma pamatojumiem, kurš pēc tam tika noraidīts ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Alrosa/Komisija*, papildu procedūra varēja attiekties tikai uz šo pamatojumu un noraidošo lēmumu varēja atcelt tikai tad, ja Komisija no tā, ka sabiedrībām, kuras bija noslēgušas strīdīgo nolīgumu, nebija saistību, būtu izsecinājusi nepieciešamību veikt izmeklēšanu attiecībā uz šo nolīgumu, ciktāl attiecīgais prettiesiskums tādējādi ir ietekmējis sūdzības noraidīšanas risinājumu. Šādi rīkojoties, Komisija nav sajaukusi elementus attiecībā uz atcelšanas procedūru ar tādas lietas apstākļiem, kuru raksturo pietiekamas Kopienas intereses neesamība, bet ir tikai izvērtējusi, vai šajā gadījumā bija ievērots akta atcelšanai vajadzīgais nosacījums, proti, tā prettiesiskums.

b) Pārbaudes – Pārbažu sistēmas likumība (Regulas (EK) Nr. 1/2003 20. panta 4. punkts)

Apvienotajās lietās T-289/11, T-290/11 un T-521/11 *Deutsche Bahn u.c./Komisija*, kurās spriedums tika pasludināts 2013. gada 6. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējai tiesai bija iespēja izvērtēt Regulas (EK) Nr. 1/2003⁶ 20. panta 4. punktā ieviestās pārbažu sistēmas likumību saistībā ar prasībām, kas bija vērstas pret vairākiem attiecībā uz dzelzceļa satiksmes nozari pieņemtiem Komisijas lēmumiem, ar kuriem prasītājām tika uzdots pakļauties pārbaudēm. Prasītājas apgalvoja, ka, tā kā strīdīgie lēmumi tika pieņemti bez iepriekšējas tiesas atļaujas, tajos nebija ievērotas ar mājokļa neaizskaramības principu noteiktās garantijas. Šajā ziņā prasītājas izvirzīja arī iebildi par prettiesiskumu, kas it īpaši attiecās uz iepriekš minēto Regulas Nr. 1/2003 normu.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa vispirms konstatēja, ka pārbaudes pilnvaru, kas Komisijai ir piešķirtas ar šo tiesību normu, īstenošana saistībā ar uzņēmumu ir acīmredzama iejaukšanās šī uzņēmuma tiesībās uz privāto dzīvi, tā mājokli un korespondenci. Tomēr ar Regulu Nr. 1/2003, it īpaši tās 20. panta

⁵ T-170/06, Krājums, II-2601. lpp.

⁶ Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101.] un [102. pantā] (OV 2003, L 1, 1. lpp.).

4. punktu, ieviestā sistēma sniedz piemērotas un pietiekamas garantijas, kas atbilst pietiekami stingrām šo pilnvaru robežām, pateicoties piecām garantiju kategorijām, ar kurām var tikt kompensēta iepriekšējās tiesas atļaujas neesamība. Vispārējā tiesa atzina, ka veids, kādā šajā gadījumā tika īstenota ar Regulu Nr. 1/2003 ieviestā sistēma, ļāva nodrošināt visas iepriekš minētās piecas garantiju kategorijas. It īpaši lēmumos par pārbaudi bija iekļauti Regulas Nr. 1/2003 20. panta 4. punktā paredzētie elementi.

Pirmkārt, lēmumā par pārbaudi ir jānorāda pārbaudes priekšmets un mērķis, datums, kurā tā sāksies, un Regulas Nr. 1/2003 23. un 24. pantā paredzētie sodi, kā arī tiesības šo lēmumu pārsūdzēt Savienības tiesā. Pamatojumā ir jānorāda arī hipotēzes un prezumpcijas, kuras Komisija vēlas pārbaudīt. Otrkārt, no Komisijas veiktās izmeklēšanas jomas ir izslēgti dokumenti, kuriem nav saistības ar profesionālo darbību, t.i., dokumenti, kas neattiecas uz uzņēmuma darbību tirgū, un uzņēmumiem, uz kuriem attiecas lēmumā par pārbaudi paredzētā pārbaude, ir iespēja saņemt juridisko palīdzību vai papildus tam saglabāt saziņas starp advokātiem un klientiem konfidencialitāti. Turklāt Komisija nevar uzlikt attiecīgajam uzņēmumam pienākumu sniegt tādas atbildes, ar kurām tam nāktos atzīt pārkāpumu, kura esamība ir jāpierāda Komisijai. Šis princips attiecas arī uz jautājumiem, kurus inspektori var uzdot pārbaudē, kas tiek veikta saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 20. panta 4. punktu. Treškārt, Komisijas rīcībā nav pārmērīgu piespiedu pasākumu, kuru dēļ izskatāmajā situācijā nevarētu tikt iebilsts pret pārbaudi saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 20. panta 6. punktu. Komisijas darbinieki nevar ar spēku panākt piekļuvi telpām vai mēbelēm vai piespiest uzņēmuma personālu sniegt viņiem šādu piekļuvi, nedz arī sākt kratīšanu bez uzņēmuma atbildīgo personu atļaujas. Ceturtkārt, Komisijai ir pienākums izmantot tās valsts iestāžu palīdzību, kuras teritorijā ir jāveic pārbaude. Šis process izraisa paredzēto attiecīgās dalībvalsts kontroles mehānismu, vajadzības gadījumā – tiesas kontroles mehānismu, īstenošanu. Piektkārt, ieviešanas, ko rada pārbaude, regulējums arī ir balstīts uz to, ka Savienības tiesa var *a posteriori* veikt lēmuma, ar kuru tiek noteikta pārbaude, tiesiskuma pārbaudi, ciktāl šādas pārbaudes pastāvēšana ir īpaši svarīga, jo ar to var tikt kompensēta iepriekšējās tiesas atļaujas neesamība.

c) Pārbaude tiesā – Neierobežota kompetence

2013. gada 16. septembra spriedumā lietā T-462/07 *Galp Energía España u.c./Komisija* (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa precizēja, ka neiespējamība, veicot tiesiskuma pārbaudi, ņemt vērā tādu faktu, kas nav minēts apstrīdētajā lēmumā, kā šajā gadījumā *Petrogal Española, SA* (vēlāk kļuvusi par *Galp Energia España, SA*) bitumena tirdzniecības direktora paziņojumu, kas pievienots prasības pieteikuma pielikumā, neattiecas uz neierobežotas kompetences jomu.

Šī kompetence ļauj Vispārējai tiesai grozīt apstrīdēto tiesību aktu, ņemot vērā visus lietas dalībnieku izvirzītos faktiskos apstākļus. No tā izriet, ka tam, ka Komisija tiesiskuma pārbaudes ietvaros nespēja panākt pamatojuma mainīšanu, nav pretrunā tas, ka Vispārējā tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, ņem vērā strīdīgo paziņojumu, kas ļauj pierādīt, ka prasītājas zināja par vienu no attiecīgā pārkāpuma sastāvdaļām, jo visi lietas materiāli bija uz sacīkstes principu balstītas lietas dalībnieku diskusijas priekšmets.

Tas tā ir vēl jo vairāk tādēļ, ka naudas sodu apmēra atbilstošā rakstura novērtējums var pamatot tādas papildinformācijas ņemšanu vērā, kuras norādīšana kā tāda nav obligāta saskaņā ar LESD 296. pantā paredzēto pienākumu norādīt pamatojumu. Tā tas it īpaši ir attiecībā uz faktiem par uzņēmuma atzīšanu par vainojamu noteiktā pārkāpjošā rīcībā attiecīgajā laikposmā. Turklāt nav arī izslēgts, ka papildinformācija var attiekties uz pārkāpuma konstatēšanu. Faktiski neierobežoto kompetenci, kas ļauj Vispārējai tiesai ņemt vērā šādus faktus, var īstenot pat tad, ja izvirzītais iebildums attiecas uz pārkāpuma konstatēšanu, jo šāds iebildums, ja tas ir pamatots, var mainīt naudas soda apmēru. Turklāt Vispārējās tiesas neierobežotās kompetences īstenošana, pat ja runa

ir par pārkāpuma konstatēšanu, var ļaut tai samazināt naudas soda apmēru, pat ja nav iespējama apstrīdētā lēmuma vai tikai tā daļas atcelšana. Tā tas ir, piemēram, gadījumā, kad, pat ja daži fakti, uz kuriem Komisija balstījusies, lai konstatētu prasītāja dalību pārkāpumā, nav pierādīti, ar šo konstatējumu nevar pamatot apstrīdētā lēmuma atcelšanu, bet gan tikai naudas soda apmēra samazināšanu, lai ņemtu vērā prasītāja dalības mazāk aktīvo vai ne tik regulāro raksturu.

d) Saprātīgs termiņš – Tiesvedība

2013. gada 16. septembra spriedumā lietā T-497/07 *CEPSA/Komisija* (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa nosprieda, ka iebildums par to, ka tiesvedības termiņš nav saprātīgs, nav pieņemams, ja tas ir izvirzīts tās pašas prasības ietvaros kā tā, kas celta tiesvedībā, attiecībā uz kuru tika apgalvota saprātīga termiņa principa neievērošana. Ja tas tā nebūtu, tad iztiesāšanas sastāvam, kas lemj par prasību, pārbaudot šo iebildumu, būtu jāspriež par savas rīcības kļūdaino vai prettiesisko raksturu, kas prasītājam varētu radīt pamatotas šaubas par tā objektīvo neitralitāti. Turklāt Vispārējā tiesa norādīja, ka šajā lietā attiecīgā iebilduma nepieņemamība nekādi neapdraudēja prasītājas tiesības vērsties tiesā, jo tā šādu iebildumu varētu izvirzīt savā apelācijas sūdzībā par šo spriedumu vai pat prasības sakarā ar ārpuslīgumisko atbildību, pamatojoties uz LESD 268. un 340. pantu, ietvaros.

2. Jauninājumi LESD 101. panta jomā

a) Pierādījumi par saskaņotu darbību pastāvēšanu

Lietā T-401/08 *Säveltäjän Tekijänoikeustoimisto Teosto/Komisija*, kurā spriedums pasludināts 2013. gada 12. aprīlī (Krājumā vēl nav publicēts ⁷), Vispārējai tiesai bija iespēja precizēt to pierādījumu prasību apjomu, kas Komisijai jāievēro attiecībā uz saskaņotu darbību konstatēšanu.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa atgādināja, ka gadījumos, kad Komisijas argumentācija, kuras rezultātā ir konstatētas saskaņotas darbības, ir balstīta uz pieņēmumu, ka tās lēmumā konstatētos faktus nevar izskaidrot citādi kā vien kā saskaņotas darbības starp uzņēmumiem, pietiek, ka attiecīgie uzņēmumi pierāda apstākļus, kas sniedz citu izskaidrojumu Komisijas konstatētajiem faktiem un kas tādējādi ļauj ar citu faktu izskaidrojumu aizstāt Komisijas sniegto faktu izskaidrojumu. Tomēr šis princips nav piemērojams, ja starp uzņēmumiem notikušo saskaņoto darbību pierādījums izriet nevis no vienkārša rīcības tirgū paralēlā rakstura konstatējuma, bet no lietas dokumentiem, no kuriem izriet, ka attiecīgās darbības ir saskaņošanas rezultāts. Šādā gadījumā attiecīgajiem uzņēmumiem ir nevis vienkārši jāsniedz iespējams alternatīvs skaidrojums attiecībā uz Komisijas konstatētajiem faktiem, bet gan jāapstrīd šo faktu, kas ir tikuši konstatēti, pamatojoties uz Komisijas iesniegtajiem dokumentiem, pastāvēšana.

Ņemot vērā šos apsvērumus, Vispārējā tiesa šajā lietā atzina, ka pirms izvērtēt, vai pastāv paralēlās rīcības izskaidrojums, kas nebūtu saistīts ar saskaņošanu, ir jāizskata jautājums par to, vai Komisija ir konstatējusi ar valsts teritoriālajiem ierobežojumiem, kas ietverti strīdīgajos līgumos un kuri ir inkriminēti prasītājam, saistīta pārkāpuma esamību, izmantojot pierādījumus, kas pārsniedz vienkāršu konstatējumu par paralēlās rīcības esamību. Vispārējā tiesa norādīja, ka šis jautājums ir jāizskata pirms citu, ar saskaņošanu nesaistītu izskaidrojumu pamatotības izvērtēšanas, jo, ja Vispārējā tiesa

⁷ Šī lieta ietilpst 22 lietu grupā, kas attiecas uz mūzikas darbu publiskā atskaņojuma tiesību pārvaldīšanas nosacījumiem un kolektīvā pārvaldījuma organizāciju veiktu licenču piešķiršanu. Apstrīdētais lēmums, ciktāl tas attiecas uz prasītājiem, tika atcelts 21 no minētajām lietām.

secinātu, ka apstrīdētajā lēmumā šādi pierādījumi ir sniegti, šie izskaidrojumi, pat ja tie būtu ticami, nevarētu atspēkot konstatējumu par šī pārkāpuma pastāvēšanu.

Runājot par to elementu pierādījumu spēku, kurus Komisija bija izvirzījusi, lai pierādītu saskaņotu darbību pastāvēšanu, nepamatojoties uz attiecīgo kolektīvā pārvaldījuma organizāciju rīcības paralēlo raksturu, Vispārējā tiesa it īpaši norādīja, ka attiecībā uz apspriedēm, ko minētās organizācijas bija noturējušas saistībā ar Starptautiskās autoru un komponistu sabiedrību konfederācijas (CISAC) pārvaldītajām darbībām, Komisija pati ir uzsvērusi, ka apstrīdētajā lēmumā nebija aizliegta savstarpējās pārstāvības sistēma kolektīvā pārvaldījuma organizāciju starpā, nedz arī visi to savstarpēji piešķirto pilnvarojumu teritoriālās ierobežošanas veidi. Tāpat Komisija arī nav kritizējusi kolektīvā pārvaldījuma organizācijas par to, ka tās ir īstenojušas noteiktu sadarbību saistībā ar CISAC pārvaldītajām darbībām. Komisijas kritika attiecās uz pieejas, kuru saistībā ar teritoriālajiem ierobežojumiem īstenoja visas kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, saskaņoto raksturu. Tādējādi tas vien, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācijas bija tikušas saistībā ar CISAC pārvaldītajām darbībām un ka to starpā pastāvēja zināma sadarbība, pats par sevi nav norāde par aizliegtu saskaņošanu. Būtībā, ja konteksts, kurā ir notikušas sanāksmes starp uzņēmumiem, kuriem ir inkriminēta konkurences tiesību pārkāpšana, liecina par to, ka šīs sanāksmes ir bijušas nepieciešamas, lai koleģiāli izskatītu jautājumus, kuri nav saistīti ar šo tiesību pārkāpumu, Komisija nevar pieņemt, ka šo sanāksmju mērķis ir bijis saskaņot pret konkurenci vērstu darbību. Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija nav sniegusi nekādus pierādījumus tam, ka CISAC organizētās sanāksmes, kurās bija piedalījusies prasītāja, būtu attiekušās uz konkurences ierobežojumu saistībā ar valsts teritoriālajiem ierobežojumiem.

Runājot par tāda kolektīvā pārvaldījuma organizāciju paralēlās rīcības izskaidrojuma ticamību, kas nav saistāms ar saskaņošanas pastāvēšanu, Vispārējā tiesa it īpaši atzina, ka Komisija nevar atspēkot prasītājas izvirzīto minēto organizāciju paralēlās rīcības izskaidrojumu, kas pamatots ar nepieciešamību apkarot nelikumīgu muzikālo darbu izmantošanu, pamatojoties tikai uz to vien, ka pastāv tehniski risinājumi, kas ļauj veikt uzraudzību no attāluma attiecībā uz apstrīdētajā lēmumā minētajiem izmantošanas veidiem. Šajā ziņā, ja Komisija izmanto noteiktus piemērus, lai atņemtu ticamību attiecīgā uzņēmuma izvirzītai tēzei, tai ir jāpierāda, kādēļ šie piemēri ir atbilstoši. Turklāt Komisija nevar pārmest šim uzņēmumam, ka tas nav iesniedzis papildu precizējumus, ciktāl tieši Komisija ir tā, kurai ir jāpierāda pārkāpuma pastāvēšana. Līdz ar to, ja Komisija administratīvajā posmā ir uzskatījusi, ka attiecīgais uzņēmums nav pietiekami pamatojis savu sniegto izskaidrojumu, tai ir jāturpina lietas apstākļu izmeklēšana vai ir jākonstatē, ka attiecīgais uzņēmums nav varējis sniegt nepieciešamo informāciju. Tādējādi Vispārējā tiesa nosprieda, ka no apstrīdētā lēmuma neizriet, ka Komisijas veiktās nepietiekamās analīzes pamatā būtu bijis tas, ka tā nebija varējusi saņemt no kolektīvā pārvaldījuma organizācijām vai CISAC, kuras dalībnieces tās bija, informāciju, kas tai bija vajadzīga, lai izvērtētu, vai pastāvēja ticams izskaidrojums kolektīvā pārvaldījuma organizāciju īstenotajai paralēlajai rīcībai.

b) Dalība vienotā pārkāpumā

i) Konkurences izkropļojums

2013. gada 16. septembra spriedumā lietā T-380/10 *Wabco Europe u.c./Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts), kurā tika aplūkotas aizliegtas vienošanās Beļģijas, Vācijas, Francijas, Itālijas, Nīderlandes un Austrijas vannas istabu aprīkojuma tirgos, Vispārējā tiesa noraidīja Komisijas tiesas sēdes laikā izvirzītos argumentus, saskaņā ar kuriem tai neesot bijis jāpierāda konkurences izkropļojums, kas izrietēja no katras apvienības sanāksmes, jo keramikas izstrādājumi esot daļa no preču apakšgrupām, kas aptvertas ar vienoto pārkāpumu. Šāda kvalifikācija neatbrīvo Komisiju no pienākuma pierādīt, ka pastāvēja konkurences izkropļojums saistībā ar katru no trim preču apakšgrupām, uz kurām

attiecās minētais pārkāpums. Proti, lai gan vienots pārkāpums pastāv tādu nolīgumu vai saskaņotu darbību gadījumā, kas – kaut arī tie attiecas uz atšķirīgām precēm, pakalpojumiem vai teritorijām – iekļaujas vienā kopējā plānā, kuru uzņēmumi apzināti īsteno, lai sasniegtu vienotu pret konkurenci vērstu mērķi, šāda pārkāpuma konstatējums nevar atcelt priekšnosacījumu par tāda konkurences izkropļojuma esamību, kas ietekmē katru no preču tirgiem, uz kuriem attiecas minētais vienotais pārkāpums.

ii) Atkārtota pārkāpuma jēdziens

Apvienotajās lietās T-147/09 un T-148/09 *Trelleborg Industrie* un *Trelleborg/Komisija*, kurās spriedums tika pasludināts 2013. gada 17. maijā (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējai tiesai, pēc tam, kad tā bija atzinusi, ka attiecīgo pārkāpumu nevar kvalificēt par vienotu un turpinātu pārkāpumu, bija iespēja lemt par minētā pārkāpuma kvalificēšanas par vienotu un atkārtotu pārkāpumu pamatotību.

Šajā ziņā tā norādīja, ka atkārtota pārkāpuma jēdziens ir jānošķir no turpināta pārkāpuma jēdziena, ciktāl šo nošķiršanu apstiprina arī saikļa “vai” lietojums Regulas Nr. 1/2003 25. panta 2. punktā. Tādējādi, ja var uzskatīt, ka uzņēmuma dalība pārkāpumā ir tikusi pārtraukta un ka uzņēmums ir piedalījies pārkāpumā pirms un pēc šīs pārtraukšanas, šo pārkāpumu var kvalificēt par atkārtotu pārkāpumu, ja – tāpat kā tas ir turpināta pārkāpuma gadījumā – šim pārkāpumam pirms un pēc tā pārtraukšanas ir bijis vienots mērķis, ko var izsecināt no attiecīgo darbību mērķu, attiecīgo preču, kolūzijā piedalījušos uzņēmumu, tās īstenošanas detalizētās kārtības, uzņēmumu vārdā iesaistīto fizisko personu un, visbeidzot, attiecīgo darbību ģeogrāfiskās piemērošanas jomas identiskuma. Pārkāpums tādējādi ir vienots un atkārtots un, kaut arī Komisija var piemērot naudas sodu par visu pārkāpuma laikposmu, tā to tomēr nevar darīt attiecībā uz laikposmu, kurā pārkāpums bija pārtraukts. Līdz ar to atsevišķās pārkāpumu saturošās epizodes, kurās ir piedalījies viens un tas pats uzņēmums, bet attiecībā uz kurām nevar tikt pierādīts kopējs mērķis, nevar kvalificēt par vienotu pārkāpumu – vai tas būtu turpināts vai atkārtots – un tās ir atzīstamas par dažādiem pārkāpumiem. Ņemot vērā šos apsvērumus, Vispārējā tiesa secināja, ka tas, ka Komisija šajā lietā ir kļūdaini kvalificējusi attiecīgo pārkāpumu par turpinātu pārkāpumu, neliedz pārkvalificēt attiecīgo pārkāpumu par atkārtotu pārkāpumu, ņemot vērā no administratīvās lietas materiāliem izrietošos faktiskos apstākļus, ar kuriem ir pamatots apstrīdētais lēmums.

c) Naudas soda aprēķins

i) Pārkāpuma ilgums

2013. gada 13. septembra spriedumā lietā T-566/08 *Total Raffinage Marketing/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), kas skar aizliegtas vienošanās parafīna vaska tirgū, Vispārējā tiesa norādīja, ka, piemērojot 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu noteikšanai⁸ 24. punktu, Komisija, noteikdama prasītājas piedalīšanās ilgumu pārkāpumā, septiņu mēnešu un 28 dienas ilgu piedalīšanos ir pielīdzinājusi veselu gadu ilgai dalībai, un ka tā šādi esot rīkojusies arī divu citu aizliegtās vienošanās dalībnieču gadījumā, viena no kurām pārkāpumā piedalījās vienpadsmit mēnešus un 20 dienas un otra – vienpadsmit mēnešus un 27 dienas, kas nozīmē dažādu situāciju aplūkošanu identiski. Šādas identiskas attieksmes vienīgais pamats bija aprēķināšanas metode, kas paredzēta 2006. gada pamatnostādņu naudas sodu noteikšanai 24. punktā, līdz ar to šādu attieksmi nevar uzskatīt par objektīvi pamatotu. Faktiski, tā kā šīs tiesību normas mērķis ir nodrošināt, ka naudas soda summa ir samērīga ar piedalīšanās pārkāpumā ilgumu, tā nevar būt objektīvs

⁸ Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.).

pamatojums nevienlīdzīgai attieksmei, ciktāl tās stingras piemērošanas rezultāts šajā gadījumā ir tāds, ka ir noteikts acīmredzami nesamērīgs ilgums gan saistībā ar prasītājas piedalīšanās pārkāpuma faktisko ilgumu, gan saistībā ar attieksmi pret citiem dalībniekiem.

ii) Sadarbība

– Tiesības neapsūdzēt sevi pašu

Lietā, kurā taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *Galp Energia España u.c./Komisija*, Vispārējai tiesai bija iespēja uzsvērt, ka, lai arī Komisija nevar noteikt uzņēmumam pienākumu sniegt tādas atbildes, ar kurām tam nāktos atzīt pārkāpumu, kura esamība ir jāpierāda Komisijai, risku, ka attiecīgais uzņēmums varētu nesaņemt visas priekšrocības, kas paredzētas 2002. gada paziņojumā par sadarbību⁹, kurā ir aicināts godprātīgi sadarboties ar Komisiju, tostarp iesniedzot pierādījumus vai paziņojumus pret savām interesēm, nevar pielīdzināt piespiedu pasākumam, ar kuru šim uzņēmumam noteikts pienākums atzīt pārkāpuma esamību. Faktiski 2002. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanas pamatā sākotnēji ir tā attiecīgā uzņēmuma iniciatīva, kurš lūdz tam piemērot šī paziņojuma noteikumus, un nevis Komisijas īstenota vienpusēja rīcība, kas šim uzņēmumam uzliek pienākumu. Līdz ar to, ja nepastāv piespiedu pasākums, ar ko uzņēmumam noteikts pienākums liecināt pret sevi, šī uzņēmuma paziņojumi, ar kuriem tiek atzīta pārkāpuma esamība, nezaudē pierādījuma spēku.

– Uzņēmuma, kas sadarbojas, rīcība

Lietā T-412/10 *Roca/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 16. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Komisija apgalvoja, ka ar savu rīcību pēc pieteikuma par naudas soda samazināšanu iesniegšanas prasītājs ir raisījis šaubas par informācijas, ko tas pats bija sniedzis, būtisko pievienoto vērtību, it īpaši tādēļ, ka tas neesot izrādījis patiesu sadarbības garu administratīvā procesa laikā un ka tas pats esot samazinājis minētās informācijas lietderību, apšaubot tās ticamību.

Šajā ziņā, pirmkārt, Vispārējā tiesa norādīja, ka apstrīdētajā lēmumā nekādi nebija apstrīdēta informācija, kuru prasītājs bija sniedzis saistībā ar savu pieteikumu par naudas soda samazināšanu attiecībā uz skarto tirgu, šajā gadījumā Francijas tirgu. Otrkārt, tā uzsvēra, ka, ciktāl paziņojumi, uz kuriem Komisija balstījās, lai apgalvotu, ka prasītājs bija apstrīdējis tā sniegtās informācijas būtisko vērtību, attiecās uz pārkāpjošo rīcību saistībā ar sanitārtehnikas izstrādājumiem šajā tirgū, ar šiem paziņojumiem nevarēja apšaubīt minētās informācijas pievienoto vērtību, ņemot vērā, ka tā attiecās vienīgi uz pārkāpumu saistībā ar keramikas izstrādājumiem Francijas tirgū. Tā kā neviens fakts, ko Komisija bija norādījusi apstrīdētajā lēmumā vai izvirzījusi tiesvedībā, turklāt neļāva secināt, ka prasītājs būtu diskreditējis paša sniegto informāciju, Vispārējā tiesa atzina, ka Komisija bija kļūdaini secinājusi, ka prasītājs ar savu rīcību pēc tā pieteikuma par naudas soda samazināšanu iesniegšanas ir samazinājis pierādījumu, ko tas sākotnēji bija iesniedzis, vērtību.

d) Vainojamība pārkāpjošā rīcībā – Solidāras atbildības noteikšana

Lietā T-408/10 *Roca Sanitario/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 16. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējai tiesai bija iespēja uzsvērt, ka, ja mātesuzņēmuma atbildība ir pamatota vienīgi ar tā meitasuzņēmuma dalību aizliegtajā

⁹ Komisijas paziņojums par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu kartelju gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.).

vienošanās, mātesuzņēmuma atbildība ir tikai atvasināta, fakultatīva un atkarīga no tā meitasuzņēmuma atbildības un tādēļ nevar pārsniegt šī meitasuzņēmuma atbildību. Šādos apstākļos Vispārējā tiesa, izskatot minētā mātesuzņēmuma celto prasību, var, ciktāl tas ir izvirzījis šādu prasījumu, piemērot šim mātesuzņēmumam jebkādu naudas soda samazinājumu, kas attiecīgā gadījumā piešķirts tā meitasuzņēmumam saistībā ar šī pēdējā minētā uzņēmuma celto prasību. Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa nelemj *ultra petita*, pat ja mātesuzņēmums nav norādījis ne uz vienu kļūdu, ko Komisija būtu pieļāvusi, aprēķinot naudas soda apmēru.

Valsts atbalsts

1. Pieņemamība

2013. gadā Vispārējā tiesa ir sniegusi precizējumus attiecībā uz apstrīdama tiesību akta, tiesību celt prasību un individuālas skaršanas jēdzieniem valsts atbalsta jomā.

Vispārējai tiesai pirmos divus jēdzienus bija iespēja aplūkot it īpaši lietā T-182/10 *Aiscat/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 15. janvārī (Krājumā vēl nav publicēts).

Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisijas lēmums izbeigt sūdzības izskatīšanu, kas pieņemts ģenerāldirektorāta vēstules veidā, ir pārsūdzams tiesību akts LESD 263. panta izpratnē. Faktiski pēc sūdzības valsts atbalsta jomā saņemšanas noteikti ir jāuzsāk iepriekšējās izskatīšanas stadija, kuru Komisijai ir pienākums noslēgt, pieņemot lēmumu atbilstoši Regulas (EK) Nr. 659/1999¹⁰ 4. pantam, un netiešu atteikšanos uzsākt oficiālo izmeklēšanas procedūru nevar kvalificēt par vienkāršu pagaidu pasākumu. Turklāt, lai noteiktu, vai Komisijas izdots akts ir šāds lēmums, ir jāņem vērā tikai tā būtība, nevis apstākļi, ka tas atbilst vai neatbilst zināmām formālām prasībām. Komisijas pienākums pieņemt lēmumu iepriekšējās izskatīšanas stadijas noslēgumā nav pakārtots nosacījumam par sūdzības iesniedzēja iesniegtās informācijas kvalitāti. Šādas informācijas zemā kvalitāte līdz ar to neatbrīvo Komisiju no pienākuma uzsākt iepriekšējās izskatīšanas stadiju un noslēgt to ar lēmuma pieņemšanu. Šis pienākums neliek Komisijai veikt nesamērīgu pārbaudi gadījumos, kad iesniegtā informācija ir nepilnīga vai attiecas uz ļoti plašu jomu. Tā kā Komisija šajā lietā bija skaidri norādījusi, ka tā neuzskata kritizētos pasākumus par valsts atbalstu, Vispārējā tiesa secināja, ka apstrīdētais lēmums ir atzīstams par atbilstoši Regulas Nr. 659/1999 4. panta 2. punktam pieņemtu lēmumu.

Attiecībā uz prasītājas, kas bija profesionāla apvienība, kura aizsargā tās biedru kopējās intereses, tiesībām celt prasību Vispārējā tiesa atgādināja, ka šādai apvienībai ir tiesības celt prasību atcelt Komisijas galīgo lēmumu valsts atbalsta jomā, ja it īpaši tās pārstāvētajiem uzņēmumiem vai dažiem no tiem ir tiesības celt prasību individuālā kārtā. Tā precizēja, ka šajā ziņā nav nepieciešams, lai apvienībai, kuras statūtos ir paredzēta tās biedru interešu aizsardzība, vēl būtu arī konkrēta pilnvara, ko izdevuši minētie biedri, lai tai būtu tiesības vērsties Savienības tiesās. Tāpat arī, tā kā prasības celšana šajās tiesās ietilpst minētās apvienības statūtos paredzētajos uzdevumos, fakts, ka atsevišķi tās biedri vēlāk var no šīs prasības celšanas norobežoties, neatceļ tās tiesības celt prasību.

2013. gada 9. septembra rīkojumā lietā T-400/11 *Altadis/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa aplūkoja individuālas skaršanas¹¹ jēdzienu. Šajā lietā jautājums radās par to, vai prasītāja

¹⁰ Padomes 1999. gada 22. marta Regula (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.).

¹¹ Attiecībā uz šī jēdziena interpretāciju skat. arī šajā pašā dienā izdotos rīkojumus lietā T-429/11 *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria/Komisija* un lietā T-430/11 *Telefónica/Komisija* (Krājumā nav publicēti, pārsūdzēti apelācijas kārtībā).

kā atbalsta, kas piešķirts saskaņā ar atbalsta shēmu, saņēmēja tika individuāli skarta ar Komisijas lēmumu, ar kuru attiecīgā atbalsta shēma tika atzīta par nesaderīgu ar iekšējo tirgu. Izskatot prasību atcelt minēto lēmumu, Vispārējā tiesa norādīja, ka, lai arī prasītāja ir pierādījusi savu faktiskās strīdīgās shēmas izmantotājas statusu, ar to nepietiek, lai to uzskatītu par individuāli skartu ar Komisijas lēmumu. Lai faktisko tāda individuālā atbalsta saņēmēju, kas piešķirts saskaņā ar atbalsta shēmu un kuru Komisija uzdevusi atgūt, varētu uzskatīt par individuāli skartu, tam ir jābūt tāda atbalsta saņēmējam, kurš ietilpst paredzētā atbalsta atgūšanas pienākuma piemērošanas jomā. Tādējādi atgūšanai ir konkrēti jāattiecas uz atbalstu, kuru ir saņēmusi attiecīgā prasītāja, un nevis vispārīgi uz saskaņā ar attiecīgo atbalsta shēmu izmaksāto atbalstu. Līdz ar to ar faktisku atbalsta shēmas izmantotājas statusu nepietiek, lai šo saņēmēju individualizētu, ja – kā tas ir šajā lietā – uz minēto saņēmēju neattiecas apstrīdētajā lēmumā paredzētais pienākums atgūt saskaņā ar minēto shēmu izmaksāto atbalstu.

2. Jautājumi pēc būtības

a) Valsts atbalsta jēdziens

Lietā T-499/10 *MOL/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 12. novembrī (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējai tiesai bija iespēja atgriezties pie valsts atbalsta jēdzienu veidojošā selektivitātes nosacījuma. Šajā lietā runa bija par 2005. gadā starp Ungārijas valsti un kādu naftas uzņēmumu noslēgtu nolīgumu, kurā attiecībā uz minēto uzņēmumu bija noteikta derīgo izrakteņu ieguves nodeva, kā arī par 2007. gadā izdarītajiem Ungārijas derīgo izrakteņu ieguves likuma grozījumiem, ciktāl ar tiem tika palielināta minētā uzņēmuma konkurentiem piemērojamā nodeva.

Izskatot šī uzņēmuma celto prasību par Komisijas lēmumu, ar kuru šie abi valsts atbalsta pasākumi tika atzīti par nesaderīgiem ar kopējo tirgu, Vispārējā tiesa vispirms norādīja, ka, lai varētu piemērot LESD 107. panta 1. punktu, ir jānosaka, vai attiecīgajā tiesību sistēmā valsts pasākums ir tāds, kas var sniegt labumu noteiktiem uzņēmumiem, salīdzinot ar citiem, kuri, ņemot vērā minētās sistēmas mērķi, atrodas salīdzināmā faktiskā un tiesiskā situācijā. Ja valsts ar saimnieciskās darbības subjektu noslēdz nolīgumu, kurā nav ietverti valsts atbalsta elementi, ar to, ka vēlāk no šāda nolīguma neatkarīgi apstākļi mainās tādējādi, ka attiecīgais uzņēmums nonāk privilēģētā stāvoklī, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem, kuri nav noslēguši līdzīgu nolīgumu, nepietiek, lai šo nolīgumu un vēlākas no tā neatkarīgu apstākļu izmaiņas, tos ņemot kopumā, varētu uzskatīt par valsts atbalstu. Turpretī tāda elementu kombinācija kā šajā lietā var tikt kvalificēta kā valsts atbalsts, ja valsts aizsargā vienu vai vairākus jau tirgū esošus saimnieciskās darbības subjektus, ar tiem noslēdzot nolīgumu, kurā tiem tiek paredzēta nodevas likme, kas ir garantēta visu šā nolīguma spēkā esamības laiku, ar nodomu vēlāk īstenot savas reglamentēšanas pilnvaras, palielinot nodevas likmi tā, lai citi saimnieciskās darbības subjekti attiecīgajā tirgū nonāktu nelabvēlīgākā stāvoklī.

Ņemot vērā šos apsvērumus, Vispārējā tiesa norādīja, ka strīdīgais tiesiskais regulējums ļāva jebkuram derīgo izrakteņu ieguves uzņēmumam lūgt pagarināt savas derīgo izrakteņu iegūšanas tiesības attiecībā uz vienu vai vairākiem ieguves laukiem, kurā ieguve nebija notikusi piecu gadu laikā no ieguves atļaujas izsniegšanas brīža. Apstākļi, ka prasītāja bija vienīgais uzņēmums, kurš faktiski bija noslēdzis nolīgumu par termiņa pagarināšanu ogļūdeņražu nozarē, nevarēja mainīt šo secinājumu, jo šo apstākli varēja izskaidrot ar to, ka citi saimnieciskās darbības subjekti nebija ieinteresēti to darīt un tāpat netika iesniegti pieteikumi par termiņa pagarināšanu, vai ar to, ka starp pusēm netika panākta vienošanās par pagarinājuma nodevas likmēm. No tā izriet, ka strīdīgajā tiesiskajā regulējumā noteiktie kritēriji nolīguma par termiņa pagarināšanu noslēgšanai ir objektīvi un piemērojami jebkuram iespējami ieinteresētajam saimnieciskās darbības subjektam.

Tādējādi, ņemot vērā, ka tiesiskajam regulējumam, kas reglamentē nolīgumu par termiņa pagarināšanu noslēgšanu, nav selektīva rakstura, un to, ka nepastāv nekādas norādes, ka Ungārijas iestādes būtu īstenojušas labvēlīgāku attieksmi pret prasītāju salīdzinājumā ar jebkādu citu uzņēmumu, kas atrodas salīdzināmā situācijā, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka 2005. gada nolīguma selektivitāti nevar uzskatīt par pierādītu. Turklāt, tā kā Komisija nav apgalvojusi, ka 2005. gada nolīgums tika noslēgts, aizsteidzoties priekšā derīgo izrakstu ieguves nodevu paaugstinājumam, šis nolīgums apvienojumā ar strīdīgo tiesisko regulējumu nevarēja pamatoti tikt kvalificēts kā valsts atbalsts LESD 107. panta izpratnē.

2013. gada 12. septembra spriedumā lietā T-347/09 Vācija/Komisija (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa atstāja spēkā Komisijas lēmumu, ar kuru par valsts atbalstu tika atzīta Vācijas Federatīvās Republikas dabas mantojumā ietilpstošu zemes gabalu nodošana dabas aizsardzības organizācijām bez maksas. Lietas, kurā taisīts šis spriedums, pamatā bija Vācijas Federatīvās Republikas celtā prasība par minēto lēmumu, kurā tā norādīja, ka Komisija minētās organizācijas kļūdaini bija uzskatījusi par uzņēmumiem, kuri guvuši priekšrocību.

Aplūkoto darbību būtība ir jāizvērtē, it īpaši ņemot vērā principu, saskaņā ar kuru, ciktāl valsts iestāde īsteno saimniecisku darbību, kas var tikt nošķirta no tās valsts varas pilnvaru īstenošanas, šī iestāde rīkojas kā uzņēmums, savukārt, ja šī saimnieciskā darbība nav nošķirama no tās valsts varas pilnvaru īstenošanas, visas šīs iestādes veiktās darbības paliek ar šo pilnvaru īstenošanu saistītas darbības. Lai arī darbībai, kuras mērķis ir vides aizsardzība, ir vienīgi sociāls raksturs, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija bija pamatoti apgalvojusi, ka attiecīgās organizācijas nodarbojās ar citām darbībām, kurām bija saimniecisks raksturs un saistībā ar kurām šīs organizācijas bija jāuzskata par uzņēmumiem. Faktiski ar attiecīgo pasākumu ietvaros atļautajām darbībām, tādām kā kokmateriālu tirdzniecība, medību un zvejas organizēšana, kā arī tūrisms, minētās organizācijas tieši piedāvāja preces un pakalpojumus konkurējošos tirgos un tādējādi tām bija interese, kas ir nodalāma no vides aizsardzības vienīgi sociālā mērķa. Tā kā šīs organizācijas, veicot šīs darbības, konkurēja ar saimnieciskās darbības subjektiem, kuru mērķis ir peļņas gūšana, apstāklim, ka tās savas preces un pakalpojumus piedāvāja bez šāda mērķa, nav nozīmes.

Turpinot, Vispārējā tiesa izvērtēja jautājumu, vai minētās organizācijas no strīdīgajiem pasākumiem guva kādu priekšrocību. Arī uz šo jautājumu Vispārējā tiesa atbildēja apstiprinoši, uzskatot, ka zemes gabalu nodošana bez maksas, ļaujot tos izmantot komerciālos nolūkos, deva priekšrocību šīm organizācijām, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem, kas darbojās attiecīgajās nozarēs un kuriem savukārt nācās veikt ieguldījumus zemes gabalos, lai varētu veikt tās pašas darbības. Tādējādi Komisija bija pamatoti secinājusi, ka vides aizsardzības organizācijas ir guvušas priekšrocību.

b) Vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumi

Lietā T-258/10 *Orange*/Komisija, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 16. septembrī (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), lietā T-325/10 *Iliad* u.c./Komisija, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 16. septembrī (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) un lietā T-79/10 *Colt Télécommunications France*/Komisija, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 16. septembrī (Krājumā nav publicēts), Vispārējai tiesai bija iespēja lemt par tirgus nepilnības kritērija atbilstību saistībā ar vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojuma (turpmāk tekstā – "VTNP") konstatēšanu ļoti augstas caurlaidības elektronisko sakaru tīkla izveidošanas un uzturēšanas jomā.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzsvēra, ka, ja tirgus nepilnības kritērijs tiek ņemts vērā, lai izvērtētu atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, tam ir nozīme arī, lai noteiktu paša atbalsta, un it īpaši VTNP, pastāvēšanu. Tādējādi saskaņā ar piemērojamajiem noteikumiem, ja valsts iestādes uzskata, ka noteikti

pakalpojumi ir vispārējas nozīmes pakalpojumi un ka ar tirgus spēkiem varētu nebūt iespējams apmierinoši nodrošināt šos pakalpojumus, tās, lai apmierinātu šīs vajadzības, var noteikt virkni pakalpojumu vispārējas nozīmes pakalpojumu saistību veidā. Turpretī teritorijās, kurās privātie ieguldītāji jau ir izdarījuši ieguldījumus attiecīgajā infrastruktūrā un jau sniedz konkurētspējīgus pakalpojumus, paralēlas konkurētspējīgas un no valsts līdzekļiem finansētas infrastruktūras izveide nav uzskatāma par VTNP.

Uzskatot, ka no visiem šiem noteikumiem izriet, ka tirgus nepilnības esamības novērtēšana ir priekšnosacījums tam, lai kādu darbību kvalificētu par VTNP un tādējādi konstatētu valsts atbalsta neesamību, Vispārējā tiesa precizēja, ka šī novērtēšana ir jāveic brīdī, kad tiek veikts pakalpojums, kura mērķis ir novērst konstatēto nepilnību. Novērtējumā jāietver arī tirgus situācijas prognozes analīze visā VTNP īstenošanas laikposmā, kura laikā ir jāpārbauda arī tirgus nepilnība.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Iliad u.c./Komisija Vispārējai tiesai* arī bija iespēja izskaidrot tirgus nepilnības jēdzienu, to kvalificējot par objektīvu jēdzienu, kura novērtēšana ir balstīta uz tirgus konkrētās situācijas analīzi¹².

Runājot konkrētāk par augstas un ļoti augstas caurlaidības elektronisko sakaru tīklu ierīkošanu, tirgus nepilnība, kuras rezultātā var tikt noteikts VTNP, pastāv tad, ja iespējams pierādīt, ka privātie ieguldītāji tuvākajā nākotnē – proti, trīs gadu laikposma beigās – iespējams, nespēs nodrošināt visiem iedzīvotājiem vai lietotājiem piemērotu sakaru tīkla pārklājumu, un ja tādējādi pastāvētu risks, ka liela daļa iedzīvotāju varētu tikt atstāti bez sakariem. No tirgus nepilnības esamības novērtēšanas objektīvā rakstura izriet, ka, lai veiktu šo novērtēšanu, iemesliem, kādēļ nepastāv privāta iniciatīva, nav nozīmes. Vispārējā tiesa secināja, ka no konstatētās nepilnības konkrētā iemesla nevar secināt, ka VTNP noteikšana ir izslēdzama.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Iliad u.c./Komisija Vispārējā tiesa* turklāt atgriezās pie judikatūrā, kas izriet no sprieduma lietā *Altmark Trans un Regierungspräsidium Magdeburg*¹³, noteiktās prasības, saskaņā ar kuru, lai valsts piešķirtu atlīdzību nevarētu atzīt par valsts atbalstu, atbalsta saņēmējam uzņēmumam VTNP sniegšanai jābūt uzticētai ar publiskās varas aktu, kurā skaidri definētas attiecīgā VTNP saistības. Tā uzsvēra, ka, lai arī Komisija uzskatīja, ka attiecīgo sabiedrisko pakalpojumu saistības bija skaidri definētas gan sabiedrisko pakalpojumu deleģēšanas nolīgumā attiecībā uz strīdīgo projektu, gan konsultāciju programmā, ar ko kandidāti tika iepazīstināti atlases procedūrā, kurā tika izvēlēts uzņēmums, kam tika uzticēta minētā projekta īstenošana, šī programma tomēr bija jāuzskata par vienkāršu sagatavošanās aktu, kas ietilpst procedūrā, kuras noslēgumā tika noslēgts minētais nolīgums. Tādējādi, tā kā tieši šajā nolīgumā un nevis konsultāciju programmā sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam bija uzticēts VTNP, tieši nolīgumā bija jābūt skaidri definētām sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja saistībām. Tā kā konsultāciju programma nebija atbilstošais dokuments, Vispārējā tiesa kā neefektīvu noraidīja prasītāju argumentu, kas attiecās uz pretrunām starp šo saistību definīciju, kura bija ietverta sabiedrisko pakalpojumu deleģēšanas nolīgumā, un to definīciju, kas bija ietverta konsultāciju programmā.

Visbeidzot, iepriekš minētajās lietās *Orange/Komisija*, *Iliad/Komisija* un *Colt Télécommunications France/Komisija* Vispārējai tiesai bija iespēja izvērtēt problēmas saistībā ar to izmaksu kompensēšanu, kas radušās, pildot sabiedrisko pakalpojumu saistības. Atgādinot, ka šāda kompensācija nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams, lai segtu visas minētās izmaksas vai to daļu, ņemot vērā

¹² Šajā ziņā skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Colt Télécommunications France/Komisija*.

¹³ Tiesas 2003. gada 24. jūlija spriedums lietā C-280/00 *Altmark Trans un Regierungspräsidium Magdeburg*, Recueil, I-7747. lpp.

attiecīgos ieņēmumus, kā arī saprātīgu peļņu par šo saistību izpildi, Vispārējā tiesa konstatēja, ka, lai arī piešķirtā kompensācija drīkst attiekties vienīgi uz infrastruktūras izvēšanas izmaksām nerentablaļās teritorijās, ieņēmumus no rentablaļās teritorijās esošās infrastruktūras komerciālās izmantošanas var atvēlēt, lai finansētu VTNP nerentablaļās zonās. Līdz ar to rentablo zonu finansēšana obligāti nenozīmē to, ka piešķirtās subsīdijas ir pārmērīgas, jo tās var būt ienākumu avots, lai finansētu nerentablaļās zonas un tādējādi ļautu samazināt piešķirto subsīdiju apmēru.

c) Nopietnu grūtību jēdziens

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Orange/Komisija* Vispārējā tiesa turklāt sniedza apsvērumus attiecībā uz jēdzienu “nopietnas grūtības”, kas, piemērojot valsts atbalsta noteikumus, nosaka pienākumu uzsākt oficiālās izmeklēšanas stadiju.

Vispārējā tiesa atgādināja, ka nopietnu grūtību jēdziens ir objektīvs. Tas, vai šādas grūtības pastāv, ir jānoskaidro, objektīvi ņemot vērā gan apstākļus, kādos apstrīdētais akts ticis pieņemts, gan akta saturu, salīdzinot lēmuma pamatojumu ar Komisijas rīcībā esošo informāciju brīdī, kad tā pieņēma lēmumu atzīt strīdīgo pasākumu par atbalstu. No tā izriet, ka, lai konstatētu to, ka pastāv nopietnas grūtības, nevar ņemt vērā to apsvērumu skaitu un apjomu, ko pret kādu projektu izteikuši konkurējošie saimnieciskās darbības subjekti. Tas tā ir vēl jo vairāk, ja, kā šajā lietā, vismaz viens no saimnieciskās darbības subjektiem, kas ir izvirzījis šos iebildumus, bija piedalījies tā operatora atlases procedūrā, kam jāisteno strīdīgais projekts, bet netika izvēlēts. Pret šādu projektu vērsto apsvērumu skaita un apjoma ņemšana vērā nozīmētu, ka oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšana būtu atkarīga no iebildumiem, kas izvirzīti saistībā ar valsts projektu, un nevis no nopietnajām grūtībām, ar kurām Komisija faktiski bija sastapusies, veicot savu pārbaudi. Turklāt tas nozīmētu, ka personas, kas iebilst pret kādu projektu, varētu vienkārši aizkavēt Komisijas veikto projekta pārbaudi, ar savu iejaukšanos liekot tai uzsākt oficiālo izmeklēšanas procedūru¹⁴.

Visbeidzot, runājot par šo pašu problēmu, iepriekš minētajos spriedumos lietā *Orange/Komisija* un lietā *Iliad u.c./Komisija* Vispārējā tiesa precizēja, ka saistībā ar prasību par Komisijas lēmumu, ar kuru konstatēta atbalsta neesamība, prasītājam bija jāpierāda, ka Komisija ir sastapusies ar nopietnām grūtībām, kas pamato oficiālās izmeklēšanas procedūras uzsākšanu. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka prasītājs, kurš atsaucas uz savu procesuālo tiesību pārkāpumu, kas izriet no tā, ka Komisija nav uzsākusi oficiālo izmeklēšanas procedūru, var izvirzīt jebkādu pamatu, lai pierādītu, ka iepriekšējās izskatīšanas stadijā Komisijas rīcībā esošo pierādījumu vērtējumam būtu bijis jārada šaubas par paziņotā pasākuma atzīšanu par valsts atbalstu un tā saderību ar Līgumu. Tā tomēr norādīja, ka, lai arī Savienības tiesai ir jāizvērtē pamati, kuru mērķis ir apstrīdēt pasākuma nesaderību ar Līgumu, ņemot vērā pastāvošās nopietnās grūtības, prasītājam ir jāidentificē norādes, ar ko var pierādīt šādu grūtību esamību. Ja tas atsaucas uz argumentiem, kas izvirzīti saistībā ar citu pamatu, kurš attiecas uz būtību, viņam no šajā ziņā izvirzītajiem argumentiem ir precīzi jāidentificē tie argumenti, ar ko var pierādīt nopietnu grūtību esamību. Tā kā šajā lietā prasītājs bija tikai norādījis, ka viena no pamata, kas attiecas uz būtību, ietvaros izvirzītie elementi liecina par vairākām neatbilstībām un neprecizitātēm Komisijas analīzē, Vispārējā tiesa atzina, ka šī neskaidrā un ne ar ko nepamatotā atsauce neļauj tai identificēt precīzus elementus, ar ko varētu pamatot nopietnu grūtību pastāvēšanu.

d) Kritērijs par privāto ieguldītāju tirgus ekonomikā

Lietā T-525/08 *Poste Italiane/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 13. septembrī (Krājumā nav publicēts), Vispārējai tiesai bija jāizskata prasība atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru

¹⁴ Skat. arī iepriekš minētos spriedumus lietā *Colt Télécommunications France/Komisija* un lietā *Iliad u.c./Komisija*.

Itālijas Valsts kasē esošo pasta norēķinu kontu līdzekļu atlīdzināšana tika atzīta par valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu. Lai pierādītu, ka atbalsta saņēmējs ir guvis priekšrocību, Komisija, piemērojot kritēriju par privāto ieguldītāju tirgus ekonomikā, bija pamatojusies uz salīdzinājumu starp procentu likmi, ko Valsts kase piešķirusi prasītājam, balstoties uz starp abām pusēm noslēgto līgumu, un likmi, kas saskaņā ar Komisijas viedokli būtu tikusi noteikta privātam aizņēmējam normālos tirgus apstākļos.

Vispārējā tiesa atzina, ka valsts iejaukšanos, pamatojoties uz kuru, pēc Komisijas domām, prasītājam tika piešķirta priekšrocība, proti, procentu likmes noteikšanu atbilstoši līgumam, nevarēja nošķirt no pienākuma – ko valsts bija noteikusi prasītājam – iemaksāt iegūtos līdzekļus procentus radošā norēķinu kontā. Faktiski runa bija par vienu vienīgu valsts iejaukšanos, kas vienlaicīgi izpaudās kā atlīdzība par līdzekļu, kas nāk no Valsts kasē esošo pasta norēķinu kontiem, noguldīšanu un pienākuma veikt šādus noguldījumus noteikšana prasītājam. No ekonomiskā viedokļa šāda valsts iejaukšanās attiecībā uz prasītāju izraisīja divas dažādas sekas. Pirmkārt, tā prasītājam atņēma visām citām bankām atstāto iespēju izmantot līdzekļus, kas nāk no pasta norēķinu kontiem, kurus tā pārvalda, lai veiktu jebkādus ieguldījumus, ko tā uzskata par piemērotiem. Otrkārt, tā prasītājam radīja atlīdzību. Vispārējā tiesa no tā secināja, ka prasītāja varēja gūt priekšrocību tikai tad, ja, piemērojot līgumā noteikto procentu likmi, prasītāja saistībā ar šo līdzekļu noguldīšanu būtu saņēmusi lielāku atlīdzību nekā ienesīgums, ko tā būtu varējusi saprātīgi gūt, tos brīvi un rūpīgi pārvaldot. Komisija tādējādi pieļāva acīmredzamu kļūdu vērtējumā, valsts atbalsta pastāvēšanu pamatojot ar vienkāršu konstatējumu, ka starp līgumā noteikto procentu likmi un privātam aizņēmējam noteikto likmi pastāv pozitīva starpība.

Lietā T-489/11 *Rousse Industry/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 20. martā (Krājuma nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējai tiesai vēlreiz bija iespēja apstiprināt principu, saskaņā ar kuru, ja valsts kreditors valsts atbalsta jomā piešķir maksājuma atvieglojumus, tā rīcība ir jāsalīdzina ar privāta kreditora rīcību, kurš vēlas atgūt summas no debitora, kurš atrodas finansiālās grūtībās. Šīs lietas pamatā bija aizdevuma līgumi, kas noslēgti starp prasītāju un Bulgārijas valsts fondiem, kuru prasījumus vēlāk pārņēma Bulgārijas valsts, kas veica prasītājas parāda atmaksas termiņa pārskatīšanu. Tā kā paredzētā termiņa beigās prasītāja nebija spējīga samaksāt visus maksājumus saskaņā ar šo parāda atmaksas termiņa pārskatīšanu, tā lūdza Bulgārijas iestādēm jaunu pārskatīšanas plānu, ko Bulgārijas iestādes paziņoja Komisijai kā restrukturizācijas atbalstu. Šī paziņošana lika Komisijai nolemt, ka tas, ka Bulgārijas valsts vairākus gadus nav efektīvi pieprasījusi tai pienākošos summu samaksu, ir nelikumīgs valsts atbalsts un tas nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Prasītāja šo lēmumu apstrīdēja, norādot, ka Bulgārijas iestādes esot rīkojušās tā, kā to būtu darījis privāts kreditors, tādējādi to rīcību nevarēja atzīt par valsts atbalstu.

Izskatot šo prasību, Vispārējā tiesa konstatēja, ka prasītāja visā attiecīgajā laikposmā sistemātiski bija kavējusi būtisku summu samaksu, ka tās apgrozījums pastāvīgi samazinājās un zaudējumi pieauga, ka tās dzīvotspējas atjaunošanās nebija paredzama, pirms tā secināja, ka Komisija bija pamatoti atzinusi, ka privāts kreditors pret prasītāju būtu veicis piespiedu piedziņas pasākumus, lai atgūtu vismaz daļu no tā parāda. Vienkāršus maksājuma atgādinājumus, kuriem, neraugoties uz to, ka samaksa ilgstoši netika veikta, nesekoja stingrāki pasākumi, nevar atzīt par efektīviem parāda piedziņas pasākumiem. Ciktāl prasītāja apgalvoja, ka šādi pasākumi katrā ziņā būtu galīgi apdraudējuši jebkādu parāda atgūšanu, Vispārējā tiesa atzina, ka prasītāja tai nav iesniegusi nevienu elementu, ar ko varētu pierādīt, ka attiecīgajā laikposmā pastāvēja konkrētas un ticamas norādes, ka tās rentabilitāte varētu drīzumā atgriezties, un kas privātu kreditoru varētu pārliecināt atturēties no piespiedu piedziņas pasākumu veikšanas.

e) Ar iekšējo tirgu saderīgs valsts atbalsts

Lietā T-92/11 *Andersen/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 20. martā (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), runa bija par Komisijas lēmumu, ar kuru par saderīgiem ar iekšējo tirgu tika atzīti starp Dānijas Satiksmes ministriju un kādu valsts uzņēmumu noslēgtie sabiedrisko pakalpojumu līgumi dzelzceļa pārvadājumu nozarē. Vispārējā tiesā prasību atcelt šo lēmumu cēla minētā uzņēmuma konkurents, kurš pārmeta Komisijai, ka tā attiecīgos līgumus bija izvērtējusi, ņemot vērā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī spēkā esošo Regulu (EK) Nr. 1370/2007¹⁵. Tā kā šis lēmums attiecās uz nepaziņotiem atbalstiem, prasītājs apgalvoja, ka Komisijai bija jāpiemēro materiālo tiesību normas, kas bija spēkā minētā atbalsta izmaksāšanas brīdī, proti, Regula (EEK) Nr. 1191/69¹⁶.

Vispārējā tiesa atzina, ka, nosakot atbalsta saderības ar iekšējo tirgu izvērtēšanai piemērojamās materiālo tiesību normas, ir būtiski nodalīt paziņotu un neizmaksātu atbalstu, no vienas puses, no bez paziņošanas izmaksāta atbalsta, no otras puses. Runājot par pirmo atbalsta veidu, datums, kurā var uzskatīt, ka paredzētā atbalsta sekas ir iestājušās, sakrīt ar brīdi, kurā Komisija pieņem lēmumu par šī atbalsta saderību ar kopējo tirgu. Faktiski attiecīgais atbalsts reālas priekšrocības vai neizdevīgāku situāciju iekšējā tirgū varētu radīt ne ātrāk kā dienā, kurā Komisija nolemj apstiprināt vai neapstiprināt minēto atbalstu. Runājot par otro atbalsta veidu, ir piemērojamas tās materiālo tiesību normas, kas bija spēkā brīdī, kad atbalsts tika izmaksāts, jo šāda atbalsta radītās priekšrocības un neizdevīgākā situācija faktiski iestājās brīdī, kad attiecīgais atbalsts tika izmaksāts. Tā kā attiecīgie pasākumi pirms to veikšanas netika paziņoti Komisijai, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šo pasākumu saderība ar iekšējo tirgu bija jāizvērtē, pamatojoties uz atbalsta izmaksāšanas brīdī spēkā esošajām materiālo tiesību normām, ja vien nav izpildīti uzņēmuma nosacījumi par piemērošanu ar atpakaļejošu spēku. Vispārējā tiesa konstatēja, ka šajā lietā ar Regulu Nr. 1370/2007 ieviestās jaunās normas nevarēja piemērot ar atpakaļejošu spēku, jo no to formulējuma, mērķiem vai sistēmas skaidri neizriet, ka tām būtu šādas sekas. Līdz ar to Vispārējā tiesa Komisijas lēmumu atcēla.

Lietā T-275/11 *TF1/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 16. oktobrī (Krājumā nav publicēts), Vispārējā tiesa tika aicināta izvērtēt jautājumu par sešu *France Télévisions*, kas ir pakļauta Francijas valsts ekonomiskajai un finanšu kontrolei, piederošu sabiedriskās televīzijas kanālu ilgtermiņa finansējuma instrumenta saderību ar iekšējo tirgu. Šo finansējumu, kura saņēmēja bija *France Télévisions* un kas izpaudās ikgadējās budžeta subsīdijas veidā, bija apstiprinājusi Komisija, kura šajā kontekstā arī izvērtēja, kādas sekas attiecībā uz šo subsīdiju varētu izrietēt no valsts tiesiskajā regulējumā ieviestajiem jaunajiem nodokļiem, kas attiecās uz reklāmām un elektroniskajām komunikācijām.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa atgādināja, ka, lai nodoklis varētu tikt uzskatīts par atbalsta pasākuma neatņemamu sastāvdaļu, jāpastāv ciešai saiknei starp nodokli un atbalstu tādā ziņā, ka nodokļa ieņēmumiem noteikti jātiek izmantoti atbalsta finansēšanai un tiem tieši jāietekmē atbalsta lielums. No tā izriet, ka ir jābūt saistošam valsts tiesību noteikumam, kurā starp nodokli un atbalsta finansēšanu ir paredzēta saikne. Ja tas tā ir, apstāklis vien, ka šāds noteikums pastāv, pats par sevi nevar būt pietiekams, lai konstatētu, ka nodoklis ir valsts atbalsta pasākuma neatņemama sastāvdaļa. Vēl ir

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Regula (EK) Nr. 1370/2007 par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 1191/69 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 1107/70 (OV L 315, 1. lpp.).

¹⁶ Padomes 1969. gada 26. jūnija Regula (EEK) Nr. 1191/69 par dalībvalstu darbību sakarā ar saistībām, kuras parasti uzskata par sabiedriskajiem pakalpojumiem, dzelzceļa pārvadājumu, autopārvadājumu un iekšējo ūdensceļu pārvadājumu nozarē (OV L 156, 1. lpp.).

jāizvērtē, vai ieņēmumi no nodokļa tieši ietekmē atbalsta lielumu. Ņemot vērā šos principus, Vispārējā tiesa atzina, ka Komisija bija pamatoti uzskatījusi, ka saskaņā ar Francijas tiesisko regulējumu jaunie nodokļi, ņemot vērā, ka nepastāvēja noteikums, kas to paredzētu, obligāti nebija saistīti ar strīdīgās subsīdijas finansēšanu. Šo secinājumu neatspēkoja tas, ka starp jaunajiem nodokļiem un attiecīgā atbalsta pasākuma finansēšanu pastāvēja zināma saikne. Tas, ka nodokļi, kas ieviesti, lai varētu vispārīgi nodrošināt audiovizuālo pakalpojumu finansēšanu, it īpaši kalpoja, lai finansētu atbalstu, nenozīmē, ka ieņēmumi no nodokļiem bija tieši saistīti ar atbalstu, jo šo finansējumu varēja sadalīt starp dažādiem mērķiem atbilstoši kompetento iestāžu diskrecionārajam novērtējumam un izmantot, lai finansētu dažādus izdevumus, kas nav attiecīgais atbalsta pasākums.

Iepriekš minētajā lietā *TF1/Komisija* Vispārējai tiesai bija iespēja arī precizēt, ka uz uzņēmuma ekonomisko efektivitāti, veicot tā sabiedriskā pakalpojuma uzdevumu, nevar pamatoti atsaukties, lai apstrīdētu Komisijas vērtējumu par minētajam uzņēmumam paredzētā valsts atbalsta saderību ar iekšējo tirgu. Pamatojoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg* veikto pārbaudi, lai noteiktu, vai kompensāciju par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu var atzīt par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, nedrīkst jaukt ar pārbaudi, ko veic, pamatojoties uz LESD 106. panta 2. punktu, kas ļauj noteikt, vai VTNP kompensācijas pasākumu, kas ir valsts atbalsts, var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Šajā ziņā uzņēmuma, kam uzticēts sniegt sabiedrisko pakalpojumu, ekonomiskajai efektivitātei, sniedzot šo pakalpojumu, nav nozīmes, lai novērtētu šādas kompensācijas saderību ar iekšējo tirgu, ņemot vērā LESD 106. panta 2. punktu. Pieļaujot atkāpes no Līguma vispārīgajiem noteikumiem, šīs tiesību normas mērķis ir saskaņot dalībvalstu intereses izmantot noteiktus uzņēmumus, it īpaši valsts sektorā, kā ekonomiskās vai sociālās politikas instrumentu, Savienības interesēs nodrošinot konkurences noteikumu ievērošanu un saglabājot iekšējā tirgus vienotību. Lai būtu izpildīti LESD 106. panta 2. punkta piemērošanas nosacījumi, nav nepieciešams, lai būtu apdraudēts uzņēmuma, kam uzticēts pārvaldīt sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu, finansiālais līdzsvars. Pietiek ar to, ka, ja strīdīgās tiesības nebūtu spēkā, uzņēmums nevarētu veikt savus sabiedriskā pakalpojuma uzdevumus, vai ka šīs tiesības ir jāatstāj spēkā, lai tas varētu veikt šos uzdevumus ar ekonomiski pieņemamiem nosacījumiem. Turklāt, nepastāvot saskaņotam tiesiskajam regulējumam attiecīgajā jautājumā, – kā tas ir šajā lietā – Komisija nav pilnvarota vērtēt nedz publiskā pārvaldnieka ziņā esoša sabiedriskā pakalpojuma veikšanas apjomu, proti, ar pakalpojumu saistītās izmaksas, nedz to, vai dalībvalsts iestādes ir izdarījušas piemērotu politisku izvēli, nedz arī publiskā pārvaldnieka ekonomisko efektivitāti. No tā izriet, ka jautājumam par to, vai uzņēmums, kam ir uzticēts sniegt apraides sabiedrisko pakalpojumu, savas sabiedriskā pakalpojuma saistības varētu pildīt ar mazākām izmaksām, nav nozīmes, lai izvērtētu šī pakalpojuma valsts finansējuma saderību ar Līguma noteikumiem valsts atbalsta jomā.

Intelektuālais īpašums

1. Kopienas preču zīme

a) Absolūti atteikuma pamati

2013. gadā Vispārējai tiesai bija iespēja lemt par vairākiem Regulas (EK) Nr. 207/2009¹⁷ 7. panta 1. punktā paredzētajiem absolūtiem atteikuma pamatiem.

2013. gada 15. janvāra spriedumā lietā T-625/11 *BSH/ITSB* ("ecoDoor") (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa norādīja, ka, tā kā, pirmkārt, elements "eco" tiks uzverts kā tāds, kas nozīmē "ekoloģisks", un, otrkārt, elements "door" tiks interpretēts kā tāds, kas

¹⁷ Padomes 2009. gada 26. februāra Regula (EK) Nr. 207/2009 par Kopienas preču zīmi (OV L 78, 1. lpp.).

attiecas uz "durvīm", Apelāciju padome pamatoti ir uzskatījusi, ka konkrētā sabiedrības daļa jēdzienā "ecodoor" nekavējoties sapratis kā tādu, kas apzīmē "eko durvis" jeb "durvis, kuru uzbūve un darbības veids ir ekoloģiski". Tā arī precizēja, ka apzīmējums, kas apraksta preces sastāvdaļas īpašību, var aprakstīt arī pašu šo preci. Tas tā ir, ja konkrētās sabiedrības daļas uztverē apzīmējumā aprakstītā minētās daļas īpašība var ievērojami ietekmēt pašas preces būtiskās īpašības.

Lietā T-396/11 *ultra air/ITSB – Donaldson Filtration Deutschland* ("ultrafilter international"), kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 30. maijā (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējā tiesa tika aicināta izvērtēt tāda ITSB Apelāciju ceturtās padomes lēmuma likumību, ar kuru tā, pēc tam, kad tā bija atcēlusi ITSB Anulēšanas nodaļas lēmumu apmierināt pieteikumu par strīdīgās preču zīmes spēkā neesamības atzīšanu, šo pieteikumu bija noraidījusi kā nepieņemamu, pamatojoties uz to, ka tas bija saistīts ar ļaunprātīgu tiesību izmantošanu.

Vispārējā tiesa atgādināja, ka Regulas Nr. 207/2009 56. panta 1. punkta a) apakšpunktā, skatot to kopsakarā ar šīs pašas regulas 52. panta 1. punkta a) apakšpunktu, paredzētā administratīvā procesa mērķis it īpaši ir ļaut ITSB pārskatīt preču zīmes reģistrācijas spēkā esamību un pieņemt nostāju, ko tam attiecīgā gadījumā būtu bijis jāpieņem pēc savas iniciatīvas saskaņā ar šīs regulas 37. panta 1. punktu. Šajā kontekstā ITSB ir pienākums vērtēt, vai pārbaudei pakļautā preču zīme ir aprakstoša vai tāda, kam nav atšķirtspējas, un pieteikuma par spēkā neesamības atzīšanu iesniedzēja argumenti vai agrākā rīcība nevar ietekmēt ITSB uzticētā pienākuma apjomu attiecībā uz šīs pašas regulas 7. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta un 56. panta 1. punkta a) apakšpunkta pamatā esošajām vispārējām interesēm. Tādēļ, ka, piemērojot spēkā neesamības atzīšanas procesā attiecīgās normas, ITSB nelemj par to, vai preču zīmes īpašnieka tiesības ir prioritāras salīdzinājumā ar kāda pieteikuma par spēkā neesamības atzīšanu iesniedzēja tiesībām, bet pārbauda, vai preču zīmes īpašnieka tiesības ir tikušas tiesiski nodibinātas, ņemot vērā normas, kas regulē preču zīmes reģistrējamību, nevar būt jautājuma par pieteikuma par spēkā neesamības atzīšanu iesniedzēja "tiesību ļaunprātīgu izmantošanu". Tādējādi fakts, ka pieteikuma par spēkā neesamības atzīšanu iesniedzējs var iesniegt savu pieteikumu ar mērķi vēlāk izvietot attiecīgo preču zīmi uz savām precēm, precīzi atbilst vispārējām pieejamības un brīvas izmantošanas interesēm, kuras aizsargā Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta c) apakšpunkts. Attiecīgi, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šāds apstāklis nekādā ziņā nevar veidot tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, tā kā šāds vērtējums ir apstiprināts Regulas Nr. 207/2009 52. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru Kopienas preču zīmi var pasludināt par spēkā neesošu arī, pamatojoties uz pretpasību lietas izskatīšanas procesā par preču zīmes pārkāpumu, kas nozīmē iepriekšēju pieņemumu, ka atbildētājs šajā procesā var panākt spēkā neesamības atzīšanu, pat ja tas ir izmantojis attiecīgo preču zīmi un tam ir nodoms turpināt to darīt.

Lietā T-3/12 *Kreyenberg/ITSB – Komisija* ("MEMBER OF € euro experts"), kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 10. jūlijā (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējai tiesai bija jālemj par to, vai ir pamatota prasība atcelt Apelāciju otrās padomes lēmumu par grafiskās preču zīmes "MEMBER OF € euro experts" spēkā neesamības atzīšanas procesu, kura beigās minētā Apelāciju padome lēma par saikni starp Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta i) apakšpunktu un 7. panta 1. punkta h) apakšpunktu. Vispārējā tiesa nosprieda, ka minētās regulas 7. panta 1. punkta i) apakšpunkts ir jāuztver tādējādi, ka tajā, ievērojot zināmus nosacījumus, ir aizliegts reģistrēt kā preču zīmes vai preču zīmju elementus emblēmas, kas nav tās, kuras paredzētas šīs pašas regulas 7. panta 1. punkta h) apakšpunktā, neraugoties uz to, vai šīs emblēmas ir atveidotas identiski vai arī tās ir vienīgi imitētas. Vispārējā tiesa šādu secinājumu izdarīja, pamatojoties uz Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta i) apakšpunkta formulējumu un diviem papildus apsvērumiem. Pirmkārt, tā konstatēja, ka minētajā tiesību normā nav tieši ierobežots aizlieguma, kas tajā noteikts saistībā ar preču zīmēm, kurās ir identiski atveidota emblēma, apjoms. Šīs tiesību normas formulējums ļauj interpretēt to tādā ziņā, ka tajā ir noteikts aizliegums ne tikai identiskai atveidošanai, bet arī emblēmas imitācijai preču zīmē. Vispārējā tiesa piebilda, ka, ja šāda interpretācija netiktu pieņemta, tad šīs pašas tiesību

normas lietderīgā iedarbība būtu ievērojami samazināta, jo pietiktu, lai emblēma būtu nedaudz izmainīta, pat tādā veidā, ko persona, kas nav heraldikas eksperte, nevarētu ievērot, lai šī emblēma varētu tikt reģistrēta kā preču zīme vai kā preču zīmes sastāvdaļa. Otrkārt, Vispārējā tiesa uzsvēra, ka Savienības likumdevējs nekādā veidā nav precizējis, ka saskaņā ar Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta i) apakšpunktu var vienīgi aizliegt reģistrēt preču zīmi, kas ietver tikai emblēmu. Attiecīgajā tiesību normā izmantojot darbības vārdu "ietver", likumdevējs ir norādījis, ka šajā tiesību normā paredzētajos apstākļos emblēmas, kas nav tās, kuras paredzētas Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta h) apakšpunktā, ir aizliegts izmantot ne tikai kā preču zīmi, bet arī kā preču zīmes elementu. Tas turklāt ir saderīgi ar Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta i) apakšpunktā minētās tiesību normas lietderīgo iedarbību, kura ir vērsta uz to, lai nodrošinātu šajā tiesību normā norādīto emblēmu visplašāko aizsardzību. Pēc analogijas ar judikatūru saistībā ar Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta h) apakšpunktu, kas attiecas uz starptautisko starpvaldību organizāciju emblēmām, kas tiek atbilstīgi paziņotas Parīzes konvencijas dalībvalstīm¹⁸, Vispārējā tiesa secināja, ka aizsardzība emblēmām, kas paredzētas minētās regulas 7. panta 1. punkta i) apakšpunktā, ir piemērojama vienīgi, ja kopumā ņemot, attiecīgā preču zīme, kas ietver šādu emblēmu, var maldināt sabiedrību par saikni starp tās īpašnieku vai izmantotāju, no vienas puses, un iestādi, uz kuru norāda emblēma, no otras puses.

b) Relatīvi atteikuma pamati

Lietā T-249/11 *Sanco/ITSB – Marsalman* ("Représentation d'un poulet"), kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 14. maijā (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējā tiesa aplūkoja jautājumu par reģistrācijas pieteikumā minēto preču un pakalpojumu papildinošā rakstura novērtējumu.

Pirmkārt, Vispārējā tiesa atgādināja, ka vienīgi tiktāl, ciktāl ir konstatēts, ka nepastāv nekāda līdzība starp precēm un pakalpojumiem, kurus aptver divas preču zīmes, var tikt secināts, ka starp minētajām preču zīmēm nepastāv sajaukšanas iespēja un nav jāveic visaptverošs salīdzinājums, ņemot vērā visus atbilstošos faktorus un to, kā konkrētā sabiedrības daļa uztver attiecīgos apzīmējumus un preces vai pakalpojumus. Vērtējot līdzību starp precēm un pakalpojumiem, principā ir jāņem vērā visi attiecīgie faktori, kuri raksturo saikni starp attiecīgajām precēm un pakalpojumiem. Tāpat, lai vērtētu preču un pakalpojumu papildinošo raksturu, ir jāņem vērā tas, cik nozīmīga minētās sabiedrības uztverē kādas preces vai pakalpojuma izmantošanai ir cita prece vai pakalpojums.

Līdz ar to sajaukšanas iespējas kontekstā papildinošais raksturs starp precēm un pakalpojumiem netiek vērtēts, pamatojoties uz to, vai konkrētās sabiedrības daļas ieskatā starp attiecīgajām precēm un pakalpojumiem pastāv saikne no to rakstura, izmantošanas un izplatīšanas kanālu viedokļa, bet, pamatojoties uz ciešas saiknes esamību starp minētajām precēm un pakalpojumiem, proti, pamatojoties uz to, ka viens ir nepieciešams vai nozīmīgs otra izmantošanai tādējādi, ka minētā sabiedrības daļa var domāt, ka atbildība par šo preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu gulstas uz vienu un to pašu uzņēmumu. Tas, ka kādas preces vai pakalpojuma izmantošanai nav saiknes ar citas preces vai pakalpojuma izmantošanu, visos gadījumos nenozīmē, ka viena izmantošana nav nozīmīga vai nepieciešama otra izmantošanai. Ņemot vērā šos apsvērumus, Vispārējā tiesa nosprieda, ka šajā lietā Apelāciju padome ir pieļāvusi kļūdu, vērtējot papildinošo raksturu starp precēm, kas aptvertas ar agrāko preču zīmi, un reklāmas, komercpārstāvības, franšīzes, kā arī eksporta un importa pakalpojumiem, kas aptverti ar reģistrācijai pieteikto preču zīmi, un ka šīs kļūdas sekas ir tādas, ka Apelāciju padome nav ņēmusi vērā visus faktorus, kam ir nozīme, lai vērtētu attiecīgo preču un pakalpojumu līdzību.

¹⁸ Pārskatītā un grozītā 1883. gada 20. marta Parīzes konvencija par rūpniecisko īpašumu.

2013. gada 11. jūlija spriedumā lietā T-321/10 *SA.PAR./ITSB – Salini Costruttori (“GRUPPO SALINI”)* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja Regulas Nr. 207/2009 52. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto ļaunticības jēdzienu. Tā norādīja, ka saskaņā ar šo tiesību normu Kopienas preču zīmi atzīst par spēkā neesošu, ja ITSB tiek iesniegts attiecīgs pieteikums vai, pamatojoties uz pretpasību lietas izskatīšanas procesā par pārkāpumu, ja preču zīmes pieteikuma iesniedzējs ir rīkojies ļaunticīgi, kas ir jāpierāda pieteikuma par spēkā neesamības atzīšanu iesniedzējam. Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzsvēra, ka minētajā pantā paredzētais ļaunticības jēdziens Savienības tiesību aktos nav nekādā veidā definēts, ne ierobežots un pat ne aprakstīts. Līdz ar to ir jāuzskata, ka visaptverošā vērtējumā, kas veikts saskaņā ar šo tiesību normu, tāpat var ņemt vērā uzņēmējdarbības loģiku, ar kādu iesniegts pieteikums reģistrēt apzīmējumu par Kopienas preču zīmi, kā arī notikumu hronoloģiju, kas raksturīga minētajam pieteikumam. Tādējādi ilustratīvā ziņā ir jāņem vērā, pirmkārt, apstākļi, ka pieteikuma iesniedzējs zināja vai tam bija jāzina, ka trešā persona vismaz vienā dalībvalstī izmanto identisku vai līdzīgu apzīmējumu attiecībā uz identisku vai līdzīgu preci vai pakalpojumu, kas var izraisīt sajaukšanas iespēju ar apzīmējumu, kura reģistrācija tiek lūgta, otrkārt, pieteikuma iesniedzēja nodoms liegt šai trešajai personai turpināt izmantot šādu apzīmējumu, kā arī, treškārt, juridiskās aizsardzības apmērs, kāds ir trešās personas apzīmējumam un apzīmējumam, kura reģistrācija tiek lūgta. Līdz ar to ar preču zīmes pieteikuma iesniedzēja zināšanām par agrākas preču zīmes īpašnieka komerciālo un sabiedrības situāciju, tostarp minētā īpašnieka sabiedrības paplašināšanās fāzi, vien nepietiek, lai pierādītu preču zīmes pieteikuma iesniedzēja ļaunticību. Tāpat ir jāņem vērā tā nodoms reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas brīdī. Šis nodoms kā subjektīvs elements ir jānosaka, atsaucoties uz katras lietas objektīvajiem apstākļiem. Tādējādi, lai izvērtētu preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniedzēja iespējamo ļaunticību, ir jāpārbauda tā nodomi, kā tos var izsecināt no objektīviem apstākļiem un tā konkrētām darbībām, tā lomas vai pozīcijas, zināšanām, kādas tam bija par agrākā apzīmējuma izmantošanu, līgumsaistībām, saistībām pirms līguma noslēgšanas un pēc līguma beigām, kuras tam bija ar pieteikuma par spēkā neesamības atzīšanu iesniedzēju, savstarpēju uzdevumu vai pienākumu esamības, un, vispārīgāk, no visām interešu konflikta objektīvām situācijām, kurās ir darbojies preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniedzējs. Līdz ar to starp objektīviem apstākļiem, kas var parādīt preču zīmes pieteikuma iesniedzēja nodomus it īpaši jāmin notikumu hronoloģija, kas bija raksturīga apstrīdētās preču zīmes reģistrācijai, interešu konflikts, kas pastāvēja starp preču zīmes pieteikuma iesniedzēju un agrākas preču zīmes īpašnieku, preču zīmes, kuras reģistrācija tiek lūgta, raksturs vai cik plaša atpazīstamība ir apzīmējumam brīdī, kad tiek iesniegts tā reģistrācijas pieteikums. Ņemot vērā šos apsvērumus, Vispārējā tiesa atzina, ka Apelāciju padome pamatoti ir konstatējusi apstrīdētās preču zīmes spēkā neesamību, pamatojoties uz Regulas Nr. 207/2009 52. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

c) Pierādīšanas pienākums – pārbaude pēc ITSB iniciatīvas

2013. gada 20. marta spriedumā lietā T-571/11 *El Corte Inglés/ITSB – Chez Gerard (“CLUB GOURMET”)* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa saistībā ar Regulas Nr. 207/2009 piemērošanu precizēja, ka valsts tiesību normu, ciktāl tās ir nepieciešamas Savienības iestāžu darbībā, noteikšana un interpretēšana attiecas uz faktu konstatēšanu, nevis tiesību piemērošanu.

Vispārējā tiesa nosprieda, ka, lai gan ir taisnība, ka Regulas Nr. 207/2009 65. panta 2. punkts ir jāsaprot tā, ka tiesību normas, kuru pārkāpums var būt pamats prasības celšanai Vispārējā tiesā, var būt gan valsts, gan Kopienas tiesību normas, tomēr vienīgi Kopienas tiesību normas ietilpst tiesisko apstākļu jomā, kurā ir piemērojams princips *iura novit curia*, turpretim valsts tiesību normas ir faktiskie apstākļu jautājumi, kas ietver prasību par pierādīšanas pienākumu un faktu pierādīšanu, un valsts tiesību saturs attiecīgā gadījumā ir jāpierāda ar atbilstošiem pierādījumiem. No tā izriet, ka principā procesā Savienības iestādēs lietas dalībniekam, kurš atsaucas uz valsts tiesībām, ir jāpierāda, ka tās pamato viņa prasījumus. Lai arī ir tiesa, ka ITSB pēc savas iniciatīvas, izmantojot līdzekļus,

kas šim nolūkam tam šķiet piemēroti, ir jāiegūst informācija par attiecīgās dalībvalsts valsts tiesībām, ja šāda informācija ir nepieciešama, vērtējot konkrētā reģistrācijas atteikuma pamatojuma piemērošanas nosacījumus un tostarp norādīto faktu īstumu vai iesniegto dokumentu pierādījumu spēku, tas tā ir tikai gadījumā, kad ITSB rīcībā jau ir norādes attiecībā uz valsts tiesībām – vai nu kā apgalvojumi attiecībā uz to saturu vai kā procesā iesniegtie pierādījumi, par kuriem tiek apgalvots, ka tiem ir pierādījumu spēks.

2013. gada 7. maija spriedumā lietā T-579/10 *macros consult/ITSB – MIP Metro* ("makro") (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa uzsvēra, ka, ja pieteikums tiek iesniegts saskaņā ar Regulas Nr. 207/2009 53. panta 2. punktu, pamatojoties uz valsts tiesībās aizsargātām agrākām tiesībām, no Regulas (EK) Nr. 2868/95¹⁹ 37. noteikuma izriet, ka pieteikuma iesniedzējam ir jāsniedz atbilstoši pierādījumi, kas apliecina, ka tas saskaņā ar piemērojamām valsts tiesību normām var pamatoties uz šīm tiesībām.

Šis noteikums pieteikuma iesniedzējam, lai tas, pamatojoties uz agrākām tiesībām, varētu aizliegt Kopienas preču zīmes izmantošanu, uzliek pienākumu iesniegt ITSB ne vien pierādījumus, kas apliecina, ka tas atbilst izvirzītajiem nosacījumiem atbilstoši valsts tiesību aktiem, kurus tas lūdz piemērot, bet arī pierādījumus, kas pierāda šo tiesību aktu saturu. Turklāt, tā kā Regulas Nr. 207/2009 53. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir iekļauta tieša atsauce uz šīs pašas regulas 8. panta 4. punktu un šī pēdējā minētā tiesību norma attiecas uz agrākām tiesībām, kuras ir aizsargātas ar Savienības tiesību aktiem vai tās dalībvalsts tiesību aktiem, kuri attiecas uz attiecīgo apzīmējumu, šie principi ir piemērojami arī tad, ja atbilstoši Regulas Nr. 207/2009 53. panta 1. punkta c) apakšpunktam ir izvirzītas valsts tiesības. Regulas Nr. 2868/95 37. noteikuma b) punkta ii) apakšpunktā ir paredzētas analogiskas tiesību normas agrāku tiesību pierādīšanas jomā, ja ir iesniegts pieteikums atbilstoši Regulas Nr. 207/2009 53. panta 1. punktam. Tādējādi jautājums par valsts tiesību esamību ir fakta jautājums un lietas dalībniekam, kas apgalvo, ka pastāv tiesības, kuras atbilst Regulas Nr. 207/2009 8. panta 4. punktā paredzētajiem nosacījumiem, ITSB ir jāpierāda ne vien tas, ka šīs tiesības izriet no valsts tiesību aktiem, bet arī pašu šo tiesību aktu piemērošanas joma.

Visbeidzot, lietā T-320/10 *Fürstlich Castell'sches Domänenamt/ITSB – Castel Frères* ("CASTEL"), kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 13. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), Vispārējā tiesa lēma par jautājumu, vai Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētais absolūtais atteikuma pamats Apelāciju padomei ir jāizvērtē pēc savas iniciatīvas, pat ja prasītāja to nebija izvirzījusi tajā notiekošā procesa ietvaros.

Vispirms Vispārējā tiesa atgādināja, ka saskaņā ar Regulas Nr. 207/2009 76. panta 1. punktu, lai noteiktu, vai uz reģistrācijai pieteikto preču zīmi attiecas vai neattiecas viens no šīs pašas regulas 7. pantā paredzētajiem reģistrācijas atteikuma pamatiem, absolūtu atteikumu pamatu vērtēšanas laikā ITSB pārbaudītājiem – un apelācijas gadījumā – Apelāciju padomēm ir jāpārbauda fakti pēc savas iniciatīvas. No minētā izriet, ka kompetentajām ITSB struktūrām var būt pamats savus lēmumus pamatot ar tādiem faktiem, ko reģistrācijas pieteikuma iesniedzējs nav norādījis. Tomēr Vispārējā tiesa precizēja, ka saistībā ar spēkā neesamības atzīšanas procesu ITSB nevar tikt uzlikts pienākums atkārtoti pēc savas iniciatīvas veikt pārbaudītāja īstenoto atbilstošo faktu pārbaudi, kas tam var ļaut piemērot absolūtus atteikuma pamatus. No Regulas Nr. 207/2009 52. un 55. panta izriet, ka Kopienas preču zīmi uzskata par spēkā esošu, līdz spēkā neesamības atzīšanas procesa rezultātā ITSB to ir atzinis par spēkā neesošu. Tātad uz to attiecas spēkā esamības prezumpcija, kas ir ITSB saistībā ar preču zīmes reģistrācijas pieteikumu izskatīšanu veiktās pārbaudes loģiskas sekas.

¹⁹ Komisijas 1995. gada 13. decembra Regula (EK) Nr. 2868/95, ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV L 303, 1. lpp.).

Vispārējā tiesa nosprieda, ka šī spēkā esamības prezumpcija ierobežo ITSB Regulas Nr. 207/2009 76. panta 1. punktā noteikto pienākumu pēc savas iniciatīvas izskatīt atbilstošos faktus, kuru dēļ tam būtu jāpiemēro absolūti atteikuma pamati, attiecinot to uz ITSB pārbaudītāju un Apelāciju padomju veikto Kopienas preču zīmes reģistrācijas pieteikuma izskatīšanu minētās preču zīmes reģistrācijas procedūras laikā. Proti, saistībā ar spēkā neesamības atzīšanas procesu, tā kā reģistrēta Kopienas preču zīme tiek prezumēta par spēkā esošu, pieteikuma par spēkā neesamības atzīšanu iesniedzējam ITSB ir jāiesniedz konkrēti pierādījumi, kas ļautu apšaubīt tās spēkā esamību. Tādējādi spēkā neesamības atzīšanas procesa ietvaros ITSB Apelāciju padomei nav pēc savas iniciatīvas jāizskata atbilstošie fakti, kas būtu varējuši likt piemērot no Regulas Nr. 207/2009 7. panta 1. punkta d) apakšpunkta izrietošo absolūto atteikuma pamatu.

d) Grozīšanas pilnvaras

2013. gada 4. jūnija spriedumā lietā T-514/11 *i-content/ITSB – Decathlon* (“BETWIN”) (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa izvērtēja Vispārējās tiesas grozīšanas pilnvaru, kas tai piešķirtas Regulas Nr. 207/2009 65. panta 3. punktā, īstenošanas nosacījumus.

Vispārējā tiesa uzsvēra, ka Regulas Nr. 207/2009 65. panta 3. punktā Vispārējai tiesai paredzētās iespējas mērķis nav tai piešķirt pilnvaras veikt vērtējumu, attiecībā uz kuru ITSB Apelāciju padome vēl nav paudusi viedokli. Līdz ar to lēmumu grozīšanas tiesību īstenošana principā ir veicama vienīgi situācijās, kurās Vispārējā tiesa pēc Apelāciju padomes veiktā vērtējuma pārbaudes var, pamatojoties uz konstatētajiem faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, noteikt, kāds lēmums Apelāciju padomei bija jāpieņem. Šajā lietā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka šo pilnvaru īstenošanas nosacījumi bija izpildīti. Saskaņā ar tās viedokli Apelāciju padomei bija jākonstatē, ka – pretēji lebildumu nodaļas secinājumiem – nepastāvēja sajaukšanas iespēja attiecībā uz reģistrācijas pieteikumā minētajām precēm. Līdz ar to Vispārējā tiesa grozīja apstrīdēto lēmumu.

2013. gada 3. jūlija spriedumā lietā T-236/12 *Airbus/ITSB* (“NEO”) (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa lēma par pārbaudes, kas jāveic Apelāciju padomei, apjomu.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka atbilstoši Regulas Nr. 207/2009 64. panta 1. punktam pēc apelācijas sūdzības pieņemamības izvērtēšanas Apelāciju padomei ir jālemj par apelācijas sūdzību un, to darot, tā var izmantot jebkuras pilnvaras, kas ir tai struktūrvienībai, kura pieņēmusi apstrīdēto lēmumu. Šīs pilnvaras veikt jaunu reģistrācijas pieteikuma izvērtēšanu pēc būtības gan attiecībā uz tiesību jautājumiem, gan faktiem tomēr ir pakļautas apelācijas sūdzības pieņemamībai Apelāciju padomē. Ja, kā tas ir šajā lietā, pārbaudītājs ir noraidījis Kopienas preču zīmes reģistrācijas pieteikumu tikai attiecībā uz minētajā pieteikumā norādītajām precēm, piekrītot tās reģistrācijai attiecībā uz pieteikumā norādītajiem pakalpojumiem, preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniedzēja Apelāciju padomē iesniegta apelācijas sūdzība likumīgi var attiekties tikai uz pārbaudītāja atteikumu atļaut reģistrāciju attiecībā uz pieteikumā minētajām precēm. Turpretī pārbaudītāja piekrišanu šādam reģistrācijas pieteikumam attiecībā uz pakalpojumiem nevar pamatoti apstrīdēt minētā pieteikuma iesniedzēja apelācijas sūdzībā Apelāciju padomē. Līdz ar to Vispārējā tiesa precizēja, ka, lai gan šajā lietā ir taisnība, ka prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību Apelāciju padomē, lūdzot pilnībā atcelt pārbaudītāja lēmumu, tomēr saskaņā ar Regulas Nr. 207/2009 59. panta pirmo teikumu Apelāciju padomē apelācijas sūdzība likumīgi bija iesniegta tikai, ciktāl zemākā instance prasītājas pretenzijas bija noraidījusi. Tādējādi Vispārējā tiesa nosprieda, ka Apelāciju padome ir pārsniegusi savu kompetenci, jo tā no jauna pēc savas iniciatīvas ir izskatījusi Kopienas preču zīmes reģistrācijas pieteikumu attiecībā uz reģistrācijas pieteikumā norādītajiem pakalpojumiem, ievērojot absolūtos atteikuma pamatus, kas minēti Regulas Nr. 207/2009 7. pantā, un tā ir konstatējusi, ka reģistrācijai pieteiktajai preču zīmei nav nekādas atšķirtspējas, kas ļauj atšķirt šos pakalpojumus šīs pašas regulas 7. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta un 2. punkta izpratnē.

e) Pierādījums par preču zīmes faktisku izmantošanu

2013. gada 28. novembra spriedumā lietā T-34/12 *Herbacin cosmetic*/ITSB – *Laboratoire Garnier* ("HERBA SHINE") (Krājumā nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja Apelāciju padomes pienākuma norādīt pamatojumu saistībā ar Regulas Nr. 207/2009 15. panta 1. punkta otrās daļas b) apakšpunkta piemērošanu apjomu. Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka par izmantošanu Regulas Nr. 207/2009 15. panta 1. punkta pirmās daļas izpratnē tiek uzskatīta arī Kopienas preču zīmes piestiprināšana precēm vai to iepakojumam Kopienā tikai un vienīgi eksportam. Šajā lietā Vispārējā tiesa nosprieda, ka tā nevar veikt apstrīdētā lēmuma tiesiskuma pārbaudi, ciktāl iemesli, kādēļ Apelāciju padome noraidīja ārpus Savienības reģistrētajiem adresātiem nosūtītos rēķinus, pat netieši neizrietēja no apstrīdētā lēmuma. Turklāt tā konstatēja, ka, lai izvērtētu, vai prasītājas iesniegtie pierādījumi bija pietiekami, lai pierādītu, ka Regulas Nr. 207/2009 15. panta 1. punkta otrās daļas b) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir izpildīti, bija nepieciešams izanalizēt visus prasītājas iesniegtos pierādījumus, ko Apelāciju padome nebija veikusi un kas Vispārējai tiesai pirmajā reizē nebija jāveic. Līdz ar to Vispārējā tiesa atcēla apstrīdēto lēmumu pamatojuma trūkuma dēļ.

2. Dizainparaugi

Viens no spriedumiem, kas pasludināts Kopienas dizainparaugu jomā, ir pelnījis īpašu uzmanību, proti, 2013. gada 6. jūnija spriedums lietā T-68/11 *Kastenholz*/ITSB – *Qwatchme* ("Cadrans de montre") (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), kurš it īpaši attiecas uz novitātes un individuālā rakstura prasībām, no kā ir atkarīga Kopienas dizainparaugu aizsardzība. Vispārējā tiesa norādīja, ka no Regulas (EK) Nr. 6/2002²⁰ 5. panta 2. punkta izriet, ka divus dizainparaugus uzskata par identiskiem, ja to iezīmes atšķiras tikai nebūtiski, t.i., ja atšķiras tādas iezīmes, kuras nav nekavējoties uztveramas un kuras tādējādi neradītu pat nelielas atšķirības starp minētajiem dizainparaugiem. *A contrario*, lai novērtētu dizainparauga novitāti, ir jāpārbauda, vai starp konfliktējošajiem dizainparaugiem pastāv atšķirības, kuras, pat ja tās ir nelielas, nav nebūtiskas. Šajā ziņā Vispārējā tiesa nosprieda, ka Regulas Nr. 6/2002 6. panta formulējums ir plašāks par šīs regulas 5. panta formulējumu. Tātad atšķirības, kas starp konfliktējošajiem dizainparaugiem ir konstatētas 5. panta kontekstā, it īpaši tad, ja tās ir nelielas, var nebūt pietiekamas, lai informētam lietotājam radītu atšķirīgu kopējo iespaidu šīs pašas regulas 6. panta izpratnē. Šajā gadījumā apstrīdētais dizainparaugs varēs tikt uzskatīts par jaunu Regulas Nr. 6/2002 5. panta izpratnē, bet nevarēs tikt uzskatīts par tādu, kuram ir individuāls raksturs šīs pašas regulas 6. panta izpratnē. Savukārt, tā kā pēdējā minētajā pantā paredzētais nosacījums pārsniedz Regulas Nr. 6/2002 5. pantā paredzēto nosacījumu, informētam lietotājam radītais atšķirīgais kopējais iespaids šīs pašas regulas 6. panta izpratnē var tikt balstīts tikai uz starp konfliktējošajiem dizainparaugiem pastāvošām objektīvām atšķirībām. Tādējādi šīm atšķirībām ir jābūt pietiekamām, lai tiktu izpildīts Regulas Nr. 6/2002 5. pantā noteiktais novitātes kritērijs.

Kopējā ārpolitika un drošības politika – leroberžojoši pasākumi

2013. gadā Vispārējā tiesa ir izspriedusi 40 lietas saistībā ar līdzekļu iesaldēšanas pasākumiem, no kurām lielākā daļa attiecas uz pasākumiem, ko Padome noteikusi attiecībā uz personām un vienībām, kuras iesaistītas Irānas Islāma Republikas kodolieroču programmā. Īpaši vērts pieminēt spriedumus, kuri pasludināti pēc divu šo vienību celtajām prasībām Vispārējā tiesā.

Pirmkārt, 2013. gada 5. februāra spriedumā lietā T-494/10 *Bank Saderat Iran*/Padome (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa uzsvēra, ka juridiska persona, kas

²⁰ Padomes 2001. gada 12. decembra Regula (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem (OV 2002, L 3, 1. lpp.).

ir trešās valsts veidojums, var atsaukties uz garantijām saistībā ar pamattiesību aizsardzību. Šajā lietā tika apstrīdēts to ierobežojošo pasākumu tiesiskums, ko Padome bija noteikusi attiecībā uz kādu Irānas komercbanku, pamatojoties uz to, ka tā daļēji piederēja Irānas valdībai. Padome, kuru atbalstīja Komisija, apgalvoja, ka, būdama Irānas valsts veidojums, minētā komercbanka nevarēja atsaukties uz aizsardzību un garantijām, kas saistītas ar pamattiesībām.

Vispārējā tiesa šo argumentu noraidīja, norādot, ka ne Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, ne Līgumos nav paredzēti noteikumi, ar kuriem juridiskām personām, kuras ir valstu veidojumi, tiktu liegta pamattiesību aizsardzība. Tieši pretēji – Pamattiesību hartas noteikumi, it īpaši tās 17., 41. un 47. pants, nodrošina šādas tiesības “ikvienam”; tas ir formulējums, kurš ietver arī tādas juridiskās personas kā prasītāja. Šādu izslēgšanu no pamattiesību piemērošanas nevar pamatot arī ar Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 34. pantu – tiesību normu, saskaņā ar kuru par pieņemamiem nav atzīstami prasības pieteikumi, kurus Eiropas Cilvēktiesību tiesā iesniedz valdības organizācijas – kurš nav piemērojams tiesvedībā Savienības tiesā. Personas, kas ir valsts veidojumi, tādējādi var atsaukties uz pamattiesībām Savienības tiesā, ciktāl šīs tiesības ir saderīgas ar to juridiskās personas statusu.

Otrkārt, 2013. gada 6. septembra spriedumā lietā T-493/10 *Persia International Bank*/Padome (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja tiesību uz aizstāvību ievērošanas principa piemērojamību, nosakot ierobežojošus pasākumus. Prasītāja, divām Irānas bankām piederoša sabiedrība, tika iekļauta sarakstā, kurā paredzēta to personu un vienību līdzekļu iesaldēšana, kas tiek uzskatītas par iesaistītam Irānas kodolieroču izplatīšanas programmā, jo saskaņā ar Padomes viedokli prasītāja piederēja vai ietilpa vienā no iepriekš minētajām bankām, kas tiek saukta par *Bank Mellat*. Prasītāja atsaucās uz tās tiesību uz aizstāvību un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpumu, ciktāl tā nebija saņēmusi pietiekamu informāciju par *Bank Mellat* iespējamo saistību ar kodolieroču izplatīšanu.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka, ja Padome ir iecerējusi balstīties uz pierādījumiem, kurus ir sniegusi dalībvalsts, lai noteiktu ierobežojošus pasākumus pret kādu vienību, tai pirms šo pasākumu noteikšanas ir pienākums nodrošināt, ka attiecīgie pierādījumi attiecīgajai vienībai tiek paziņoti laikus, lai tā varētu lietderīgi paust savu nostāju, tomēr dokumenta, uz kuru ir pamatojusies Padome, lai noteiktu vai paturētu spēkā ierobežojošus pasākumus attiecībā uz kādu vienību, novēlota paziņošana automātiski nav tiesību uz aizstāvību pārkāpums, kas pamato iepriekš pieņemto aktu atcelšanu. Tā tas ir tikai tad, ja tiek pierādīts, ka attiecīgos ierobežojošos pasākumus nevarētu pamatot noteikt vai paturēt spēkā tādēļ, ka novēloti paziņotais dokuments nevarēja tikt ņemts vērā kā apsūdzošs pierādījums. Vispārējā tiesa atzina, ka tā tas nebija šajā lietā, jo Padomes novēloti paziņotajā informācijā nebija ietverti papildelementi salīdzinājumā ar agrākajiem pasākumiem, un ka līdz ar to šīs informācijas kā apsūdzošā pierādījuma noraidīšana nevarēja ietekmēt noteikto ierobežojošo pasākumu pieņemšanas un paturēšanas spēkā pamatotību. Attiecībā, konkrētāk, uz pierādījumu nepaziņošanu tā norādīja, ka saskaņā ar tiesību uz aizstāvību ievērošanas principu Padomei nebija pienākuma paziņot citus pierādījumus, kā vien tos, kuri ir tās lietas materiālos. Šajā lietā netika apstrīdēts, ka Padomes lietas materiālos nebija papildu pierādījumu par *Bank Mellat* vai pašas prasītājas piedalīšanos kodolieroču izplatīšanā, līdz ar to Padomei nevar pārnest, ka, nepaziņojot šādus pierādījumus, tā ir pārkāpusi prasītājas tiesības uz aizstāvību un tās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

Privilēģijas un imunitāte

Apvienotajās lietās T-346/11 un T-347/11 *Gollnisch*/Parlaments, kurās spriedums tika pasludināts 2013. gada 17. janvārī (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējā tiesa izskatīja prasību atcelt Eiropas Parlamenta lēmumu par imunitātes atcelšanu vienam no tā locekļiem un Eiropas Parlamenta lēmumu

neaizstāvēt minēto imunitāti. Šie lēmumi tika pieņemti pēc Francijas Republikas tieslietu un pilsonisko brīvību ministra pieprasījuma atcelt prasītāja parlamentāro imunitāti atbilstoši šīs valsts prokuratūras iesniegtajam prasības pieteikumam, lai varētu turpināt pret prasītāju uzsākto izmeklēšanu par rasu naida kurināšanu un vajadzības gadījumā nodot viņu kompetentajām tiesām.

Vispārējā tiesa nošķīra Eiropas Parlamenta deputāta imunitātes atcelšanu, no vienas puses, un šī Eiropas Parlamenta deputāta imunitātes aizstāvēšanu, no otras puses. Ja imunitātes atcelšana ir tieši paredzēta Protokola Nr. 7 par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā ²¹ 9. pantā, tā tas nav imunitātes aizstāvēšanas gadījumā, kura izriet vienīgi no Parlamenta reglamenta ²² 6. panta 3. punkta, kurā šis jēdziens nav definēts un kurā ir paredzēts viedoklis, kas nav saistošs valstu tiesu iestādēm. Tā kā Protokola Nr. 7 9. pantā paredzētā neaizskaramība ir juridiski saistoša un Eiropas Parlamenta deputātam tā var tikt atņemta tikai tad, ja Parlaments to ir atcēlis, imunitātes aizstāvēšana saistībā ar šī 9. panta normām ir iedomājama vienīgi tad, ja, nepastāvot pieprasījumam atcelt Eiropas Parlamenta deputāta imunitāti, neaizskaramību – kas izriet no Eiropas Parlamenta deputāta izcelsmes dalībvalsts valsts tiesību normām – apdraud, konkrēti, minētā Eiropas Parlamenta deputāta izcelsmes dalībvalsts policijas iestāžu vai tiesu iestāžu darbība. Šādos apstākļos Eiropas Parlamenta deputāts var prasīt Parlamentam aizstāvēt viņa imunitāti, kā paredzēts Parlamenta reglamenta 6. panta 3. punktā. Tādējādi imunitātes aizstāvēšana ir veids, kādā Parlaments pēc Eiropas Parlamenta deputāta pieprasījuma iejaucas, ja valsts iestādes pārkāpj vai plāno pārkāpt kāda Parlamenta locekļa imunitāti. Savukārt, ja valsts iestādes iesniedz pieprasījumu atcelt imunitāti, Parlamentam ir jāpieņem lēmums atcelt vai neatcelt imunitāti. Tādā gadījumā imunitātes aizstāvēšanai vairs nav iemesla, jo Parlaments vai nu atceļ imunitāti – un tās aizstāvēšana vairs nav iedomājama –, vai arī atsakās atcelt šo imunitāti – un tās aizstāvēšana ir lieka –, jo valsts iestādes tiek informētas, ka Parlaments to atcelšanas pieprasījumu ir noraidījis un ka imunitāte tādējādi liedz veikt pasākumus, kādus varētu vai vēlētos īstenot šīs iestādes. Ja tiek iesniegts valsts iestāžu pieprasījums atcelt imunitāti, imunitātes aizstāvēšana tādējādi zaudē savu priekšmetu. Parlamentam vairs nav jārikojas pēc savas ierosmes, jo nav formāla pieprasījuma no dalībvalsts kompetentajām iestādēm, bet tam, gluži pretēji, ir jāpieņem lēmums un līdz ar to šāds pieprasījums ir jāizskata.

Turklāt, lai uz viedokli attiektos imunitāte, Eiropas Parlamenta deputātam tas jāpauž, pildot savus pienākumus, kas tādējādi nozīmē saikni starp pausto viedokli un parlamentārajiem pienākumiem, kas tā nav attiecībā uz tādiem viedokļiem kā šajā lietā, kurus Eiropas Parlamenta deputāts ir paudis ārpus Parlamenta telpām, pildot dalībvalsts reģionālās iestādes locekļa un politiskās grupas, kas ietilpst šīs pašas iestādes ietvaros, priekšsēdētāja pienākumus. Tātad nav saiknes starp strīdīgajiem izteikumiem un viņa kā Eiropas Parlamenta deputāta pienākumiem, nedz arī, *a fortiori*, tādas tiešas un acīmredzamas saiknes starp minētajiem izteikumiem un šiem pienākumiem, kura varētu pamatot Protokola Nr. 7 par privilēģijām un imunitāti 8. panta piemērošanu. Līdz ar to Vispārējā tiesa nosprieda, ka Parlamentam nevar pārnest, ka tas, ņemot vērā šīs lietas apstākļus un Francijas iestāžu pieprasījumu, nolēma atcelt prasītāja imunitāti, lai būtu iespējams turpināt minēto iestāžu uzsākto izmeklēšanu.

Sabiedrības veselība

Lietā T-301/12 *Laboratoires CTRS*/Komisija, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 4. jūlijā (Krājumā vēl nav publicēts), Vispārējā tiesa lēma par gadījumiem, kādos iespējams atkāpties no būtiskajiem nosacījumiem, kuru izpilde ir nepieciešama, lai saņemtu tirdzniecības atļauju cilvēkiem paredzētām zālēm. Prasības priekšmets bija pieteikums atcelt Komisijas īstenošanas lēmumu, ar

²¹ OV 2010, C 83, 266. lpp.

²² OV 2011, L 116, 1. lpp.

kuru, piemērojot Regulu (EK) Nr. 726/2004²³, tika atteikts piešķirt tirdzniecības atļauju cilvēkiem paredzētām zālēm reti sastopamu slimību ārstēšanai, kuru aktīvā viela ir holskābe, kas paredzēta divu retu, bet ļoti smagu aknu slimību ārstēšanai, kuras, ja netiek nodrošināta atbilstoša ārstēšana dzīves pirmajās nedēļās vai pirmajos mēnešos, var izraisīt nāvi. Prasītāja šo lēmumu apstrīdēja Vispārējā tiesā, it īpaši apgalvojot, ka Komisija bija kļūdaini atzinusi, ka holskābes plaša lietošana medicīnā Direktīvas 2001/83/EK²⁴ 10.a panta izpratnē nebija pierādīta un ka tirdzniecības atļaujas pieteikumā norādītie dati par literatūru nebija pilnīgi.

Vispirms Vispārējā tiesa norādīja, ka holskābe pacientu ārstēšanai Francijā ir tikusi izmantota no 1993. gada līdz 2007. gada oktobrim, pamatojoties uz ārsta recepti izsniegtos slimnīcu farmaceitiskajos preparātos, ko izgatavo individuāli saskaņā ar farmakopejas receptēm un saskaņā ar valsts tiesību aktos minēto labo praksi. Šie holskābes slimnīcu farmaceitiskie preparāti, pirmkārt, bija domāti īpašām vajadzībām (tie it īpaši bija nepieciešami, lai apmierinātu pacientu vajadzības, ņemot vērā, ka tirgū nebija nevienu zāļu, ar kurām varētu ārstēt aplūkotās aknu slimības) un, otrkārt, tos izrakstīja ārsts pēc savu pacientu faktiskas izmeklēšanas un pamatojoties vienīgi uz terapeitiskiem apsvērumiem. Vispārējā tiesa secināja, ka Komisija bija kļūdaini uzskatījusi, ka holskābes kā slimnīcu farmaceitiskā preparāta izmantošana Francijā no 1993. gada līdz 2007. gada oktobrim nebija uzskatāma par plašu lietošanu medicīnā Direktīvas 2001/83 10.a panta izpratnē.

Turklāt Vispārējā tiesa uzskatīja, ka prasītāja bija pierādījusi, ka tā ārkārtas apstākļu dēļ nevarēja sniegt pilnīgus datus par strīdīgo zāļu iedarbīgumu un nekaitīgumu parastos lietošanas apstākļos. Tā konstatēja, ka prasītāja kopsavilkumos tik tiešām bija norādījusi iemeslus, kādēļ nebija iespējams sniegt pilnīgu informāciju par zāļu iedarbīgumu un drošību (ņemot vērā slimības retumu, kā arī ētisku apsvērumu dēļ), un ka tā bija pamatojusi attiecīgo zāļu ieguvumu/riska attiecību. Līdz ar to Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija savā lēmumā ir kļūdaini atzinusi, ka prasītājas iesniegtie dati bija jāpapildina un ka tā savā pieteikumā, kas pamatots ar plašu lietošanu medicīnā, nevarēja atsaukties uz ārkārtas apstākļiem.

Turklāt Vispārējā tiesa, norādot, ka Komisijai nebija pamatota iemesla apstrīdētajā lēmumā atzīt, ka tirdzniecības atļaujas piešķiršana šajā lietā apdraudētu Regulas (EK) Nr. 1901/2006²⁵ mērķus un jaunrades aizsardzību, secināja, ka atteikums piešķirt šo atļauju nebija pamatots un minēto lēmumu atcēla.

Vide

2013. gada 7. marta spriedumā lietā T-370/11 Polija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa lēma par Direktīvā 2003/87/EK²⁶ noteikto sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai. Polijas Republikas celtā prasība bija vērsta pret Komisijas lēmumu, ar kuru visā

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Regula (EK) Nr. 726/2004, ar ko nosaka cilvēkiem paredzēto un veterināro zāļu reģistrēšanas un uzraudzības Kopienas procedūras un izveido Eiropas Zāļu aģentūru (OV L 136, 1. lpp.).

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 6. novembra Direktīva 2001/83/EK par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV L 311, 67. lpp.).

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Regula (EK) Nr. 1901/2006 par pediatrijā lietojamām zālēm un par grozījumiem Regulā (EEK) Nr. 1768/92, Direktīvā 2001/20/EK, Direktīvā 2001/83/EK un Regulā (EK) Nr. 726/2004 (OV L 136, 1. lpp.).

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Direktīva 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK Dokuments attiecas uz EEZ (OV L 275, 32. lpp.).

Savienībā nosaka pagaidu noteikumus bezmaksas emisiju kvotu sadalei ²⁷. Polijas Republika apstrīdēja līmeņatzīmes, kuras Komisijas izmantoja šo kvotu piešķiršanas aprēķināšanai.

Vispirms Vispārējā tiesa norādīja, ka apstrīdētais lēmums ir Direktīvas 2003/87, kura pati ir pieņemta balstoties uz LESD noteikumiem attiecībā uz vides politiku, īstenošanas pasākums. Līdz ar to Vispārējā tiesa noraidīja prasītājas argumentu, saskaņā ar kuru Komisijas lēmums esot pieņemts, pārkāpjot LESD 194. panta 2. punktu, kurā ir paredzēta dalībvalstu kompetence enerģētikas politikas jomā.

Vispārējā tiesa turklāt atzina, ka vienlīdzīgu attieksmi pret rūpnieciskajām iekārtām, kas ir dažādās situācijās dažādu kurināmo izmantošanas dēļ, nosakot produktu līmeņatzīmes, lai apstrīdētajā lēmumā piešķirtu kvotas, var uzskatīt par objektīvi pamatotu. Saskaņā ar tās viedokli, minēto līmeņatzīmju nošķiršana atkarībā no izmantojamā kurināmā neveicinātu to, ka attiecībā uz rūpnieciskajām iekārtām, kurās tiek izmantots kurināmais ar augstu CO₂ emisiju, tiktu meklēts risinājumus, kas ļautu samazināt šo iekārtu emisijas, bet drīzāk – tieši pretēji – veicinātu *status quo* saglabāšanu, kas būtu pretrunā Direktīvas 2003/87 10.a panta 1. punkta trešajai daļai. Turklāt šāda atšķirība ietvertu emisiju palielināšanās risku, jo rūpnieciskajās iekārtās, kurās tiek izmantots kurināmais ar mazu CO₂ emisiju, iespējams, lai varētu saņemt vairāk bezmaksas emisiju kvotu, būtu jāveic nomaiņa uz kurināmo ar augstu CO₂ emisiju. Tāpat arī Vispārējā tiesa atzina, ka izvēles par labu dabasgāzei kā kurināmajam ar zemāku CO₂ emisiju, lai noteiktu siltuma un kurināmā līmeņatzīmes, mērķis ir samazināt siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju.

Vispārējā tiesa turklāt konstatēja, ka apstrīdētajā lēmumā atbilstošā veidā bija ņemtas vērā pasākumu, kuri vērsti uz CO₂ emisiju samazināšanu, ekonomiskās un sociālās sekas. Pirmkārt, no 2013. gada pakāpeniski tika ieviesti piemērojamie darbības noteikumi. Šajā kontekstā iekārtām ar augstu CO₂ emisijas līmeni, kā tās, kurās Polijā tiek izmantotas ogles un kurām līdz ar to ražošanai ir vajadzīgs lielāks skaits kvotu, sākumposmā tika piešķirts lielāks daudzums bezmaksas kvotu, lai nosegtu to vajadzības. Otrkārt, Savienības likumdevējs ir ieviesis mehānismus, lai atbalstītu dalībvalsti, kurās ir salīdzinoši zems iedzīvotāju vidējais ienākums un salīdzinoši lielas izaugsmes iespējas, centienus līdz 2020. gadam samazināt oglekļa patēriņu to ekonomikā.

Visbeidzot, Vispārējā tiesa precizēja, ka no 2013. gada CO₂ emisijas kvotu sadales sistēma ir balstīta uz izsoles principu. Līdz ar to dalībvalstis var pārdot izsolē visas kvotas, kas netiek izsniegtas bez maksas, lai attiecībā uz šīm iekārtām varētu iegādāties trūkstošās kvotas. Šī sistēma turklāt esot saderīga ar principu “piesārņotājs maksā”, ciktāl attiecībā uz iekārtām, kurām ir lielāks CO₂ emisijas līmenis, ir pienākums maksāt kvotas vai samazināt to emisijas.

Piekluve iestāžu dokumentiem

2013. gadā judikatūra attiecībā uz piekļuvi dokumentiem it īpaši attiecas uz Regulā (EK) Nr. 1049/2001 ²⁸ paredzētā izņēmuma saistībā ar starptautisko attiecību aizsardzību piemērojamību,

²⁷ Komisijas 2011. gada 27. aprīļa Lēmums 2011/278/ES, ar kuru visā Savienībā nosaka pagaidu noteikumus saskaņotai bezmaksas emisiju kvotu sadalei atbilstoši 10.a pantam Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK (OV L 130, 1. lpp.).

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regula (EK) Nr. 1049/2001, par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.).

kā arī Regulas (EK) Nr. 1367/2006²⁹ interpretāciju specifiskākā jomā, proti, saistībā ar piekļuvi vides informācijai.

1. Starptautisko attiecību aizsardzība

2013. gada 19. marta spriedumā lietā T-301/10 *In't Veld/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa lēma par tāda lēmuma pamatotību, ar kuru, lai noraidītu prasītājas iesniegto pieprasījumu saņemt no Komisijas piekļuvi noteiktam skaitam dokumentu saistībā ar starptautiska nolīguma par viltotu preču tirdzniecības apkarošanu projektu, tika piemērots it īpaši Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešajā ievilkumā paredzētais izņēmums saistībā ar starptautisko attiecību aizsardzību.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa būtībā norādīja, ka Savienības iestāde var likumīgi pamatot savu atteikumu publiskai piekļuvei dokumentiem ar Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešo ievilkumu, lai saglabātu sarunu par starptautiskiem nolīgumiem nostāju konfidencialitāti, jo šādas sarunas, lai nodrošinātu to iedarbīgumu, var attaisnot noteiktu konfidencialitātes pakāpi, kas ļautu garantēt sarunu vadītāju savstarpēju uzticēšanos un brīvu un efektīvu debašu attīstību. Sarunu ierosināšana un norise, lai noslēgtu starptautisku nolīgumu, principā ietilpst izpildvaras jomā un sabiedrības dalība procedūrā saistībā ar starptautiska nolīguma sarunām un noslēgšanu noteikti ir ierobežota, ņemot vērā legītīmās intereses neatklāt sarunu stratēģiskos elementus.

Šādā kontekstā Savienības vai citu sarunu par starptautiska nolīguma par viltotu preču tirdzniecības apkarošanu dalībnieku nostāju izpaušana varētu kaitēt ar Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta trešo ievilkumu aizsargātajām interesēm. Faktiski, pirmkārt, nav izslēgts, ka šāda izpaušana varētu ļaut netieši uzzināt pārējo sarunu dalībnieku nostājas. Otrkārt, starptautisko sarunu kontekstā Savienības pieņemtās nostājas hipotētiski var mainīties atkarībā no šo sarunu virzības, dažādo iesaistīto pušu piekāpšanās un panāktajiem kompromisiem. Sarunu nostāju formulēšana var ietvert vairāku sarunu vadītāju, tostarp pašas Savienības, taktiskos apsvērumus. Tāpat nevar izslēgt, ka, Savienībai pašai izpaužot sabiedrībai savas sarunu nostājas, pat, ja citu pušu sarunu nostājas paliek slepenas, praktiski varētu tikt negatīvi ietekmēta Savienības sarunu vešanas kapacitāte.

Turklāt starptautisko sarunu kontekstā viena sarunu dalībnieka vienpusēja vienas vai vairāku citu sarunu dalībnieku nostājas izpaušana, pat pirmajā acumirkli šķietami anonīmi, var būtiski mazināt gan sarunu dalībnieka, kura nostāja ir izpausta, gan tostarp citu sarunu dalībnieku, kas ir informēti par šo izpaušanu, savstarpējo uzticēšanos, kas nepieciešama šo sarunu iedarbīgumam. Šāda izpaušana var ietekmēt gan Komisijas kā sarunu partnera uzticamību attiecībā uz citiem sarunu dalībniekiem, gan arī visu sarunu dalībnieku – un tātad Savienības – attiecības ar iespējamām trešām valstīm, kuras vēlas pievienoties sarunām.

2. Piekļuve vides informācijai

2013. gada 8. oktobra spriedumā lietā T-545/11 *Stichting Greenpeace Nederland un PAN Europe/Komisija* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) Vispārējā tiesa izvērtēja sabiedrības piekļuves vides informācijai nosacījumus, kā arī saskaņotību starp Regulu Nr. 1367/2006, kas regulē piekļuvi šādai informācijai, un no Regulas Nr. 1049/2001 izrietošo režīmu.

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Regula (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (OV L 264, p. 13).

Vispārējā tiesa nosprieda, ka, runājot par piekļuves pieprasījumu attiecībā uz vides informāciju vai informāciju, kas attiecas uz emisijām vidē, no Regulas Nr. 1367/2006 preambulas 8. un 15. apsvēruma, skatot tos kopsakarā ar šīs regulas 3. un 6. pantu, izriet, ka šajā regulā ir ietvertas normas, kas aizstāj, groza vai precizē dažas Regulas Nr. 1049/2001 normas. Šādā gadījumā pienākums interpretēt šauri Regulā Nr. 1049/2001 paredzētos izņēmumus ir pastiprināts, pirmkārt, tādēļ, ka attiecīgajai iestādei ir jāņem vērā sabiedrības intereses informācijas izpaušanā un jānoskaidro, vai šī informācija attiecas uz emisijām vidē, un, otrkārt, tādēļ, ka Regulā Nr. 1049/2001 nav noteikti analogi precizējumi par iepriekš minēto izņēmumu piemērošanu šajā jomā.

Regulas Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir paredzēta juridiska prezumpcija, atbilstoši kurai informācijas izpaušanai ir sevišķu sabiedrības interešu raksturs tad, ja pieprasītā informācija attiecas uz emisijām vidē, izņemot gadījumu, ja šī informācija attiecas uz izmeklēšanu, tostarp izmeklēšanu par iespējamiem Savienības tiesību pārkāpumiem. Līdz ar to attiecīgajai iestādei dokuments ir jāizsniedz, ja pieprasītā informācija attiecas uz emisijām vidē, pat ja šāda izsniegšana varētu apdraudēt kādas konkrētas fiziskās vai juridiskās personas komerciālo interešu aizsardzību, tostarp šīs personas intelektuālā īpašuma tiesības. Runājot konkrētāk par lūgumu izsniegt dokumentus attiecībā uz tādas aktīvās vielas, kas paredzēta Direktīvas 91/414/EEK³⁰ I pielikumā, kā šajā lietā aplūkotā viela pirmo tirdzniecības atļauju, lai arī šajā direktīvā ir normas, kuru mērķis ir aizsargāt tādas informācijas konfidencialitāti, kurā ietverti ražošanas un komerciālie noslēpumi, šādu noteikumu esamība neļauj atspēkot neapstrīdamo prezumpciju, kas izriet no Regulas Nr. 1367/2006. Turklāt, lai arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 16. un 17. pants attiecīgi attiecas uz darījumdarbības brīvību un īpašumtiesībām, tomēr nevar tikt pieļauts, ka, lai nodrošinātu Savienības tiesību aktu saskaņotu interpretāciju, tiek apšaubīta skaidra un nepārprotama atsavināto tiesību akta noteikuma spēkā esamība. Nevar arī būt jautājums par to, ka varētu nepiemērot Regulas Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkta pirmā teikuma normas, lai nodrošinātu to saderību ar 1994. gada 15. aprīļa Līguma par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām (*TRIPS*)³¹ 39. panta 2. un 3. punktu, kas aizsargā komerciāla rakstura informāciju no publiskošanas. Šāda pieeja faktiski izraisītu to, ka tiktu apšaubīta Regulas Nr. 1367/2006 6. panta 1. punkta pirmā teikuma likumība, ņemot vērā iepriekš minētās *TRIPS* līguma normas.

Turklāt lietā T-111/11 *ClientEarth/Komisija*, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 13. septembrī (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), radās jautājums par to, vai tas, ka Komisija piemēroja Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta trešajā ievilkumā paredzēto izņēmumu saistībā ar izmeklēšanas mērķu aizsardzību, nav pretrunā Orhūsas konvencijai par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (Orhūsas konvencija). Prasītāja faktiski apgalvoja, ka šajā konvencijā neesot paredzēts tiesību piekļūt dokumentiem izņēmums, lai aizsargātu izmeklēšanas mērķus, ja nav runas par krimināllietu vai disciplinārlietu. Dokumenti, kuriem Komisija atteica piekļuvi, attiecās uz dalībvalstu tiesību aktu saderību ar Eiropas Savienības vides tiesībām un Komisija tos bija izstrādājusi, it īpaši, lai kontrolētu vairāku direktīvu transpozīciju dalībvalstīs un vajadzības gadījumā uzsāktu procedūru sakarā ar valsts pienākumu neizpildi.

Šajā ziņā Vispārējā tiesa norādīja, ka Eiropas Savienībai ir saistoša Orhūsas konvencija. Tomēr attiecībā uz piekļuves vides informācijai pieteikuma noraidīšanas pamatiem šīs konvencijas saturs nav beznosacījumu un pietiekami precīzs, jo tajā ir paredzēts, ka katra puse veic vajadzīgos pasākumus, lai ieviestu un uzturētu tādos precīzus, pārskatāmus un saskaņotus noteikumus, ar kuriem īsteno

³⁰ Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīva 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū (OV L 230, 1. lpp.).

³¹ OV L 336, 214. lpp.

šīs konvencijas normas, un katrai šīs konvencijas pusei ir plaša rīcības brīvība noteikt kārtību, kādā vides informācija, kas tiek prasīta no valsts iestādēm, tiks nodota sabiedrības rīcībā.

It īpaši Orhūsas konvencijas 4. panta 4. punkta c) apakšpunkts nav pietiekami precīzs, lai būtu tieši piemērojams, vismaz attiecībā uz minētās konvencijas 2. panta d) punktā norādītajām reģionālās ekonomikas integrācijas organizācijām. Faktiski Orhūsas konvencija, un it īpaši tās 4. panta 4. punkta c) apakšpunkts, acīmredzami tika paredzēts piemērošanai galvenokārt līgumslēdzējvalstu iestādēm, un tajā ir lietoti atbilstoši jēdzieni, kā tas izriet no 4. panta 1. punktā minētās atsauces uz valsts lēģislatīvajiem aktiem. Savukārt tajā netiek ņemtas vērā īpatnības, kas raksturīgas reģionālās ekonomikas integrācijas organizācijām, kuras tomēr var pievienoties konvencijai. Konkrētāk, neviena norāde 4. panta 4. punkta c) apakšpunktā vai citās Orhūsas konvencijas normās neļauj interpretēt šajā normā izmantotos jēdzienus un noteikt, vai tajā var ietilpt izmeklēšana saistībā ar procedūru sakarā ar valsts pienākumu neizpildi.

Tā kā šajā ziņā nav nekādu precizējumu, nevar uzskatīt, ka Orhūsas konvencija liedz Savienības likumdevējam paredzēt izņēmumu no piekļuves iestāžu dokumentiem vides jomā principa, ja tie tiek izmantoti procedūrā sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, kas pieder pie Līgumos paredzētajiem Savienības tiesību konstitucionālajiem mehānismiem.

Ģenētiski modificēto organismu tirdzniecības atļauja

Lietā T-240/10 Ungārija/Komisija, kurā spriedums tika pasludināts 2013. gada 13. decembrī (Krājumā vēl nav publicēts), ir sniegti precizējumi attiecībā uz procedūru, kas piemērojama ģenētiski modificēto organismu tirdzniecības atļauju jomā. Šīs lietas pamatā ir divi Komisijas lēmumi, ar pirmo no kuriem tika atļauts laist tirgū ģenētiski modificētus kartupeļus un ar otro tika atļauts laist tirgū dzīvnieku barību, kas ražota no minētajiem kartupeļiem, un pieļauta nejauša vai tehniski nenovēršama šo kartupeļu sastopamība pārtikā un citos dzīvnieku barības produktos. Uzskatīdama, ka šie kartupeļi rada risku cilvēku un dzīvnieku veselībai, kā arī videi, Ungārija cēla prasību atcelt šos divus lēmumus.

Vispārējā tiesa vispirms uzsvēra, ka Komisijas ieteiktie pasākumi attiecībā uz ģenētiski modificētu produktu laišanu tirgū ir jāpieņem saskaņā ar Lēmuma 1999/468/EK ³² 5. pantā noteikto regulatīvo procedūru. Šajā procedūrā ir paredzēts Komisijas pienākums iesniegt pasākumu projektu kompetentajai regulatīvajai komitejai. Tā kā Komisija šajā lietā nolēma lūgt Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) konsolidēto atzinumu un apstrīdētos lēmumus pamatoja it īpaši ar šo atzinumu, nedodot iespēju kompetentajām komitejām paust nostāju nedz par atzinumu, nedz par grozītajiem lēmumu projektiem, tā šo pienākumu netika ievērojusi.

Šādā kontekstā Vispārējā tiesa atzina, ka, ja Komisija būtu ievērojusi piemērojamo tiesisko regulējumu, procedūras iznākums vai apstrīdēto lēmumu saturs būtu varējis būtiski atšķirties. Faktiski, tā kā balsojums par agrākajiem projektiem komitejās bija ļoti sašķelts un iepriekš minētajā atzinumā secinātais radīja vairāk neskaidrību nekā agrākie EFSA atzinumi, un, tā kā pastāvēja mazākuma viedoklis, nebija izslēgts, ka kompetento komiteju locekļi varētu pārskatīt savu nostāju. Turklāt, komiteju atzinumam esot nelabvēlīgam vai neesot vispār, Komisijai būtu bijis jāiesniedz atļaujas priekšlikumi Padomei, kas būtu varējusi lemt vai nu par vai pret aplūkotajām atļaujām. Komisija savus lēmumus varēja pieņemt tikai šīs procedūras noslēgumā, ja netiktu pieņemts Padomes lēmums.

Līdz ar to Vispārējā tiesa prasību apmierināja un apstrīdētos lēmumus atcēla.

³² Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmums 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību (OV L 184, 23. lpp.).

II. Apelācijas

No Vispārējās tiesas apelāciju palātas pieņemtajiem nolēmumiem 2013. gadā īpašu uzmanību ir vērts pievērst trīs spriedumiem.

Pirmkārt, 2013. gada 11. septembra spriedumā lietā T-317/10 P *L/Parlaments* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa attiecībā uz atlaišanas iemeslu sakarā ar savstarpējas uzticības starp pagaidu darbinieku un Eiropas Parlamenta politisko grupu, kurā tas bija norīkots darbā, pārraušanu vai zaudēšanu, precizēja, ka, ja pagaidu darbinieks, kurš ir norīkots darbā pie politiskās grupas nepieņemamajiem deputātiem, ir ieinteresēts pārliecināties, ka tieši pārrautā uzticības saikne ir tā, kas viņu saistīja ar viņa tiešo administratīvo vadītāju, tā tas nav gadījumā, kad darbinieks ir norīkots darbā klasiskā – nevis neatkarīgā – politiskā grupā, kurai ir paredzama kopējā politiskā pārliecība. Šajā pēdējā gadījumā, ja uzticības saikne ir pārrauta, tā vairs nepastāv visas grupas ietvaros un jautājumam par to, kuras personas ir zaudējušas uzticību, vairs nav nozīmes. Pēc tam, kad Vispārējā tiesa atgādināja, ka šādu uz uzticību balstītu attiecību pastāvēšana nav pamatota ar objektīviem elementiem un sava rakstura dēļ nav pakļauta pārbaudei tiesā, jo Savienības tiesa nevar ar savu vērtējumu aizstāt tādas iestādes vērtējumu, kas ir tiesīga noslēgt darba līgumus, *a fortiori* politikas jomā, kur uzticības zaudēšana ir plašs jēdziens, Vispārējā tiesa tomēr norādīja, ka, ja iestāde, kas nolēmj lauzt pagaidu darbinieka līgumu, atsaucas it īpaši uz konkrētiem materiāliem apstākļiem, kas ir lēmuma par atlaišanu sakarā ar uzticības zaudēšanu pamatā, tiesai ir jāpārbauda šo materiālo apstākļu patiesums. Šādi rīkojoties, tiesa ar savu vērtējumu neaizstāj tādas kompetentās iestādes vērtējumu, pēc kuras domām uzticības zaudēšana ir neapstrīdama, bet tā tikai pārbauda, vai iestādes izskaidrotie apstākļi, kas ir iestādes pieņemtā lēmuma pamatā, ir precīzi pēc būtības.

Otrkārt, 2013. gada 23. oktobra spriedumā lietā T-476/11 P *Komisija/Moschonaki* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa skaidroja noteikuma par atbilstību starp sūdzību Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu 91. panta 2. punkta pirmā ievilkuma izpratnē un vēlāk iesniegto prasības pieteikumu piemērojamību. Tā norādīja, ka ar apstākli vien, ka prasības pieteikumā un sūdzībā ietvertie pamati ir vērsti uz to, lai apstrīdētu tiesību akta iekšējo vai alternatīvi – ārējo tiesiskumu, nevar pierādīt, ka starp šiem pamatiem ir cieša sasaiste. Tas prasītājam ļautu Civildienesta tiesā pirmo reizi izvirzīt pamatu, kam nav nekādas saiknes ar sūdzībā izvirzītajiem pamatiem, jo šie pamati, skatot tos kopā, attiecas vai nu uz attiecīgā akta iekšējo vai arī ārējo tiesiskumu. Šādos apstākļos iecelēj institūcija sūdzības ietvaros zinātu tikai par daļu no iestādei izvirzītajiem iebildumiem. Pietiekami precīzi nezinādama ieinteresētās personas izvirzītos iebildumus vai vēlmes, šī iestāde tādējādi nevar mēģināt panākt izlīgumu. Iekšējā un ārējā tiesiskuma jēdzieni faktiski ir pārāk plaši un abstrakti, ņemot vērā attiecīgās apstrīdēšanas precīzo mērķi, lai nodrošinātu, ka šāda saikne var pastāvēt starp pamatiem, kas attiecas vai nu tikai uz vienu vai otru jēdzienu.

Tomēr, lai arī nemainīgums starp sūdzības un prasības pieteikuma priekšmetu un strīda pamatu ir nepieciešams, lai strīdā varētu panākt izlīgumu, tā kā iecelēj institūcija sūdzības iesniegšanas stadijā tiek informēta par ieinteresētās personas kritiku, šo jēdzienu interpretācija nevar izraisīt to, ka tiek ierobežotas ieinteresētās personas iespējas lietderīgi apstrīdēt tai nelabvēlīgu lēmumu. Tādējādi, ja sūdzības iesniedzējs iepazīstas ar tam nelabvēlīga akta pamatojumu, pateicoties atbildei uz viņa sūdzību, vai gadījumā, ja minētās atbildes pamatojums būtiski groza vai papildina minētajā aktā ietverto pamatojumu, jebkurš pamats, kas pirmo reizi ir izvirzīts prasības pieteikuma stadijā un kura mērķis ir apstrīdēt atbildes uz sūdzību pamatojuma pamatotību, ir jāuzskata par pieņemamu.

Treškārt, 2013. gada 4. decembra spriedumā lietā T-107/11 P *ETF/Schuerings* (Krājumā vēl nav publicēts) Vispārējā tiesa precizēja iestādes pienākumu gadījumā, kad tiek izbeigts ar pagaidu darbinieku uz nenoteiktu laiku noslēgts darba līgums. Šajā gadījumā Vispārējā tiesa nosprieda, ka, ja pastāv atbilstošs atlaišanas pamatojums, kā šajā lietā aģentūras darbības jomas sašaurināšana, Eiropas

Izglītības fondam (EIF) nebija pienākuma izvērtēt, vai pagaidu darbinieku bija iespējams pārcelt citā esošā amatā vai tādā, kurš tuvākajā laikā tiks radīts EIF piešķirto jauno kompetenču dēļ. Faktiski, ja tas tā ir, ka uz nenoteiktu laiku noslēgti darba līgumi ir nodalāmi no uz noteiktu laiku noslēgtiem darba līgumiem, ņemot vērā nodarbinātības stabilitāti, Savienības civildienesta darbinieki, kuri ir pieņemti darbā, pamatojoties uz darba līgumu, kas noslēgts uz nenoteiktu laiku, tomēr nevar neapzināties viņu pieņemšanas darbā pagaidu raksturu un to, ka apstākli, ka šis līgums nenodrošina darba garantiju, ņemot vērā to, ka jēdziens "iestādes štata pastāvīgā amatā" Civildienesta noteikumu 1.a panta 1. punkta izpratnē attiecas tikai uz amatiem, kas budžetā ir skaidri noteikti kā "pastāvīgi" vai nosaukti līdzīgi.

III. Pieteikumi par pagaidu noregulējumu

Šajā gadā Vispārējā tiesā tika iesniegts 31 pieteikums par pagaidu noregulējumu, kas nozīmē būtisku pieaugumu salīdzinājumā ar 2012. gadā iesniegto pieteikumu skaitu (21). 2013. gadā Vispārējās tiesas priekšsēdētājs lēma par 27 lietām salīdzinājumā ar 23 lietām 2012. gadā. Daļēji vai pilnībā tika apmierināti četri pieteikumi, saistībā ar kuriem tika izdots 2013. gada 11. marta rīkojumā lietā T-462/12 R *Pilkington Group*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), 2013. gada 25. aprīļa rīkojumos lietā T-44/13 R *AbbVie/EMA* (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) un lietā T-73/13 R *InterMune UK u.c./EMA* (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā) un 2013. gada 15. maija rīkojumā lietā T-198/12 R Vācija/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā). Pirmajos trīs rīkojumos, kuri attiecas uz problemātiku saistībā ar to, ka Komisija un Eiropas Zāļu aģentūra (EMA) bija izpaudusi, iespējams, konfidencialu informāciju, ir ievērota trijos 2012. gadā izdotajos rīkojumos noteiktā pieeja³³.

Iepriekš minētajā lietā Vācija/Komisija Vācijas valdība, uzskatīdama, ka Vācijā noteiktiem smagajiem metāliem, kas sastopami rotaļlietās, piemērojamās robežvērtības nodrošina lielāku aizsardzību nekā Direktīvā 2009/48/EK³⁴ noteiktās robežvērtības, lūdza Komisijai atļauju atstāt spēkā savas valsts noteiktās robežvērtības. Komisija šo lūgumu būtībā noraidīja. Vācijas valdība, pēc tam, kad tā bija cēlusi prasību atcelt šo noraidījumu, lūdza noteikt pagaidu pasākumus, kas ļautu turpināt lietot tās pašas noteiktās robežvērtības līdz sprieduma pēc būtības pasludināšanas brīdim. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs 2013. gada 15. maija rīkojumā atzina par pieņemamu pieteikumu ar mērķi likt Komisijai piešķirt šo atļauju. Protams, pieteikums par pagaidu noregulējumu, kas ir iesniegts tikai ar mērķi apturēt pilnībā negatīva lēmuma izpildi, parasti ir nepieņemams, jo lūgtā apturēšana pati par sevi nespēj mainīt pieteikuma iesniedzēja stāvokli. Tomēr Vācijas valdība nebija lūgusi apturēt noraidošā lēmuma izpildi, bet gan noteikt pagaidu pasākumus LESD 279. panta izpratnē. Šāda iespēja pastāv arī prasības atcelt negatīvu lēmumu ietvaros, jo ne LESD 279. pants, ne Vispārējās tiesas Reglamenta 104. pants, ne arī *a fortiori* Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants neļauj

³³ 2012. gada 16. novembra rīkojumu lietā T-341/12 R *Evonik Degussa*/Komisija (Krājumā nav publicēts) un lietā T-345/12 R *Akzo Nobel u.c./Komisija* (Krājumā nav publicēts), kā arī 2012. gada 29. novembra rīkojuma lietā T-164/12 R *Alstom*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts), kuri nav pārsūdzēti apelācijas kārtībā, kopsavilkumi ir plaši aprakstīti 2012. gada ziņojumā (147.–149. lpp.). Komisijas iesniegtā apelācijas sūdzība par iepriekš minēto rīkojumu lietā *Pilkington Group*/Komisija tika noraidīta ar Tiesas priekšsēdētāja vietnieka 2013. gada 10. septembra rīkojumu lietā C-278/13 P(R) Komisija/*Pilkington Group* (Krājumā vēl nav publicēts). Pēc EMA iesniegtajām apelācijas sūdzībām Tiesas priekšsēdētāja vietnieks ar 2013. gada 28. novembra rīkojumiem lietā C-389/13 P(R) *EMA/AbbVie* (Krājumā vēl nav publicēts) un lietā C-390/13 P(R) *EMA/InterMune UK u.c.* (Krājumā vēl nav publicēts) atcēla iepriekš minētos rīkojumus lietā *AbbVie/EMA* un lietā *InterMune UK u.c./EMA* un nodeva šīs lietas atpakaļ Vispārējai tiesai.

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Direktīva 2009/48/EK par rotaļlietu drošumu (OV L 170, 1. lpp.).

atzīt šādu pieteikumu par nepieņemamu. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs piebilda, ka par pagaidu noregulējumu atbildīgajam tiesnesim pagaidu pasākumu jomā ir kompetence, kuras ietekme uz attiecīgajām Savienības iestādēm ir lielāka par to, kas izriet no sprieduma par tiesību akta atcelšanu, ar nosacījumu, ka šie pagaidu pasākumi ir piemērojami tikai pamattiesvedības, kas ir pietiekami cieši saistīta ar pamatprasību, norises laikā, ka tie neietekmē sprieduma taisīšanu par lietas būtību un neliek šķēršļus tā lietderīgai iedarbībai. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs nosprieda, ka šajā lietā šie nosacījumi ir izpildīti.

Runājot par būtību, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs konstatēja, ka Vācijas valdība bija pierādījusi gan vajadzību no faktiskā un tiesību viedokļa noteikt pagaidu pasākumus ar mērķi aizsargāt bērnu veselību, gan šo pasākumu steidzamību. Viņš it īpaši uzsvēra, ka strīds starp Vācijas valdību un Komisiju par "pareizajām" svina, bārija, antimona, arsēna un dzīvsudraba robežvērtībām rada sarežģītus un ļoti tehniska rakstura jautājumus, kuri sākotnēji nevar tikt noraidīti kā neatbilstoši, bet kuri ir padziļināti jāpārbauda, kas ir jāveic tiesvedībā pēc būtības. Līdz ar to Vispārējās tiesas priekšsēdētājs piesprieda Komisijai atļaut atstāt spēkā Vācijas noteiktās robežvērtības ³⁵.

Visi pārējie pieteikumi par pagaidu noregulējumu, izņemot gadījumus, kad tiesvedība tika izbeigta pirms sprieduma taisīšanas, tika noraidīti, visbiežāk steidzamības neesamības dēļ.

Lieta T-366/13 R Francija/Komisija, kurā rīkojums tika izdots 2013. gada 29. augustā (Krājumā nav publicēts, pārsūdzēts apelācijas kārtībā), attiecās uz Komisijas lēmumu, ar kuru no *Société nationale Corse Méditerranée (SNCM)* tika uzdots atgūt Francijas Republikas piešķirto valsts atbalstu vairāk nekā EUR 220 miljonu apmērā. Saskaņā ar Francijas Republikas viedokli, ja *SNCM* šo summu atmaksātu, tas neizbēgami izraisītu tās maksātnespēju un likvidāciju, kas Francijas Republikai radītu tādu smagu un neatgriezenisku kaitējumu kā teritoriālās turpinātības pārtraukšanu, sabiedriskās kārtības traucējumus un negatīvas ekonomiskās sekas Korsikai. Atgādinot, ka apstrīdētais lēmums bija saistošs tikai Francijas iestādēm, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs konstatēja, ka ar šo lēmumu vien nevarēja noteikt *SNCM* pienākumu atmaksāt valsts atbalstu. Tā kā Francijas iestādes nebija veikušas nevienu juridiski saistošu pasākumu, kura mērķis būtu izpildīt apstrīdēto lēmumu, *SNCM* likvidācijas risku nevarēja uzskatīt par pietiekami nenovēršamu, lai prasīto izpildes atlikšanu varētu pamatot. Katrā ziņā, runājot par valsts tiesību aizsardzības līdzekļiem, kurus *SNCM* varēja izmantot, lai aizstāvētos pret valsts atgūšanas pasākumu, Francijas Republika nebija pierādījusi, ka šie tiesību aizsardzības līdzekļi neļāva *SNCM* novērst tās likvidāciju, norādot valsts tiesā uz savu individuālo finansiālo situāciju un savu pienākumu nodrošināt jūras satiksmes pakalpojumu sniegšanu starp Marseļu un Korsiku. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs tādējādi varēja konstatēt tikai to, ka nepilnības Francijas tiesību aizsardzības līdzekļos šajā jomā nebija pierādītas. Turklāt, tā kā Francijas Republika tiesā nevarēja pamatot steidzamību, tas, ka *SNCM* šajā lietā vērsās Francijas tiesā, bija jāuzskata par nepieciešamu iepriekšējo soli, līdz brīdim, kad valsts iestādes nebūs pieņēmušas saistošus izpildes pasākumus un valsts tiesā nebūs iesniegts iespējamais pieteikums par izpildes apturēšanu.

Lieta T-397/13 R *Tilly-Sabco*/Komisija (Krājumā nav publicēts), kurā rīkojums tika izdots 2013. gada 26. septembrī, attiecās uz uzņēmumu, kurš nodarbojās ar saldētu cāļu, kuru svars katram ir zemāks par Eiropas tirgū tirgotajiem cāļiem, eksportu uz Tuvo Austrumu valstīm. Tā rentabilitāte galvenokārt bija atkarīga no valsts subsīdijām eksporta kompensāciju veidā, kuru mērķis bija vajadzības gadījumā veicināt eksportu, lai sasniegtu kopējās lauksaimniecības politikas mērķus. Pēc tam, kad Komisija eksporta kompensācijas apmēru saldētiem cāļiem regulā noteica nulles apmērā, prasītājs apgalvoja, ka tā kopējais apgrozījums kritās par 80 % un tika apdraudēta tā finansiālā dzīvotspēja.

³⁵ Apelācijas sūdzība, kas tika celta par šo rīkojumu, tika noraidīta ar Tiesas priekšsēdētāja vietnieka 2013. gada 19. decembra rīkojumu lietā C-426/13 P(R) Komisija/Vācija (Krājumā vēl nav publicēts).

Ar 2013. gada 26. septembra rīkojumu Vispārējās tiesas priekšsēdētājs noraidīja pieteikumu par pagaidu noregulējumu, pamatojoties uz to, ka prasītājs, būdams uzmanīgs un pieredzējis saimnieciskās darbības subjekts, nevarēja nezināt, ka lauksaimniecības tirgu kopīgā organizācija ir ļoti reglamentēta, jo Komisija katrus trīs mēnešus iesaistās, lai noteiktu eksporta kompensāciju apmēru, pielāgojot to pārmaiņām ekonomiskajā situācijā. Līdz ar to prasītājs nevarēja atsaukties uz savām iegūtajām tiesībām atstāt spēkā konkrētā apmērā noteikto kompensāciju, kuru tas saņēma attiecīgajā laikā, it īpaši tādēļ, ka saskaņā ar atbilstošo tiesisko regulējumu eksporta kompensācijām ir fakultatīvs raksturs, līdz ar to nebija nekāda tiesiska pienākuma konsekventi atstāt spēkā šo kompensāciju sistēmu, kam būtu tādas sekas, ka šīs kompensācijas, saskaņā ar tirgus svārstībām, varētu samazināt vai pat atcelt pilnībā. Šādos apstākļos prasītājam vajadzētu pierādīt pienācīgu rūpību piesardzības pasākumu veikšanā, lai dažādotu savu produkciju un noieta tirgu. Tā kā prasītājs šādu rūpību nebija pierādījis, tam pašam – kā daļa no uzņēmuma riskiem – bija jācieš zaudējumi, kas radās nulles apmērā noteikto eksporta kompensāciju dēļ.

B – Vispārējās tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2013. gada 23. oktobrī)

Pirmā rinda, no kreisās uz labo:

palātu priekšsēdētāji *G. Berardis*, *M. Van der Woude*, *A. Dittrich*, *S. Papasavvas*, Vispārējās tiesas priekšsēdētāja vietnieks *H. Kanninen*; Vispārējās tiesas priekšsēdētājs *M. Jaeger*; palātas priekšsēdētāja *M. E. Martins Ribeiro*; palātas priekšsēdētāji *M. Prek*, *S. Frimodt Nielsen* un *D. Gratsias*.

Otrā rinda, no kreisās uz labo:

tiesneši *E. Buttigieg* un *A. Popescu*; tiesneses *I. Labucka* un *I. Wiszniewska-Bialecka*; tiesneši *F. Dehousse*, *N. J. Forwood* un *O. Czúcz*; tiesnese *I. Pelikánová*; tiesnesis *J. Schwarcz* un tiesnese *M. Kancheva*.

Trešā rinda, no kreisās uz labo:

tiesneši *L. Madise*, *I. Ulloa Rubio* un *V. Kreuschitz*; tiesnese *V. Tomljenović*, tiesneši *C. Wetter*, *E. Bieliūnas*, *A. M. Collins* un *S. Gervasoni*; sekretārs *E. Coulon*.

1. Vispārējās tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Marc Jaeger [Marks Jēgers]

dzimis 1954. gadā; Strasbūras Roberta Šūmana universitātes tiesību zinātņu diploms; studējis Eiropas Koledžā; uzņemts Luksemburgas Advokātu kolēģijā (1981); Luksemburgas Ģenerālprokurora birojā deleģēts tieslietu atašejs (1983); Luksemburgas rajona tiesas tiesnesis (1984); tiesneša palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1986–1996); *Institut Universitaire International de Luxembourg (IUIL)* prezidents; kopš 1996. gada 11. jūlija – Pirmās instances tiesas tiesnesis; kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas priekšsēdētājs.

Heikki Kanninen [Heiki Kanninens]

dzimis 1952. gadā; Helsinku Komercaugstskolas diploms un Helsinku Universitātes Juridiskās fakultātes diploms; Somijas Augstākās administratīvās tiesas referents; Komitejas par tiesiskās aizsardzības reformu valsts pārvaldē ģenerālsekretārs; Augstākās administratīvās tiesas galvenais administrators; Administratīvo strīdu reformas komitejas ģenerālsekretārs, Tieslietu ministrijas Likumdošanas direkcijas padomdevējs; EBTA tiesas sekretāra vietnieks; Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša palīgs; Augstākās administratīvās tiesas tiesnesis (1998–2005); Bēgļu prasību izskatīšanas komisijas loceklis; Somijas tiesu iestāžu attīstības komitejas priekšsēdētāja vietnieks; no 2005. gada 6. oktobra līdz 2009. gada 6. oktobrim – Civildienesta tiesas tiesnesis; kopš 2009. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis; kopš 2013. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas priekšsēdētājs.

Josef Azizi [Jozefs Azizi]

dzimis 1948. gadā; Vīnes Universitātes tiesību zinātņu doktors un maģistrs sociālajās un ekonomikas zinātnēs; docents un lektors Vīnes Ekonomikas universitātē, Vīnes Universitātes Juridiskajā fakultātē un vairākās citās universitātēs; Vīnes Universitātes Juridiskās fakultātes Goda profesors; *Ministerialrat* un nodaļas vadītājs Federālajā Kancelejā; Eiropas Padomes Rīcības komitejas juridiskās sadarbības jautājumos (CDCJ) loceklis; pārstāvis *ad litem Verfassungsgerichtshof* (Konstitucionālā tiesa) federālo likumu konstitucionalitātes pārbaudes lietās; atbildīgais koordinators par Austrijas federālo tiesību pielāgošanu Kopienas tiesībām; no 1995. gada 18. janvāra līdz 2013. gada 16. septembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Nicholas James Forwood [Nikolass Džeimss Forvuds]

dzimis 1948. gadā; Kembridžas Universitātes bakalaura diploms (BA) – 1969. gadā un maģistra diploms (MA) – 1973. gadā (mehānikas un tiesību zinātnēs); 1970. gadā uzņemts Anglijas Advokātu kolēģijā, vēlāk praktizē Londonā (1971–1999) un Briselē (1979–1999); 1981. gadā uzņemts Īrijas Advokātu kolēģijā; iecelts par *Queen's Counsel* 1987. gadā; *Middle Temple bencher* 1998. gadā; Anglijas un Velsas Advokātu kolēģijas pārstāvis Eiropas Savienības Advokatūru padomē (CCBE) un CCBE pastāvīgās pārstāvniecības Tiesā priekšsēdētājs (1995–1999); valdes loceklis *World Trade Law Association* un *European Maritime Law Organization* (1993–2002); kopš 1999. gada 15. decembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Maria Eugenia Martins de Nazare Ribeiro [Marija Euhēnija Martinša di Nazarē Ribeiru]

dzimusi 1956. gadā; studējusi Lisabonā, Briselē un Strasbūrā; *advogada* Portugālē un Briselē; neatkarīgā pētniece Briseles Brīvās universitātes Eiropas studiju institūtā; Tiesas Portugāles tiesneša Muintinju di Almeida [Moitinho de Almeida] (1986–2000), vēlāk Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja B. Vesterdorfa [B. Vesterdorf] palīdzē (2000–2003); kopš 2003. gada 31. marta – Vispārējās tiesas tiesnese.

Franklin Dehousse [Franklins Deuss]

dzimis 1959. gadā; diploms tiesību zinātnēs (Ljēžas Universitāte, 1981); aspirants (*Fonds national de la recherche scientifique*, 1985–1989); *Chambre des représentants* juriskonsults (1981–1990); tiesību zinātņu doktors (Strasbūras Universitāte, 1990); profesors Ljēžas un Strasbūras Universitātēs, Eiropas Koledžā, *Institut royal superieur de Defense*, *Montesquieu de Bordeaux* universitātē, Parīzes Universitātes *Michel Servet* koledžā, Namīras *Notre-Dame de la Paix* fakultātē; Ārlietu ministrijas speciālais pārstāvis (1995–1999); Karaliskā Starptautisko attiecību institūta (*Institut royal des relations internationales*) Eiropas studiju direktors (1998–2003); *Conseil d'Etat* (Valsts padome) *assesseur* (piesēdētājs) (2001–2003); padomnieks Eiropas Komisijā (1990–2003); *Observatoire Internet* loceklis (2001–2003); kopš 2003. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Otto Czucz [Oto Cūcs]

dzimis 1946. gadā; Segedas Universitātes tiesību zinātņu doktors (1971); Darba ministrijas administrators (1971–1974); lektors un profesors (1974–1989), Tiesību zinātņu fakultātes dekāns (1989–1990), rektora vietnieks (1992–1997) Segedas Universitātē; advokāts; Nacionālās Pensiju apdrošināšanas prezidija loceklis; Eiropas Sociālās nodrošināšanas institūta viceprezidents (1998–2002); Starptautiskās Sociālās nodrošināšanas asociācijas Zinātniskās padomes loceklis; Konstitucionālās tiesas tiesnesis (1998–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Irena Wiszniewska Bialecka [Irēna Višņevska Bjalecka]

dzimusi 1947. gadā; ieguvusi Varšavas Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1965–1969); pētniece (lektore, docente, profesore) Polijas Zinātņu akadēmijas Juridisko zinātņu institūtā (1969–2004); pētniece Maksa Planka Intelektuālā īpašuma, konkurences un nodokļu tiesību institūtā Minhenē (Aleksandra fon Humbolta (AvH) fonda stipendija 1985–1986); advokāte (1992–2000); Augstākās administratīvās tiesas tiesnese (2001–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Irena Pelikanova [Irēna Pelikānova]

dzimusi 1949. gadā; tiesību zinātņu doktore, asistente ekonomikas tiesībās (līdz 1989. gadam), vēlāk zinātņu doktore, komerciesību profesore Kārļa universitātes Tiesību zinātņu fakultātē Prāgā (kopš 1993. gada); Vērtspapīru komisijas valdes locekle (1999–2002); advokāte; Čehijas Republikas valdības Likumdošanas padomes locekle (1998–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Vilenas Vadapalas [Vilens Vadapals]

dzimis 1954. gadā; Maskavas Universitātes tiesību zinātņu doktors; Varšavas Universitātes habilitētais tiesību zinātņu doktors; starptautisko tiesību (kopš 1981. gada), cilvēktiesību (kopš 1991. gada) un Kopienų tiesību (kopš 2000. gada) pasniedzējs Viļņas Universitātē; valdības padomnieks ārlietās (1991–1993); iestāšanās ES sarunu delegācijas koordinācijas grupas loceklis; valdības Eiropas tiesību departamenta ģenerāldirektors (1997–2004); Eiropas tiesību pasniedzējs Viļņas Universitātē, Žana Monē [Jean Monnet] profesūras profesors; Lietuvas Eiropas Savienības pētījumu asociācijas priekšsēdētājs; parlamenta darba grupas par konstitucionālo reformu saistībā ar Lietuvas pievienošanos ES ziņotājs; Starptautiskās Juristu komisijas loceklis (2003. gada aprīlis); no 2004. gada 12. maija līdz 2013. gada 16. septembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Küllike Jürimäe [Killike Jirimēe]

dzimusi 1962. gadā; ieguvusi Tartu Universitātes diplomu tiesību zinātnēs (1981–1986); Republikas prokurora palīdze Tallinā (1986–1991); saņēmusi Igaunijas Diplomātijas skolas diplomu (1991–1992); juriskonsulte (1991–1993) un galvenā padomniece Tirdzniecības un rūpniecības palātā (1992–1993); Tallinas Apelācijas tiesas tiesnese (1993–2004); Eiropas maģistre (European Master) cilvēktiesībās un demokrātijas jautājumos, Padujas un Notingemas Universitātes (2002–2003); no 2004. gada 12. maija līdz 2013. gada 23. oktobrim – Vispārējās tiesas tiesnese; kopš 2013. gada 23. oktobra – Tiesas tiesnese.

Ingrīda Labucka

dzimusi 1963. gadā; Latvijas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1986); Iekšlietu ministrijas Rīgas pilsētas un Kirova rajona inspektore (1986–1989); Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese (1990–1994); advokāte (1994–1998 un no 1999. gada jūlija līdz 2000. gada maijam); tieslietu ministre (no 1998. gada novembra līdz 1999. gada jūlijam un no 2000. gada maija līdz 2002. gada oktobrim); Hāgas Starptautiskās šķīrētības locekle (2001–2004); Saeimas deputāte (2002–2004); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Savvas S. Papasavvas [Sava S. Papasavs]

dzimis 1969. gadā; studijas Atēnu Universitātē (*Ptychion*, 1991); trešā līmeņa studijas Parīzes II universitātē (*DEA* publiskajās tiesībās, 1992) un *Aix-Marseille III* universitātē (tiesību zinātņu doktors, 1995); uzņemts Kipras Advokātu kolēģijā, Nikosijas Advokātu kolēģijas loceklis kopš 1993. gada; docents Kipras Universitātē (1997–2002), konstitucionālo tiesību docents kopš 2002. gada septembra; pētnieks Eiropas Publisko tiesību centrā (2001–2002); kopš 2004. gada 12. maija – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Miro Prek [Miro Preks]

dzimis 1965. gadā; diploms tiesību zinātnēs (1989); uzņemts Advokātu kolēģijā (1994); veicis dažādus uzdevumus un funkcijas valsts pārvaldē, lielākoties valdības birojā, kas atbild par likumdošanu (Eiropas tiesību un salīdzinošo tiesību departamenta valsts sekretāra vietnieks un direktora vietnieks, departamenta direktors) un Eiropas lietu birojā (valsts sekretāra vietnieks); asociācijas līguma sarunu grupas (1994–1996) un iestāšanās Eiropas Savienībā sarunu grupas loceklis (1998–2003), atbildīgais par juridiskajiem jautājumiem; advokāts; atbildīgais par tiesību aktu pielāgošanas Eiropas tiesību aktiem un Eiropas integrācijas projektiem, lielākoties Rietumbalkānos; Eiropas Kopienu Tiesas nodaļas vadītājs (2004–2006); kopš 2006. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Alfred Dittrich [Alfreds Dītrihs]

dzimis 1950. gadā; studijas tiesību zinātnēs Erlangenē-Nirnbergas Universitātē (1970–1975); *Rechtsreferendar* (jurists praktikants) Nirnbergas Reģionālajā augstākajā tiesā (1975–1978); administrators Federālajā ekonomikas ministrijā (1978–1982); administrators Vācijas Federatīvās Republikas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Kopienās (1982); administrators Federālajā ekonomikas ministrijā Kopienas un konkurences tiesību jautājumos (1983–1992); departamenta “Eiropas Savienības tiesības” vadītājs Tieslietu ministrijā (1992–2007); Vācijas delegācijas vadītājs Padomes darba grupā “Eiropas Kopienu Tiesa”; Federālās valdības pārstāvis daudzās lietās Eiropas Kopienu Tiesā; kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Santiago Soldevila Frago [Santjago Soldevila Frago]

dzimis 1960. gadā; *Universidad Autonoma de Barcelona* diploms tiesību zinātnēs (1983); tiesnesis (1985); kopš 1992. gada – administratīvo lietu tiesnesis Kanāriju salu *Tribunal Superior de Justicia* (Augstākā tiesa) Santakrusā de Tenerifē (1992. un 1993. gadā) un *Audiencia Nacional* (Madride, no 1998. gada maija līdz 2007. gada augustam), kur viņš bija atbildīgs par prasībām nodokļu (PVN) jomā, prasībām par ekonomikas ministra vispārējiem noteikumiem un viņa lēmumiem attiecībā uz valsts atbalstu vai pārvaldes atbildību, kā arī par prasībām par regulatoru nolīgumiem banku, biržas, enerģētikas, apdrošināšanas un konkurences jomā; tiesneša palīgs Konstitucionālajā tiesā (1993–1998); no 2007. gada 17. septembra līdz 2013. gada 16. septembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Laurent Truchot [Lorāns Trišo]

dzimis 1962. gadā; Parīzes Politisko zinātņu institūta (*Institut d'études politiques de Paris*) diploms tiesību zinātnēs (1984); Valsts Tiesnešu skolas (*Ecole nationale de la magistrature*) bijušais audzēknis (1986–1988); tiesnesis *Tribunal de grande instance de Marseille* (no 1988. gada janvāra līdz 1990. gada janvārim); maģistrāts Tieslietu ministrijas Civillietu un valsts lietu direkcijā (no 1990. gada janvāra līdz 1992. gada jūnijam); biroja vadītāja palīgs, vēlāk – biroja vadītājs Ekonomikas, finanšu un rūpniecības ministrijas Konkurences, patērētāju tiesību un krāpšanas apkarošanas ģenerāldirekcijā (no 1992. gada jūnija līdz 1994. gada septembrim); tieslietu ministra tehniskais konsultants (no 1994. gada septembra līdz 1995. gada maijam); tiesnesis *Tribunal de grande instance de Nimes* (no 1995. gada maija līdz 1996. gada maijam); Eiropas Kopienų Tiesas ģenerālvokāta F. Ležē [*P. Léger*] palīgs (no 1996. gada maija līdz 2001. gada decembrim); Kasācijas tiesas [*Cour de cassation*] konsultants palīgs (no 2001. gada decembra līdz 2007. gada augustam); no 2007. gada 17. septembra līdz 2013. gada 16. septembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Sten Frimodt Nielsen [Stens Frimods Nilsens]

dzimis 1963. gadā; Kopenhāģenas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1988); ierēdnis Ārlietu ministrijā (1988–1991); štata pasniedzējs starptautiskajās tiesībās un Eiropas tiesībās Kopenhāģenas Universitātē (1988–1991); vēstniecības sekretārs Dānijas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Apvienoto Nāciju Organizācijā Ņujorkā (1991–1994); ierēdnis Ārlietu ministrijas Juridiskajā dienestā (1994–1995); asociētais profesors Kopenhāģenas Universitātē (1995); premjerministra padomnieks, vēlāk – premjerministra galvenais padomnieks (1995–1998); ministrs padomnieks Dānijas Pastāvīgajā pārstāvniecībā Eiropas Savienībā (1998–2001); premjerministra īpašais padomnieks juridiskajos jautājumos (2001–2002); departamenta vadītājs un juriskonsults Premjerministra dienestā (no 2002. gada marta līdz 2004. gada jūlijam); valsts sekretāra vietnieks un premjerministra juriskonsults (no 2004. gada augusta līdz 2007. gada augustam); kopš 2007. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Kevin O'Higgins [Kevins O'Higinss]

dzimis 1946. gadā; studijas *Crescent College de Limerick, Clongowes Wood College, University College Dublin* (B.A grāds un diploms Eiropas tiesībās) un *Kings Inns*; 1968. gadā uzņemts Īrijas Advokātu kolēģijā; *barrister* (1968–1982); *Senior Counsel (Inner Bar of Ireland)*, 1982–1986); *Circuit court* tiesnesis (1986–1997); Īrijas *High Court* tiesnesis (1997–2008); *bencher of Kings Inns*; Īrijas pārstāvis Eiropas tiesnešu konsultatīvajā padomē (2000–2008); no 2008. gada 15. septembra līdz 2013. gada 16. septembrim – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Juraj Schwarcz [Jurajs Švarcs]

dzimis 1952. gadā; tiesību zinātņu doktors (*Comenius universitāte Bratislavā*, 1979); uzņēmuma juriskonsults (1975–1990); par Košices Municipālās tiesas komercreģistru atbildīgais sekretārs (1991); Košices Municipālās tiesas tiesnesis (no 1992. gada janvāra līdz oktobrim); Košices apgabaltiesas tiesnesis un palātas priekšsēdētājs (no 1992. gada novembra līdz 2009. gadam); Slovērijas Republikas Augstākās tiesas Komerctiesību palātas norīkotais tiesnesis (no 2004. gada oktobra līdz 2005. gada septembrim); Košices apgabaltiesas Komerctiesību kolēģijas priekšsēdētājs (no 2005. gada oktobra līdz 2009. gada septembrim); Košices *P. J. Šafarik* universitātes Komerctiesību un ekonomisko tiesību departamenta ārštata loceklis (1997–2009); Tieslietu akadēmijas mācībspēku ārštata loceklis (2005–2009); kopš 2009. gada 7. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Marc van der Woude [Marks van der Vaude]

dzimis 1960. gadā; tiesību zinātņu grāds (*Groningenas Universitāte*, 1983); studijas Eiropas Koledžā (1983–1984); asistents Eiropas Koledžā (1984–1986); lektors *Leidenas Universitātē* (1986–1987); ziņotājs Eiropas Kopienų Komisijas Konkurences ģenerāldirektorātā (1987–1989); tiesneša palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (1989–1992); politikas koordinators Eiropas Kopienų Komisijas Konkurences ģenerāldirektorātā (1992–1993); Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1993–1995); kopš 1995. gada – advokāts *Briseles Advokātu kolēģijā*; kopš 2000. gada – profesors *Roterdamas Erasma universitātē*; vairāku publikāciju autors; kopš 2010. gada 13. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Dimitrios Gratsias [Dimitrijs Gracijs]

dzimis 1957. gadā; Atēnu Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1980); *Université de Paris I, Pantheon Sorbonne*, padziļinātu publisko tiesību studiju diploms (1981); Universitātes Kopienų un Eiropas studiju centra sertifikāts (*Université de Paris I*) (1982); Valsts padomes *auditeur* (1985–1992); Valsts padomes *maitre des requetes* (1992–2005); Eiropas Kopienų Tiesas locekļa palīgs (1994–1996); Grieķijas Augstākās speciālās tiesas pastāvīgais loceklis (1998. un 1999. gads); Valsts padomes padomdevējs (2005); Speciālās tiesas, kas izskata lietas pret tiesnešiem, loceklis (2006); Augstākās administratīvo lietu valsts padomes loceklis (2008); administratīvo tiesu inspektors (2009–2010); kopš 2010. gada 25. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Andrei Popescu [Andrejs Popesku]

dzimis 1948. gadā; Bukarestes Universitātes tiesību maģistrs (1971); starptautisko darba tiesību un Eiropas sociālo tiesību pēcdiploma studijas Ženēvas Universitātē (1973–1974); Bukarestes Universitātes tiesību doktors (1980); asistents praktikants (1971–1973), asistents (1974–1985) un vēlāk – darba tiesību lektors Bukarestes Universitātē (1985–1990); Zinātniskās pētniecības institūta galvenais pētnieks darba un sociālās aizsardzības jomā (1990–1991); Darba un sociālās aizsardzības ministrijas ģenerāldirektora vietnieks (1991–1992) un vēlāk – direktors (1992–1996); Bukarestes Valsts politisko zinātņu un administrācijas skolas lektors (1997) un vēlāk – profesors (2000); Eiropas Integrācijas ministrijas valsts sekretārs (2001–2005); Rumānijas Likumdošanas padomes departamenta vadītājs (1996–2001 un 2005–2009); Rumānijas Eiropas tiesību žurnāla [*Revista Romană de Drept European*] dibinātājs un direktors; Rumānijas Eiropas tiesību biedrības prezidents (2009–2010); Rumānijas valdības pārstāvis Eiropas Savienības tiesās (2009–2010); kopš 2010. gada 26. novembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Mariyana Kancheva [Marijana Kančeva]

dzimusi 1958. gadā; Sofijas Universitātes tiesību zinātņu diploms (1979–1984); Eiropas tiesību maģistre Briseles Brīvās universitātes Eiropas studiju institūtā (2008–2009); specializējusies ekonomikas un intelektuālā īpašuma tiesību jomā; Sofijas apgabaltiesas tiesnese praktikan-te (1985–1986); juriskonsulte (1986–1988); Sofijas Advokātu kolēģijas locekle (1988–1992); Ārlietu ministrijas Diplomātiskā dienesta biroja ģenerāldirektore (1992–1994); advokātes prakse Sofijā (1994–2011) un Briselē (2007–2011); komercstrīdu šķīrējtiesnese Sofijā; piedalījusies dažādu tiesību aktu izstrādē kā Bulgārijas parlamenta juriskonsulte; kopš 2011. gada 19. septembra – Vispārējās tiesas tiesnese.

Guido Berardis [Gvido Berardis]

dzimis 1950. gadā; maģistra grāds tiesību zinātnēs (Romas universitāte, *La Sapienza*, 1973), Eiropas Koledžas Eiropas studiju diploms (Brige, 1974–1975); Eiropas Kopienu Komisijas ierēdnis (Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta "Starptautisko lietu" direktorāts, 1975–1976); Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1976–1991 un 1994–1995); Eiropas Kopienu Komisijas Juridiskā dienesta pārstāvis Luksemburgā (1990–1991); Eiropas Kopienu Tiesas tiesneša G. F. Mančīni [G. F. Mancini] palīgs (1991–1994); Eiropas Kopienu Komisijas komisāru M. Monti (1995–1997) un F. Bolkešteina juriskonsults (2000–2002); Eiropas Kopienu Komisijas Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāta Publiskā iepirkuma politikas direktorāta direktors (2002–2003), Pakalpojumu, intelektuālā un industriālā īpašuma, plašsaziņas līdzekļu un datu aizsardzības direktorāta direktors (2003–2005) un Pakalpojumu direktorāta direktors (2005–2011); Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta vecākais juriskonsults un Tiesiskuma, brīvības un drošības, civiltiesību un krimināltiesību nodaļas direktors (2011–2012); kopš 2012. gada 17. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Eugene Buttigieg [Eižens Butidžidžs]

dzimis 1961. gadā; Maltas Universitātes tiesību zinātņu doktors; Eiropas tiesību maģistrs (Ekseteras Universitātes konkurences tiesību doktora (Londonas Universitāte); Tieslietu ministrijas jurists (1987–1990); Ārlietu ministrijas galvenais jurists (1990–1994); Autortiesību komisijas (*Copyright Board*) loceklis (1994–2005); Tieslietu un iekšlietu ministrijas jurists revidents (2001–2002); Maltas Resursu pārvaldes (*Malta Resources Authority*) administrators (2001–2009); Eiropas tiesību konsultants (kopš 1994. gada); Finanšu, ekonomikas un ieguldījumu ministrijas padomnieks konkurences un patērētāju tiesību jautājumos (2000–2010); Ministru prezidenta padomnieks konkurences un patērētāju tiesību jautājumos (2010–2011); Maltas Konkurences un patērētāju padomes (*Malta Competition and Consumer Affairs Authority*) konsultants (2012); Maltas Universitātes lektors (1994–2001), docētājs (2001–2006), vēlāk – asociētais profesors (kopš 2007. gada) un Žana Monē [*Jean Monnet*] profesūras Eiropas tiesībās profesors (kopš 2009. gada); Eiropas tiesību Maltas asociācijas (*Maltese Association for European Law*) līdzdibinātājs un viceprezidents; kopš 2012. gada 8. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Carl Wetter [Karls Veters]

dzimis 1949. gadā; Upsalas Universitātes diploms ekonomikā (*Bachelor of Arts*, 1974) un tiesību zinātnēs (*Master of Laws*, 1977); administrators Ārlietu ministrijā (1977); Zviedrijas Advokātu kolēģijas loceklis (kopš 1983. gada); Zviedrijas Starptautiskās tirdzniecības palātas (STP) Konkurences tiesību darba grupas loceklis; konkurences tiesību lektors (Lundas un Stokholmas universitātēs); vairāku publikāciju autors; kopš 2013. gada 18. marta – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Vesna Tomljenović [Vesna Tomļenoviča]

dzimusi 1956. gadā; ieguvusi diplomu Rijekas Universitātē (maģistra grāds 1979. gadā) un Zagrebas Universitātē (LL.M. 1984. gadā; tiesību zinātņu doktora grāds 1996. gadā); profesora palīdzē (1980–1998), asociētā profesore (2003–2009) un profesore (2009–2013) Rijekas Universitātes Juridiskajā fakultātē; profesora palīdzē Rijekas Universitātes Ekonomikas fakultātē (1990–2013); Horvātijas Salīdzinošo tiesību asociācijas priekšsēdētāja (2006–2013); kopš 2013. gada 4. jūlija – Vispārējās tiesas tiesnese.

Egidijus Bieliūnas [Egidijs Bieļūns]

dzimis 1950. gadā; ieguvis diplomu tiesību zinātnēs Viļņas Universitātē (1973); tiesību zinātņu doktors (1978), asistents, lektors, pēc tam docents Viļņas Universitātes Juridiskajā fakultātē (1977–1992); Lietuvas Republikas Parlamenta Juridiskā departamenta konsultants (1990–1992); padomnieks Lietuvas vēstniecībā Beļģijā (1992–1994); padomnieks Lietuvas vēstniecībā Francijā (1994–1996); Eiropas Cilvēktiesību komisijas loceklis (1996–1999); Lietuvas Augstākās tiesas tiesnesis (1999–2011); Viļņas Universitātes Krimināltiesību katedras docents (2003–2013); Lietuvas Republikas pārstāvis *Eurojust* Apvienotajā uzraudzības iestādē (2004–2011); Lietuvas Republikas Konstitucionālās tiesas tiesnesis (2011–2013); kopš 2013. gada 16. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Viktor Kreuschitz [Viktors Kreišīcs]

dzimis 1952. gadā; doktora grāds tiesību zinātnēs Vīnes Universitātē (1981); Federālās kancelejas Konstitucionālo lietu dienesta ierēdnis (1981–1997); Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta padomnieks (1997–2013); kopš 2013. gada 16. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Anthony Michael Collins [Entonijs Maikls Kolinss]

dzimis 1960. gadā; ieguvis diplomu tiesību zinātnēs *Trinity College Dublin* (1984) un *Honourable Society of the King's Inns (Barrister, Dublin)* diplomu (1986); *barrister* (1986–1990 un 1997–2003) un *Senior Counsel* Īrijas advokatūrā (2003–2013); tiesneša palīgs Eiropas Kopienu Tiesā (1990–1997); *Irish Centre for European Law (ICEL, Trinity College, Dublin)* direktors (1997–2000) un joprojām ir tā valdes loceklis; *Council of European National Youth Committees (CENYC)* priekšsēdētāja vietnieks (1979–1981); Eiropas skolu audzēkņu apvienību koordinācijas biroja (*OBESSU*) ģenerālsēkretārs (1977–1984); *Irish Union of School Students (IUSS)* ģenerālsēkretārs (1977–1979); *Union of Students in Ireland* starptautiskais priekšsēdētāja vietnieks (*USI*) (1982–1983); Tiesas locekļu palīgu apvienības biroja loceklis (Luksemburga, 1992–2000); Eiropas Savienības Advokatūru padomes (*CCBE*) pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienības Tiesā un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (*EBTA*) tiesas loceklis (2006–2013); kopš 2013. gada 16. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Ignacio Ulloa Rubio [Ignasio Uljoa Rubio]

dzimis 1967. gadā; ar izcilību iegūts diploms tiesību zinātnēs (1985–1990) un doktorantūras studijas *Universidad Complutense* (Madrīde) (1990–1993); Heronas prokurors (2000–2003); Koalīcijas pagaidu pārvaldes padomnieks tiesiskuma un cilvēktiesību jautājumos (Bagdāde, Irāka) (2003–2004); pirmās instances tiesas tiesnesis civiltiesību jautājumos un izmeklēšanas tiesnesis (2003–2007) (Heronā, Spānijā), pēc tam – vecākais tiesnesis (Heronā, 2008); Eiropas Savienības Padomes Integrētās tiesiskuma misijas Irākā (*EUJUST LEX*) vadītāja vietnieks (2005–2006); Spānijas Konstitucionālās tiesas juriskonsults (2006–2011 un 2013); valsts sekretārs drošības jautājumos (2012–2013); Eiropas Savienības Padomes civilais eksperts jautājumos par tiesiskumu un drošības sektora reformu (2005–2011); Eiropas Komisijas neatkarīgais eksperts jautājumos par pamattiesībām un kriminālprocesa tiesībām (2011–2013); lektors un vairāku publikāciju autors; kopš 2013. gada 16. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Stéphane Gervasoni [Stefans Žervazoni]

dzimis 1967. gadā; ieguvis Grenobles Politisko zinātņu institūta (*Institut d'études politiques de Grenoble*) diplomu (1988) un Valsts administrācijas skolas diplomu (1993); Valsts padomes *auditeur* (ziņotājs Strīdu izskatīšanas nodaļā, 1993–1997, un Sociālo jautājumu nodaļas loceklis, 1996–1997); Valsts Padomes *maître des requêtes* (1996–2008); Parīzes Politisko zinātņu institūta docents (1993–1995); valdības komisārs Īpašajā pensiju pārsūdzības komisijā (1994–1996); Civildienesta ministrijas un Parīzes pilsētas juriskonsults (1995–1997); Jonas [Yonne] departamenta prefektūras ģenerālsēkretārs, Oksēras [Auxerre] apgabala apakšprefekts (1997–1999); Savoijas [Savoie] departamenta prefektūras ģenerālsēkretārs, Šamberi [Chambéry] apgabala apakšprefekts (1999–2001); tiesneša palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (2001–2005); NATO Sūdzību izskatīšanas komisijas pilntiesīgais loceklis (2001–2005); Eiropas Savienības Civildienesta tiesas tiesnesis (2005–2011, no 2008. līdz 2011. gadam – palātas priekšsēdētājs); *Conseiller d'État*, strīdu izskatīšanas nodaļas 8. palātas priekšsēdētāja vietnieks, 2011–2013); Eiropas Kosmosa aģentūras Sūdzību izskatīšanas komisijas loceklis (2011–2013); kopš 2013. gada 16. septembra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Lauri Madise [Lauri Madise]

dzimis 1974. gadā, ieguvis diplomu tiesību zinātnēs (Tartu un Puatjē universitātēs); tieslietu ministra padomnieks (1995–1999); Igaunijas Parlamenta Konstitucionālās komisijas sekretariāta vadītājs (1999–2000); Tallinas Apelācijas tiesas tiesnesis (kopš 2002. gada); tiesnešu eksaminācijas komisijas loceklis (kopš 2005. gada); dalība konstitucionālo un administratīvo tiesību aktu izstrādē; kopš 2013. gada 23. oktobra – Vispārējās tiesas tiesnesis.

Emmanuel Coulon [Emanuels Kulons]

dzimis 1968. gadā; tiesību zinātņu studijas (*Pantheon-Assas* universitāte, Parīze); pārvaldības studijas (*Paris-Dauphine* universitāte); Eiropas Koledža (1992); iestājekšāmens Parīzes Advokātu apmācību reģionālajā centrā; Briseles Advokātu kolēģijas advokāta apliecība; advokāta darbība Briselē; Eiropas Kopienų Komisijas vispārējā konkursa laureāts; tiesneša palīgs Pirmās instances tiesā (priekšsēdētāja A. Sadžo [A. Saggio] palīgs (1996–1998), priekšsēdētāja B. Vesterdorfa [B. Vesterdorf] palīgs (1998–2002); Pirmās instances tiesas priekšsēdētāja kabineta vadītājs (2003–2005); kopš 2005. gada 6. oktobra – Vispārējās tiesas sekretārs.

2. Izmaiņas Vispārējās tiesas sastāvā 2013. gadā

2013. gada 18. marta svinīgā sēde

Pēc tiesneša *Nils Wahl*, tagad Tiesas ģenerālvokāts, atkāpšanās no amata dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2013. gada 6. marta lēmumu iecēla *Carl Wetter* k-gu par Vispārējās tiesas tiesnesi uz laiku līdz tiesneša *Nils Wahl* atlikušā mandāta termiņa beigām, proti, 2013. gada 31. augustam.

2013. gada 4. jūlija svinīgā sēde

Pēc Horvātijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai 2013. gada 1. jūlijā Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2013. gada 1. jūlija lēmumu iecēla *Vesna Tomljenović* k-dzi par Vispārējās tiesas tiesnesi uz laiku no 2013. gada 1. jūlija līdz 2015. gada 31. augustam.

2013. gada 16. septembra svinīgā sēde

Saistībā ar Vispārējās tiesas tiesnešu daļēju nomaiņu un tiesnešu *Laurent Truchot*, *Vilenas Vadapalas*, *Santiago Soldevila Fragoso* un *Kevin O'Higgins* aizstāšanu dalībvalstu pārstāvji ar 2013. gada 26. jūnija un 24. jūlija lēmumiem iecēla *Egidijus Bieliūnas*, *Anthony Collins*, *Ignacio Ulloa Rubio* un *Stéphane Gervasoni* k-gus par Vispārējās tiesas tiesnešiem uz laiku no 2013. gada 1. septembra līdz 2019. gada 31. augustam.

Dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2013. gada 6. marta, 26. jūnija un 24. jūlija lēmumiem atjaunoja *Nicholas James Forwood* k-ga, *Alfred Dittrich* k-ga, *Ingrīdas Labuckas* k-dzes, *Miro Prek* k-ga, *Marijana Kancheva* k-dzes, *Guido Berardis* k-ga, *Eugène Buttigieg* k-ga, *Carl Wetter* k-ga un *Vesna Tomljenović* k-dzes mandātu uz iepriekš minēto laikposmu.

Visbeidzot, pēc tiesneša *Josef Azizi* atkāpšanas no amata dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2013. gada 26. jūnija lēmumu iecēla *Viktor Kreuschitz* k-gu par Vispārējās tiesas tiesnesi uz laiku no 2013. gada 1. septembra līdz 2016. gada 31. augustam.

2013. gada 23. oktobra svinīgā sēde

Ar 2013. gada 16. oktobra lēmumu *Lauri Madise* tika iecelts par Vispārējās tiesas tiesnesi uz laiku no 2013. gada 6. oktobra līdz 2016. gada 31. augustam.

Saistībā ar Vispārējās tiesas tiesnešu daļēju nomaiņu dalībvalstu valdību pārstāvji ar 2013. gada 16. oktobra lēmumu atjaunoja *Irena Pelikánová* k-dzes mandātu uz laiku no 2013. gada 1. septembra līdz 2019. gada 31. augustam.

3. Protokolārā kārtība

No 2013. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 17. martam

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
M. PREK, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. VAN DER WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese
G. BERARDIS, tiesnesis
E. BUTTIGIEG, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

No 2013. gada 18. marta līdz 2013. gada 3. jūlijam

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
M. PREK, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. VAN DER WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese
G. BERARDIS, tiesnesis
E. BUTTIGIEG, tiesnesis
C. WETTER, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

**No 2013. gada 4. jūlija līdz
2013. gada 17. septembrim**

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
J. AZIZI, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, palātas priekšsēdētājs
O. CZÚCZ, palātas priekšsēdētājs
I. PELIKÁNOVÁ, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
L. TRUCHOT, palātas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, palātas priekšsēdētājs
M. E. MARTINS RIBEIRO, tiesnese
F. DEHOUSSE, tiesnesis
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
V. VADAPALAS, tiesnesis
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
M. PREK, tiesnesis
S. SOLDEVILA FRAGOSO, tiesnesis
S. FRIMODT NIELSEN, tiesnesis
K. O'HIGGINS, tiesnesis
J. SCHWARCZ, tiesnesis
M. VAN DER WOUDE, tiesnesis
D. GRATSIAS, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese
G. BERARDIS, tiesnesis
E. BUTTIGIEG, tiesnesis
C. WETTER, tiesnesis
V. TOMLJENOVIC, tiesnese

E. COULON, sekretārs

**No 2013. gada 18. septembra līdz
2013. gada 22. oktobrim**

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, priekšsēdētāja vietnieks
M. E. MARTINS RIBEIRO, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
M. PREK, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
S. FRIMODT NIELSEN, palātas priekšsēdētājs
M. VAN DER WOUDE, palātas priekšsēdētājs
D. GRATSIAS, palātas priekšsēdētājs
G. BERARDIS, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, tiesnesis
F. DEHOUSSE, tiesnesis
O. CZÚCZ, tiesnesis
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
I. PELIKÁNOVÁ, tiesnese
K. JÜRIMÄE, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
J. SCHWARCZ, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese
E. BUTTIGIEG, tiesnesis
C. WETTER, tiesnesis
V. TOMLJENOVIC, tiesnese
E. BIELIŪNAS, tiesnesis
V. KREUSCHITZ, tiesnesis
A. COLLINS, tiesnesis
I. ULLOA RUBIO, tiesnesis
S. GERVASONI, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

**No 2013. gada 23. oktobra līdz
2013. gada 31. decembrim**

M. JAEGER, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs
H. KANNINEN, priekšsēdētāja vietnieks
M. E. MARTINS RIBEIRO, palātas priekšsēdētāja
S. PAPASAVVAS, palātas priekšsēdētājs
M. PREK, palātas priekšsēdētājs
A. DITTRICH, palātas priekšsēdētājs
S. FRIMODT NIELSEN, palātas priekšsēdētājs
M. VAN DER WOUDE, palātas priekšsēdētājs
D. GRATSIAS, palātas priekšsēdētājs
G. BERARDIS, palātas priekšsēdētājs
N. J. FORWOOD, tiesnesis
F. DEHOUSSE, tiesnesis
O. CZÚCZ, tiesnesis
I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, tiesnese
I. PELIKÁNOVÁ, tiesnese
I. LABUCKA, tiesnese
J. SCHWARCZ, tiesnesis
A. POPESCU, tiesnesis
M. KANCHEVA, tiesnese
E. BUTTIGIEG, tiesnesis
C. WETTER, tiesnesis
V. TOMLJENOVÍČ, tiesnese
E. BIELIŪNAS, tiesnesis
V. KREUSCHITZ, tiesnesis
A. COLLINS, tiesnesis
I. ULLOA RUBIO, tiesnesis
S. GERVASONI, tiesnesis
L. MADISE, tiesnesis

E. COULON, sekretārs

4. Bijušie Vispārējās tiesas locekļi

Edward David Alexander Ogilvy (1989–1992)

Yeraris Christos (1989–1992)

Da Cruz Vilaça José Luís (1989–1995), priekšsēdētājs no 1989. līdz 1995. gadam

Biancarelli Jacques (1989–1995)

Barrington Donal Patrick Michael (1989–1996)

Schintgen Romain Alphonse (1989–1996)

Kirschner Heinrich (1989–1997)

Saggio Antonio (1989–1998), priekšsēdētājs no 1995. gada līdz 1998. gadam

Briët Cornelis Paulus (1989–1998)

Lenaerts Koen (1989–2003)

Vesterdorf Bo (1989–2007), priekšsēdētājs no 1998. gada līdz 2007. gadam

García-Valdecasas y Fernández Rafael (1989–2007)

Kalogeropoulos Andreas (1992–1998)

Bellamy Christopher William (1992–1999)

Potocki André (1995–2001)

Gens de Moura Ramos Rui Manuel (1995–2003)

Lindh Pernilla (1995–2006)

Tiili Virpi (1995–2009)

Azizi Josef (1995–2013)

Cooke John D. (1996–2008)

Pirrung Jörg (1997–2007)

Mengozzi Paolo (1998–2006)

Meij Arjen W. H. (1998–2010)

Vilaras Mihalis (1998–2010)

Legal Hubert (2001–2007)

Trstenjak Verica (2004–2006)

Šváby Daniel (2004–2009)

Cremona Ena (2004–2012)

Vadapalas Vilenas (2004–2013)

Jürimäe Küllike (2004–2013)

Moavero Milanesi Enzo (2006–2011)

Wahl Nils (2006–2012)

Tchipev Teodor (2007–2010)

Ciucă Valeriu M. (2007–2010)

Soldevila Fragozo Santiago (2007–2013)

Truchot Laurent (2007–2013)

O'Higgins Kevin (2008–2013)

Priekšsēdētāji

Da Cruz Vilaça José Luís (1989–1995)

Saggio Antonio (1995–1998)

Vesterdorf Bo (1998–2007)

Sekretārs

Jung Hans (1989–2005)

C – Vispārējās tiesas darbības statistika

Vispārējās tiesas vispārējā darbība

1. Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2009–2013)

Ierosinātās lietas

2. Tiesvedību veidi (2009–2013)
3. Prasību veidi (2009–2013)
4. Prasību joma (2009–2013)

Pabeigtās lietas

5. Tiesvedību veidi (2009–2013)
6. Prasību joma (2013)
7. Prasību joma (2009–2013) (spriedumi un rīkojumi)
8. Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)
9. Tiesvedības ilgums mēnešos (2009–2013) (spriedumi un rīkojumi)

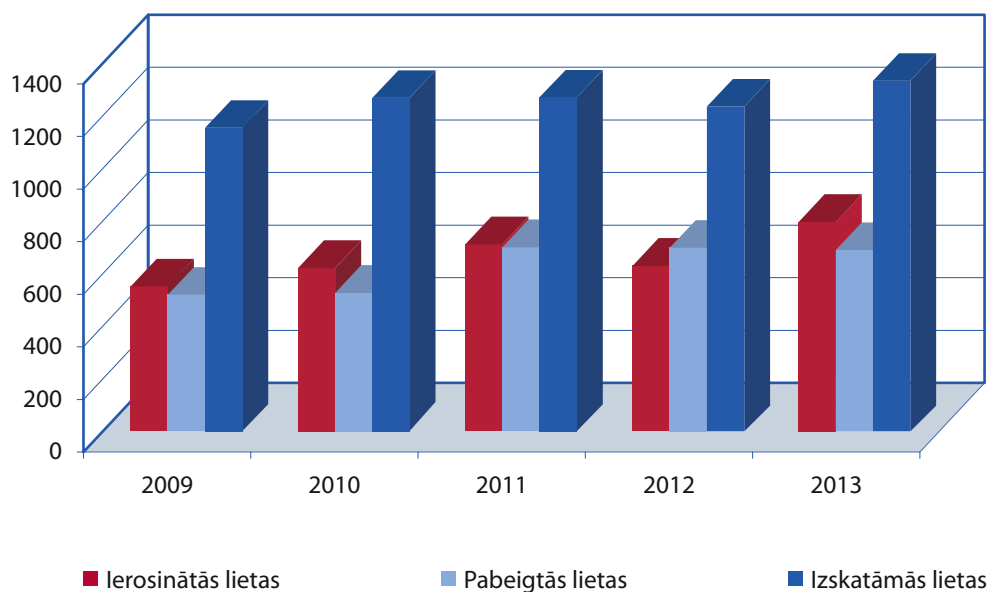
Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

10. Tiesvedību veidi (2009–2013)
11. Prasību joma (2009–2013)
12. Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)

Dažādi

13. Pagaidu noregulējums (2009–2013)
14. Paātrinātais process (2009–2013)
15. Vispārējās tiesas nolēmumi, par kuriem Tiesā iesniegtas apelācijas sūdzības (1990–2013)
16. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību sadalījums atkarībā no tiesvedības veida (2009–2013)
17. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2013) (spriedumi un rīkojumi)
18. Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2009–2013) (spriedumi un rīkojumi)
19. Vispārējās tendences (1989–2013) (ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas)

1. *Vispārējās tiesas vispārējā darbība – lerosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2009–2013)*¹²

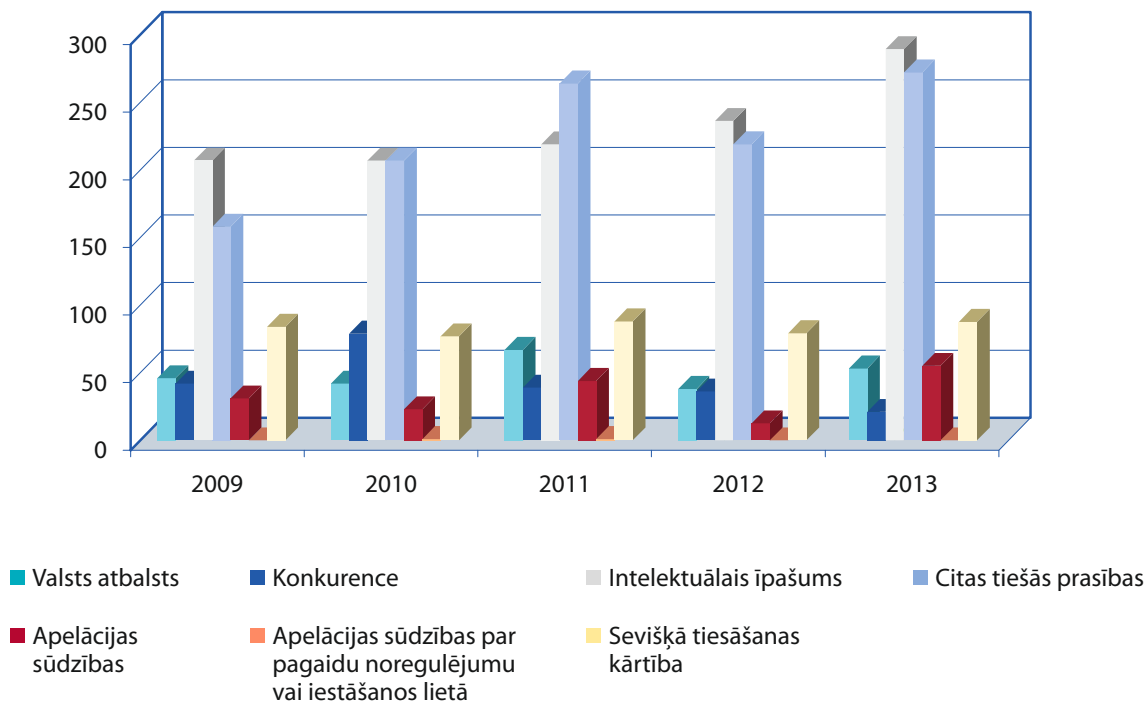
	2009	2010	2011	2012	2013
Ierosinātās lietas	568	636	722	617	790
Pabeigtās lietas	555	527	714	688	702
Izskatāmās lietas	1191	1300	1308	1237	1325

¹ Ja nav norādīts citādi, šajā un nākamajās tabulās ir ņemta vērā sevišķā tiesāšanas kārtība.

Par "sevišķo tiesāšanas kārtību" tiek uzskatīti: protests par spriedumu (Tiesas statūtu 41. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 122. pants), trešās personas protests (Tiesas statūtu 42. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 123. pants), sprieduma pārskatīšana (Tiesas statūtu 44. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 125. pants), sprieduma interpretēšana (Tiesas statūtu 43. pants un Vispārējās tiesas Reglamenta 129. pants), tiesāšanās izdevumu noteikšana (Vispārējās tiesas Reglamenta 92. pants), juridiskā palīdzība (Vispārējās tiesas Reglamenta 96. pants) un sprieduma labošana (Vispārējās tiesas Reglamenta 84. pants).

² Ja nav norādīts citādi, šajā un nākamajās tabulās nav ņemtas vērā tiesvedības par pagaidu noregulējumu.

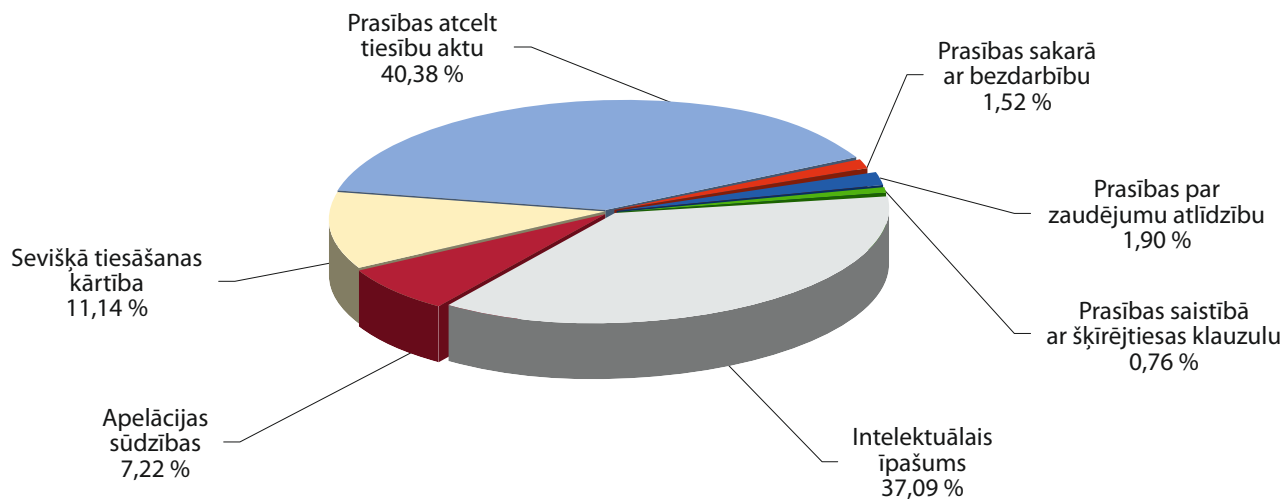
2. Ierosinātās lietas – Tiesvedību veidi (2009–2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Valsts atbalsts	46	42	67	36	54
Konkurence	42	79	39	34	23
Intelaktuālais īpašums	207	207	219	238	293
Citas tiešās prasības	158	207	264	220	275
Apelācijas sūdzības	31	23	44	10	57
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā		1	1	1	
Sevišķā tiesāšanas kārtība	84	77	88	78	88
Kopā	568	636	722	617	790

3. Ierosinātās lietas – Prasību veidi (2009–2013)

Sadalījums 2013. gadā

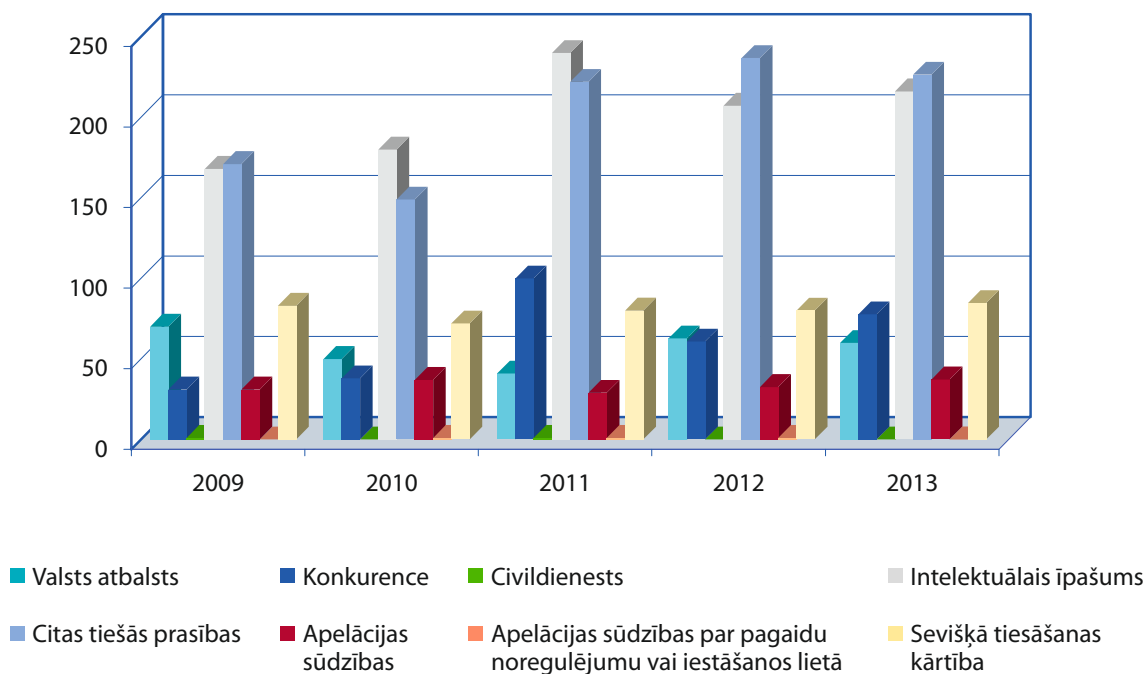
	2009	2010	2011	2012	2013
Prasības atcelt tiesību aktu	214	304	341	257	319
Prasības sakarā ar bezdarbību	7	7	8	8	12
Prasības par zaudējumu atlīdzību	13	8	16	17	15
Prasības saistībā ar šķīrējtiesas klauzulu	12	9	5	8	6
Intelektuālais īpašums	207	207	219	238	293
Apelācijas sūdzības	31	23	44	10	57
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā		1	1	1	
Sevišķā tiesāšanas kārtība	84	77	88	78	88
Kopā	568	636	722	617	790

4. Ierosinātās lietas – Prasību joma (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Aizjūras zemju un teritoriju asociācija					1
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	2		1		6
Eiropas komunikāciju tīkli					3
Eiropas Savienības ārējā darbība	5	1	2	1	
Ekonomikas un monetārā politika		4	4	3	15
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	6	24	3	4	3
Enerģija	2		1		1
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)	1			1	
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	7	21	93	59	41
Institucionālās tiesības	32	17	44	41	44
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	207	207	219	238	294
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports			2	1	2
Jaunu valstu pievienošanās	1				1
Konkurence	42	79	39	34	23
Kopējā ārpolitika un drošības politika		1			2
Kopējā zivsaimniecības politika	1	19	3		3
Kultūra	1				1
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)		8	3	2	12
Lauksaimniecība	19	24	22	11	27
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums					1
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	5	4	10	6	1
Nodarbinātība					2
Nodokļi		1	1	1	1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	4	1		1	
Patērētāju tiesību aizsardzība					2
Personu brīva pārvietošanās	1	1			
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	6	3	4	3	5
Piekluve dokumentiem	15	19	21	18	20
Preču brīva aprīte	1				1
Publiskie iepirkumi	19	15	18	23	15
Sabiedrības veselība	2	4	2	12	5
Sabiedrību tiesības	1				
Šķirējtiesas klauzula	12	9	5	8	6
Sociālā politika	2	4	5	1	
Tiesību aktu tuvināšana					13
Tirdzniecības politika	8	9	11	20	23
Transports		1	1		5
Tūrisms					2
Valsts atbalsts	46	42	67	36	54
Vide	4	15	6	3	10
Kopā EK līgums/LESD	452	533	587	527	645
Kopā EAEK līgums		1			
Civildienesta noteikumi	32	25	47	12	57
Sevišķā tiesāšanas kārtība	84	77	88	78	88
PAVISAM KOPĀ	568	636	722	617	790

¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt pārskatu par prasību jomām. Līdz ar to tika pārskatīti dati par 2009. gadu.

5. Pabeigtās lietas – Tiesvedību veidi (2009–2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Valsts atbalsts	70	50	41	63	60
Konkurence	31	38	100	61	75
Civildienests	1		1		
Intelektuālais īpašums	168	180	240	210	217
Citas tiesās prasības	171	149	222	240	226
Apelācijas sūdzības	31	37	29	32	39
Apelācijas sūdzības par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā		1	1	1	
Sevišķā tiesāšanas kārtība	83	72	80	81	85
Kopā	555	527	714	688	702

6. Pabeigtās lietas – Prasību joma (2013)

	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	1	6	7
Eiropas Savienības ārējā darbība		2	2
Ekonomikas un monetārā politika		1	1
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	14		14
Enerģija	1		1
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	33	7	40
Institucionālās tiesības	14	21	35
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	164	54	218
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports		1	1
Konkurence	66	9	75
Kopējā zivsaimniecības politika	2		2
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)	6		6
Lauksaimniecība	12	4	16
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums		1	1
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	6	3	9
Nodarbinātība		2	2
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss	1	3	4
Pieklūve dokumentiem	10	9	19
Preču brīva aprīte		1	1
Publiskie iepirkumi	12	9	21
Sabiedrības veselība	2	2	4
Šķīrējtiesas klauzula	4	4	8
Sociālā politika	4		4
Tirdzniecības politika	11	8	19
Tūrisms		1	1
Valsts atbalsts	16	43	59
Vide	4	2	6
Kopā EK līgums/LESD	383	193	576
Kopā EOTK līgums	1		1
Civildienesta noteikumi	14	26	40
Sevišķā tiesāšanas kārtība		85	85
PAVISAM KOPĀ	398	304	702

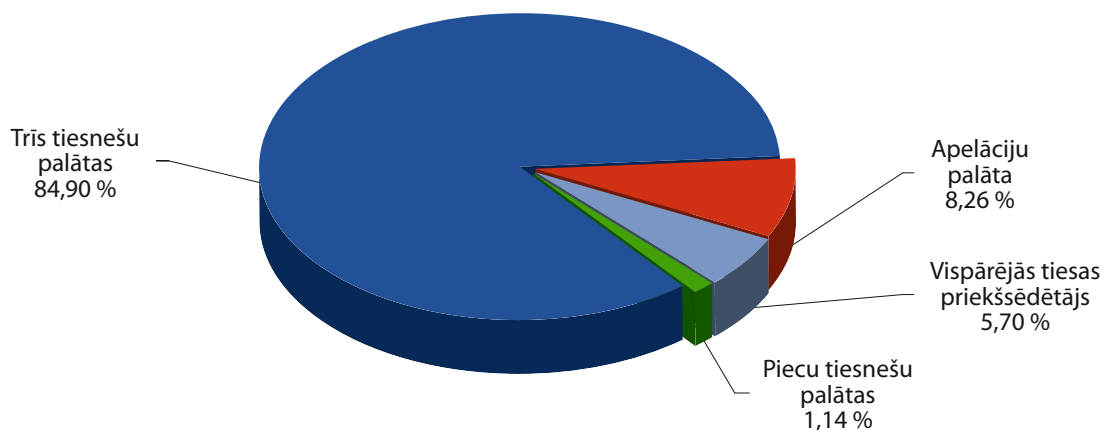
7. *Pabeigtās lietas – Prasību joma (2009–2013)*¹ (spriedumi un rīkojumi)

	2009	2010	2011	2012	2013
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	3			2	7
Eiropas Savienības ārējā darbība		4	5		2
Ekonomikas un monetārā politika		2	3	2	1
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	3	2	9	12	14
Enerģija		2			1
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)	2			2	
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	8	10	32	42	40
Institucionālās tiesības	20	26	36	41	35
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	169	180	240	210	218
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports		1	1	1	1
Jaunu valstu pievienošanās	1				
Konkurence	31	38	100	61	75
Kopējā zivsaimniecības politika	17		5	9	2
Kultūra	2				
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)			4	1	6
Lauksaimniecība	46	16	26	32	16
Migrējošu darba ņēmēju sociālais nodrošinājums					1
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	10	4	1	6	9
Nodarbinātība					2
Nodokļi		1		2	
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	2	2	3	2	
Patērētāju tiesību aizsardzība		2	1		
Personu brīva pārvietošanās	1		2	1	
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmos	1	3	5	3	4
Pieklūve dokumentiem	6	21	23	21	19
Preču brīva aprīte	3				1
Publiskie iepirkumi	12	16	15	24	21
Sabiedrības veselība	1	2	3	2	4
Sabiedrību tiesības		1			
Šķīrējtiesas klauzula	10	12	6	11	8
Sociālā politika	6	6	5	1	4
Tirdzniecības politika	6	8	10	14	19
Transports		2	1	1	
Tūrisms					1
Valsts atbalsts	70	50	41	63	59
Vide	9	6	22	8	6
Kopā EK līgums/LESD	439	417	599	574	576
Kopā EOTK līgums					1
Kopā EAEK līgums	1		1		
Civildienesta noteikumi	32	38	34	33	40
Sevišķā tiesāšanas kārtība	83	72	80	81	85
PAVISAM KOPĀ	555	527	714	688	702

¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt pārskatu par prasību jomām. Līdz ar to tika pārskatīti dati par 2009. gadu.

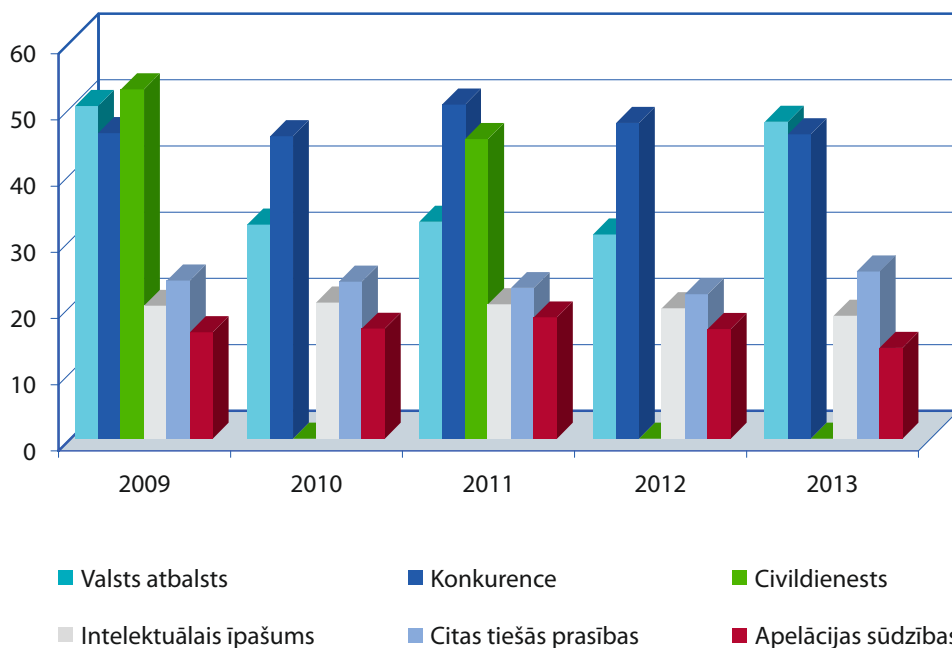
8. Pabeigtās lietas – Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)

Sadalījums 2013. gadā

	2009			2010			2011			2012			2013		
	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā	Spriedumi	Rīkojumi	Kopā
Virspalāta					2	2									
Apelāciju palāta	20	11	31	22	15	37	15	14	29	17	20	37	13	45	58
Vispārējās tiesas priekšsēdētājs		50	50		54	54		56	56		50	50		40	40
Piecu tiesnešu palātas	27	2	29	8		8	19	6	25	9		9	7	1	8
Trīs tiesnešu palātas	245	200	445	255	168	423	359	245	604	328	264	592	378	218	596
Tiesnesis vienpersoniski				3		3									
Kopā	292	263	555	288	239	527	393	321	714	354	334	688	398	304	702

9. *Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums mēnešos (2009–2013)*¹ (spriedumi un rīkojumi)

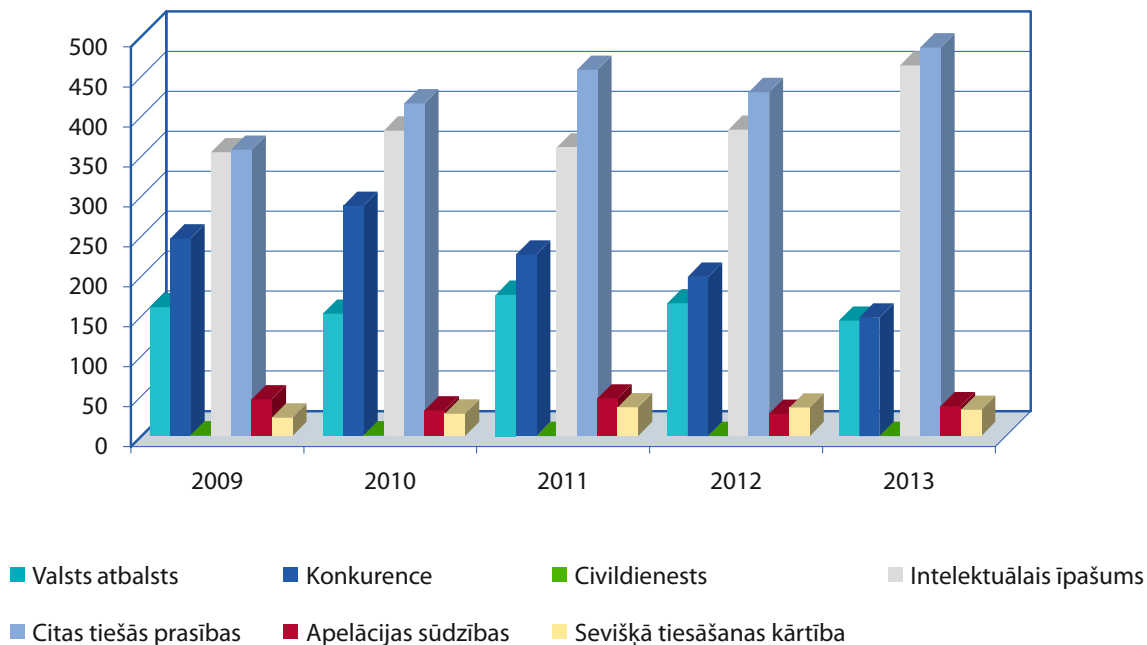

	2009	2010	2011	2012	2013
Valsts atbalsts	50,3	32,4	32,8	31,5	48,1
Konkurence	46,2	45,7	50,5	48,4	46,4
Civildienests	52,8		45,3		
Intelektuālais īpašums	20,1	20,6	20,3	20,3	18,7
Citas tiešās prasības	23,9	23,7	22,8	22,2	24,9
Apelācijas sūdzības	16,1	16,6	18,3	16,8	13,9

¹ Vidējā tiesvedības ilguma aprēķinā nav iekļautas: lietas, kurās pieņemts starp nolēmums; sevišķā tiesāšanas kārtība; apelācijas par pagaidu noregulējumu vai iestāšanos lietā; lietas, kuras Tiesa nodevusi Vispārējai tiesai to kompetenču sadalījuma izmaiņu rezultātā; lietas, kuras Vispārējā tiesa nodevusi sakarā ar Civildienesta tiesas darbības uzsākšanu.

Ilgums ir izteikts mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

10. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Tiesvedību veidi (2009–2013)

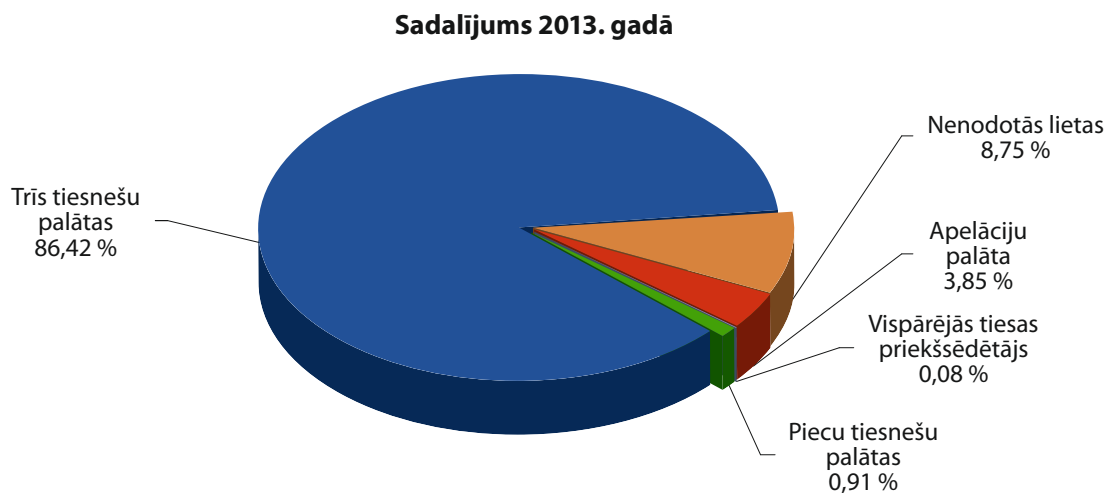
	2009	2010	2011	2012	2013
Valsts atbalsts	161	153	179	152	146
Konkurence	247	288	227	200	148
Civildienests	1	1			
Intelektuālais īpašums	355	382	361	389	465
Citas tiešās prasības	358	416	458	438	487
Apelācijas sūdzības	46	32	47	25	43
Sevišķā tiesāšanas kārtība	23	28	36	33	36
Kopā	1191	1300	1308	1237	1325

11. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Prasību joma (2009–2013)¹

	2009	2010	2011	2012	2013
Aizjūras zemju un teritoriju asociācija					1
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	2	2	3	1	
Eiropas komunikāciju tīkli					3
Eiropas Savienības ārējā darbība	8	5	2	3	1
Ekonomikas un monetārā politika		2	3	4	18
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	16	38	32	24	13
Enerģija	2		1	1	1
Finanšu noteikumi (budžets, finanšu shēma, pašu resursi, krāpšanas apkarošana)	2	2	2	1	1
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	17	28	89	106	107
Institucionālās tiesības	42	33	41	41	50
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	355	382	361	389	465
Izglītība, profesionālās mācības, jaunatne un sports	1		1	1	2
Jaunu valstu pievienošanās					1
Konkurence	247	288	227	200	148
Kopējā ārpolitika un drošības politika		1	1	1	3
Kopējā zivsaimniecības politika	8	27	25	16	17
Kultūra					1
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)		8	7	8	14
Lauksaimniecība	57	65	61	40	51
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	6	6	15	15	7
Nodokļi			1		1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	5	4	1		
Patērētāju tiesību aizsardzība	3	1			2
Personu brīva pārvietošanās	2	3	1		
Pētniecība, tehnoloģijas attīstība un kosmoss	8	8	7	7	8
Pieklūve dokumentiem	44	42	40	37	38
Publiskie iepirkumi	41	40	43	42	36
Sabiedrības veselība	4	6	5	15	16
Sabiedrību tiesības	1				
Šķīrējtiesas klauzula	22	19	18	15	13
Sociālā politika	6	4	4	4	
Tiesību aktu tuvināšana					13
Tirdzniecības politika	33	34	35	41	45
Transports	2	1	1		5
Tūrisms					1
Valsts atbalsts	160	152	178	151	146
Vide	25	34	18	13	17
Kopā EK līgums/LESD	1119	1235	1223	1176	1245
Kopā EOTK līgums	1	1	1	1	
Kopā EAEK līgums		1			
Civildienesta noteikumi	48	35	48	27	44
Sevišķā tiesāšanas kārtība	23	28	36	33	36
PAVISAM KOPĀ	1191	1300	1308	1237	1325

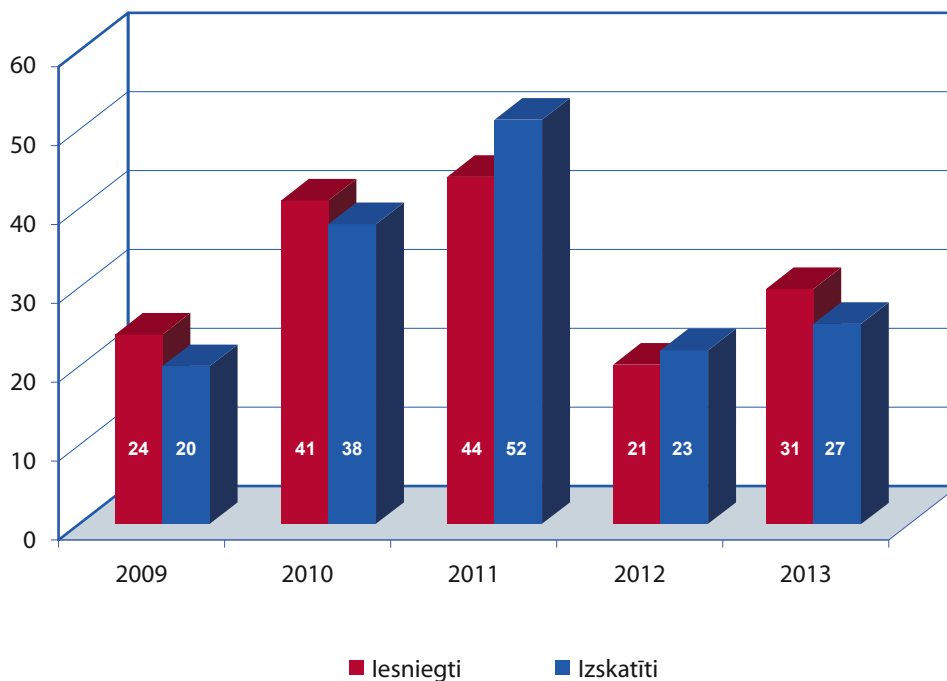
¹ Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt pārskatu par prasību jomām. Līdz ar to tika pārskatīti dati par 2009. gadu.

12. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)

	2009	2010	2011	2012	2013
Apelāciju palāta	46	32	51	38	51
Vispārējās tiesas priekšsēdētājs		3	3	3	1
Piecu tiesnešu palātas	49	58	16	10	12
Trīs tiesnešu palātas	1019	1132	1134	1123	1145
Tiesnesis vienpersoniski	2				
Nenodotās lietas	75	75	104	63	116
Kopā	1191	1300	1308	1237	1325

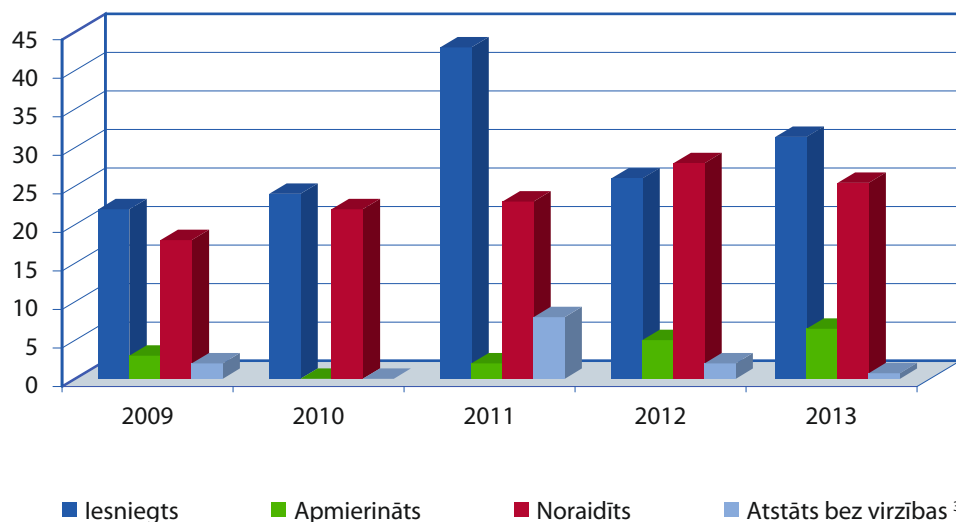
13. Dažādi – Pagaidu noregulējums (2009–2013)

Sadalījums 2013. gadā

	Iesniegtie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Izskatītie pieteikumi par pagaidu noregulējumu	Iznākums		
			Apmierināti	Lietas izslēgšana no reģistra/ Tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas	Noraidīti
Aizjūras zemju un teritoriju asociācija	1				
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	3	3			3
Institucionālās tiesības	4	3		1	2
Konkurence		1	1		
Ķīmisko vielu reģistrēšana, novērtēšana, apstiprināšana un ierobežošana (REACH regula)	1	2		1	1
Lauksaimniecība	2	1			1
Patērētāju tiesību aizsardzība	1	1			1
Piekļuve dokumentiem	4	2	2		
Publiskie iepirkumi	3	2			2
Sabiedrības veselība	2	2	1		1
Šķīrējtiesas klauzula	1	1			1
Valsts atbalsts	8	9		3	6
Vide	1				
Kopā	31	27	4	5	18

14. Dažādi – Paātrinātais process (2009–2013)¹²

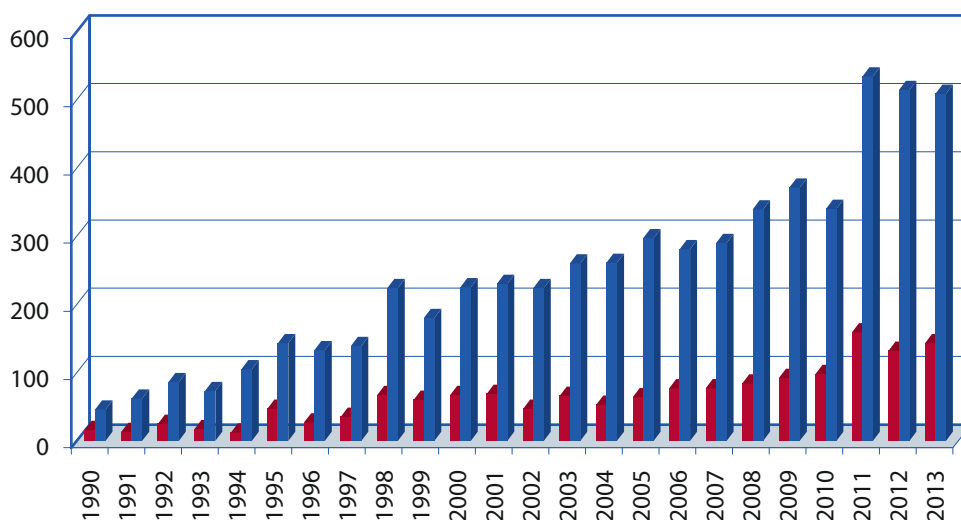
	2009				2010				2011				2012				2013			
	Iesn.	Apm.	Nor.	Atst.	Iesn.	Apm.	Nor.	Atst.	Iesn.	Apm.	Nor.	Atst.	Iesn.	Apm.	Nor.	Atst.	Iesn.	Apm.	Nor.	Atst.
Civildienesta noteikumi		1																		
Eiropas Savienības ārējā darbība					1		1													
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija					1		1						1		1					
Enerģija																	1		1	
Ierobežojoši pasākumi (Ārējā darbība)	5	1	2	1	10		10		30	2	12	7	10	4	16		4		4	
Institucionālās tiesības	1		1						1			1	1		1					
Konkurence	2		2		3		3		4		4		2		2		2		2	
Lauksaimniecība	2		3														1		1	
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs													1		1					
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	1	1																		
Pieklūve dokumentiem	4		4						2		1		1		2		1		1	
Publiskie iepirkumi	2		2		2		2										2		1	
Sabiedrības veselība	1		1										5	1	3		1		2	
Sociālā politika									1			1								
Tiesvedība	1		1																	
Tirdzniecības politika	2		2						3		2		3		2		15	2	14	1
Valsts atbalsts					7		5				2		2			2				
Vide	1			1					2		2						5	5		
Kopā	22	3	18	2	24		22		43	2	23	9	26	5	28	2	32	7	26	1

¹ Lietas izskatīšana paātrinātā procesā Vispārējā tiesā var tikt noteikta, pamatojoties uz Reglamenta 76.a pantu. Šis noteikums ir piemērojams no 2001. gada 1. februāra.

² Līdz ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī radās nepieciešamība grozīt pārskatu par prasību jomām. Līdz ar to tika pārskatīti dati par 2009. gadu.

³ Kategorijā "atstāts bez virzības" ir iekļauti šādi gadījumi: pieteikuma atsaukums, atteikšanās no prasības un gadījumi, kad prasība tiek izņemta, izdodot rīkojumu, vēl pirms ir ticis izskatīts pieteikums par lietas izskatīšanu paātrinātā procesā.

15. *Dažādi* – Vispārējās tiesas nolēmumi, par kuriem Tiesā iesniegtas apelācijas sūdzības (1990–2013)

■ Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits

■ Kopējais pārsūdzamu nolēmumu skaits ¹

	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits	Kopējais pārsūdzamu nolēmumu skaits ¹	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits procentos
1990	16	46	35 %
1991	13	62	21 %
1992	25	86	29 %
1993	17	73	23 %
1994	12	105	11 %
1995	47	143	33 %
1996	27	133	20 %
1997	35	139	25 %
1998	67	224	30 %
1999	60	180	33 %
2000	67	225	30 %
2001	69	230	30 %
2002	47	225	21 %
2003	66	260	25 %
2004	53	261	20 %
2005	64	297	22 %
2006	77	281	27 %
2007	78	290	27 %
2008	84	339	25 %
2009	92	371	25 %
2010	98	338	29 %
2011	158	533	30 %
2012	132	514	26 %
2013	144	510	28 %

¹ Kopējais pārsūdzamu nolēmumu skaits – spriedumi, rīkojumi par pagaidu noregulējumu, rīkojumi, ar ko noraida iestāšanos lietā, un visi rīkojumi par tiesvedības izbeigšanu lietā, izņemot rīkojumus par lietas izslēgšanu no reģistra un par lietas nodošanu, – kuriem termiņš apelācijas sūdzības iesniegšanai ir beidzies vai par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības.

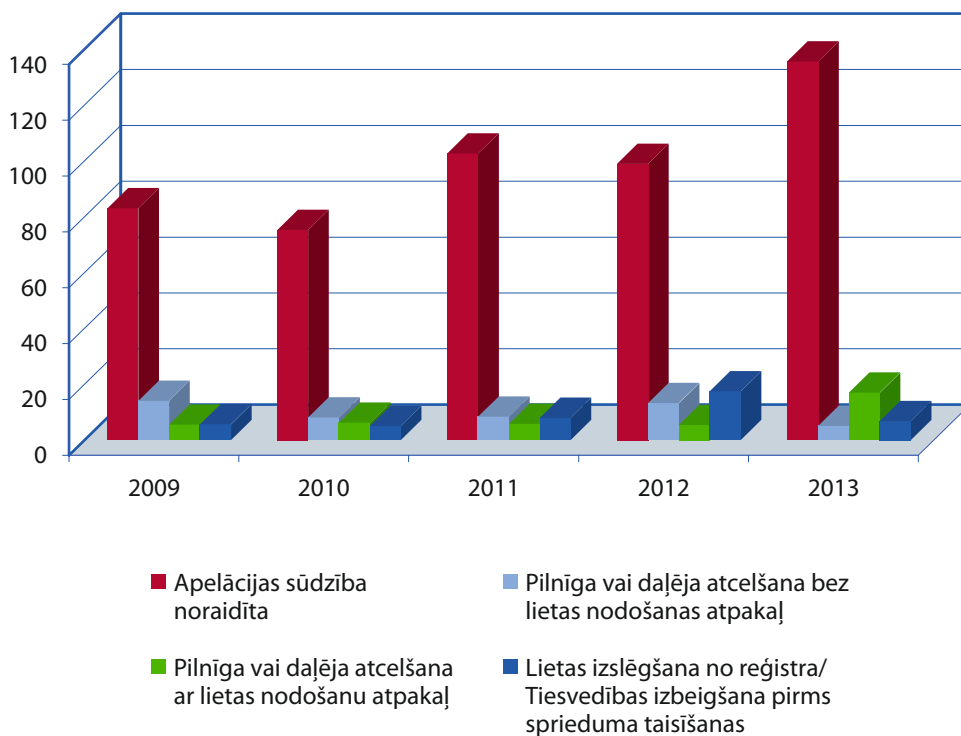
16. Dažādi – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību sadalījums atkarībā no tiesvedības veida (2009–2013)

	2009			2010			2011			2012			2013		
	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas sūdzības %	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas sūdzības %	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas sūdzības %	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas sūdzības %	Nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības	Pārsūdzami nolēmumi	Apelācijas sūdzības %
Valsts atbalsts	23	51	45 %	17	34	50 %	10	37	27 %	18	52	35 %	16	52	31 %
Konkurence	11	45	24 %	15	33	45 %	49	90	54 %	24	60	40 %	28	73	38 %
Civildienests	1	3	33 %				1	1	100 %						
Intelektuālais īpašums	25	153	16 %	32	140	23 %	39	201	19 %	41	190	22 %	38	183	21 %
Citas tiesās prasības	32	119	27 %	34	131	26 %	59	204	29 %	47	208	23 %	62	202	31 %
Apelācijas sūdzības										2	0 %				
Sevišķā tiesāšanas kārtība										2	100 %				
Kopā	92	371	25 %	98	338	29 %	158	533	30 %	132	514	26 %	144	510	28 %

17. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2013) (spriedumi un rīkojumi)

	Apelācijas sūdzība noraidīta	Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	Lietas izslēgšana no reģistra/Tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas	Kopā
Civildienesta noteikumi	2				2
Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija	3	1			4
Institucionālās tiesības	19	1	2		22
Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	25	1	2	5	33
Konkurence	33	1	1	1	36
Kopējā ārpolitika un drošības politika	9	1	2		12
Lauksaimniecība	5				5
Muitas savienība un kopējais muitas tarifs	2				2
Nodokļi	1				1
Pakalpojumu sniegšanas brīvība	1				1
Patērētāju tiesību aizsardzība	1				1
Personu brīva pārvietošanās	2				2
Piekļuve dokumentiem	4		2		6
Publiskie iepirkumi	2				2
Sabiedrības veselība	1				1
Sociālā politika	1				1
Tirdzniecības politika	3		1		4
Transports	1				1
Valsts atbalsts	18		5		23
Vide	1				1
Kopā	134	5	15	6	160

18. *Dažādi* – Tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2009–2013) (spriedumi un rīkojumi)

	2009	2010	2011	2012	2013
Apelācijas sūdzība noraidīta	83	73	101	98	134
Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	12	6	9	12	5
Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	4	5	6	4	15
Lietas izslēgšana no reģistra/Tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas	5	4	8	15	6
Kopā	104	88	124	129	160

19. *Dažādi – Vispārējās tendences (1989–2013)*

lerosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas

	Ierosinātās lietas ¹	Pabeigtās lietas ²	Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1117
1998	238	348	1007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1174
2005	469	610	1033
2006	432	436	1029
2007	522	397	1154
2008	629	605	1178
2009	568	555	1191
2010	636	527	1300
2011	722	714	1308
2012	617	688	1237
2013	790	702	1325
Kopā	10 740	9415	

¹ 1989. gads: Tiesa nodeva 153 lietas jaunizveidotajai Vispārējai tiesai.

1993. gads: Vispārējās tiesas kompetences pirmās paplašināšanas dēļ Tiesa nodeva 451 lietu.

1994. gads: Vispārējās tiesas kompetences otrās paplašināšanas dēļ Tiesa nodeva 14 lietas.

2004.–2005. gads: Vispārējās tiesas kompetences trešās paplašināšanas dēļ Tiesa nodeva 25 lietas.

² 2005.–2006. gads: Vispārējā tiesa nodeva 118 lietas jaunizveidotajai Civildienesta tiesai.

III nodaļa

Civildienesta tiesa

A – Civildienesta tiesas darbība 2013. gadā

Priekšsēdētājs Sean Van Raepenbusch

1. Civildienesta tiesas darbības statistika par 2013. gadu ir ievērojama ar ierosināto lietu skaita (160) samazināšanos salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (178). Taču 2012. gads bija nozīmīgs ar to, ka Civildienesta tiesā tika reģistrēts vislielākais jauno lietu skaits kopš tās izveidošanas. Turpretim 2013. gadā ierosināto lietu skaits ir līdzīgs tam, kāds tas bija 2011. gadā (159). Tomēr tas joprojām ir ievērojami augstāks nekā iepriekšējos gados (139 lietas 2010. gadā, 113 lietas 2009. gadā un 111 lietas 2008. gadā).

It īpaši jānorāda, ka savukārt pabeigto lietu skaits (184) ir palielinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (121), kas patiesībā ir izskaidrojams ar trīs no septiņu tiesnešu, kas veido Civildienesta tiesas sastāvu, aizstāšanu 2011. gada nogalē. Tomēr šis ir kvantitatīvi labākais rezultāts kopš Civildienesta tiesas izveidošanas.

No iepriekš minētā izriet, ka izskatāmo lietu skaits ir samazinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (211 lietas salīdzinājumā ar 235 lietām 2012. gada 31. decembrī). Tomēr šis skaits ir palicis lielāks salīdzinājumā ar 2011. gada 31. decembri (178). Savukārt tiesvedības vidējais ilgums ¹ ir tikai nedaudz mainījies (14,7 mēneši 2013. gadā salīdzinājumā ar 14,8 mēnešiem 2012. gadā).

Apskatāmajā laikposmā Civildienesta tiesas priekšsēdētājs ir izdevis 3 rīkojumus par pagaidu noregulējumu salīdzinājumā ar 11 rīkojumiem 2012. gadā un 7 rīkojumiem 2011. gadā.

Turklāt tiesas statistika par 2013. gadu liecina, ka par Civildienesta tiesas nolēmumiem Eiropas Savienības Vispārējā tiesā tika iesniegtas 56 apelācijas sūdzības, kas nozīmē pieaugumu salīdzinājumā ar 2011. gadu (44) un 2012. gadu (11). Šajā ziņā tomēr jāuzsver, ka no 2013. gadā iesniegtajām apelācijas sūdzībām 22 bija iesniedzis viens un tas pats apelācijas sūdzības iesniedzējs. Turpinot, no 39 apelācijas sūdzībām, kas tika izskatītas 2013. gadā, 30 tika noraidītas un 9 tika pilnībā vai daļēji apmierinātas; turklāt 4 no lietām, kurās nolēmumi tika atcelti, tika nodotas atpakaļ izskatīšanai Civildienesta tiesā.

Papildus minētajam, 9 lietas tika izbeigtas ar izlīgumu saskaņā ar Reglamenta 69. pantu salīdzinājumā ar 4 lietām pagājušajā gadā. Tādējādi Civildienesta tiesa ir atgriezusies 2011. gada līmenī (8).

2. Tāpat jānorāda, ka 2013. gadā kāda tiesneša priekšlaicīgas aiziešanas no amata dēļ tika izdarītas jaunas izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā saistībā ar jauna tiesas locekļa stāšanos amatā.

3. Turpinājumā ir sniegta informācija par nozīmīgākajiem Civildienesta tiesas nolēmumiem.

¹ Tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgums nav iekļauts.

I. Procesuālie jautājumi

Pieņemamības nosacījumi

1. Nelabvēlīgs akts

2013. gada 11. decembra spriedumā lietā F-130/11 *Verile* un *Gjergji*/Komisija Civildienesta tiesa atzina, ka pensijas tiesību pārņemšanas jomā priekšlikums par izdienas gadu aprēķināšanu, kuru iestādes kompetentie dienesti nodod apstiprināšanai ierēdnim, ir vienpusēja rīcība, kas ir nodalāma no procesa, kura ietvaros tā notiek, un kas tieši izriet no individuālajām tiesībām, kādas Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”) VIII pielikuma 11. panta 2. punktā ir skaidri piešķirtas ierēdņiem un darbiniekiem, kuri uzsāk dienestu Eiropas Savienības iestādē. Tāpēc Civildienesta tiesa nosprieda, ka šāds priekšlikums ir nelabvēlīgs akts ierēdnim, kurš ir iesniedzis lūgumu par savu pensijas tiesību pārņemšanu.

2. Terminš prasības celšanai

Nereti ierēdņi vai darbinieki iesniedz secīgas sūdzības par vienu un to pašu aktu. Šīs sūdzības ir pieņemamas, ja tās ir iesniegtas Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktā paredzētajā termiņā. Taču jautājums ir par to, kad sākas termiņš prasības celšanai. 2013. gada 23. oktobra spriedumā lietā F-93/12 *D'Agostino*/Komisija Civildienesta tiesa ņēma vērā tā lēmuma saņemšanas datumu, ar kuru iestāde bija pieņēmusi savu nostāju attiecībā uz visu argumentāciju, kuru sūdzības iesniegšanai noteiktajā termiņā bija iesniedzis prasītājs. Konkrētāk, ja otrās sūdzības apjoms ir tāds pats kā pirmajai sūdzībai, ciktāl tajā nav izvirzītas ne jaunas prasības, ne jauni iebildumi, ne arī norādīti jauni pierādījumi, tad lēmums, ar kuru ir noraidīta šī otrā sūdzība, ir jāuzskata par tādu aktu, kas tikai apstiprina pirmās sūdzības noraidīšanu, un termiņš prasības celšanai sākas no minētās noraidīšanas. Savukārt, ja otrajā sūdzībā ir ietverta jauna informācija salīdzinājumā ar pirmo sūdzību, tad lēmums noraidīt otro sūdzību ir jāuzskata par jaunu lēmumu, kas pieņemts pēc lēmuma noraidīt pirmo sūdzību pārskatīšanas otrās sūdzības izskatīšanas ietvaros, un termiņš prasības celšanai tiesā sākas no šī otrā lēmuma par noraidīšanu pieņemšanas.

3. Kompetence

2013. gada 16. septembra spriedumā apvienotajās lietās F-20/12 un F-43/12 *Wurster/EIGE* Civildienesta tiesa atzina, ka pareizas tiesvedības nodrošināšana prasa, lai tā pēc savas ierosmes izvērtētu absolūto pamatu, kas ir balstīts uz likuma piemērošanas jomas neievērošanu, ciktāl minētajā lietā apstrīdētais lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz normām, kas nebija piemērojamas attiecībā uz prasītāju. Atgādinot Pirmās instances tiesas 1994. gada 15. jūlija spriedumu apvienotajās lietās no T-576/93 līdz T-582/93 *Browet u.c./Komisija*, Civildienesta tiesa atzina, ka tā nepildītu savu tiesiskuma aizsardzības uzdevumu, ja, pat gadījumā, ja lietas dalībniekiem nebūtu strīda šajā jautājumā, nenorādītu, ka apstrīdētais lēmums ir ticis pieņemts, pamatojoties uz normu, kuru attiecīgajā gadījumā nevarēja piemērot.

4. Tiesvedība

Izskatot prasības pieteikumu, kurā bija strukturāla problēma, Civildienesta tiesa 2013. gada 30. septembra spriedumā lietā F-38/12 *BP/FRA* atzina, ka tās uzdevums nav pēc savas ierosmes sagrupēt argumentus, iebildumus un pamatus, kas norādīti dažādās prasības pieteikumā ietverto prasījumu daļās. Tāpat tā nosprieda, ka iebildums, kas izvirzīts tādā prasījumu daļā, kas attiecas uz pirmā lēmuma atcelšanu, nevar tikt ņemts vērā, lai pamatotu citu prasījumu daļu, kura savukārt attiecas

uz otrā lēmuma atcelšanu, un it īpaši tā tas nevar notikt gadījumā, ja ar šādu iebildumu drīzāk tiek apšaubīta otrā lēmuma spēkā esamība.

II. Materiāltiesiskie jautājumi

Aktu spēkā esamības vispārīgie nosacījumi

1. Pienākums lemt pēc individuālas un detalizētas izvērtēšanas

Civildienesta tiesa vairākkārt ir atgādinājusi iestāžu pienākumu veikt katras lietas detalizētu izvērtēšanu pirms lēmuma pieņemšanas. Konkrētāk, 2013. gada 19. marta spriedumā lietā F-13/12 *BR/Komisija* tā uzsvēra, ka pienākums rūpīgi, pilnīgi un objektīvi izvērtēt katru lietu izriet no tiesībām uz labu pārvaldību, kā arī no rūpības pienākuma un vienlīdzīgas attieksmes principa. Šajā ziņā Civildienesta tiesa 2013. gada 17. oktobra spriedumā lietā F-69/11 *BF/Revīzijas palāta* atzina, ka komisijai, kurai ir uzticēta amata kandidātu priekšatlase, ir jāinformē iecelēj institūcijai par šajā stadijā izvēlēto kandidātu atbilstošajiem nopelniem, jo iecelēj institūcijai ir jābūt iespējai pašai uzzināt un novērtēt šo kandidātu novērtēšanas elementus, lai tā varētu izpildīt savu pienākumu, proti, izdarīt galīgo izvēli. Turpretim fakts, ka šāda komisija nav sniegusi salīdzinājumu ar neizvēlēto kandidātu nopelniem, pats par sevi nav nelabvēlīgs.

2. Pienākums norādīt pamatojumu

Nereti saskaņā ar iekšējo tiesisko regulējumu priekšatlases komisijai ir jāiesniedz iecelēj institūcijai argumentēts ziņojums par amata kandidātiem. Šajā ziņā Civildienesta tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *BF/Revīzijas palāta* atzina, ka prasītajā pamatojumā, neietekmējot šāda tiesiskā regulējuma jēgu, ir jāietver visi nepieciešamie novērtēšanas elementi, kas ļauj iecelēj institūcijai pareizi īstenot savas plašās pilnvaras iecelšanas amatā jomā. Līdz ar to šādi pamatotam ziņojumam, visbeidzot, ir jāļauj iecelēj institūcijai saprast izvēlēto kandidātu novērtējumu, ko veikusi priekšatlases komisija, un pēc tam pašai, beidzoties salīdzinošajai izvērtēšanai, izvēlēties visatbilstošāko kandidātu paziņojumā par pieņemšanu darbā izklāstīto funkciju veikšanai.

Turklāt 2013. gada 6. marta spriedumā lietā F-41/12 *Scheefer/Parlaments* Civildienesta tiesa uzsvēra, ka pamatojumu nedrīkst uzskatīt par nepilnīgu tāpēc, ka tas nav detalizēts. Pamatojums ir pietiekams, ja tajā ir izklāstīti fakti un juridiski apsvērumi, kuriem ir būtiska nozīme lēmuma uzbūvē, kas nozīmē, ka administrācijai savs pamatojums nav jāpamato.

Taču judikatūrā iestādei dažkārt ir noteikts pastiprināts pienākums norādīt pamatojumu.

Atbilstoši 2013. gada 11. jūlija spriedumam lietā F-46/11 *Tzirani/Komisija* tā tas ir gadījumā, kad runa ir par lēmumiem par izmeklēšanas, kas uzsākta, pamatojoties uz lūgumu sniegt palīdzību sakarā ar psiholoģisku vardarbību, izbeigšanu. Šajā spriedumā Civildienesta tiesa atzina, ka pretēji lielākajai daļai administratīvo aktu, kas var būt nelabvēlīgi ierēdnim, šādi lēmumi tiek pieņemti konkrētu faktu kontekstā. Konstatēto vardarbības situāciju bieži vien raksturo tās ilgums un ārkārtīgi negatīvā ietekme uz cietušā veselības stāvokli. Turklāt šāda situācija principā ietekmē nevis ierēdņa finanšu intereses vai karjeru, bet gan kaitē viņa personībai, cieņai un fiziskajai vai psiholoģiskajai integritātei.

Turklāt šajā pašā spriedumā Civildienesta tiesa norādīja, ka gadījumā, ja sūdzības iesniedzējs ir pārliecināts par to, ka pret viņu ir tikusi vēsta vardarbība, pienākums ņemt vērā ierēdņa intereses prasa interpretēt Civildienesta noteikumu 25. panta otrajā daļā paredzēto pienākumu norādīt

pamatojumu šauri. Līdz ar to iestādei ir jāpamato lūguma sniegt palīdzību noraidīšana cik labi vien iespējams, un sūdzības iesniedzējam nav jāgaida atbilde uz sūdzību, lai noskaidrotu [noraidīšanas] pamatojumu.

3. Sprieduma, ar kuru tiek atcelts tiesību akts, izpilde

Trijos 2013. gada 5. novembra spriedumos, proti, lietā F-103/12 *Doyle/Eiropols*, lietā F-104/12 *Hanschmann/Eiropols* un lietā F-105/12 *Knöll/Eiropols*, Civildienesta tiesa uzsvēra, ka gadījumā, ja ar Savienības tiesas spriedumu tiek atcelts iestādes lēmums tiesību uz aizstāvību neievērošanas dēļ, attiecīgajai iestādei ir jāpierāda, ka tā ir veikusi visus iespējamus pasākumus, ar kuriem varētu novērst šāda prettiesiskuma sekas. Līdz ar to iestāde nevar aprobežoties ar apgalvojumu, ka vairs nav iespējams šādā pārkāpumā cietušai personai atjaunot situāciju, kurā tā var īstenot tiesības uz aizstāvību. Šādas rīcības pieļaušana novestu pie tā, ka savu jēgu zaudētu pienākums nodrošināt šo tiesību ievērošanu un pienākums izpildīt spriedumu, ar kuru konstatēta šādu tiesību neievērošana. Minēto var pieļaut vienīgi gadījumā, kad ar attiecīgo iestādi nesaistītu iemeslu dēļ ir objektīvi grūti vai pat neiespējami novērst tiesību uz aizstāvību neievērošanas sekas, un šādā gadījumā ar spriedumu, ar kuru atcelts tiesību akts, var piespriest izmaksāt kompensāciju.

Ierēdņu un darbinieku karjera

Savienības tiesa uzskata, ka atlases komisijai ir plaša rīcības brīvība, novērtējot kandidāta diploma piemērotību konkursa jomai vai prasītās profesionālās pieredzes raksturu un ilgumu. Līdz ar to Civildienesta tiesai ir jāaprobežojas ar pārbaudi par to, vai, īstenojot šo rīcības brīvību, nav pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā. Ar 2013. gada 7. oktobra spriedumu lietā F-97/12 *Thomé/Komisija* Civildienesta tiesa papildināja šo judikatūru, atzīstot, ka gadījumā, ja jautājums ir par to, vai kandidāta diploms ir atzīts saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā tas ir izsniegts, vai arī par to, vai, ņemot vērā šos tiesību aktus, tas atbilst konkursa paziņojumā prasītajam līmenim, valsts tiesību aktu interpretācija, ko sūdzības iesniegšanas gadījumā veic atlases komisija vai iecelēj institūcija, neietilpst minētajā plašajā rīcības brīvībā, kas nozīmē, ka Savienības tiesai tā ir pilnībā jāpārbauda.

Tāpat judikatūrā ir atzīts, ka gadījumā, ja iecelēj institūcija pēc konkursa paziņojuma publicēšanas atklāj, ka prasītie nosacījumi ir stingrāki nekā to prasa dienesta vajadzības, tā var vai nu turpināt darbā pieņemšanas procedūru, vajadzības gadījumā pieņemot darbā mazāku skaitu konkursa uzvarētāju nekā sākotnēji paredzēts, vai arī atkārtoti uzsākt konkursa procedūru, atsaucot sākotnējo paziņojumu par konkursu un aizstājot to ar izlabotu paziņojumu. Civildienesta tiesa 2013. gada 13. marta spriedumā lietā F-125/11 *Mendes/Komisija* un 2013. gada 21. marta spriedumā lietā F-93/11 *Taghani/Komisija*, precizēja, ka iecelēj institūcija procedūras laikā nevar grozīt noteikumus par noteiktu testu skaitlisko vērtējumu, lai palielinātu to kandidātu skaitu, kas ieguvuši minimālo vērtējumu attiecīgajos testos. Šāda rīcība patiesībā samazina to kandidātu iespējas, kuri ir nokārtojuši minētos testus saskaņā ar sākotnējiem noteikumiem, atrasties labāko kandidātu vidū. Civildienesta tiesa šajā ziņā norādīja, ka attiecīgā grozījuma piemērošana attiecībā uz kandidātiem pārkāpj tiesiskās palāvības aizsardzības principu un tiesiskās noteiktības principu, ciktāl kandidāti var pamatoti sagaidīt, ka tie kandidāti, kuriem tika atļauts piedalīties pārbaudījumos, tika izvēlēti tikai no tiem kandidātiem, kuri ieguva minimālo vērtējumu priekšatlases testos saskaņā ar paziņojumā par konkursu paredzētajiem novērtēšanas noteikumiem.

Ierēdņu un darbinieku tiesības un pienākumi

1. Nediskriminēšana vecuma dēļ

Bija radies jautājums, vai tāda konkursu izturējušā kandidāta iecelšana amatā karjeras sākuma pakāpē, kurš ir ieguvis būtisku profesionālo pieredzi ārpus iestādēm, ir uzskatāma par diskrimināciju vecuma dēļ, ja attiecīgā persona nevar pretendēt uz tādām karjeras iespējām, kādas ir jaunākiem konkursu izturējušiem kandidātiem. 2013. gada 12. decembra spriedumā lietā F-133/11 *BV/Komisija Civildienesta tiesa* šajā ziņā atzina, ka gadījumā, ja paziņojumā par konkursu, kas publicēts ar mērķi pieņemt darbā ierēdņus noteiktā pakāpē, ir prasīts kandidātiem izpildīt nosacījumu par minimālo profesionālo pieredzi, tad šo konkursu izturējušie kandidāti neatkarīgi no viņu vecuma un agrākās profesionālās pieredzes ir jāuzskata par tādiem, kas atrodas identiskā situācijā, ciktāl runa ir par klasifikāciju pakāpē. Protams, Civildienesta tiesa piekrita, ka šādā konkursā uzvarējušie kandidāti, kas uzsāka Eiropas civildienestu pēc tam, kad viņi bija ieguvuši būtisku profesionālo pieredzi ārpus iestādēm, nevar pretendēt uz tādām pašām karjeras iespējām, kādas ir tiem konkursu izturējušajiem pretendentiem, kuri minēto civildienestu uzsāka jaunākā vecumā, jo principā pirmo minēto personu karjera būs īsāka nekā otro minēto personu. Tomēr, kā uzsvēra Civildienesta tiesa, šādu faktisko situāciju nevar uzskatīt par diskriminējošu vecuma dēļ, bet to var uzskatīt par tādu, kas ir atkarīga no katra konkursu izturējušā pretendenta individuālajiem apstākļiem.

2. Diskriminācija dzimuma dēļ

Grūtniecības un dzemdību atvaļinājums atbilst nepieciešamībai aizsargāt, no vienas puses, sievietes bioloģisko stāvokli grūtniecības laikā un pēc tās un, no otras puses, īpašās saiknes starp sievieti un viņas bērnu pēcdzemdību periodā. Taču 2013. gada 11. jūlija spriedumā lietā F-86/12 *Haupt-Lizer/Komisija Civildienesta tiesa* konstatēja, ka, ierobežojot pēcdzemdību periodu, proti, periodu, kurā sievietei ir pienākums nestrādāt, līdz divām nedēļām, Savienības likumdevējs nevēlējās pieļaut, ka attiecīgā persona nedrīkst veikt nekādu profesionālu darbību grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma pārējās nedēļās. Tā rezultātā, zinot, ka prasītāja pēc šī divu nedēļu perioda tika informēta par tās iekļaušanu konkursa, kurā tā piedalījās, rezerves sarakstā un ka tā nebija ziņojusi par kādiem īpašiem medicīniskiem apstākļiem, Civildienesta tiesa šajā gadījumā atteicās uzskatīt grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu par šķērsli darbā pieņemšanas procedūras pabeigšanai. Lai arī prasītājai patiešām bija tiesības visu savu grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma laiku veltīt vienīgi savam bērnam, viņa tomēr nevarēja izmantot šo personisko izvēli, lai apgalvotu, ka ir cietusi no diskriminācijas dzimuma dēļ.

Turklāt, un tajā pašā spriedumā, Civildienesta tiesa uzskatīja, ka tas, ka prasītāja izmantoja savas tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu, nevarēja būt šķērslis tās dalībai darbā pieņemšanas procedūrā, un ka atteikumu ņemt vērā šo atvaļinājumu nevarēja uzskatīt par diskrimināciju dzimuma dēļ. Civildienesta tiesa šajā ziņā norādīja, ka tiesības izmantot bērna kopšanas atvaļinājumu ir gan sievietēm, gan vīriešiem un ka aizsardzība šāda atvaļinājuma gadījumā ir mazāka nekā tā, kāda tiek piešķirta grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma laikā.

3. Psiholoģiska vardarbība

Turpinot 2008. gada 9. decembra spriedumā lietā F-52/05 *Q/Komisija*, kas attiecībā uz citu jautājumu tika atcelts ar Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2011. gada 12. jūlija spriedumu lietā T-80/09 *P/Komisija/Q*, aizsākto, Civildienesta tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Tzirani/Komisija* atzina, ka ar lēmumu izbeigt lūguma sniegt palīdzību sakarā ar vardarbību izskatīšanu tika pārkāpts Civildienesta noteikumu 12.a panta 3. punkts, it īpaši gadījumā, ja šāds lēmums ir pamatots ar personas, kura tiek vainota vardarbībā, nelabvēlīgā nodoma neesamību. Šajā pašā spriedumā Civildienesta

tiesa uzskatīja, ka Civildienesta noteikumu 25. panta otrā daļa neuzliek pienākumu nosūtīt personai, kura iesniegusi lūgumu sniegt palīdzību, ne administratīvās izmeklēšanas galīgo ziņojumu, ne arī šajā sakarā veikto uzklaušīšanu protokolus. Taču, un ievērojot personu, attiecībā pret kurām tika veikta izmeklēšana, un personu, kuras izmeklēšanā sniedza liecības, intereses, neviena Civildienesta noteikumu norma arī neaizliedz šādu nosūtīšanu.

Turklāt Civildienesta noteikumu 12.a pantā, kas ir piemērojams līgumdarbiniekiem, ir noteikts, ka pret līgumdarbinieku, kurš ir bijis vardarbības upuris, nedrīkst rasties aizspriedums iestādē, kurā viņš strādā. Tomēr iepriekš minētajā spriedumā lietā *D'Agostino/Komisija* Civildienesta tiesa norādīja, ka šī norma attiecas vienīgi uz ierēdņu un darbinieku aizsardzību jebkāda veida vardarbības gadījumā, kas nozīmē, ka tā nedrīkst liegt iestādei izbeigt līgumattiecības uz likumīga pamata, kas ir saistīts ar dienesta interesēm un nekādi nav saistīts ar vardarbības faktu.

4. Piekļuve klasificētai informācijai

2013. gada 21. novembra spriedumā lietā F-122/12 Civildienesta tiesa pirmo reizi sprieda par Padomes Lēmuma 2011/292² interpretāciju. Tā atzina, ka iecelēj institūcija vai iestāde, kas ir tiesīga slēgt darba līgumus, ir vienīgās, kas pēc kompetento valsts iestāžu veiktās drošības pārbaudes ir tiesīgas lemt par drošības pielāides piešķiršanu vai atteikšanu Padomes personālam. Padomes iecelēj institūcijai vai iestādei, kas ir tiesīga slēgt darba līgumus, tām neesot saistošiem valsts iestāžu veiktās drošības pārbaudes secinājumiem, pat gadījumā, kad šādas pārbaudes rezultāts ir labvēlīgs, nav pienākums piešķirt ieinteresētajai personai drošības pielāidi, ja ar to ir saistīts ietekmējamības risks, un līdz ar to tās saglabā tiesības atteikt šīs pielāides piešķiršanu šai personai saskaņā ar iestāžu piesardzības pienākumu.

5. Pienākums sadarboties un būt lojālam

Tajā pašā iepriekš minētajā spriedumā lietā *Arguelles Arias/Padome* Civildienesta tiesa atzina, ka prasītājs nav ievērojis pienākumu būt lojālam un sadarboties attiecībā uz iestādi, kurā tas strādā, atsakoties tai iesniegt informāciju, ko tas bija iesniedzis valsts iestādē un kas varēja pierādīt tās labvēlīgā lēmuma pamatotību, jo viņš bija vienīgais, kurš minētajā situācijā šo informāciju varēja sniegt.

6. Piekļuve medicīnas lietai

Civildienesta tiesa 2013. gada 16. septembra spriedumā lietā F-84/12 CN/Padome nosprieda, ka nevar uzskatīt, ka ar Civildienesta noteikumu 26.a pantu tiek pārkāpts Eiropas Savienības Pamatiesību hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunkts, ciktāl minētajā 26.a pantā ir atzīts, ka ikvienam ierēdnim ir tiesības iepazīties ar savu medicīnas lietu, un precizēts, ka šāda piekļuve tiek dota saskaņā ar katras iestādes noteikto kārtību. Hartas 41. panta 2. punkta b) apakšpunktā patiešām nav prasīts, lai katram ierēdnim jebkādos apstākļos tiktu piešķirta tieša piekļuve viņa medicīnas lietai, bet tajā ir paredzēta netieša piekļuve, kad to pamato konfidencialitātes un profesionālā noslēpuma likumīgās intereses.

² Padomes 2011. gada 31. marta Lēmums 2011/292/ES par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 141, 17. lpp.).

Ierēdņu atalgojums un sociālās priekšrocības

1. Dienas nauda

2013. gada 19. marta spriedumā lietā F-10/12 *Infante García-Consuegra*/Komisija Civildienesta tiesa atzina, ka Civildienesta noteikumu VII pielikuma 10. panta 1. punktā paredzētās dienas naudas piešķiršana ir atkarīga no diviem nosacījumiem: pirmkārt, nosacījuma par dzīvesvietas maiņu, lai izpildītu Civildienesta noteikumu 20. pantā paredzētos pienākumus, un, otrkārt, nosacījuma par izdevumiem vai neērtībām, ko rada nepieciešamība pārcelties vai uz laiku pārvākties uz dienesta vietu. Turpretim dienas naudas piešķiršana attiecīgajam ierēdnim nav atkarīga no nosacījuma, ka ierēdnis ir pamatojis to, ka viņam bija pienākums uz laiku saglabāt savā izcelsmes vietā vai agrākajā dienesta vietā izdevumus radošu dzīvesvietu. Turklāt, lai automātiski neizslēgtu dienas naudas piešķiršanu ierēdņiem, pārkāpjot Civildienesta noteikumus, nedrīkst uzskatīt, ka vienīgi tās personas, kurām ar iestādi ir noslēgts līgums uz noteiktu laiku, var kvalificēt kā tādas, kas uz laiku pārceļas uz dienesta vietu, ciktāl nenotiek pārcelšanās. Tāpat šajā pašā spriedumā Civildienesta tiesa precizēja, ka, tā kā minētie nosacījumi ir kumulatīvi, tad tas ir attiecīgā ierēdņa pienākums pierādīt, ka viņam ir radušies izdevumi vai neērtības sakarā ar nepieciešamību pārcelties vai uz laiku pārvākties uz dienesta vietu. Savukārt iestādei ir jāņem vērā ieinteresētās personas mājokļa izvēle uz to brīdi, kamēr tiek meklēts pastāvīgs mājoklis jaunajā dienesta vietā. Tāpēc, izņemot nopietnu aizdomu un acīmredzamu norāžu attiecībā uz faktisku atbilstību starp norādītajiem izdevumiem un ieinteresētās personas reālo situāciju esamības gadījumus, iestāde nedrīkst apšaubīt ierēdņa izvēli.

2. Apdrošināšana slimības gadījumiem

2013. gada 16. maija spriedumā lietā F-104/10 *de Pretis Cagnodo* un *Trampuz de Pretis Cagnodo*/Komisija Civildienesta tiesa konstatēja, ka ne Kopīgajos noteikumos par ierēdņu apdrošināšanu slimības gadījumiem (turpmāk tekstā – “Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma”), kas ir paredzēti Civildienesta noteikumu 72. pantā, ne arī Komisijas pieņemtajos vispārīgajos īstenošanas noteikumos nav ietverta norma, kas uzliktu Kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas dalībniekiem pienākumu sagādāt pienācīgi noformētu tāmi un iesniegt to Norēķinu birojā kopā ar lūgumu segt nākotnē iespējamās aprūpes slimnīcā izdevumus. Tāpat tika konstatēts, ka nav noteikti nekādi atmaksas griesti attiecībā uz izmitināšanas izmaksām hospitalizācijas gadījumā, jo piemērojamajā tiesiskajā regulējumā ir vienīgi paredzēts, ka netiek atmaksāta tā izdevumu daļa, kas tiek uzskatīta par pārmērīgu attiecībā pret parastajām izmaksām valstī, kur tās ir radušās.

Tajā pašā spriedumā Civildienesta tiesa atzina, ka Komisijai ir pienākums pārvaldīt Kopīgo veselības apdrošināšanas shēmu atbilstoši labas pārvaldības principam. Attiecībā uz pārmērīgām izmitināšanas izmaksām rūpības pienākums nozīmē, ka Komisijai un līdz ar to arī Norēķinu birojiem ir pienākums pirms rēķina samaksas, un pat uzņemoties izdevumu atmaksu, rakstveidā iegūt informāciju no slimnīcas un informēt shēmas dalībnieku par problēmu. Šādi nerīkojoties, Norēķinu biroji nevar uzlikt pienākumu shēmas dalībniekam pašam segt to izdevumu summu, kas tiek uzskatīta par pārmērīgu.

Tāpat Civildienesta tiesa tika aicināta precizēt Kopīgo noteikumu par ierēdņu apdrošināšanu slimības gadījumiem 23. pantā paredzētās ārstu komisijas uzdevumu un šīs komisijas darbības kontroles apmēru. 2013. gada 2. oktobra spriedumā lietā F-111/12 *Nardone*/Komisija tā atgādināja, ka ārstu komisijai ir pienākums izdarīt objektīvu un neatkarīgu vērtējumu medicīniska rakstura jautājumos un ka šis uzdevums prasa, pirmkārt, lai tās rīcībā būtu visa informācija, kas tai var būt noderīga, un, otrkārt, lai tai būtu pilnīga novērtējuma brīvība. Runājot par Savienības tiesu, tai ir tikai tiesības pārbaudīt, pirmkārt, vai minētā komisija ir tikusi izveidota un ir darbojusies likumīgi, un, otrkārt, vai tās atzinums ir likumīgs, it īpaši, vai tas ietver atbilstošu pamatojumu. Šajā pašā spriedumā

Civildienesta tiesa precizēja, ka gadījumā, ja ārstu komisijai ir jāizskata sarežģīti medicīniska rakstura jautājumi, tostarp saistībā ar grūti uzstādāmu diagnozi, tai savā atzinumā ir jānorāda tie lietas fakti, uz kuriem tā pamatojas, un būtisku atšķirību gadījumā jāprecizē iemesli, kuru dēļ tās secinājumi atšķiras no tiem, kas izdarīti atsevišķos iepriekšējos atbilstošos ārstu atzinumos, kas ieinteresētajai personai ir bijuši labvēlīgāki. Tāpat minētajā spriedumā Civildienesta tiesa visbeidzot norādīja, ka ārstu komisija ir izpildījusi prasības attiecībā uz pamatojumu, konsekvenci un precizitāti, ja, vispirms, tā izsaka viedokli par katras slimības un katras problēmas, kas, kā tā apgalvo, ir konstatēta attiecīgajai personai, pastāvēšanu no medicīniskā viedokļa un dara to pietiekami skaidri un tieši, lai ļautu novērtēt apsvērumus, uz kuriem ziņojuma autori ir balstījušies, ja, turpinājumā, tā izsaka savu viedokli, un atkal to dara pietiekami skaidri un tieši, par slimību un problēmu, kuras tā uzskata par pierādītām, iespējamo nejaušo vai profesionālo izcelsmi, un, visbeidzot, ja, lasot ārstu komisijas atzinumu, ir iespējams konstatēt skaidru saikni starp tajā ietvertajiem medicīniskajiem konstatējumiem un secinājumiem par katru no tiem.

3. Pensijas

Attiecībā uz pensijas tiesību pārņemšanu Civildienesta tiesa ir sniegusi dažādus precizējumus iepriekš jau minētajā spriedumā lietā *Verile un Gjergji/Komisija*. Attiecībā uz Savienībā iegūto pensijas tiesību pārņemšanu uz valsts pensiju shēmu (turpmāk tekstā – “pārņemšana “out””) Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 1. punktā ir noteikts, ka attiecīgais ierēdnis ir tiesīgs likt pārskaitīt “savu Savienībā iegūto izdienas pensijas tiesību aktuāro ekvivalentu, kas atjaunināts līdz faktiskajam pārskaitījuma datumam.” Savukārt attiecībā uz pensijas tiesību, kas iegūtas dalībvalstī, pārņemšanu uz Savienības pensiju shēmu (turpmāk tekstā – “pārņemšana “in””), šīs pašas normas 2. punktā ir paredzēts, ka attiecīgajam ierēdnim ir tiesības pārskaitīt Savienībai “izdienas pensijas tiesību, kas iegūtas [valsts vai starptautiskā shēmā, kurai tas ir bijis piesaistīts], kapitāla vērtību, kas atjaunināta līdz faktiskajam pārskaitījuma datumam”. Pārņemšanas “out” gadījumā pārskaitāmā naudas summa ir Savienībā iegūto tiesību “aktuārais ekvivalents”. Pārņemšanas “in” gadījumā pārskaitāmā summa ir “atjauninātais kapitāls”, proti, naudas summa, kas atspoguļo saskaņā ar valsts vai starptautisko pensiju shēmu faktiski iegūtās pensiju tiesības uz faktiskās pārņemšanas brīdi.

Šajā kontekstā Civildienesta tiesa norādīja, ka “aktuārais ekvivalents”, kas minēts Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 1. punktā, un “atjauninātais kapitāls”, kas minēts tā paša panta 2. punktā, ir divi atšķirīgi juridiski jēdzieni, kas cēlušies no divām savstarpēji neatkarīgām shēmām. “Aktuārais ekvivalents” Civildienesta noteikumos faktiski ir autonoms jēdziens, kas raksturīgs Savienības pensiju shēmai. Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 8. pantā tas ir definēts kā “ierēdņa uzkrāto [izdienas pensijas] pabalstu kapitāla vērtība, kas aprēķināta pēc [Civildienesta noteikumu] XII pielikuma 9. pantā minētās mirstības tabulas un kam piemērojamā procentu likme ir 3,1 % gadā, kuru var pārskatīt saskaņā ar [Civildienesta noteikumu] XII pielikuma 10. pantā paredzētajiem noteikumiem”. Savukārt “atjauninātais kapitāls” Civildienesta noteikumos nav definēts, kā arī nav norādīta tā aprēķināšanas metode, un tas ir tādēļ, ka tā aprēķināšana un aprēķināšanas kontroles noteikumi ir vienīgi attiecīgo valstu vai starptautisko iestāžu kompetencē. Runājot par “atjauninātā kapitāla” aprēķināšanu, ko veic kompetentās valsts vai starptautiskās iestādes, lai veiktu pārņemšanu “in”, šis kapitāls tiek noteikts, pamatojoties uz piemērojamajām valsts tiesībām un saskaņā ar šajās tiesībās definētajiem noteikumiem, vai starptautiskas organizācijas gadījumā – saskaņā ar tās noteikumiem, un nevis pamatojoties uz Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 8. pantu un tajā noteikto procentu likmi. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Civildienesta tiesa atzina, ka Regulas Nr. 1324/2008³ 2. pants, ar kuru tika grozīta Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 8. pantā

³ Padomes 2008. gada 18. decembra Regula (EK, Euratom) Nr. 1324/2008, ar kuru no 2008. gada 1. jūlija koriģē iemaksu likmi Eiropas Kopienu ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmā (OV L 345, 17. lpp.).

paredzētā procentu likme attiecībā uz pārņemšanu "out", nav jāņem vērā, aprēķinot kapitālu, kāds atbilst ierēdņu vai darbinieku iegūtajām pensijas tiesībām pirms Savienības civildienesta uzsākšanas, un ka tas attiecīgajām valsts vai starptautiskajām iestādēm nav obligāti jāņem vērā, veicot minētā kapitāla, kas tām ir jāpārnes, atjaunināšanu.

Turklāt 2013. gada 11. decembra spriedumā lietā F-15/10 *Andres u.c./ECB* Civildienesta tiesa piemēroja judikatūru, saskaņā ar kuru ierēdnis drīkst atsaukties uz iegūtajām tiesībām tikai tad, ja šo tiesību rašanās pamatā ir tiesiskais regulējums pirms grozījuma, kurš tika izdarīts attiecībā uz šo sistēmu. Tāpēc tad, kad darbinieka 60 gadu vecuma sasniegšanas fakts ļauj viņam iesniegt pieteikumu par tiesību uz pensiju un pabalstu tūlītēju izmaksu, fakts, uz kura pamata ir radušās tiesības uz pensiju, ir šī vecuma sasniegšana, un darbinieks nedrīkst atsaukties uz agrākā pensiju shēma iegūtajām tiesībām, ja pensiju shēmas grozīšanas brīdī attiecīgais vecums vēl nebija sasniegts.

Visbeidzot, pastāv skaidri redzama atšķirība starp pensijas tiesību noteikšanu un pabalstu izmaksu, kas notiek šīs noteikšanas rezultātā. Ņemot vērā šo atšķirību, ir atzīts, ka iegūtās tiesības netiek pārkaptas gadījumā, kad izmaiņas faktiski samaksātajās summās izriet no korekcijas koeficientu grozīšanas, kuriem ir piesaistītas pensijas atkarībā no pensijas saņēmēja dzīvesvietas valsts, jo šīs izmaiņas neietekmē pašas tiesības uz pensiju kā tādas. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Andres u.c./ECB* Civildienesta tiesa uzskatīja, ka šī judikatūra ir piemērojama arī attiecībā uz pensiju pārrēķināšanas koeficientiem, kas tiek izmantoti, lai aprēķinātu faktiski izmaksājamos pabalstus, jo šie koeficienti kā tādi nav pensijas tiesību veidojoši elementi.

Tiesvedības par līgumiem

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *BR/Komisija* Civildienesta tiesa atgādināja, ka iestādei bieži vien ir plaša rīcības brīvība ne tikai individuālos gadījumos, bet arī vispārējas politikas ietvaros, kas vajadzības gadījumā tiek īstenota ar vispārpiemērojama iekšēja lēmuma pieņemšanu, ar kuru tā pati ierobežo savas rīcības brīvības izmantošanas iespējas. Taču Civildienesta tiesa tāpat arī atgādināja, ka ar šādu iekšēju lēmumu iestāde nevar pilnībā atteikties no pilnvarām, kādas tai ir piešķirtas ar Eiropas Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības (turpmāk tekstā – "PDNK") 8. panta pirmo daļu, proti, no pilnvarām noslēgt vai atjaunot, atkarībā no apstākļiem, pagaidu darbinieka līgumu PDNK 2. panta b) vai d) punkta izpratnē līdz maksimālajam sešu gadu termiņam. Turklāt iepriekš minētajā spriedumā Civildienesta tiesa norādīja, ka iestāde, kas ir tiesīga slēgt darba līgumus, nevar atteikties no novērtējuma pilnvarām, kādas tai ir piešķirtas ar PDNK 8. panta otro daļu, veicot tā sauktās "sešu gadu" normas, kas ir ietverta Komisijas 2004. gada 28. aprīļa lēmuma 3. panta 1. punktā, mehānisku piemērošanu, saskaņā ar kuru kopējais kumulētais darbinieka pakalpojuma sniegšanas maksimālais ilgums, ņemot vērā visu veidu līgumus vai iecelšanas amatā, ir seši gadi, kurus aprēķina divpadsmit gadu laikposmā. Šādas normas mehāniska piemērošana it īpaši nevar pamatot darbinieka pieņemšanu darbā uz laika periodu, kas ir īsāks par to, kāds ir atļauts saskaņā ar PDNK 8. panta otro daļu. Šādi atsakoties no šīs novērtējuma brīvības, iestāde, kas ir tiesīga slēgt darba līgumus, būtībā neievērotu labas pārvaldības principu, pienākumu ņemt vērā ierēdņu intereses un vienlīdzīgas attieksmes principu.

Turklāt iepriekš minētajā lietā *D'Agostino/Komisija* Komisija vēlējās atsaukties uz faktu, ka iestādei, kas ir tiesīga slēgt darba līgumus, ir jāpamato īpaši svarīga interese, lai atjaunotu prasītāja līgumu uz tā pamata, ka piemērojamais tiesiskais regulējums tai būtu paredzējis pienākumu atjaunot minēto līgumu uz nenoteiktu laiku. Savā spriedumā Civildienesta tiesa atzina, ka iestāde tomēr nevar, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, padarīt atkarīgu dienesta interesēs esošo līguma atjaunošanu vai neatjaunošanu nevis no minētā dienesta vajadzībām, bet gan no tiesību aktos paredzētajiem pienākumiem, kādi tai ir jāievēro minētā līguma atjaunošanas gadījumā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Civildienesta tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Scheefer/Parlaments* atzina, ka darba līguma uz noteiktu laiku pārkvalificēšana par darba līgumu uz nenoteiktu laiku, pieļaujot apstākli, ka iestāde atbilstoši PDNK 8. panta pirmajai daļai ar prasītāju ir noslēgusi secīgus darba līgumus uz noteiktu laiku, prasītājam neliedza iespēju izbeigt šo darba līgumu saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti PDNK 47. panta c) punkta i) daļā. Darba līgumu uz nenoteiktu laiku izmantošana patiešām nepiedāvā darba ņēmējiem to stabilitāti, ko sniedz iecelšana darbā par ierēdni.

B – Civildienesta tiesas sastāvs

(Protokolārā kārtība 2013. gada 8. oktobrī)

No kreisās uz labo:

tiesneši *K. Bradley* un *E. Perillo*; palātas priekšsēdētājs *H. Kreppel*; priekšsēdētājs *S. Van Raepenbusch*; palātas priekšsēdētāja *M. I. Rofes i Pujol*; tiesneši *R. Barents* un *J. Senningsen*; sekretāre *W. Hakenberg*.

1. Civildienesta tiesas locekļi

(amatā stāšanās kārtībā)

Sean Van Raepenbusch [Šons van Rapenbušs]

dzimis 1956. gadā; tiesību zinātņu maģistrs (Briseles Brīvā universitāte, 1979); specializētais starptautisko tiesību maģistrs (Brisele, 1980); tiesību zinātņu doktors (1989); Briseles Kanālu un jūras būvju akciju sabiedrības Juridiskā dienesta vadītājs (1979–1984); Eiropas Kopienų Komisijas ierēdnis (Sociālo lietu ģenerāldirekcija, 1984–1988); Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1988–1994); Tiesas locekļa palīgs Eiropas Kopienų Tiesā (1994–2005); lektors Šarleruā [*Charleroi*] Universitātes centrā (starptautiskās un Eiropas sociālās tiesības, 1989–1991), Monseno [*Mons-Hainaut*] Universitātē (Eiropas tiesības, 1991–1997), Ljēžas Universitātē (Eiropas civildienesta tiesības, 1989–1991; Eiropas Savienības institucionālās tiesības, 1995–2005; Eiropas sociālās tiesības, 2004–2005); vairākas publikācijas par Eiropas sociālo tiesību un Eiropas Savienības konstitucionālo tiesību jautājumiem; kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis; kopš 2011. gada 7. oktobra – Civildienesta tiesas priekšsēdētājs.

Horstpeter Kreppel [Horstpēters Krepels]

dzimis 1945. gadā; universitātes studijas Berlīnē, Minhenē, Frankfurtē pie Mainas (1966–1972); pirmais valsts eksāmens (1972); tiesnesis praktiskants Frankfurtē pie Mainas (1972–1973 un 1974–1975); Eiropas koledža Brigē (1973–1974); otrais valsts eksāmens (Frankfurtē pie Mainas, 1976); darbinieks un advokāts Federālajā Darba birojā (1976); tiesnesis Darba tiesā (Hesenes federālā zeme, 1977–1993); lektors *Fachhochschule für Sozialarbeit* Frankfurtē pie Mainas un *Verwaltungsfachhochschule* Vīsbādenē (1979–1990); valsts eksperts Eiropas Kopienų Komisijas Juridiskajā dienestā (1993–1996 un 2001–2005); sociālo lietu atašējs Vācijas Federatīvās Republikas vēstniecībā Madridē (1996–2001); tiesnesis Frankfurtes pie Mainas Darba tiesā (no 2005. gada februāra līdz septembrim); kopš 2005. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Irena Boruta [Iřēna Boruta]

dzimusi 1950. gadā; Vroclavas Universitātes diploms tiesību zinātnēs (1972), tiesību zinātņu doktore (Lodza, 1982); Polijas Republikas Advokātu kolēģijas advokāte (kopš 1977. gada); pieaicinātā pētniece (Parīzes X universitāte, 1987–1988; Nantes Universitāte, 1993–1994); “Solidar-nosc” eksperte (1995–2000); Eiropas darba un sociālo tiesību profesore Lodzas Universitātē (1997–1998 un 2001–2005), profesore Varšavas Komercaugstskolā (2002), darba un sociālā nodrošinājuma tiesību profesore Varšavas *Cardinal Stefan Wyszyński* universitātē (2002–2005); darba un sociālo lietu ministra vietniece (1998–2001); sarunām par Polijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā izveidotās komitejas locekle (1998–2001); Polijas valdības pārstāve Starptautiskajā Darba organizācijā (1998–2001); vairāku darbu par darba tiesībām un Eiropas sociālajām tiesībām autore; no 2005. gada 6. oktobra līdz 2013. gada 7. oktobrim – Civildienesta tiesas tiesnese.

Maria Isabel Rofes i Pujol [Marija Izabela Rofesa i Puhola]

dzimusi 1956. gadā; tiesību zinātņu studijas (*licenciatura en derecho*, Barselonas Universitāte, 1981); specializācija starptautiskajās komerc-tiesībās (Meksika, 1983); Eiropas integrācijas studijas (Barselonas Tirdz-niecības palāta, 1985) un Kopienų tiesību studijas (*Escola d'Administració Pública de Catalunya*, 1986); *Generalitat de Catalunya* ierēdne (Rūpniecības un enerģētikas ministrijas Juridiskā dienesta locekle, no 1984. gada aprīļa līdz 1986. gada augustam); Barselonas Advokātu kolēģijas locekle (1985–1987); Eiropas Kopienų Tiesas Pētniecības un dokumentācijas direktijas administratore, pēc tam – galvenā administratore (1986–1994); Tiesas locekļa palīdze (ģenerālvokāta Ruisa Harabo Kolomera [*Ruiz Jarabo Colomer*] palīdze no 1995. gada janvāra līdz 2004. gada aprīlim, tiesneša U. Lehmusa [*U. Löhms*] palīdze no 2004. gada maija līdz 2009. gada augustam); Barselonas *Universitat Autònoma* Juridiskās fakultātes pasniedzēja Kopienų strīdu jomā (1993–2000); daudzas publikācijas un kursi Eiropas sociālo tiesību jomā; Kopienų Augu šķirņu biroja Apelācijas padomes locekle (2006–2009); kopš 2009. gada 7. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnese.

Ezio Perillo [Ecio Perillo]

dzimis 1950. gadā; tiesību zinātņu doktors un Padujas Advokātu kolēģijas loceklis; asistents un vēlāk pētnieks Padujas Universitātes Juridiskajā fakultātē civiltiesību un salīdzinošo tiesību jomā (1977–1982); Kopienas tiesību lektors Eiropas koledžā Parmā (1990–1998) un Padujas Universitātes (1985–1987), Mačeratas Universitātes (1991–1994), Neapoles Universitātes (1995) un Milānas Valsts universitātes (2000–2001) juridiskajās fakultātēs; Padujas Universitātes “Master in European integration” zinātniskās komitejas loceklis; Eiropas Kopienas Tiesas ierēdnis, Bibliotēkas, pētniecības un dokumentācijas direkcija (1982–1984); ģenerāladvokāta Dž. Federiko Mančīni [G. Federico Mancini] palīgs (1984–1988); Eiropas Parlamenta ģenerālsekretāra Enriko Vinči [Enrico Vinci] juriskonsults (1988–1993); šajā pašā iestādē – Juridiskā dienesta nodaļas vadītājs (1995–1999); Likumdošanas un samierināšanas lietu, iestāžu savstarpējo attiecību un attiecību ar valstu parlamentiem direktorāta direktors (1999–2004); Ārējo attiecību direktorāta direktors (2004–2006); Juridiskā dienesta Likumdošanas jautājumu direktorāta direktors (2006–2011); vairāku publikāciju par Itālijas civiltiesībām un Eiropas Savienības tiesībām autors; kopš 2011. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

René Barents [Renē Barents]

dzimis 1951. gadā; tiesību zinātņu maģistrs, specializētais ekonomikas maģistrs (Roterdamas Erasma universitāte, 1973); tiesību zinātņu doktors (Utrehtas Universitāte, 1981); Eiropas tiesību un starptautisko ekonomikas tiesību pētnieks (1973–1974) un Eiropas tiesību un ekonomikas tiesību docents Utrehtas Universitātes Eiropas institūtā (1974–1979) un Leidenes Universitātē (1979–1981); Tiesas locekļa palīgs Eiropas Savienības Tiesā (1981–1986), Eiropas Savienības Tiesas Civildienesta tiesību nodaļas vadītājs (1986–1987); Eiropas Komisijas Juridiskā dienesta loceklis (1987–1991); Tiesas locekļa palīgs Eiropas Savienības Tiesā (1991–2000); Eiropas Savienības Tiesas Pētniecības un dokumentācijas direkcijas nodaļas vadītājs (2000–2009) un Eiropas Savienības Tiesas Pētniecības un dokumentācijas direkcijas direktors (2009–2011); Eiropas tiesību profesors (1988–2003) un goda profesors (kopš 2003. gada) Māstrihtas Universitātē; Hertogenbosas Apelācijas tiesas padomnieks (1993–2011); Nīderlandes Karaliskās zinātņu akadēmijas loceklis (kopš 1993. gada); vairāku publikāciju par Eiropas tiesībām autors; kopš 2011. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Kieran Bradley [Kierans Brādlijs]

dzimis 1957. gadā; tiesību zinātņu maģistrs (*Trinity College*, Dublina, 1975–1979); senatores Mērijas Robinsones [*Mary Robinson*] palīgs pētniecības jautājumos (1978–1979 un 1980); “Pádraig Pearse” stipendiāts Eiropas koledžā (1979); Eiropas tiesību pēcdiploma studijas Eiropas koledžā (1979–1980); Kembridžas Universitātes maģistra grāds tiesību zinātnēs (1980–1981); praktikants Eiropas Parlamentā (Luksemburga, 1981); administrators Eiropas Parlamenta Juridiskās Komisijas sekretariātā (Luksemburga, 1981–1988); Eiropas Parlamenta Juridiskā dienesta loceklis (Brisele, 1988–1995); Tiesas locekļa palīgs Tiesā (1995–2000); Eiropas tiesību docents *Harvard Law School* (2000); Eiropas Parlamenta Juridiskā dienesta loceklis (2000–2003), pēc tam – nodaļas vadītājs (2003–2011) un direktors (2011); vairāku publikāciju autors; kopš 2011. gada 6. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Jesper Svenningsen [Džespers Sveningsens]

dzimis 1966. gadā; tiesību zinātņu studijas (*Candidatus juris*), Orhūsas universitāte (1989); advokāts praktikants Dānijas valdības juridiskā padomdevēja birojā (1989–1991); tiesas locekļa palīgs Tiesā (1991–1993); uzņemts Dānijas Advokātu kolēģijā (1993); advokāts Dānijas valdības juridiskā padomdevēja birojā (1993–1995); lektors Eiropas tiesībās Kopenhāgenas universitātē; docents *Institut européen d'administration publique* (Luksemburgas filiāle), pēc tam – direktora vietas izpildītājs (1995–1999); EBTA Uzraudzības iestādes Juridiskā dienesta administrators (1999–2000); Tiesas ierēdnis (2000–2013); tiesas locekļa palīgs (2003–2013); kopš 2013. gada 7. oktobra – Civildienesta tiesas tiesnesis.

Waltraud Hakenberg [Valtraude Hakenberga]

dzimusi 1955. gadā; tiesību zinātņu studijas Ratisbonnā un Ženēvā (1974–1979); pirmais valsts eksāmens (1979); pēcdiploma studijas Kopienas tiesībās Eiropas koledžā Brigē (1979–1980); tiesnese praktikante Ratisbonnā (1980–1983); tiesību zinātņu doktore (1982); otrais valsts eksāmens (1983); advokāte Minhenē un Parīzē (1983–1989); ierēdne Eiropas Kopienas Tiesā (1990–2005); Tiesas locekļa palīdze Eiropas Kopienas Tiesā (tiesneša P. Janna [*P. Jann*] kabinets, 1995–2005); pasniedzēja vairākās universitātēs Vācijā, Austrijā, Šveicē un Krievijā; goda profesore Zāras [*Sarre*] Universitātē (kopš 1999. gada); dažādu juridisku komiteju, apvienību un kolēģiju locekle; vairākas publikācijas par Kopienas tiesību un tiesvedības jautājumiem; kopš 2005. gada 30. novembra – Civildienesta tiesas sekretāre.

2. Izmaiņas Civildienesta tiesas sastāvā 2013. gadā

Pēc *Irena Boruta* demisijas Eiropas Savienības Padome ar 2013. gada 16. septembra lēmumu iecēla amatā tiesnesi *Jesper Svenningsen* Civildienesta tiesā uz laiku no 2013. gada 1. oktobra līdz 2019. gada 30. septembrim.

3. Protokolārā kārtība

no 2013. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 7. oktobrim

S. VAN RAEPENBUSCH, Civildienesta tiesas
priekšsēdētājs
H. KREPPEL, palātas priekšsēdētājs
M. I. ROFES i PUJOL, palātas priekšsēdētāja
I. BORUTA, tiesnese
E. PERILLO, tiesnesis
R. BARENTS, tiesnesis
K. BRADLEY, tiesnesis

W. HAKENBERG, sekretāre

no 2013. gada 8. oktobra līdz 2013. gada 31. decembrim

S. VAN RAEPENBUSCH, Civildienesta tiesas
priekšsēdētājs
H. KREPPEL, palātas priekšsēdētājs
M. I. ROFES i PUJOL, palātas priekšsēdētāja
E. PERILLO, tiesnesis
R. BARENTS, tiesnesis
K. BRADLEY, tiesnesis
J. SVENNINGSEN, tiesnesis

W. HAKENBERG, sekretāre

4. Bijušie Civildienesta tiesas locekļi

Kanninen Heikki (2005–2009)

Tagaras Haris (2005–2011)

Gervasoni Stéphane (2005–2011)

Boruta Irena (2005–2013)

Priekšsēdētājs

Mahoney Paul J. (2005–2011)

C – Civildienesta tiesas darbības statistika

Civildienesta tiesas vispārējā darbība

1. Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2009–2013)

Ierosinātās lietas

2. Lietu skaits procentos atbilstoši galvenajām atbildētājām iestādēm (2009–2013)
3. Tiesvedības valoda (2009–2013)

Pabeigtās lietas

4. Spriedumi un rīkojumi – Iztiesāšanas sastāvs (2013)
5. Iznākums (2013)
6. Pagaidu noregulējums (2009–2013)
7. Tiesvedības ilgums mēnešos (2013)

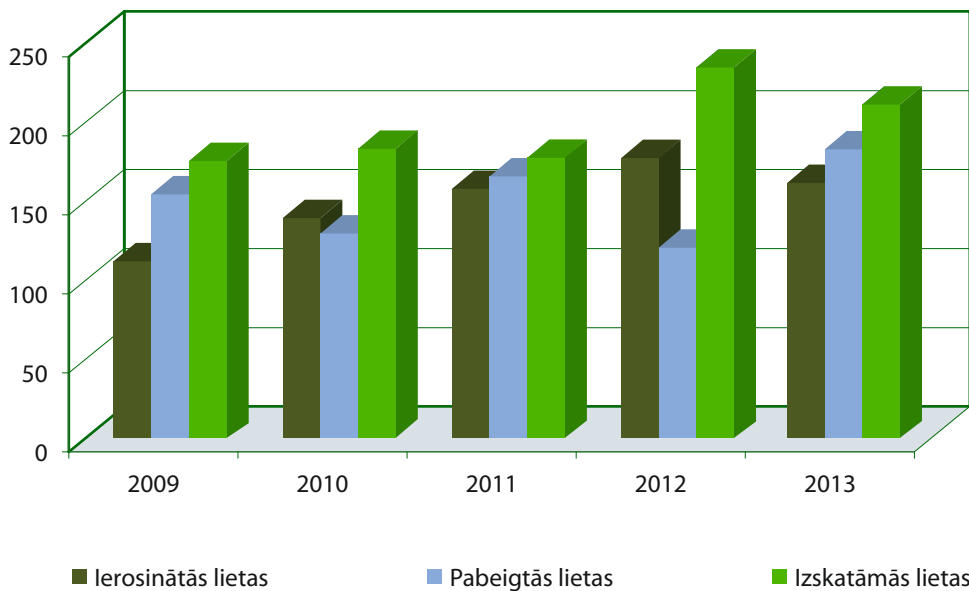
Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās

8. Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)
9. Prasītāju skaits

Dažādi

10. Civildienesta tiesas nolēmumi, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības Vispārējā tiesā (2009–2013)
11. Vispārējā tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2009–2013)

1. *Civildienesta tiesas vispārējā darbība – lerosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2009–2013)*

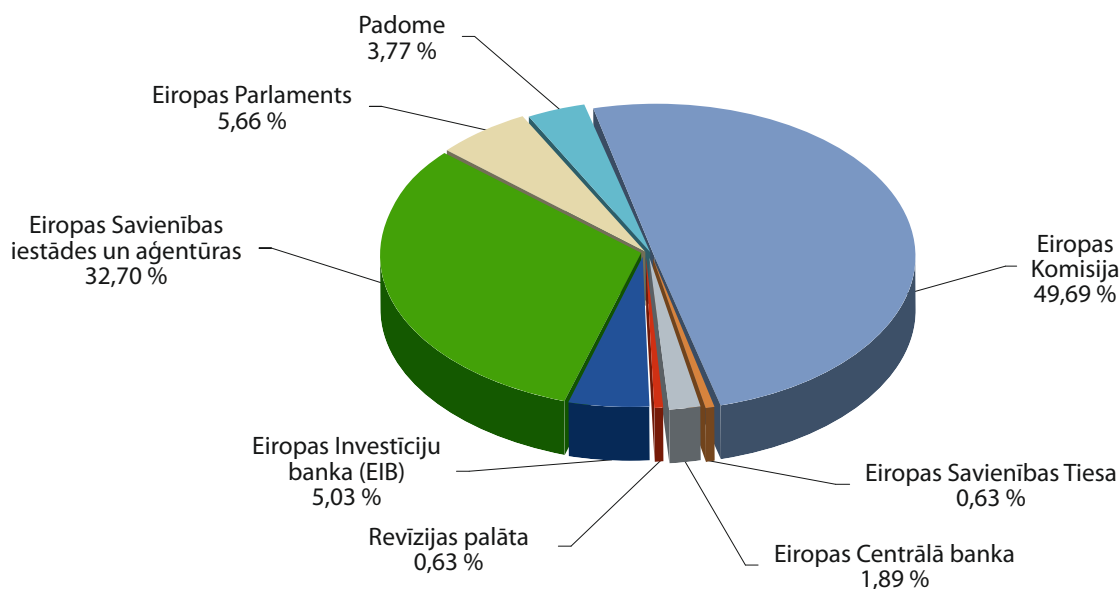
	2009	2010	2011	2012	2013
lerosinātās lietas	113	139	159	178	160
Pabeigtās lietas	155	129	166	121	184
Izskatāmās lietas	175	185	178	235	211 ¹

Norādītie (kopējie) dati ietver lietu kopējo skaitu neatkarīgi no saistīto lietu apvienošanas (viens lietas numurs = viena lieta).

¹ No kurām 26 lietas ir apturētas.

2. Ierosinātās lietas – Lietu skaits procentos atbilstoši galvenajām atbildētājām iestādēm (2009–2013)

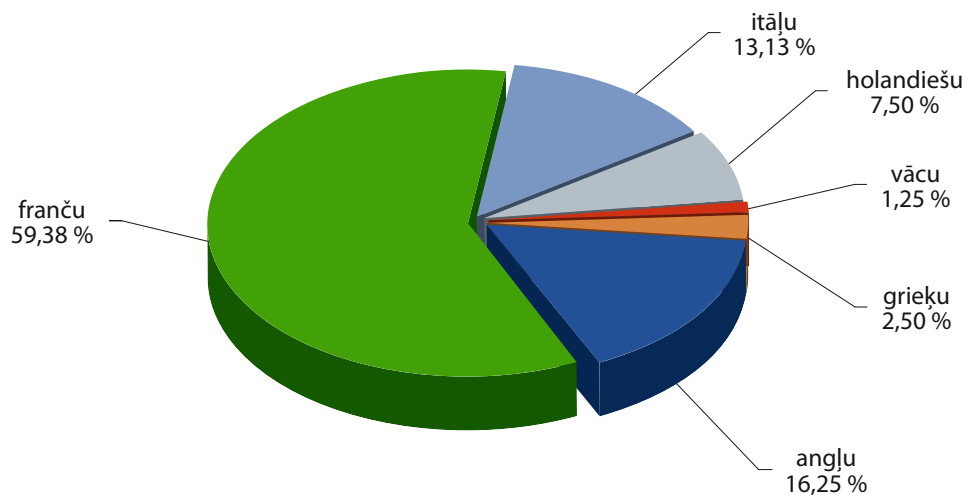
2013. gadā ierosināto lietu skaits procentos

	2009	2010	2011	2012	2013
Eiropas Parlaments	8,85 %	9,35 %	6,29 %	6,11 %	5,66 %
Padome	11,50 %	6,47 %	6,92 %	3,89 %	3,77 %
Eiropas Komisija	47,79 %	58,99 %	66,67 %	58,33 %	49,69 %
Eiropas Savienības Tiesa	2,65 %	5,04 %	1,26 %		0,63 %
Eiropas Centrālā banka	4,42 %	2,88 %	2,52 %	1,11 %	1,89 %
Revīzijas palāta	0,88 %		0,63 %	2,22 %	0,63 %
Eiropas Investīciju banka (EIB)	0,88 %	5,76 %	4,32 %	4,44 %	5,03 %
Eiropas Savienības iestādes un aģentūras	23,01 %	11,51 %	11,40 %	23,89 %	32,70 %
Kopā	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

3. Ierosinātās lietas – Tiesvedības valoda (2009–2013)

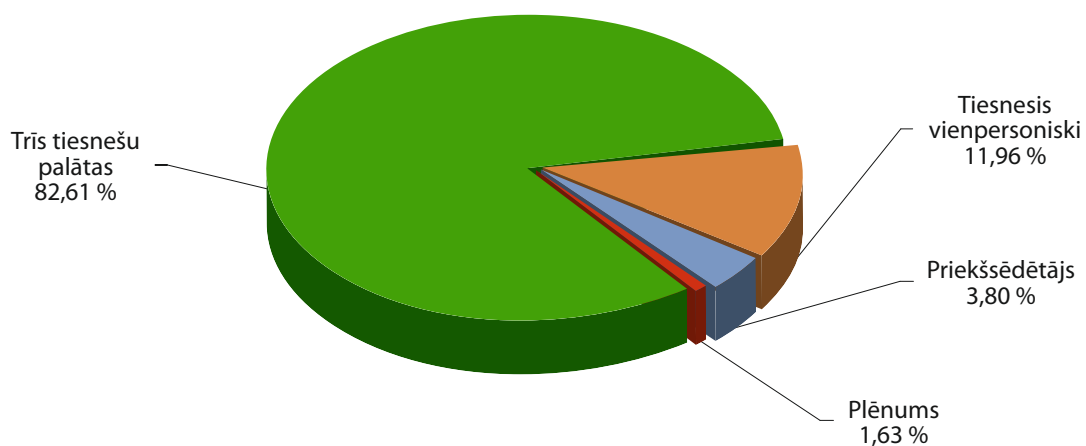
Sadaliņums 2013. gadā

Tiesvedības valoda	2009	2010	2011	2012	2013
bulgāru				2	
spāņu	1	2	2	3	
čehu	1				
vācu	9	6	10	5	2
grieķu	3	2	4	1	4
angļu	8	9	23	14	26
franču	63	105	87	108	95
itāļu	13	13	29	35	21
ungāru			1		
holandiešu	15	2	1	6	12
poļu			1	2	
rumāņu				2	
slovāku			1		
Kopā	113	139	159	178	160

Tiesvedības valoda ir valoda, kādā uzsākta tiesvedība, nevis prasītāja dzimtā valoda vai pilsonības valoda.

4. *Pabeigtās lietas – Spriedumi un rīkojumi – Iztiesāšanas sastāvs (2013)*

	Spriedumi	Rīkojumi par lietas izslēgšanu no reģistra pēc izlīguma ¹	Citi rīkojumi, ar kuriem ir izbeigta tiesvedība	Kopā
Plēnums	2	1		3
Trīs tiesnešu palātas	89	8	55	152
Tiesnesis vienpersoniski	1		21	22
Priekšsēdētājs			7	7
Kopā	92	9	83	184

¹ 2013. gadā bija vēl 18 mēģinājumi panākt izlīgumu pēc Civildienesta tiesas iniciatīvas, kuros izlīgums netika panākts.

5. Pabeigtās lietas – Iznākums (2013)

	Spriedumi		Rikojumi				Kopā
	Pilnībā vai daļēji apmierinātas prasības	Prasības, kas noraidītas pilnībā, tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas	[Acīmredzami] nepieņemamas vai nepamatotas prasības/pieteikumi	Izligumi, kas noslēgti pēc iztiesāšanas sastāva iesaistīšanās	Izslēgšana no reģistra cita iemesla dēļ, tiesvedības izbeigšana pirms sprieduma taisīšanas vai lietas nodošana atpakaļ	Pilnīgi vai daļēji apmierināti pieteikumi (sevišķā tiesāšanas kārtība)	
Atalgojums un pabalsti	3	6	10		2		21
Darba apstākļi/Atvaļinājumi			1				1
Darbinieka līguma izbeigšana vai nepagarināšana	9	8	1				18
Disciplinārlietas		4	1				5
Iecelšana amatā/Atkārtota iecelšana amatā	1				1		2
Konkurss	6	11	2	1	2		22
Novērtējums/Paaugstināšana amatā	2	7	5	5	2		21
Pensijas un invaliditātes pabalsti	2	4	6	1			13
Pieņemšana darbā/Iecelšana amatā/Klasificēšana pakāpē	6	5	4		1		16
Sociālais nodrošinājums/Arodslimības/Negadījumi	4			1	1		6
Citi	8	6	25	1	2	17	59
Kopā	41	51	55	9	11	17	184

6. Pagaidu noregulējums (2009–2013)

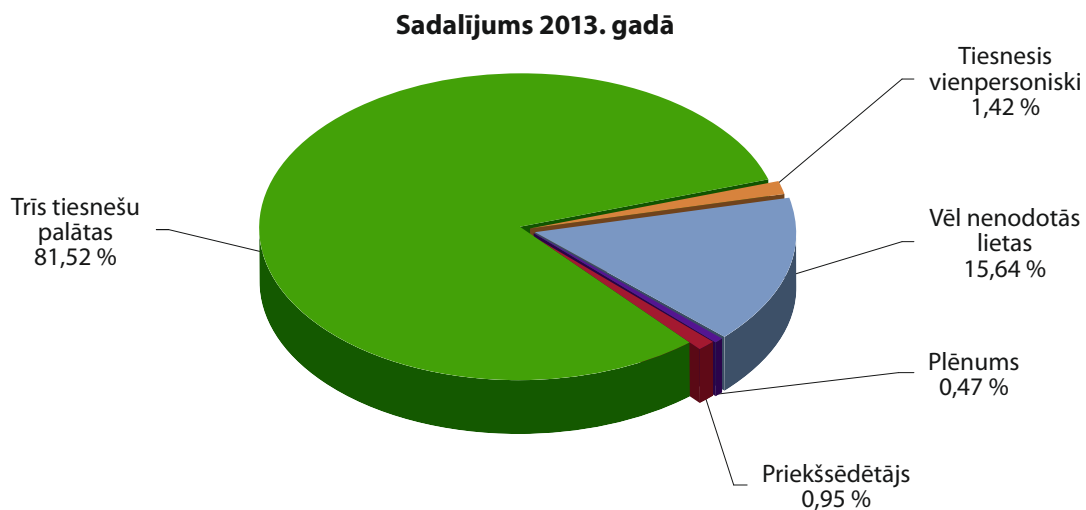
Pabeigtās pagaidu noregulējuma lietas		Iznākums		
		Pilnīga vai daļēja pieņemšana	Noraidīšana	Lietas izslēgšana no reģistra
2009	1	1		
2010	6		4	2
2011	7		4	3
2012	11		10	1
2013	3		3	
Kopā	28	1	21	6

7. Pabeigtās lietas – Tiesvedības ilgums mēnešos (2013)

Pabeigtās lietas		Vidējais ilgums	
		Visas tiesvedības ilgums	Tiesvedības ilgums, neieskaitot tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgumu
Spriedumi	92	18,6	18,1
Rīkojumi	92	13,3	11,3
Kopā	184	16,0	14,7

Termini ir izteikti mēnešos un mēnešu desmitdaļās.

8. *Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Iztiesāšanas sastāvs (2009–2013)*

	2009	2010	2011	2012	2013
Plēnums	6	1		1	1
Priekšsēdētājs	1	1	1		2
Trīs tiesnešu palātas	160	179	156	205	172
Tiesnesis vienpersoniski			2	8	3
Vēl nenodotās lietas	8	4	19	21	33
Kopā	175	185	178	235	211

9. Lietas, kuru izskatīšana 31. decembrī turpinās – Prasītāju skaits

Izskatāmās lietas, kurās 2013. gadā bija vislielākais prasītāju skaits

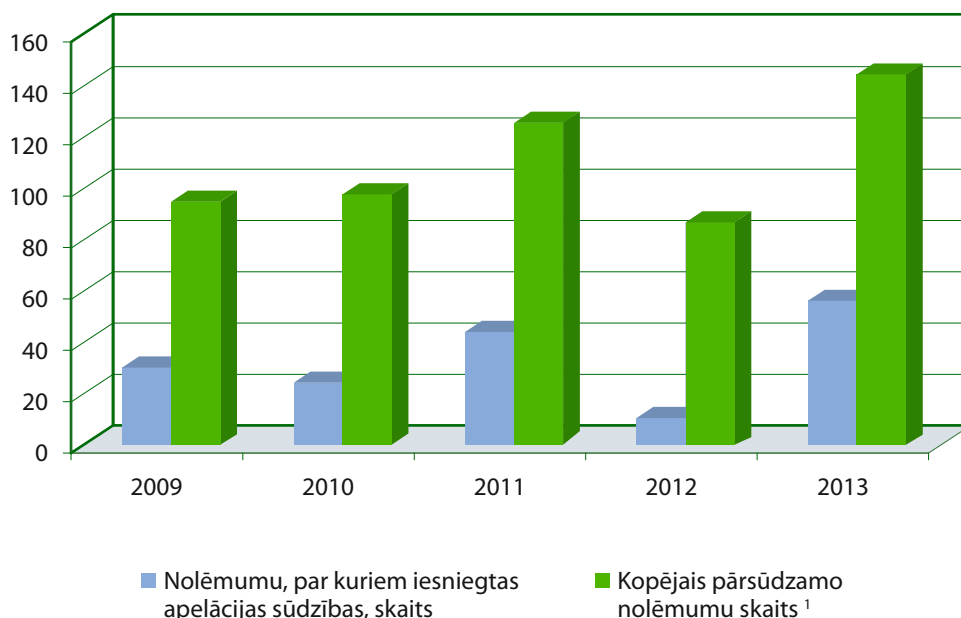
Prasītāju skaits	Jomas
492 (2 lietas)	Civildienesta noteikumi – Atalgojums – EIB atalgojuma un algu palielināšanas sistēmas reforma
486	Civildienesta noteikumi – EIB – Atalgojums – Ikgadēja algu korekcija
451	Civildienesta noteikumi – EIB – Atalgojums – Jaunā snieguma sistēma – Prēmiju piešķiršana
35	Civildienesta noteikumi – Lietas nodošana atpakaļ pēc Vispārējās tiesas sprieduma pārskatīšanas – EIB – Pensijas – 2008. gada reforma
33	Civildienesta noteikumi – EIB – Pensijas – Pensiju sistēmas reforma
30	Civildienesta noteikumi – Eiropas Investīciju fonds (EIF) – Atalgojums – Ikgadēja algu korekcija
29	Civildienesta noteikumi – Eiropas Investīciju fonds (EIF) – Atalgojums – EIF atalgojuma un algu palielināšanas sistēmas reforma
26 (2 lietas)	Civildienesta noteikumi – Atalgojums – Ierēdņi, kuri pilda pienākumus trešajā valstī – Piemaksa par dzīves apstākļiem – Piemaksas par dzīves apstākļiem pārskatīšana un pielāgošana – Dzīves apstākļi, kas ir līdzvērtīgi tiem, kādi parasti ir Eiropas Savienībā – Atteikšanās piešķirt piemaksu par dzīves apstākļiem
25	Civildienesta noteikumi – Paaugstināšana amatā – 2010. un 2011. gada paaugstināšana amatā – Paaugstināšanas amatā sliekšņu noteikšana
18 (18 lietas)	Civildienesta noteikumi – Tiesvedība – Tiesāšanās izdevumu noteikšana

Ar terminu "Civildienesta noteikumi" tiek apzīmēti Eiropas Savienības Civildienesta noteikumi un Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtība.

Kopējais prasītāju skaits visās izskatāmajās lietās (2009–2013)

	Kopējais prasītāju skaits	Kopējais izskatāmo lietu skaits
2009	461	175
2010	812	185
2011	1006	178
2012	1086	235
2013	1867	211

10. *Dažādi* – Civildienesta tiesas nolēmumi, kuri pārsūdzēti Vispārējā tiesā (2009–2013)

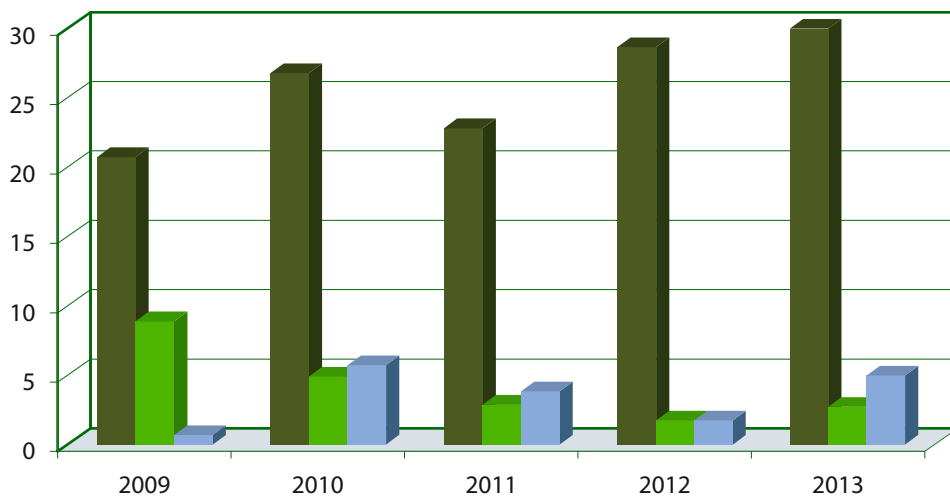

	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits	Kopējais pārsūdzamo nolēmumu skaits ¹	Nolēmumu, par kuriem iesniegtas apelācijas sūdzības, skaits procentos ²
2009	30	95	31,58 %
2010	24	99	24,24 %
2011	44	126	34,92 %
2012	11	87	12,64 %
2013	56	144	38,89 %

¹ Attiecīgajā gadā pasludinātie vai pieņemtie spriedumi un rīkojumi, ar kuriem prasības atzītas par nepieņemamām, acīmredzami nepieņemamām vai acīmredzami nepamatotām, rīkojumi par pagaidu noregulējumu, par tiesvedības izbeigšanu pirms sprieduma taisīšanas vai par pieteikuma par iestāšanos lietā noraidīšanu.

² Šis skaits procentos par attiecīgo gadu var neatbilst attiecīgajā gadā pieņemto nolēmumu, par kuriem var iesniegt apelācijas sūdzību, skaitam, jo apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš var ilgt divus kalendāros gadus.

11. *Dažādi – Vispārējā tiesā iesniegto apelācijas sūdzību iznākums (2009–2013)*

■ Apelācijas sūdzība noraidīta ■ Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ ■ Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ

	2009	2010	2011	2012	2013
Apelācijas sūdzība noraidīta	21	27	23	29	30
Pilnīga vai daļēja atcelšana bez lietas nodošanas atpakaļ	9	4	3	2	3
Pilnīga vai daļēja atcelšana ar lietas nodošanu atpakaļ	1	6	4	2	5
Kopā	31	37	30	33	38

KĀ PASŪTĪT ES IZDEVUMUS

Bezmaksas izdevumi

- Viens eksemplārs:
ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).
- Vairāk nekā viens eksemplārs vai plakāti/kartes:
Eiropas Savienības pārstāvniecībās
(http://ec.europa.eu/represent_lv.htm),
Eiropas Savienības delegācijās valstīs, kas nav ES dalībvalstis
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_lv.htm),
ar *Europe Direct* dienesta starpniecību
(http://europa.eu/europedirect/index_lv.htm)
vai piezvanot uz tālruņa numuru 00 800 6 7 8 9 10 11 (zvanīšana bez maksas no
jebkuras vietas Eiropas Savienībā) (*).

(*) Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

Maksas izdevumi

- Ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).

Maksas abonementi

- Ar Eiropas Savienības Publikāciju biroja tirdzniecības agentu starpniecību
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm).

■ Publikāciju birojs

ISBN 978-92-829-1701-5

9 789282 917015
doi:10.2862/55946

